

HOMILIE 2012

Římskokatolická farnost Veverská Bítýška

Výběr homilií z roku 2012

Obsah

Půjdu hledat jeho skutečnou tvář	4
Stojím tam s tebou, abys to všechno zvládl	5
Bůh přichází nenápadně	7
Každý z nás je někdy Jonášem, i obyvatelem Ninive	9
Mojžíš varuje před věštěním budoucnosti	11
Velkým nepřítelem radostného setkání je lhostejnost	13
Trojí význam uzdravení	14
Chci, buď čistý!	15
Bůh má pro každého z nás připravenou osobní cestu	17
Znamení duhy je připomínkou všem	19
Tady jsem!	21
Já ti dám možnost nového začátku	22
Jeremiáš zvěstuje novou smlouvu	24
Josef z Arimatie podal pomocnou ruku	26
Pravda, strach a rozhodnutí	27
Chyť se mě	29
Každý z nás se tam může najít	31
Jednota činů a slov	33
Nasadit se v dnešním světě	35
Pán je to!	36
Jenom Ježíš skutečně nabízí budoucnost	38
Teď opravdu chápu, že Bůh nikomu nestrání	40
O spoluzodpovědnosti	42
Duch svatý přichází způsobem, že si ho každý může všimnout	43
Aby oči duše neosleply	45
Způsob Boží existence nás má inspirovat	46
Kněz Petr si šel vyjasnit pochybnosti	48
Rozum a cit ve víře	49
O tužce	50
Pane Bože, dej mi odvalu, ať jsem tvým dobrým předchůdcem	51
Petr i Pavel pracovali každý podle svých schopností na stejném díle	52
Prorok Ámos se svého úkolu zhostil se ctí	53
I apoštolové měli svoje chyby, a přesto si je Ježíš vybral	55
Bůh počítá s naší troškou, aby z ní vytvořil něco obdivuhodného	56
Jak se to stalo, že jsem, kde jsem?	57
Jít ke kořenům	59
Být moudrý	61
To je můj Bůh	63
Nic z toho neubereš a nic nepřidáš	65
Prosí za svého souseda, který je na tom ještě mnohem hůř než on	67
Nedělat nic znamená dát prostor zlu	69
Ježíš objímá i tebe	70
Ta víra musí být čistá jako zlato	72
O vztazích	73
Ježíš dává člověku čas	75
Ježíš Kristus přišel, aby usmířil a narovnal vztahy	76
Bůh vás přivede zpátky	77
Učedník je ten, kdo je blízko	79
Na konci není zánik, ale setkání živých	80
Jsem Bůh pro tebe, jsem s tebou a ty o tom máš svědčit	81
Víra, pochybnosti, odvaha	82

Usiluje o to, abyste vy prošli těsnou branou	84
Ježíš je svědek hodný pravdy	85
Cílem je setkání se Synem člověka	87
Člověče, žiješ jeden život.....	89
Maria se vydává na cestu upevnit svoji víru	91
Dotknout se Ježíše.....	93
Bože, mám tě rád	95
Příběh o pasáčkovi.....	97
Anna je nám vzorem úpěnlivé modlitby	99

Půjdu hledat jeho skutečnou tvář

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

06.01.2012 - pátek, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Zjevení Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Lz 60,1-6](#); 2. čtení [Ef 3,2-3a.5-6](#); evangelium [Mt 2,1-12](#);

Bratři a sestry, slavnost Zjevení Páně, nebo, jak se lidově říká, Tří králů má v církevním roce velikou důležitost, protože ti mudrci od východu, to jsou první pohané, kterým se dostalo vlastně té možnosti, aby se poklonili Ježíši Kristu. Oni jsou tam za nás za všechny, ale oni jsou také jakousi inspirací, příkladem, návodem jak máme žít svůj život věřícího člověka. Oni berou svůj život jakou pouť, pouť za hvězdou, za nějakým ukazatelem, který je vede k cíli.

Vlastně ta slavnost Zjevení Páně nás má vést k tomu, abychom se zamysleli, za čím jdeme. Když by se nás někdo takhle zeptal, tak řekneme: „No, za Ježíšem Kristem! Je to přece jasné, já v tom mám naprosto jasno.“ Máme v tom opravdu jasno, anebo je to jenom taková fráze, taková nálepka? Fráze, věta, kterou bychom řekli, když by se nás někdo ptal. Jak je to ve skutečnosti, za čím jdu vevnitř, co cítím jako důležité, co mě uvede do pohybu, co mě dokáže rozpohybovat?

Ty mudrce od východu uvedla do pohybu ta myšlenka, že se pokloní Spasiteli, zachránci světa. První, co je velmi překvapilo, bylo to, když přišli do Jeruzaléma a tam nikdo o tom narozeném Zachránci nevěděl. Druhá věc, která je velmi překvapila, byla reakce, když oni se ptali: „Kde je narozený Pán?“ Ulekl se král Herodes a celý Jeruzalém s ním.

Jeruzalém se ulekl, protože znali svého krále Heroda a říkali si: „To zas bude! Tady zas bude spousta mrtvých. To zas dopadne.“ Starosti, strach přehlušily tu zprávu a nikdo se nezeptal: „A kdo to má být? A co nám má přinést?“ Zvítězil strach. A to, když oni viděli, tak z toho byli nesmírně smutní. V tu chvíli také nevěděli jak dál. Přišli na místo, kde si mysleli, že najdou Zachránce, ale našli bojící se lidi. Hvězda, která je vedla až sem, tak se naráz ztratila.

Oni v tu chvíli v tom Jeruzalémě prožívají jakousi krizi víry, protože jistě si v duchu říkali: „Tak, Bože, my jsme viděli tu hvězdu. Šli jsme za ní, poslechli jsme tvoji výzvu a dali jsme se na cestu. A teď se to ztratilo. Cíl cesty jsme nenašli, tvoje znamení, tvoje podpora se ztratila. Jak to je?“ A určitě si kladli otázku: „A byla ta hvězda, kterou jsme viděli, opravdu zvláštní, byla tím ukazatelem? Anebo jsme si to jenom namlouvali?“

A když se tedy znovu vydají na cestu, zbývá jim posledních asi 10 kilometrů, tak uvidí znovu hvězdu a „zaradovali se nevýslovnou radostí“. Tam nejde jenom o to, že se znovu objevila hvězda, ale oni překonali tu krizi, krizi svých pochybností, svých obav a vydali se na cestu. A Bůh potvrdil a říká: „Jste na dobré cestě. Jste na té cestě, na které máte být, a já jsem na vás nezapomněl.“ Proto se zaradovali nevýslovnou radostí, že si uvědomili, že Bůh s nimi byl i v tom Jeruzalémě, kde se většina obyvatel bála, kde měli strach se zeptat: „Kde je to dítě, kdo je to dítě, co nám to dítě přináší?“ A zvítězil strach z toho, co udělá Herodes.

„Hvězda se zastavila nad místem, kde bylo dítě.“ Musíme si uvědomit, že oni hledají narozeného krále a nacházejí malé dítě. Malé dítě v obyčejném domku. Už ne v jeskyni, ale v domku. Ti mudrci od východu, oni nepřišli do Betléma třeba za čtrnáct dnů po narození Pána Ježíše. Oni tam přišli zhruba za rok po narození Ježíšově, a už tedy Svatá rodina bydlela v domku, který Josef postavil, ale i tak to bylo asi něco jiného, než co oni čekali. Ale protože překonali už tu krizi v Jeruzalémě, tak vědí: „Ano, i když to tak nevypadá, tohle je ten Zachránce.“

Oni na té své cestě zažili, řekli bychom, různé kotrmelce, různé neočekávané situace, ale přesvědčili se, že Bůh je ani tady v těch těžkých chvílích neopouští, a proto když vidí to dítě, tak mu věří: „Ano, tohle je Zachránce,“ a dávají mu dary, které symbolizují to, že Zachránce je – na jedné straně král, vládce, na druhé straně Bůh, ale také, že je to člověk, slabý člověk. Člověk s tou schopností, kterou mají všichni lidé, a sice trpět a zemřít.

A poslední věc, která je tady na tom příběhu taková krásná a co nás také má inspirovat, je to, že oni jsou ochotni měnit ten harmonogram, řekli bychom, trasu své cesty podle toho, jak je potřeba. Protože často člověk, když má před očima nějaký cíl, tak za tím jde, jak se říká, hlava nehlava. Ale oni se naučili, že nestačí jenom dojít k tomu cíli, ale že důležitá je potom i ta další cesta, my bychom řekli cesta zpět, domů, a jsou ochotni přizpůsobit to okolnostem.

Bratři a sestry, když se na to všechno díváme, tak z toho vidíme nezáměr – nezáměr obyvatel Jeruzaléma a nezáměr obyvatel Betléma – o narozeného Zachránce. V Písmu se neříká nic o tom, že by se k těm mudrcům od východu přidali nějakí domorodci ať už z Jeruzaléma, nebo z Betléma, že by šel někdo s nimi, aby hledal toho narozeného Zachránce. Vychází nám z toho zkušenost, kterou máme my všichni: Těch, kteří jsou ochotni se vydat na cestu, těch je málo. Vždycky jich bylo málo. Těch, kteří se ústy hlásí a říkají: „Ano, já věřím. Já se řídím podle Boha, podle jeho zákonů, přikázání“, a podobně, těch se najde dost. Ale těch, kteří by opravdu se zvedli a řekli: „Tak já ho půjdu hledat a půjdu hledat jeho skutečnou tvář, jeho skutečnou podobu, tak těch je málo.“

Bratři a sestry, ať nás to neodradí, ať nás to nezneklidní, ale naopak ať si odneseme radost z toho, že máme to právo, tu výsadu patřit mezi ty, kteří hledají toho narozeného Zachránce.

Vyprošujeme si, aby v našem životě, každodenním životě, převládala ta radost, ten pocit: „Ano, On je se mnou a On mne vede svými znameními, svou hvězdou.“ Aby nikdy v našem životě nepřevládl strach a úlek tak, jako u těch obyvatel Jeruzaléma, ale naopak, abychom byli skutečně podobni těm třem mudrcům, mudrcům od východu, kteří hledají Zachránce. Oni ho nehledají totiž jenom pro sebe, ale oni ho hledají pro každého z nás.

Za to jim budme vděční a snažme se i my hledat Spasitele a ukazovat ho i druhým, těm, kteří jsou v našem okolí, těm, kteří ho ještě neznají.

Stojím tam s tebou, abys to všechno zvládl

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

08.01.2012 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Křest páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 42,1-4.6-7](#); 2. čtení [Sk 10,34-38](#); evangelium [Mk 1,7-11](#);

Bratři a sestry, pomalu, ale jistě, končí vánoční svátky a vracíme se do všedního života. Jistě, ještě třeba nějaký den budeme mít doma vánoční výzdobu, tady v kostele taky ještě bude, ale pomalu, ale jistě, svátky jsou pryč. Nicméně, neměly by skončit ty vánoční myšlenky. Měly by nás provázet i dál. A proto nám církev jaksi staví před oči jednak proroctví proroka Izaiáše o Božím služebníkovi, a potom říká: „V Pánu Ježíši se toto proroctví naplnilo.“

Pokud jste si všimli, tak dnešní texty měly takový rám. Vlastně hned v první větě prvního čtení bylo: „Hle, můj služebník, kterého podporuji, můj vyvolený, v němž jsem si zalíbil.“ A naopak poslední věta evangelia byla: „Ty jsi můj milovaný syn, v tobě mám zalíbení.“ Svátý Marek schválně začíná vlastně svoje evangelium tímto vyprávěním. On začíná tím, že adresátům toho evangelia říká: „V Pánu Ježíši se splnilo to, co předpověděl Izaiáš. Radujte se z toho, mějte z toho radost, ať vás to posiluje.“

Svátý Marek dává tomu svému evangeliu takový zvláštní rám, takové zvláštní obrysy. Ježíš začíná svoje působení tím, že se staví do slova a do písmene do jedné řady s chybnými lidmi, s těmi, kteří sami sebe označují za hříšníky. A končí svoje veřejné působení v okamžiku, kdy je přibit na kříž zase mezi hříšníky. Začíná a končí úplně stejně. Marek toto schválně zdůrazňuje a připomíná a říká: „On ví, proč to dělá. On ví, proč přišel.“

Bratři a sestry, my jsme někdy takoví hodně smutní z toho právě, když se setkáváme se zlem kolem nás nebo i v nás a říkáme si: „Co si s tím mám počít? Jak to mám zvládnout?“ A právě tady ten obraz Ježíše Krista, který začíná tím, že se postaví mezi chybující lidi, a končí zase svoje působení tím, že umírá za tyto chybující lidi, nás má posílit.

Prorok Izaiáš z Božího popudu přednesl tady tu Píseň o Božím služebníkovi někdy kolem roku 550 před narozením Pána Ježíše a bylo to v Babylóně. A zase jediný důvod bylo podpořit, posílit to sebevědomí národa, který byl v zajetí, který byl ve vyhnanství, říct jim: „Bůh na vás nezapomněl.“ Ale zase Izraelité měli tendenci, jak to mají lidé většinou, představují si, že vysvobození přijde silou. Vzpomeňte si na to, jak už se vlastně v padesátých letech říkalo: „Už bude zase válka. Na Západě se na to nevydrží dívat.“ Silou, člověk má tendenci řešit konflikty silou. A tady tato Píseň o Božím služebníkovi říká: „Ano, Bůh to bude řešit, ale jinak – jinak, než vy byste čekali. Použije úplně jiné prostředky. A pro nás má být toto upozornění a takovým natuknutím, kdy prorok nám chce říct: „A, člověče, přemýšlej, jestli i ty bys v životě nemohl používat jiné cesty. Aspoň je hledej, aspoň o tom přemýšlej. A když zjistíš, že je to dobré, tak po té cestě jdi. Hledej, přemýšlej, namáhej se.“ To je poselství, které nám církev vedena Duchem svatým předkládá v Božím slovu – abychom ty dny, které označujeme jako všední, pracovní, abychom je neprožívali jenom mechanicky, protože když je budeme prožívat mechanicky, tak nás to bude ubíjet. Ale naopak církev chce, abychom do toho zapojili to nejlepší, co v nás je, tak, jak to udělal Pán Ježíš. On šel a postavil se mezi ty, kteří čekali na křest Jana Křtitele.

Než budeme dál mluvit o Pánu Ježíši, bude užitečné zastavit se u postavy Jana Křtitele. Četli jsme, že Jan kázal. Nekázal překvapivě v synagogách, tedy na místech, kde se židé shromažďovali, kde slavili svoje svátky, ale kázal u cesty, kde chodili lidé. Jan Křtitel nekázal v dny sváteční, ale v dny všední. Když lidé šli do práce, z práce, za obchodem, vyřizovat věci, Jan tam stál a mluvil. Tady už z toho vidíme takový, řekli bychom, krásný pastorační přístup, kdy Jan nečeká, až oni přijdou za ním, ale on jde tam, kde oni jsou. Nefíká: „Přijďte za dva, za tři dny někam,“ ale postaví se tam, kde jsou, a mluví.

Mluvil na vícero místech, asi na třech místech, střídal to, ale nejčastěji mluvil mezi Jerichem a Jordánem. Pro nás je to jenom zeměpisné místo. Pro Izraelity je to místo velmi symbolické, protože do zaslíbené země jejich předkové přišli právě tudy. Jozue dostal příkaz od Boha, aby uspořádal ten zástup lidí tak, že vepředu šla archa, a když kněží, kteří nesli archu, vstoupili do vod Jordánu, tak se voda ztratila. Z jedné strany otekla a na druhé straně zůstala stát, jak říká Písmo, daleko a stála jako zeď. Vlastně se zopakoval zázrak, který se stal v Rákosovém moři. Ale zopakoval se proto, že to už byli jiní lidé. To už byla druhá generace. To nebyli ti, kteří odešli z Egypta, to už byli jejich děti. A Bůh jim říká: „I na vás myslím, i vy můžete se mnou zažít velké věci,“ a zašli do Zaslíbené země.

Když se vraceli právě z babylonského zajetí, tak se většinou vraceli právě přes Jericho o tady přes tento brod přes řeku Jordán. Pro Izraelity tady to místo v tom břehu Jordánu bylo znamením nového začátku, znamením velkých a důležitých věcí v životě jednotlivců i celého národa. A proto tam Jan Křtitel stojí, mluví k nim a vlastně jim říká: „Vraťte se k těm kořenům. Vraťte se k tomu krásnému, co bylo na začátku, a to se snažte oživit.“ My to můžeme říct trochu jinak: „Připomínejte si v ty dny všední to, co jste slavili o Vánocích. Z toho žijte, z toho čerpejte, tím proměňujte ty svoje pracovní dny.“

Jan Křtitel říká takovou zajímavou věc: „Za mnou přichází mocnější. Nejsem hoden, nezasloužím si, nemůžu si dovolit, abych mu rozvázal řemínek u sandálů.“ V komentářích od rabínů, kteří komentují Starý zákon a dávají předpisy, tak rozvazovat sandály někomu, to byla snad nejhorší práce, jaká mohla být. Bylo to ještě potupnější než umývat těm návštěvám nohy. A židovský otrok nesměl být nucen k tomu, aby svému pánovi rozvazoval řemínek u sandálů. A Jan Křtitel říká: „A já si to nezasloužím!“ Tak velkou má Jan Křtitel úctu k Pánu Ježíši, k Zachránci. A teď si představte, že ten Zachránce tam přijde, pokorně vystojí tu řadu, počká, až na něho dojde řada, a chce se nechat pokřtít.

Tady u Marka nemáme ten dialog, je u Matouše, kdy Jan protestuje, protože mu to připadá nemístné, ale Ježíš dobře ví, co dělá. Ale on tam stojí, protože ví, pro koho tam stojí. Ne proč, ale pro koho – pro každého z nás, aby říkal: „Já jsem tady, abych ti pomohl nést tebe samého takového, jaký jsi. Abych ti to pomohl nést, abych ti to všechno pomohl zvládnout.“

„Nebe se otevřelo, ozval se hlas a byla vidět holubice.“ Pro nás je to zase něco, řekneme si: „Je to nějaký obraz.“ Čeho, proč? Když se nad tím zamyslíme, tak si uvědomíme, že k tomu, aby naše zážitky byly jaksi úplně, dokonale, potřebujeme

vidět obraz a slyšet zvuk. Když se stane a nejde v televizi zvuk, tak je to docela zajímavé. Jako malé děcka jsme se dívali na rakouskou televizi. Moc jsme německy neuměli, a tak jsme se domýšleli, o čem si tam povídají, o čem ten film je, a většinou jsme se domýšleli špatně. A to je ono. Bůh nechce, abychom se domýšleli špatně, ale Bůh chce, abychom ho dobře pochopili, a proto s námi komunikuje způsobem, který je pro nás přijatelný. Proto je tam obraz, proto je tam to slovo.

To slovo, které tady vychází v evangeliu z úst Boha Otce: „Ty jsi můj milovaný Syn, v tobě mám zalíbení,“ v tu chvíli platí pro Ježíše. Ale platí pro každého z nás. Jednak pro každého z nás platí to, co říká prorok Izaiáš. Říká: „I ty buď Božím služebníkem. I ty buď služebníkem, kterého Bůh podporuje.“ Tam je v tom Starém zákoně pro tu podporu a pro toho Ducha, když se říká: „Vložil jsem na něj své Ducha,“ tam je v hebrejštině použito slovo, kterým se označuje vítr. Vítr se nedá chytit, nedá se spoutat, nemůže si ho někdo doma zavířit. Vítr je naprosto svobodný. A toto je obraz toho, kdy prorok říká: „Bůh ti dává svobodu. Mnoho věcí tě, člověče, spoutává, ale Bůh ti navrací svobodu.“

Takže abych to celé nějak zakončil. Jsme vyzváni k tomu, abychom myšlenky ze svátků prožívali i dál, aby to nějakým způsobem osvětlilo, prozářilo, aspoň trošku proměnilo ty naše dny všední. A když se setkáme s nějakými chybami, hříchy, slabostmi a bude nás to moc a moc zneklidňovat, bude nás to štvát, vzpomeňme si na Ježíše, který stojí frontu k Janu Křtiteli. On říká: „Stojím tam pro tebe, stojím tam kvůli tobě a stojím tam s tebou, abys to všechno zvládl.“ Ať je nám toto radostí a posilou.

Bůh přichází nenápadně

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

15.01.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [1 Sam 3,3b-10.19](#); 2. čtení [1 Kor 6,13c-15a.17-20](#); evangelium [Jan 1,35-42](#);

Bratři a sestry, první čtení a evangelium, jak jsme je teď právě slyšeli, mají velmi mnoho společného, víc, než se na první pohled zdá. Mluví se tady o setkání člověka s Bohem. Na jedné straně je člověk, který má touhu se setkat, a na druhé straně je Bůh, který tuhle touhu naplňuje, plní toto přání - Bůh, který jde vstříc, neschovává se, ale je aktivní. Té aktivitě člověka odpovídá aktivita Boží.

Při prvním přečtení těch textů si třeba všimneme, že na ty aktéry, kteří tam v nich vystupují, to zanechalo tak silný dojem, že si pamatují nějaké podrobnosti: v evangeliu, že to bylo kolem čtvrté hodiny odpoledne, v prvním čtení, že lampa v Hospodinově svatyni ještě svítila.

Mimochodem to, že ta lampa svítila, tak mnozí lidé si myslí, že se to stalo tak někdy třeba, řekněme, v devět, v deset večer. Ne, to se odehrálo před rozedněním. Ta lampa hořela celou noc, aby právě bylo jasné, že to je místo, kde je Hospodinova svatyně.

Tedy bylo to tak silné, že ti, kteří se toho zúčastnili, si to pamatovali včetně podrobností. Ale to je jenom jedna rovina. Ty další roviny vypovídají o skutečnostech, které jsou pro nás důležitější. V obou těch případech je ta scéna taková velmi skromná, řekli bychom, až pokorná. V evangeliu je to Ježíš jako člověk, který vypadá jako obyčejný člověk, někde jde. On sám vlastně nemluví, nic neříká a čeká, až Jan Křtitel za ním pošle svoje učedníky, svoje žáky.

V tom prvním čtení, mimochodem v komentáři zaznělo, že to bylo v Jeruzalémě, ale ono to bylo v městě, které se jmenuje Siloe, a celé se to odehrálo asi 1100 let před narozením Pána Ježíše. A vlastně archa v té době byla umístěna v domě kněze Eliho. To nejcennější, co Izraelité měli, nebylo v žádném paláci, v žádném chrámě, v žádné velké svatyni, ale v domě. Řekli bychom, Eli vyklidil parádní světnici a tam umístil archu. Z toho na jedné straně vidíme, jako oni si té archy velmi vážili, velmi byla ceněna, ale na druhé straně tady vidíme tu blízkost. To, že není oddělena jako v tom smyslu „daleko, vysoko“, ale vlastně může přijít každý.

Samuel spal v místnosti, kde byla archa. To celé je takové malé, skromné, pokorné. V mnoha ohledech ta scéna z prvního čtení připomíná Betlém a narození Pána Ježíše. Ale koneckonců tomu odpovídá i ta scéna, kdy Ježíš jde po břehu Genezaretského jezera, kdy Jan Křtitel na něho ukáže. Boží Syn nepůsobí nějaký rozruch, nepůsobí kolem sebe nějaký zmatek, ale je to všechno ve velkém pokoji. Ti, kteří se setkávají s Bohem, ať už v tom prvním čtení, nebo v tom evangeliu, dělají takové nesmělé krůčky. Apoštolové, kteří jdou za Ježíšem, když se jich zeptá: „Co byste chtěli?“ nemají odvahu říct: „Chtěli bysme být s tebou, chtěli bysme tě slyšet, chtěli bysme tě lépe poznat,“ a v podstatě asi byli překvapeni tím, že Ježíš si jich všiml a že je oslovil. A z toho překvapení řekli větu, která v tu chvíli větu, která v tu chvíli nezní příliš duchaplně: „Kde bydlíš?“ Ale Ježíšovi to nevádí a říká: „Pojďte.“ Oni, můžeme říci, nějakým způsobem, pomyslně řečeno, navázali známost, tak se tak trošku zahákli, a Ježíš to jejich pouto upevňuje. Hned chytá ten jejich prst a říká: „Pojďte!“

Samuel neví, co má dělat. Samuelovi to trvá dost dlouhou dobu. My jsme zvyklí, že v pohádkách to trvá třikrát – na třetí pokus se něco podaří. Tady je to dokonce až na čtvrtý pokus. A toto není pohádka, toto se stalo, a toto vypovídá o vytrvalé Boží snaze navázat s námi kontakt, vypovídá to o tom, že Boha neodradí, když se to nepodaří napoprvé, napodruhé, dokonce ani napotřetí.

Samuelovi pomáhá kněz Eli. Můžeme říci, že ten kněz Eli na jednu stranu byl Samuelovi dobrým učitelem, ale na druhou stranu ten kněz Eli zažívá takovou osobní tragédii. On má dva syny – Chofního a Pinkase, a ti dva synové po něm měli převzít ten úřad kněze. Oni ne, že by nechtěli, ale... bylo tam „ale“ a bylo tam velké „ale“. Oni vykonávali tu službu kněží, ale vykonávali ji jako zaměstnání: „Něčím se živit musíme.“ Vykonávali ji po vnější stránce dobře. Dobře v tom smyslu, že plnili všechno to, čemu my bychom řekli rituály. Ale dělali to proto, aby z toho měli, aby z toho měli zisk. Vadilo to těm lidem, kteří tam přicházeli, kteří si toho všimli, a vadilo to samozřejmě Bohu, že tam nebylo to vnitřní nasazení, vnitřní přesvědčení. Nebyla tam ta ryzost víry, byl tam ten obchod a to vadí.

Jak jsem říkal, Eli byl dobrým učitelem pro Samuela, ale nedokázal dobře předat víru svým synům, nedokázal je dobře vychovat v tomto směru. A tady už vidíme prostě paralely do všech věků, do každé generace. Něco se člověku daří a něco se člověku nedaří.

Eli by mohl žárlit na Samuela, protože Eli poznal jako první, nebo dřív poznal, co se tu děje, i když mu to taky dlouho trvalo. A na to, že on kolem té archy žil celý život, on to měl poznat dřív. Ale ani toto Bohu nevádí, že až teda napotřetí Eli pozná, co se tu děje. Eli by mohl na Samuela žárlit, mohl by mu, jak se říká, házet klacky pod nohy: „Když to nemá naše rodina, když to nemají moji synové, nebudeš to mít ani ty.“ Ne. Eli je Samuelovi dobrým učitelem a dobrým průvodcem. Na jednu stranu prožívá osobní zklamání, osobní jakousi tragédii, že v jeho rodině, v jeho rodu nebude pokračovat ta kněžská služba, ale na druhou stranu podporuje toho, kterému Bůh předal tuto službu, tento úřad.

Kdo to je ten Samuel? Samuel je človíček, je to mladík, který se narodil proto, že si jeho matka, která se jmenovala Channa (z toho je to české Ana nebo Hana), ona si ho vyprosila, když se svým mužem Elkánou přicházeli každý rok na pouť do této svatyně v Siloe, a slíbila, že pokud jí Bůh dá syna, tak že ten syn bude sloužit jako kněz v Hospodinově svatyni. To se stalo. Mimochodem, Channa potom měla další děti, ale splnila tady ten slib a poslala Samuela na vychování a na to, jak my bychom řekli, vyučení se do Hospodinovy svatyně.

Jméno Samuel se překládá jako „Bůh vyslyšel“, ale přesný překlad toho slova je „Jeho jméno je Hospodin“. Proč o tom tak mluvím? V té době se Samuela nikdo neptal: „Chceš tam jít? Nechceš tam jít?“ „Půjdeš tam! My jsme to slíbili.“

Samuel by mohl říct: „Tak když vy jste to slíbili, ale já jsem to neslíbil, vy mě do něčeho tlačíte, vy mě do něčeho nutíte.“ Jak říkám, v té době se nikdo nikoho neptal, v tom je naše doba úplně jiná, ale Samuel přesto, že mu tato role toho (on

měl být pomocným knězem v tom Siloe), že mu byla nějakým způsobem vnučena, tak není takový, že by to právě dělal z toho donucení, že by to nějakým způsobem šidil nebo že by to vykonával jenom na oko. Ne. U něho je právě vidět ta ryzost víry a to vnitřní nasazení.

Ten svatopisec to zdůrazňuje tím, jak on vlastně třikrát jde k tomu Elimu a říká: „Tady jsem. Volal jsi mě?“ Tam je důležitý ten moment, že je to nad ránem. To je to, kdy nad ránem se nejlépe spí a člověku se nechce vstávat. A když se vrátil od Eliho poprvé, eventuelně podruhé, tak si mohl říct: „Mám nějaké halucinace, něco se mi zdá. Už slyším trávu růst. Nepůjdu nikam, nebudu si toho všimnout.“ Ne. On vydrží, vytrvá tady v tomto a potom to přinese své ovoce.

Bratři a sestry, když to tedy celé nějakým způsobem shrneme. Bůh přichází, přichází nenápadně, přichází způsobem, který třeba my nečekáme. Nejčastější způsob, který lidé čekají, je zjevení, obraz. I takto se nejčastěji zjevuje Bůh v Písmu, že ho někdo vidí. Tady ho Samuel slyší. Je to upozornění na to: „Bůh může přijít jiným způsobem, úplně jiným způsobem, než ty si představuješ, než ty si, člověče, plánuješ. Ale vždycky je to setkání takové pokojné, radostné. Člověku nějakou dobu trvá, než to odhadne, než na to přijde, ale to Bohu nevádí.

A možná si kladete otázku: „Kým jsem v tom příběhu? Samuelem, nebo někým jiným?“ Ano, každý z nás je Samuelem, ale nejenom to, protože každého z nás Bůh oslovuje a s každým z nás počítá, ale každý z nás je zároveň i Elim, tedy tím, který zase druhé učí a druhým pomáhá, aby ten hlas slyšeli. Je to střídané – někdy jsme Samuelem, někdy jsme Elim. Někdy jsme těmi, kteří víru máme přijmout, někdy jsme těmi, kteří víru máme předat. Ne vždycky se nám to daří, ne vždycky je to snadné, ale Bůh s námi má velkou trpělivost a nevádí mu naše třeba váhavé kroky, naše nejisté počínání. Ale to, co tam hledá, je ten úmysl, ta ryzost té víry. Rozhodně nechce, abychom si na něco hráli.

Bratři a sestry, apoštolové zůstali u Ježíše. Šli, viděli, slyšeli a zůstali. Samuel se stal prorokem. Tady na tom všem, na těch obou příbězích se nám chce říct důležitá věc: „U Boha máš své místo.“ Teď nemyslím jako někde v kostele nebo takhle, ale „u Boha“. To je něco trošku jiného. Tato myšlenka „u Boha mám své místo“ by nás měla provázet, až půjdeme domů, až odsud odejdeme. Měla by jít s námi a měla by proniknout nějakým způsobem náš život. Mám u Něho své místo, protože to je smysl a cíl mého života – setkat se s Ním, přijít k Němu, být u Něho tak v klidu a v radosti, jako tam byl ten Samuel, jako tam byli apoštolové, kteří se setkali s Ježíšem. Ať nás tedy tyto myšlenky provázejí i do našich všedních dnů.

Každý z nás je někdy Jonášem, i obyvatelem Ninive

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

22.01.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Jon 3,1-5.10](#); 2. čtení [1 Kor 7,29-31](#); evangelium [Mk 1,14-20](#);

Bratři a sestry, spis proroka Jonáše je zařazen mezi takzvaných dvanáct malých proroků a je úplně jiný než ostatní prorocké spisy, ale je to proroctví. Když čteme výroky proroků, tak často jsou to právě řazené jednotlivé výroky bez udání třeba nějakého data, bez udání kdy a kde byly proneseny. Někdy je tam nějaký adresát a někdy je to jenom všeobecné. A musíme si přiznat, že ty výroky proroků jsou pro nás někdy těžko pochopitelné.

Kniha proroka Jonáše je vyprávění. Je to vyprávění, které je velmi poutavé, velmi čtivé. Dokáže si získat toho, kdo to čte nebo kdo to slyší, a vede ho to k tomu, aby to dočetl. Jak jsem říkal, je to proroctví. Je to proroctví, které teda úplně jinou formou zvěstuje ve Starém zákoně někdy v 5. století před narozením Pána Ježíše tu větu, kterou jsme slyšeli v evangeliu. Ježíš říká: „Přiblížilo se Boží království. Obrátte se a věřte evangeliu.“

V tom Ježíšově kázání i v tom, co kázal Jonáš, v tom, co čteme u proroka Jonáše, je nabídka té podané Boží ruky. To první, co tam je, je nabídka ke smíru. Pořád jsme bohužel svědky toho, že často i v náboženství se straší, vyhrožuje něčím. Ale ono to tak není. V první řadě Ježíš říká: „Já jsem přišel, abyste se mohli usmířit, aby se ty vztahy narovnal. Ale máte svobodnou volbu – ano nebo ne – a ať odpovíte cokoliv, musíte odpovědět, tak něco z toho bude vyplývat, a to už je na vás. Ale rozhodně Ježíš nepřišel nikoho strašit, nepřišel nikomu vyhrožovat, ale, jak říkám, přišel získat, přišel nabídnout otevřenou Boží ruku.“

To, co jsme slyšeli v evangeliu, mělo jakési dvě části: tady to Ježíšovo kázání a povolání prvních učedníků. Všichni asi víme, že to se stalo a stalo se to tak, jak to tady Marek líčí. Apoštolové Šimon, Ondřej, potom Jakub, Jan poslechli, zareagovali na tu první výzvu. To je jakýsi ideál, tak by to být mělo. Ale mnohem častěji je to tak, jak to můžeme číst právě v knize proroka Jonáše, kdy Jonáš na první výzvu, kdy mu Bůh říká: „Půjdeš do Ninive,“ tak se sbalí, sedne na loď, která jede přesně na druhou stranu, a nechce tam jít.

To, o čem jsme četli v prvním čtení, to už byl jakýsi druhý pokus, kdy Bůh mu říká: „Tak tam půdeš.“ Když to budeme číst pozorně, tak zjistíme, že jednak Bůh to s Jonášem nevzdal. My bychom to vzdali, my bychom řekli: „Dobře, nechceš, tak s tebou nepočítám,“ ale naopak Bůh mu v tom druhém kole ten úkol ještě rozšiřuje, dává mu ho větší. Poprvé měl Jonáš jít do Ninive a jednou říct: „Bůh se na vás hněvá.“ Teď podruhé už mu říká: „Budeš procházet tím městem. Budeš s nimi mluvit. Nebude stačit, že jenom přijdeš jaksi k tomu městu nebo že se postavíš na to náměstí a řekneš to, ale ty to město projdeš.“ Tedy rozšiřuje, prohlubuje úkol.

Potom, jak víme, když stručně převyprávím ten obsah, oni uvěří, poslechnou, začnou konat pokání, Jonáš se utáboří, aby viděl dobře na město, a čeká. Čeká takové divadlo, jak Ninive zanikne, a je velmi zklamán, když se toto nenaplní. Aby to Jonáš pochopil, tak Bůh dává vzrůst ricinovému keři, který rychle vzroste, rychle zase uhyne a na tomto má Jonáš pochopit, jak Bůh má zármutek z toho, když by měl něco zničit, někoho zahubit.

To je obsah knihy proroka Jonáše, a teď je k tomu potřeba říct velmi důležitou věc: historicky to se nikdy neodehrálo. To není historické vyprávění, to je podobenství. Všichni známe podobenství z Nového zákona, kdy Ježíš, když chce vysvětlit třeba i něco dost komplikovaného, použije příklad, který je blízký jeho posluchačům, je srozumitelný, stravitelný, aby oni to mohli přijmout. A celá kniha proroka Jonáše je podobenství. Ale, jak říkám, to nic neubírá na její důležitosti.

V té knize je nám téměř všechno sympatické. Jsou sympatičtí ti námořníci, kteří jsou v tísní, vyhodí Jonáše z lodi, jsou nám dokonce sympatičtí obyvatelé Ninive, král a dokonce i zvířata v Ninive, která nepijí a nežerou, konají pokání, ale jediný, kdo nám není tak nějak sympatický, je ten prorok. Proč? Je to tak schválně koncipované.

Teď bude asi potřeba udělat takovou dějepisnou vsuvku, dějepisné okénko. Ninive bylo hlavním městem Asyrské říše. Asyřané v roce 721 před Kristem dobyli to, čemu se říkalo Severní izraelské království, a odvedli do zajetí deset kmenů. Těch deset kmenů už se nikdy nevrátilo. Postupem času Asýrie upadala a byla zničena právě Babylónskou říší, a Babylóňané na začátku 6. století před Kristem odvedli Izraelity do Babylónského zajetí. Tedy do jiné země, do jiného místa, ale zase do zajetí. Izraelité, to jsou dva kmény, které odvedli ti Babylóňané, ty dva kmény se vrátili po nějakých zhruba sedmdesáti letech. Vrátili se, ale bylo v nich pořád nepřátelství vůči těm, kteří je do toho zajetí odvedli, to na jedné straně, a na druhé straně v nich byl pocit, že jenom oni jsou ti praví, že jenom oni jsou ti správní, a začali si budovat to, čemu se říká ghetto, tedy nějaký ohrazený prostor, kde žijí ti spravedliví, a tam venku je nebezpečí, a tam venku je to všechno špatně. Uvnitř je to všechno v pořádku a venku je to špatně. A tady do této atmosféry Bůh posílá někoho, my vůbec nevíme, kdo to byl, kdo si vypůjčil jméno kněze a proroka Jonáše, který mimochodem žil v 8. století před Kristem, aby vyprávěl tady ten obrazný příběh o každém z nás.

Jak to zaznělo v komentáři: Každý z nás někdy nechce udělat to, co chce Bůh. Říkáme si „Proč tomu Jonášovi to bylo tak zatěžko jít do Ninive v tom příběhu?“ Protože pro Izraelity Ninive bylo a je pořád takovým zobrazením, ztotožněním zla, všeho zlého. Ninivané nebo Asyřané pro Izraelity byli nepřátelé číslo jedna, jak se říká, nepřátelé na život a na smrt. Když my čteme, že Bůh řekl Jonášovi: „Jdi do Ninive,“ tak s nama to ani nehne, my to nechápeme. Ale když to četl Izraelita, tak ho to pěkně nadzvedlo, začlo to v něm vřít: „K takovým největším nepřátelům, Bože, posíláš svého proroka?“

Zkusme si to představit, že Bůh pošle svého proroka k někomu, koho já nemám rád, koho bytostně nesnáším, kdo mě obtěžuje, kdo je můj nepřítel číslo jedna. K takovému člověku, Bože, ty pošleš proroka s nabídkou odupuštění a usmíření! No tak to teda ne!

V každém z nás se čas od času objeví ten Jonáš, který se utáboří, aby měl pěkný výhled, a čeká a říká si: „Tak to si vychutnám. To si vychutnám, jak se v tom teď teda vykoupeš, v těch svých chybách, v tom, co sis navařil, do čeho ses

dostal. A já se na to budu pěkně dívat tady z bezpečné vzdálenosti.“ V každém z nás se čas od času objeví ta škodolibost, kdy si říkáme: „Dobře ti tak.“ A toto, to jsou ty myšlenky, které Bůh nějak kritizuje.

V tom vyprávění, i když Ninivané mají třeba naše sympatie, tak je svatopisec líčí jako lidi, kteří skutečně se provinili. Tam je spousta narážek. Jednak v té knize je všechno velké. Přišla velká bouře, Jonáše spolkla velká ryba, musel přijít do velkého města Ninive a mnohem víc toho tam je. Slyšeli jsme to, Ninive bylo velké město před Hospodinem, tři dny se jím muselo procházet.

Skutečně to historické Ninive bylo na svou dobu obrovské město, jeho obvod hradeb měřil asi 12 km. To na tehdejší dobu bylo něco velkolepého. O Ninive je zmínka už v první knize Mojžíšově. V biblickém podání ho založil člověk, který se jmenuje Nimrod, tedy patron všech lovců a myslivců. A už se tam říká, o tom Nimrodovi, že byl velký lovec před Hospodinem. Ninive, velké město, je to narážka na toho velkého Nimroda. Na jedné straně to, že je tam všechno velké, chce říct: když Bůh tvoří svět, tak ho dělá ve velkém stylu, ve stylu jakési dokonalosti, barevnosti. Bůh nedělá nic napolovic, ale Bůh všechno, co dělá, dělá pořádně. To na jedné straně symbolizuje to slovo „velké“. Na druhé straně to „Ninive je velké město“ připomíná právě pýchu těch obyvatel v tom vyprávění, že si velmi zakládali na svém městě, na svém postavení, na tom, že on jsou něco: „My jsme z města, vy jste z dědiny. My jsme z velkoměsta, vy jste támhle z nějakého lontu.“ Takhle to tam opravdu fungovalo. A svatopisec chce říct: „Přesto, že vy ze sebe takhle děláte něco velkého, tak přesto ten největší a ten, kdo to má v ruce, je Bůh. A k vašemu velkému překvapení On posílá nějakého Jonáše, aby vám ten Jonáš řekl: „Bůh se s vámi chce smířit.““

Na konci toho úryvku, který jsme slyšeli, byla věta o tom, že Bůh upustil, smiloval se a nepřivedl zkázu, kterou Ninive hrozil. My si často říkáme, když něco řeknu, třeba i nějakou výhrůžku: „Počkej, já ti dám,“ nebo: „Jestli mě neposlechněš, já tě potrestám!“ Jestliže pronesu nějakou výhrůžku, musím to splnit. Svatopisec nám tady ukazuje, že Bohu nejde o to, aby naplnil své hrozby, ale naplnil své slitování. V tom je zase velký rozdíl mezi námi a Bohem.

Bratři a sestry, když to celé nějak shrnu, co si z toho odnést? Nemáme budovat žádné gheto. Nemáme si myslet, že my jsme ti jediní spravedliví, že u nás je všechno v pořádku a tam venku je všechno špatně. Když mluvíme o Bohu, máme ho prezentovat jako toho, kdo nabízí ruku k usmíření, k urovnání vztahů. A nakonec si máme uvědomit, že i v tomto příběhu hrajeme dvojroli. Každý z nás je někdy Jonášem, kterému se nechce, ale který je poslán, aby zvěstoval tu radostnou zprávu. Každý z nás je někdy tedy tím, koho Bůh vyzývá a říká: „Běž tam a snaž se tam přinést pokoj, usmíření.“ Ale na druhou stranu jsme i my zároveň obyvateli Ninive a záleží, jak moc máme vnímavé uši, abychom slyšeli tu nabídku, která k nám přichází.

Prožíváme zimní období, možná zas bude sněžit, možná bude škaredě, využijme to. Nalistujte si v Písmu svatém, to je prosba, rada, knihu proroka Jonáše a přečtěte si ji. Jednou, dvakrát, možná i třikrát. Je to dobrý návod k tomu, čeho se držet a čemu se vyhnout. A prosme za to, aby náš život se co nejvíc podobal tomu, co jsme slyšeli v evangeliu, tomu ideálu, kdy Ježíš říká zase těm obyčejným lidem: „Pojď se mnou,“ a oni jdou.

Kéž se nám to s Boží pomocí daří co nejlépe.

Mojžíš varuje před věštěním budoucnosti

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

29.01.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Dt 18,15-20](#); 2. čtení [1 Kor 7,32-35](#); evangelium [Mk 1,21-28](#);

Bratři a sestry, my se vrátíme k dnešnímu prvnímu čtení. Bylo z páté knihy Mojžíšovy, tedy ze samého závěru putování Izraelitů do zaslíbené země. Na první pohled to tak nevypadá, ale situace, ve které byla tato slova pronesena, byla pro Izraelity skličující. Proč? Protože umíral Mojžíš. Ten, který víc než 40 let se o ně staral, ten, který vždycky řekl, co mají dělat, jak se mají chovat, tak tenhle člověk umírá.

Uvědomme si, 40 let, to jsou téměř dvě generace, pro které Mojžíš byl autoritou, a oni si naráz uvědomují, že jim bude chybět, a ptají se: Jak to bude dál, co máme dělat? A slova, která jsme slyšeli, to je Mojžíšova závěť. Není to ale závěť v tom smyslu, kdy někdo odkazuje majetek: Tomu dám dům, tomu dám pole, tomu, já nevím, auto nebo cokoliv jiného. Ne. To jsou slova, která spíš můžeme označit jako duchovní závěť. Duchovní závěť píší lidé, kteří na tomto světě dosáhli nějakého postavení a chtějí se podělit o myšlenky, zásady, podle kterých se řídili, a říkají si: „Tohle by mohlo být užitečné a prospěšné i pro ty, kteří přijdou po mně.“ Navíc slova, která jsme četli, nejsou Mojžíšova slova, ale jsou to slova inspirovaná Duchem svatým, tedy je to Boží slovo.

A jak to tam šlo za sebou? V první řadě Mojžíš připomíná a říká Izraelitům: „Vy vstoupíte do země Kanán. Pro vás je to zaslíbená země, ale v té zemi žijí národy, kmeny, které věří v jiné Bohy, a dojde k tomu, že vy si budete muset vybrat. Dojde tady ke třídění, a teď se ukáže síla vaší víry. Teď se ukáže, na co spoléháte, k čemu se přikloníte.“ Mojžíš jim připomíná a říká: „Vás bude menšina, jich bude víc. Jak budete na to reagovat?“

Připomenul bych, že to náboženství Izraelitů bylo v mnoha směrech obtížné. Nesměli si udělat žádný obraz, nesměli zobrazit Boha. Bylo to náboženství, které spočívalo ve slově. Kdežto ta pohanská náboženství se realizovala v sochách, v obrazech a tady v těchto věcech, tedy ve věcech, které jsou člověku jaksi bližší, bližší jeho chápání.

Potom dál Mojžíš dává jakési pokyny, jak má jednat král, jak mají jednat kněží, jak mají jednat soudcové, a teď přicházejí pokyny pro proroky. Ještě, než se zastavíme u těch proroků, tak Mojžíš znovu tam opakuje, vypichuje z těch prvních požadavků dva a říká: „Tohle nedělejte v žádném případě!“ První z těch věcí, které Izraelité nemají dělat, je, že nemají přinášet lidské oběti. A druhá věc: nemají, jak jsme to slyšeli v komentáři, za pomoci magie a jiných věcí snažit se zjistit, co je čeká v budoucnosti. Tedy nemají si nechat takzvaně věštit, hádat budoucnost.

To první, přinášení lidských obětí, to měly ve zvyku některé kmeny v té zemi Kanán. Přinášely hlavně děti božstvu, kterému se říká Melek, nebo někdy se to překládá Moloch. S tímto Izraelité neměli celkem potíže, protože přinášet lidské oběti je něco tak hrozného, že každý rozumný člověk toto musí odmítnout. Ale to druhé, co bude v budoucnu? Každého z nás asi napadla ta myšlenka, že by nebylo špatné vědět, co mě čeká, co přijde za týden, za pět let a podobně. Myslíme si, že by to pro nás bylo dobré toto znát. Nebylo. Nebylo by to pro nás dobré, a proto nám to Bůh jaksi neukazuje, proto to neznáme. Kdyby to bylo prospěšné a moudré, tak by to Bůh před námi jaksi neskrýval, ale pro člověka je skutečně výhodnější, když neví, co ho čeká.

Nicméně v tom pokušení lidé byli vždycky, vždycky chtěli to vědět, a tam, kde je poptávka tady po tomto, tak zase byli lidé, kteří toho využívali. Využívali a nabízeli své služby a v podstatě už od dob starého Řecka, Říma, Babylónie je to stejné až do dneška. Ty věštiný starověké a dnešní horoskopy v novinách a časopisech postupují všechny stejně. To jsou slovní hříčky, kde je nějaký výrok, který umožňuje minimálně dva výklady.

Asi nejnámější situace ve starověku je, kdy Alexandr Veliký táhne do Persie a perský král neví, co má dělat, tak si nechá v Delfách věštit, a odpověď zní: „Jestli překročíš řeku, zničíš velkou říši.“ On si říká: „Tak jo, tak jdeme do toho. Určitě ho porazíme, zničíme jeho velkou říši.“ Bojují spolu, Peršané jsou poraženi a zničili svou vlastní velkou říši. Tam je to vždycky takhle postaveno, aby to umožnilo minimálně dva výklady. A potom, když tedy někdo je nespokojený, tak se mu řekne: „Ale tys to špatně pochopil!“

Proroci v Izraeli ale se nezabývali předpovídáním budoucnosti. To, že prorok zná budoucnost, je představa čistě pohanská. V Izraeli prorok se řekne nabiim a znamená to hlasatel. Je to tedy někdo, kdo zná a ví, co mají Izraelité dělat, ale v tom smyslu, že prorok je ten, který ukazuje cestu. Neříká: „Zítra se stane...“, za rok se stane...“, ale říká: „Když budete dělat toto, tak jdete špatným směrem.“ Nebo zase naopak: „Když toto budete následovat, jdete dobrým směrem.“

Tady v tom směru bylo mluveno také o falešných prorocích. Co je zajímavé a je to hodně známe, souboj proroka Eliáše s pohanskými proroky, proroky boha Baala, které dovedla do Izraele Jezábel, manželka krále Achaba. Mluví se tam o tom, že jich tam bylo čtyři stovky. Tito „proroci“, to spíš opravdu byli ti hadači a věštitelé budoucnosti, oni o sobě říkali, že jsou služebníky boha Baala, ale na druhou stranu se nerozpakovali věštit tu budoucnost ve jménu Boha Jahve, tedy Hospodina. Takže obyčejný člověk se v tom dost těžko orientoval a bylo právě na těch autoritách, aby pomáhali těm obyčejným lidem se v tomto vyznat a nezaplést se v tom.

Takže Mojžíš znovu připomíná a říká: „Prorok je ten, který vám bude ukazovat cestu.“ A zase cestu ve třech směrech. Každý prorok byl poslán k tomu, aby pomáhal upevňovat víru, posilovat ve víře. Druhou oblastí, kterou ti proroci měli, říkali bychom, na starost, nebo co bylo jejich posláním, byly otázky morálky, tedy chování se člověka k člověku. A třetí oblast, o které proroci mluvili a ve které se angažovali, byla záležitost očekávání Zachránce, Mesiáše. Tedy něco příjemného, pěkného.

Můžeme říci, že ty první dvě záležitosti – víra, morálka, to jsou oblasti, ve kterých ti proroci předkládali nějaké nároky, požadavky na lidi. Ale to třetí – očekávání Zachránce, Mesiáše, to je něco radostného, něco povzbudivého, něco pěkného, Takže proroci nebyli jenom ti, kteří by vyžadovali, připomínali nějaké „povinnosti“, ale byli také těmi, kteří připomínali Boží zaslíbení a říkali: „Bůh je určitě splní.“

Slyšeli jsme tady ještě jednu věc, a sice co se stalo na Sinaji. Když tábořili Izraelité pod horou Choreb a uzavírali s Bohem smlouvu, nebo spíš Bůh s nimi, tak slyšeli všichni, kteří tam byli, Hospodinův hlas. Oni se toho zalekli a řekli Mojžíšovi: „Ať k nám Bůh nemluví. Bojíme se, že zemřeme, protože slyšíme jeho hlas.“

Je to takový zajímavý argument. Možná v tom byl strach, ale byla v tom pohodlnost, byla to taková vychytralost, protože: „Když jsem to slyšel, tak to budu muset zachovávat. Ale když to bude zprostředkovaně, tak už je v tom nějaká možnost, jak z toho vyklíčovat.“

Mojžíš přednesl jejich žádost Bohu a on řekl: „Dobře. Nebudu k nim mluvit, budu mluvit k tobě a ty jim to budeš tlumočit.“ Vypadá to velmi dobře, ale tímto vzniká další nesnáz. Přejde nějaký člověk a řekne: „Já jsem prorok, mě k vám posílá Bůh a říká vám tohle a tohle.“ A teď ten posluchač si musí položit otázku a říct si: „A tak je ten prorok pravý a je to skutečně od Boha, anebo si to vymyslel a na něco si tady hraje?“

Takže otázka, kterou si položili Ježíšovi posluchači a diváci v synagoze v Kafarnau: „Kdo to je a co to je? Co to je za nové učení?“ je naprosto namístě. Je to otázka, která má svou logiku, svoje místo. A stejně ta otázka platí i pro nás. My už máme to Boží slovo zaznamenáno v jiné formě. Poslední prorok, o kterém mluví Mojžíš, byl Pán Ježíš. V něm se to všechno dovršilo.

Bratři a sestry, my si někdy říkáme třeba, že to máme v životě těžké, obtížné. V některých směrech určitě, ale v tomto směru to máme mnohem lehčí než Izraelité a než všichni ti lidé, kteří proroky poslouchali, protože my máme Písmo, máme evangelia, a tam v těchto textech mluví Bůh ke každému z nás. A je jenom a jenom na nás, nakolik my ty texty budeme znát, na kolik se je budeme snažit uvádět do života. To je ta cesta, po které máme jít, to je ten směr. A v těch evangeliích je všechno, co potřebujeme znát pro to, abychom dobře žili na této zemi a abychom došli do života věčného.

Jestli se tedy ptáme: „Co mám dělat? Jak mám žít? Kudy se má ubírat můj život?“ tak se ptejme Písma, hledejme odpověď v Písmu a nikdy ne v nějakých horoskopech nebo ve věštění budoucnosti.

Velkým nepřítelem radostného setkání je lhostejnost

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.02.2012 - čtvrtek, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek Uvedení Páně do chrámu

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mal 3,1-4](#); 2. čtení [Žid 2,14-18](#); evangelium [Lk 2,22-40](#);

Bratři a sestry, dnešní svátek vypráví o velké zbožnosti Marie, Josefa, protože v té době, kdy žil Ježíš, už nebylo tak zcela obvyklé, aby všichni splnili to, co je zaznamenáno v Mojžíšových knihách. Je to připomínka té veliké noci, kdy Izraelité byli ještě jako otroci v Egyptě, a byla to poslední noc vlastně před odchodem z Egypta, kdy zahynuli všichni prvorození synové z Egyptanů, kdežto naopak všichni prvorození synové z izraelského národa zůstali naživu. Tedy tento zvyk, který má provázet Izraelity vlastně po všechna ta pokolení, má připomínat to, že jsou zvláštním, vyvoleným národem, že Bůh o nich ví.

Z druhé strany je to velký svátek Ježíšovy pokory, protože on jako Boží Syn nemusel nic takového podstoupit. On jako Boží Syn by mohl říct: „Mě se to netýká.“ Vzpomeňme si tady na tu dnešní slavnost, na dnešní svátek tenkrát, když my sami budeme mít chuť říct: „Mě se to netýká. To se na mě nevztahuje. To není pro mě, to je pro ty druhé.“ Vzpomeňme na Ježíše a na jeho pokoru.

Tady dřív na svátek Uvedení Páně do chrámu nebo Hromnice, jak se říkalo dřív, končila doba vánoční a je pravda, že tady končí jeden myšlenkový okruh. O Vánocích, já už jsem to zmiňoval, všechny ty události, především jak je právě líčí svatý Lukáš, vypráví o velké prostotě, o tom, jak je to všechno malé v Betlémě, jak je tam pár lidí kolem jesliček, několik pastýřů, kteří přicházejí, aby se tomu narozenému Zachránci poklonili. A tady ta myšlenka pokračuje. Je tady dovedena do takového kontrastu. Maria, Josef přináší Ježíška do Jeruzalémského chrámu, který byl na svou dobu ohromný. Postavil ho Herodes Veliký, ten, který nechal o něco později zabít betlémské děti. Postavil ho proto, aby se zalíbil židům. A tady v tom obrovském chrámu stojí skupinka čtyř dospělých – Josef, Maria, Simeon, prorokyně Anna a mají v náručí to dítě. Oni jsou jedni z mnoha. Ten den tam bylo jistě několik stovek lidí. Simeon seč může, seč mu síly stačí, všem vypráví o tom dítěti, že to je ten očekávaný Zachránce. Ale nemáme žádnou zmínku o tom, že by to někoho pohnulo k tomu, aby se k nim přidal, ale to vypovídá o tom, co se dělo celou dobu. Jak už jsem zmínil, přišlo několik málo pastýřů do Betléma k jesličkám. Když přišli mudrci od východu do Jeruzaléma a říkají: „Kde je ten narozený Zachránce, Mesiáš, královský syn?“ tak je tam zaznamenáno, že se všichni lekli. Ale už se tam nedočteme, že by se někdo zvednul a pokračoval s nimi do Betléma. To tam není.

Tady probíhá jakési třídění. Je to to třídění, o kterém mluvil v prvním čtení prorok Malachiáš. U toho proroka Malachiáše je ten obraz postaven spíš jako něco hlasitého, že to třídění proběhne za nějaké bouře. Vyloženě jsou z toho cítit ty hromy, blesky. Ale my víme, že pak se to stalo, můžeme říci, nenápadně, téměř potichu.

Ten svátek nám chce připomenout, že důležité věci mohou kolem nás projít nenápadně, ke škodě nás samých. Že důležité věci nás mohou minout, že často je necháme projít bez povšimnutí, protože máme jiné starosti. Určitě mnozí obyvatelé Betléma si říkali: „Co ti pastýři nám tady budou povídat!“ Mnozí obyvatelé Jeruzaléma, když slyšeli mluvit ty mudrce, tak si říkali: „No jo, oni jsou bohatí, něco se jim honí hlavou. Oni mají čas na to jít někam. My máme jiné starosti.“ V tom Jeruzalémském chrámu si určitě mnozí říkali: „No jo, Simeon je starý, už se mu to nějak plete. Ale já mám tady povinnosti.“ A tak se stalo, že to důležité je minulo.

Bratři a sestry, velikým nepřítelem k tomu, aby člověk se setkal s Bohem, aby došlo opravdu k tomu naplnění, k tomu radostnému setkání, tak velikým nepřítelem je lhostejnost. To, že člověk sám sebe přesvědčí o tom, že něco jiného je důležitější, že jiné věci jsou přednější a podobně.

Jak jsem říkal, svatý Lukáš tady schválně představuje jakýsi kontrast – kontrast mezi tím kamenným domem Božím a tím dítětem, ve kterém je přítomen Bůh. Je to vlastně kontrast mezi něčím živým, třeba malým, a něčím obrovským, ale neživým. Je to kontrast, který nás má nějakým způsobem upoutat, a máme si uvědomit, že ne všechno velké, nápadné je důležité. Že i to, co je malé, může být mnohem důležitější než to velké, protože to malé je živé. Ten Ježíšek je živý, a tam je možné se setkat s tím živým Spasitelem, s živým Zachráncem.

Bratři a sestry, buďme vděční za příklad Simeona, který celý život čekal. Buďme vděční za tento příklad člověka, který žil pro to, aby se setkal. Pro co žijeme my? Abychom něco měli, abychom něco pořídili a podobně? On žije pro to, aby se setkal.

To je na jedné straně, a na druhé straně dnes máme také děkovat Bohu za to, že on plní ta naše očekávání a že on splnil to Simeonovo čekání. A stejně tak splní i naše, naplní i naše očekávání, ale jde o to, abychom my ta očekávání měli a abychom my se chtěli setkat.

Trojí význam uzdravení

P. Ing. Mgr. Dr. Pavel Konzbul

05.02.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

5. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Job 7,1-4.6-7](#); 2. čtení [1 Kor 9,16-19.22-23](#); evangelium [Mk 1,29-39](#);

Milí přátelé, dnešní evangelium nás přivádí do městečka Kafarnau, které Ježíš na počátku svého působení učinil východiskem své práce. Městečko leží asi čtyři kilometry západně od ústí Jordánu do Galilejského jezera. Místní římské posádce tam velel zbožný setník, kterému Ježíš uzdravil služebníka. Byla tu i celnice, kterou měl v pronájmu celník Levi, budoucí apoštol Matouš. V místní synagoze Ježíš uzdravil posedlého nečistým duchem, o tom jsme slyšeli v evangeliu minulé neděle, a také zde uzdravil ochrnutého, kterého čtyři muži spustili ze střechy synagogy na nosítkách přímo před Ježíše.

Hned vedle synagogy stojí Petrův dům, který se v prvních staletích církve stal jakýmsi střediskem židovsko-křesťanské komunity, a byl to opravdu dům církve. Dnes jsou na tom místě vykopávky, nad kterými stojí muzeum.

Jsme v dnešním evangelijním příběhu svědky uzdravení Petrovy tchýně z horečky. Mezi křesťany koluje vtip, který na otázku, proč Petr třikrát zapřel Ježíše, odpovídá: „Protože mu Ježíš uzdravil tchýni.“ Tento pohled je ale vzdálený realitě. Uzdravení tchýně je totiž jediné uzdravení, které se děje v úzkém kruhu učedníků, a můžeme usuzovat, že se opravdu jednalo o velice vážně nemocnou osobu, protože horečka pro antického člověka byla příznakem opravdu těžkého onemocnění.

K tomuto zázraku dochází v sobotu, kdy židé mimo jiné nesměli přenášet těžká břemena. Den u židů končil východem první večerní hvězdy, a tak vás nepřekvapí to, co slyšíme dál v dnešním evangeliu, že když slunce zapadlo, přinášeli k němu všechny nemocné a posedlé. Tak to alespoň líčí evangelista Marek. Evangelista Lukáš na tomto místě ještě dodává, že Ježíš na ně vkládal ruce a uzdravil je.

A tak můžeme pěkně vidět dvojí způsob působení Boží moci. V prvním případě v autoritě Boží Ježíš přikazuje horečce, ta tchýni opouští a je uzdravena. Můžeme tedy hovořit o jakési síle Božího slova. V druhém případě vkládá na nemocné ruce a moc působí skrze vkládání rukou. To lze nazvat silou Božího dotyku. Toto gesto se ve Starém zákoně používalo při předávání moci, a nejinak je tomu v církvi i dnes. Kupříkladu třeba při kněžském svěcení.

Na tom, jak Ježíš jedná, můžeme vidět trojí význam uzdravení. První je ten, že se jedná o projev moci a potvrzení Boží existence. Ježíš koná zázraky jako podpůrný program, který má pomoci těm méně chápavým, aby v něm skutečně uviděli Mesiáše. Další význam je uzdravení od nemoci, takový medicínský rozměr. A v neposlední řadě je uzdravení projevem Boží lásky, protože je to milost, kterou člověk dostává zadarmo. Nemůže si ji nějakým způsobem koupit anebo zasloužit.

Jak se tedy máme my zachovat tváří v tvář nemoci? Pochopitelně neodmítneme kvalifikovanou lékařskou péči, ale nezapomeneme také na rozměr víry. Naše modlitba za nemocného nemá pouze pomoci jeho uzdravení, nemá pouze odstranit možné překážky, které stojí mezi pacientem a Bohem, ale má také nemocnému pomoci snášet utrpení a ukázat mu šanci, jak se dá toto utrpení proměnit skrze víru. V neposlední řadě má postiženého naučit milovat.

Jeden věřící psycholog radil svým pacientům: „Když tě bolí záda, miluj je. Možná se dříve uzdravíš.“ A tak můžeme říci, že každé uzdravení spočívá vlastně v tom, že dáme lásku tam, kde není.

Amen.

Chci, buď čistý!

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

12.02.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

6. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Lv 13,1-2.44-46](#); 2. čtení [1 Kor 10,31-11,1](#); evangelium [Mk 1,40-45](#);

Bratři a sestry, dnešní první čtení bylo ze třetí knihy Mojžíšovy, konkrétně to bylo ze 13. kapitoly, pokud byste si ji někdo chtěli někdo doma přečíst. My jsme četli první dva verše a poslední dva verše z té 13. kapitoly. To mezi tím byly pokyny pro Árona, eventuelně jeho syny, jak se pozná to malomocenství a co mají dělat. Tam šlo o to vlastně, že oni toho člověka poslali do nějaké karantény, která nejdříve třeba trvala týden, potom se ještě jednou mohla prodloužit, a potom buď skončila anebo ten člověk byl prohlášen za nemocného.

Ještě je potřeba říct, že ten český překlad, to malomocenství, vlastně v sobě zahrnuje celou škálu kožních nemocí. Není tím právě myšleno jenom to, čemu se česky jaksí víc odborně říká lepra. Ale pod tím malomocenstvím tady, jak je to v Bibli, je několik desítek různých vyrážek, kožních nemocí a takhle. A proto ta karanténa, která trvala nejdív týden, potom se mohla prodloužit, aby se nestalo, že člověk, který onemocněl nějakým méně závažným kožním onemocněním, by se dostal mezi ty, kteří dostali tu lepra.

Co je tam ještě důležité, Áron, eventuelně ti jeho synové, se toho nemocného nikdy nedotkli. Oni se pouze dívali, jak ta rána vypadá, jak to vypadá kolem ní a takhle. To je důležité tam potom, když Ježíš se toho člověka dotýká.

Úkolem Árona nebylo toho člověka léčit Áron byl kněz, velekněz, a on toho člověka prohlásil za neschopného žít ve společnosti. A tam se vlastně říká, že ten člověk, ten malomocný, ten, který byl úředně prohlášen za malomocného, zemřel hned třikrát. Poprvé medicínsky, protože na tu nemoc se umírá a umíralo, potom společensky – žil mimo tábor, a potom nábožensky, protože nesměl přijít do chrámu, nesměl přijít do svatyně, nesměl se účastnit bohoslužeb.

Izraelité, lidé Starého zákona, chápou účast na bohoslužbě jako výsadu, jako nezasloužený dar, jako něco, co mohu, co mi bylo umožněno, a já za to mám být vděčný. Že jo, my si kolikrát si říkáme: „Kdybych tam nemusel.“ My to často bereme jako něco, co musíme, k čemu jsme povinováni nějakým příkázáním a zapomináme na tu radost z toho, že tam mohu jít a že tam mohu být.

Celý Starý zákon řeší otázku nemocí: Proč? Proč to tu je? A jestli si za to člověk může nebo nemůže sám. Minulou neděli bylo první čtení z knihy Job, a Jobovi přátelé, když za ním přijdou, tak mu říkají: „Tys musel udělat něco zlého, proto tě takhle Bůh potrestal.“ Totiž ta myšlenka toho trestu má svůj základ ve vyprávění o dědičném hříchu, o tom prvotním hříchu, kdy Adam a Eva neposlechnou Boha a následkem této neposlušnosti na svět přicházejí nemoci a smrt. A z toho už je jenom krůček, aby se řeklo: „Tak, člověče, ty seš nemocný, to znamená, tys udělal něco zlého, ty ses nějak provinil a to je trest.“ Na jednu stranu to vypadá logicky, je to rychlé řešení, rychle nalezená odpověď, ale ne správná. Pán Ježíš se k tomu staví úplně jinak a říká: „V žádném případě! V žádném případě to není trest. Může to být zkouška, ale v každém případě je to spoluúčast na Kristově utrpení, na utrpení, které zachránilo svět.“

V pátek budeme udělovat svátost nemocných, proto o tom teď takhle víc mluvím. Když někdo řekne nemocnému: „Ty si za to můžeš, tys udělal něco zlého,“ tak ho ještě víc zašlápneme do země, sebereme mu zbytek nějaké sebedůvěry. Ale jestliže mu řekneme: „Podívej, je to nepříjemné, je to těžké, co prožíváš, ale snaž se to přidat k tomu, co prožíval Pán Ježíš na kříži.“ Tím to utrpení, ta bolest dostane smysl a člověk už to mnohem lépe snáší, protože je tu někdo, ke komu se můžu přidat – k tomu trpícímu Kristu.

Ty starozákonní předpisy, jak jsme je slyšeli, mluví vlastně o karanténě. Mluví o člověku, který je sám a který je mrtvý pro tu společnost. Tam jsme četli o tom, že bude chodit v roztržených šatech s rozpuštěnými vlasy. To byly znaky smutku. My, když držíme smutek, tak se oblečeme do černého. Oni se neučesali a obřadně si tady na prsou roztrhli šaty asi v délce patnácti centimetrů. To bylo znamením, že jim zemřel někdo v rodině. Právě je tady myšlenka ta, že ten člověk, který je malomocný, už je vlastně mrtvý.

Má mít zakryté vousy, respektive zakrytá ústa. To je hygienický předpis. Jednak aby on nevydechoval nic nebo nevydechoval zase, protože s tím malomocenstvím se nabalovaly další a další nemoci, které toho člověka potom trápily.

Ale to jsou předpisy, předpisy o nějaké karanténě a takhle. A teď co my s tím? Proč nám to církev předkládá? Každá karanténa staví přehradu. I to, když my jdeme na infekční oddělení někoho navštívit, tak to není tak jednoduché. Jestliže je na infekčním oddělení, tak se za ním nedá jít. A teď je potřeba, abychom celé to vyprávění překlopili do duchovní roviny. Každé zlo staví přehradu. Každé zlo buduje nějakou karanténu, nějaké bariéry – někdy větší, někdy menší, ale vždycky tady jsou. A čím je toho zla víc, tím se člověk stává osamocněnější.

Ježíš přichází, aby nám jednak toto řekl, ale to by nestačilo, to by bylo málo. On taky říká: „Já ti ukážu cestu, jak z toho ven, jak ven z té karantény. Ježíš, aby ukázal všem těm, kteří byli kolem něho, že on je víc než Áron, víc než Mojžíš, proto na toho člověka sahá. Nám to zní celkem samozřejmě, ale pro ně tenkrát to bylo obrovské překročení Mojžíšova zákona a Ježíš musel ukázat těm okolostojícím, že na to má jakési právo, že to má pevně v ruce. Proto ho uzdravuje.“

Ten člověk, který přichází, tak říká: „Jestli budeš chtít,“ a Ježíš říká: „Já chci.“ Víte, někdy se setkáváme s Ježíšem jako s někým, kdo snad přichází trestat, kdo snad (někteří se tak domnívají) má radost z toho, že my tady prožíváme něco těžkého. Ne. U Ježíše platí vždycky to: „Chci, buď čistý.“

Ježíš tedy na jedné straně přišel ukázat ten stav, jak to je, ale potom taky ukázal možnost, ukázal cestu, jak to zlepšit. To je to důležité, to je to podstatné, protože kdo je ten malomocný? No, to je každý z nás. To jsme my všichni, protože neustále padáme do svých chyb, neustále si budujeme ty bariéry, a Ježíš přichází a říká: „Chci. Buď čistý. Chci ti pomoci ty bariéry rozbourat, rozdělat je, aby tu nebyly.“

Bratři a sestry, církev se často snaží pojmenovat sama sebe. Často ji dávají pojmenování lidé z venku. II. vatikánský koncil pojmenoval církev jako putující lid Boží. Přirovnal církev k Izraelitům, kteří jdou po poušti do zaslíbené země. Ježíš nám

tady nabízí ještě jiný obraz. Je takový ještě daleko víc, řeklo by se, naturalističtější. Ježíš říká: „Kolem mě jsou uzdravení nemocní.“ Jsou to ti, kteří přišli, aby se nechali uzdravit. Ten člověk musel přijít a musel říct: „Chceš-li. Já bych chtěl, ale jestli budeš chtít ty.“ Ten člověk pro to musel taky něco udělat, a potom se to začalo hýbat.

Bratři a sestry, je to obraz takový opravdu syrový, je to obraz, který se nám možná nebude líbit, ale je to obraz pravdivý. A koneckonců, je to obraz radostný. Ano, jsme náchylní k tomu, abychom onemocněli různými chybami, různými hříchy, ale je tu někdo, kdo nám říká: „Chci. Chci ti pomoci, aby ses toho zbavil.“ Toho si buďme vědomi, z toho se radujme, za to děkujeme.

Bůh má pro každého z nás připravenou osobní cestu

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

19.02.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

7. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 43,18-19.21-22.24b-25](#); 2. čtení [2 Kor 1,18-22](#); evangelium [Mk 2,1-12](#);

Bratři a sestry, dnešní evangelium je takový, jak už to zaznělo v komentáři, opravdu pěkný a poutavý příběh. Je to látka, která se dobře probírá i s dětmi v náboženství. Jednak se to dá dobře představit, dobře nakreslit, ale taky se to dá dobře zahrát jako scénka. A většinou, když to probíráme, tak dětem pokládám tu stejnou otázku, kterou položil Pán Ježíš těm, kteří tam seděli kolem něho: „Co je těžší říct, odpouštět si ti hříchy, anebo vezmi své lehátko, postav se a jdi domů?“ No, a děti se snaží odpovědět. Zkuste o tom chvíli přemýšlet, a pokud nezapomenu, tak na konci promluvy vám řeknu, jak je to s tou správnou odpovědí.

Tématem dnešní neděle je právě odpuštění hříchů. Zaznělo to jak v evangeliu, tak to zaznělo v prvním čtení z knihy proroka Izaiáše. Je to takzvaný druhý Izaiáš, který k nám dnes promlouval, a je to tedy z období, kdy Izraelité už se mají připravit na návrat do své vlasti. Je to tedy krátce před skončením babylonského zajetí.

To, co jsme dnes slyšeli, to byla vlastně píseň. Prorok to tedy neříkal, ale zpíval. My jsme z té písně slyšeli dvě sloky. V té sloce, kterou jsme slyšeli nejdříve, se právě mluví nebo zpívá o tom, že se Izraelité vrátí domů. A v té druhé sloce se zpívalo o odpuštění hříchů. Odpuštění je něco, co na jednu stranu máme rádi – když se s někým usmíříme, máme z toho dobrý pocit. Na druhou stranu je to něco, o co se těžko žádá. Když mám někde jít a poprosit za odpuštění, tak se mi do toho nechce. Proč? No, protože na jedné straně já se musím pokorit, přiznat chybu. Na druhé straně můžu narazit na to, že ten, ke kterému přicházím, takzvaně dělá drahoty, nechává se doprošovat. A z těchto důvodů lidé už odedávna přemýšlejí a říkají si: „A nešlo by to nějak jinak?“ A tak někoho napadlo, že třeba asi úplně nejlepší by bylo, kdyby člověk nedělal chyby. Kdyby si dal tu práci a postupně se zbavil všech svých nedostatků tak, aby nemusel nikoho prosit za to odpuštění. Jako zní to hezky, zní to lákavě, ale skutečně tudy cesta nevede, není to v lidských silách. Není to v našich silách, abychom toto takhle zvládli. Navíc v tomto postoji je jedno takové velké pokušení, velké nebezpečí. Člověk, který je dokonalý, který nemá chyby, tak takový člověk nikoho nepotřebuje. Ten člověk je ve velkém nebezpečí, že se v něm bude vzrůstat pýcha: „Stačím si sám.“

Bratři a sestry, když přicházíme k Bohu a žádáme ho za odpuštění, za prominutí, tak tam zůstává ten moment toho zahanbení, toho vlastního sebekoření, ale můžeme si být jistí a můžeme počítat s tím, že Bůh nebude dělat drahoty, že se nenechá doprošovat.

Slyšeli jsme vlastně v poslední větě toho prvního čtení: „Vymazávám kvůli sobě tvé nepravosti. Nevzpomenu na tvé hříchy.“ Všichni znáte určitě tu situaci, kdy jste se o něco snažili. Mám na mysli třeba, já nevím, když muž se snaží v dílně něco vyrobit. Ale i žena může třeba se snažit něco ušít nebo uvařit a ono se to nedaří. Tak člověk to nejdříve začne opravovat. Říká si: „Tak já to nevzdám,“ a teď to zkouší nějakým způsobem dát do pořádku, uvést to v chod tak, jak by to mělo být. A ono se to nedaří a člověk s tím delší nebo kratší dobu bojuje, a pak je v pokušení to zahodit a říct: „Když to nejde, tak já to vzdávám.“ Jak lidově říkáme: „Kašlu na to!“

Tak takhle Bůh nejedná. Bůh není takový, že by svět, nás, svoje dílo, že by nás vyhodil a že by řekl: „Tak já si pořídím něco nového, něco lepšího.“ On to, zkrátka a dobře, s námi nevzdá. Už Izraelité jsou o tom ujištěni.

To dnešní čtení začínalo slovy: „Nevzpomínejte na věci minulé, nedbejte na to, co se dávno stalo.“ Zase, my jsme ochuzeni o souvislosti. Neznáme souvislosti, a proto nám ta slova nepřipadají zvláštní. Ale když je prorok zazpíval, tak to jeho posluchače doslova tahalo za uši. Proč? Protože oni znali, přede vším z knih Mojžíšových a dalších spisů, větu, která je tam velmi často: „Vzpomeň Izraeli..., pamatuj Izraeli..., nezapomeň Izraeli...“ A u nás tady je přesný opak. Takže se ptali proroka: „Jak to vysvětlíš? Jak je to možné?“ Mojžíš říká: „Nezapomeň Izraeli.“ Známe i známou odpověď z žalmu: „Nevzpomínejte na Boží skutky.“

O co jde prorokovi? Nechce, aby Izraelité nebo kdokoli jiný ztratil vazbu na minulost. Minulost je základ, ze kterého vycházíme, to, na čem dále stavíme. Ale prorok nechce, aby se Izraelité takzvaně utápěli ve vzpomínání na minulost. To nám taky hrozí, to hrozí lidem všech dob, všech generací. Člověk, jak jdou roky, tak vzpomíná a říká si: „A když jsem byl mladší, tak to na sebe lidi byli hodnější, byli slušnější. I v tom kostele bylo víc lidí a zdvořilejší to bylo všechno, to chování a takhle.“ Může být. Něco bylo lepší, ale něco zas bylo horší. Ono se to tak pořád jako střídá. Prolíná se to a promílá se to. Ale právě člověk by neměl spočinout v minulosti.

Bratři a sestry, a tady se dostáváme k určitému jádru problému. Jak vidět, tížilo to Izraelity už těch, já nevím, víc než 400 let před narozením Pána Ježíše. Vzpomínali: „Když jsme vycházeli z Egypta..., když jsme dostali Desatero..., když jsme měli chrám..., když jsme byli svobodní...“ Oni se zapomněli dívat do budoucnosti. Náboženství nás vede k tomu, abychom se dívali do budoucnosti.

Teď věřím tomu, že mnohé z nás tato věta překvapila. My vnímáme náboženství jako něco, co nás vede k pohledu dozadu. Jistě, když slavíme Vánoce, Velikonoce, připomínáme si, co se stalo. Vzpomínáme na to, ale to by bylo málo. My k tomu musíme přidat to, čemu se cizím slovem říká nějaká aktualizace. My k tomu musíme přidat to, jak to budeme prožívat dnes a co s tím udělám zítra. Všimněme si, když Ježíš povolává svoje učedníky, tak jim říká: „Pojď za mnou, následuj mě.“ A koneckonců poslední věta Ježíšova byla: „Říkám ti, vstaň, vezmi své lehátko a jdi domů.“ Je to obráceno do budoucnosti.

Bratři a sestry, to je hlavní poselství té dnešní neděle. Jednak že Bůh není takový, že by se nechal prosit, doprošovat, když ho žádáme o odpuštění, ale také, že máme s ním počítat dnes, zítra. Že ho máme zahrnout do svých plánů pro zítřek a do své přítomnosti pro dnešek.

Potom dál prorok pokračuje a říká: „Hle, dělám věci nové, teď již vzcházejí, což to neznáte?“ Zase, když máme nějaký problém, něco nás tíží, tak si vzpomeneme, jak Bůh v minulosti pomohl mně, někomu jinému a říkáme si: „Kéž bys to,

Bože, zopakoval. Kéž bys to udělal znovu.“ Ale Bůh má tolik fantazie, že on se neopakuje. On je natolik velkorysý, že dělá vždycky něco nového.

Izraelité, když šli z egyptského otroctví do zaslíbené země, tak šli přes Rákosové moře. Byl to velký zázrak, a cítili tu podporu Boží. A teď se ptali: „Dobře, my teda půjdeme domů z Babylóna a máme jít přes poušť,“ a té cesty se báli: „Nikdo tam není, je to obtížené, dravá zvířata, žádná voda, žádná vegetace. Bože, uděláš nějaký zázrak?“ Neudělal. Neudělal viditelný zázrak. Poušť se nerozestoupila, písek nezmizel, nevyrostly tam palmy a oázy s vodou, ale stalo se něco jiného. Oni dostali odvahu. Oni dostali sílu přejít tu poušť. Takže můžeme říci: „Zázrak se stal, ale jinak.“

Bratři a sestry, Bůh se neopakuje, ale pro každého z nás má připravenou zvláštní cestu, skutečně jaksí osobní cestu. Buďme si toho vědomi a ať nás to nepřekvapuje. Ale počítejme s tím v našem životě, Bůh o mně ví a on mi pomůže. Ale nebude to třeba za cenu viditelných zázraků. Ta jeho pomoc bude spíš taková jaksí méně zřejmá, ale bude tady.

A jak je to s odpovědí na tu otázku, co je těžší nebo co je lehčí? Já myslím, že děti už by vám to řekly, protože některé z nich to slyšely už několikrát, tu otázku, a slyšely už i odpověď: Obojí je stejně těžké a pro člověka je obojí nemožné. Nemožné říct: „Postav se, vezmi tu postel a jdi domů,“ a stejně tak je nemožné pro člověka říct: „Odpouštějí se ti hříchy.“ To může skutečně jenom Bůh. Proč to Ježíš takhle staví? Protože na příkladu toho nemocného on chce ukázat to, jak hřích, jak zlo ničí člověka. Ten nemocný byl ochrnutý, paralyzovaný, nebyl schopen pohybu. A Ježíš říká: „Zlo takto paralyzuje, takto spoutává tebe, člověče! Nezapomeň na to. Ale ty máš možnost přijít, ty máš možnost, jak se toho zbavit. Můžeš přijít a říct: ‚Prosím tě, očisti mě, prosím tě, pomoz mi, ať se toho zbavím.‘“ A potom Bůh přichází, aby člověku vrátil tu volnost, svobodu a radost.

Znamení duhy je připomínkou všem

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

26.02.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

1. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 9,8-15](#); 2. čtení [Mk 1,12-15](#); 2. čtení [1 Petr 3,18-22](#);

Bratři a sestry, vyprávění o Noemovi, potopě světa, jak se říká, najdeme v první knize Mojžíšově, kapitoly šest až devět. My jsme dnes v prvním čtení slyšeli vyvrcholení toho, a svým způsobem vlastně i to nejdůležitější, o co tam šlo. Musíme si uvědomit, že Písmo svaté neříká, kde se to stalo, a neříká, z jakého národa, odkud byl Noe. Noe znamená oddech, toto jméno. Je to takové symbolické. Ten člověk se pro svoji záchranu velmi nadřel, velmi napracoval, a přitom se jmenuje Oddech, Odpočnutí.

Jak to tedy s tou potopou bylo a jak se k tomu Izraelité dostali? Izraelité slyšeli prvně o této zvěsti, o této zprávě v Babylóně právě, když tam byli odvečeni, a slyšeli o tom, že byla potopa světa, a že byla z rozmaru bohů – těch pohanských bohů, které tam uctívali místní lidé. V tom babylonském pojetí se také zachránil jeden člověk, a ten člověk se jmenoval Utanapištin. A teď Izraelité se ptali: „A bylo to skutečně? A kdo je tedy pánem světa? Náš Bůh Hospodin, kterého my uctíváme, anebo tady ti místní bohové?“ a museli zaujmout nějaké stanovisko k nově přicházejícím vědomostem, znalostem. A tady jim přichází na pomoc člověk a Bůh, nebo spíš Bůh a člověk. Bůh si vybral člověka, neznáme jeho jméno, tušíme, že dokud žili v Palestině, v Izraeli, tak že to byl kněz v Jeruzalémském chrámu, a tento kněz veden Duchem svatým napsal část Písma svatého, spis, kterému se říká Elohist, který je dnes zařazen mezi knihy Mojžíšovy.

On nazývá Boha tím slovem El, Elohim, a to znamená mocný, silný. Protože Izraelité byli v Babylóně v zajetí, tak připomínka toho „náš Bůh je silný“ měla velký morální význam, protože Babylóňané jim říkali: „Kdyby váš Bůh byl silný, tak byste neprohráli.“ Ale ten svatopisec chce říct: „Bůh je silný, ale jinak, než jak si to myslí tady ti Babylóňané, jinak, než si to myslí pohané.“

Než budeme pokračovat, tak bych teď udělal takovou vsuvku, jak to bylo s tou potopou. Člověk, který je trochu vzdělán v přírodních vědách, tak když čte o tom, že i ty nejvyšší hory byly překryty vodou, tak si řekne: „To muselo být hrozně množství vody. Odkud se vzala a kam se potom ztratila?“ a říká si: „To nějak není možné.“

Ano, není to možné v tom slova smyslu, že by celá zeměkoule byla pod vodou, protože my považujeme za celý svět zeměkouli, ale ten člověk těch téměř tisíc let před Kristem, pro něho celý svět byl mnohem menší, a pro mnoho těch lidí se omezoval na vzdálenost nějakých dvaceti kilometrů od jejich domova, protože dál nikdy nedošli. Ta potopa se odehrála mezi řekami Eufrat a Tigris.

Ještě je tam jedna taková zvláštnost, a sice ty řeky, když právě už tečou na konci svého toku, na dolním toku, než se vlévají do moře, tak nějakých 350 kilometrů je tam placka, tam je výškový rozdíl pouze 34 metrů. Čili obrovská placka, na kterou když přijde jakákoliv voda, tak ji zalije celou a nikdo nemá šanci utéct.

Podle archeologů biblická potopa byla záplava velkých rozměrů, kdy se to dá přirovnat k takovému obdélníku. Jedna ta strana byla dlouhá asi 200 kilometrů a druhá asi 100 kilometrů. Je to obrovské území, které bylo zalito vodou. Když si uvědomíme, že ti lidé neuměli plavat, tak je ta zkáza veliká. Nikdo se vlastně nezachránil. Pro ně to byla zkáza jejich tehdejšího světa.

Ten svatopisec, který o tom mluví, tak nedává tady tento technický popis, kdy se to stalo, jak se to stalo, ale odpovídá na otázku, proč se to stalo, kdo za to může. To je ta otázka, která je nám Evropanům velmi blízká a klademe si ji velmi často. Ten svatopisec chce vysvětlit a chce říct: „Člověče, každé zlé jednání, které ty děláš, má vliv na tvůj život a jednoho dne tě to dostihne. Nemysli si, že ty jsi imunní. Dotkne se tě to, a dotkne se tě to nějakým způsobem, který se ti nebude líbit. Na druhé straně dobro, které vykonáš, se tě taky dotkne a zase ovlivní tvůj život v tom pozitivním slova smyslu.“

Pokud šlo o tu vodu, tak tady ti obyvatelé v té Mezopotámii, ale stejně tak na tom byli i staří Egypťané, každý rok chodili prosit své pohanské bůžky, aby přišla záplava, protože záplava přinesla bahno. V tom bahnu byly živiny a byla úroda. Kdyby nebyla záplava, nebude bahno, bude neúroda, bude hlad. Ale na druhou stranu prosili, aby té vody nebylo moc, protože když se nám to přežene přes ty naše domečky, přes ty naše chatrče, tak možná ani nepřežijeme.

Takže byli v takovém dvojím tlaku a v dvojí obavě? „Přijde záplava? A nebude moc velká? Jak to bude?“ Uvědomme si, že žili tady v tomto ustavičném napětí a že jejich život tady v tomto směru nebyl vůbec jednoduchý.

Když se mluví o té biblické potopě, tak, když se někdo zeptá, tak všichni řeknou: „To byla obrovská katastrofa. Tam zahynulo spousta lidí.“ Ale svatopisec z toho vypichuje a vyzdvihuje, že ti spravedliví nezahynuli. To je to poselství, které svatopisec zdůrazňuje. Bůh nezná kolektivní tresty, ale Bůh zná každého člověka jménem a ke každému se chová jaksí osobně. Proto jsme zpívali i ty litanie ke všem svatým. Ti všichni lidé navázali s Bohem nějaký vztah a On jim odpovídal. Každý šel svou zvláštní jedinečnou cestou, byl jedinečným způsobem povolán od Boha, ale každý nějakým způsobem reagoval právě na tu Boží nabídku.

U toho Noema svatopisec zdůrazňuje a říká: „Člověče, každý dostaneš tu nabídku té Boží pomoci, Boží záchrany, ale počítej taky s tím, že ty budeš muset něco udělat. Ne, že budeš moci jenom sedět a čekat, až ti to takzvaně spadne do klína. I ty budeš muset přiložit ruku k dílu. Budeš se muset uspnout tou realitou.“

A nakonec? Nakonec to vrcholí, a to už jsme dneska slyšeli, tím, že Bůh uzavírá s Noemem smlouvu. V Bibli je to v pořadí druhá smlouva. První smlouvu uzavřel Bůh s Adamem. Adam měl chránit a pečovat o Zahradu. Měl ji chránit, aby se tam nedostalo nic zlého. Nepodařilo se mu to. Ale to byla smlouva, která se týkala jeho, Adama. Smlouva, kterou Bůh uzavírá s Noemem, už se týká všech lidí, nás všech. Proto je tam dáno to viditelné znamení, ta duha, aby to bylo připomínkou všem.

Bůh bude pokračovat. Příští neděli budeme slyšet o tom, jak uzavřel smlouvu s Abrahámem. A Bůh takhle pokračuje a pořád dokola a dokola s lidmi uzavírá smlouvu. Proč pořád dokola? No, protože lidé tu smlouvu porušovali. Po

Abrahámovi to byla smlouva s Mojžíšem, potom s celým Izraelem na hoře Sinaj, a nakonec to vrcholí, kdy Ježíš Kristus jako skutečný člověk za nás lidi uzavírá tu smlouvu s Bohem Otcem.

Co je to smlouva? Smlouvu uzavírají nejméně dva, říká se, subjekty. Může jich být i víc. Smlouva je nějaké svobodné ujednání. Když to není svobodné, tak se o tom říká, že to je nařízení nebo nějaký diktát. Vždycky, když smlouvu uzavírají dva, tak musí být na stejné rovině, na stejné úrovni. Jakmile jeden je výš a jeden je níž, je to to nařízení. Učitel neuzavírá se svými žáky smlouvu o tom, jestli vypracují domácí úkoly. To je nařízení, to uděláte. A když to neuděláte, přijde nějaká sankce. Ale tu smlouvu uzavírají dva, kteří jsou si rovni.

Často slyšíme o tom, říká nám to i Písmo, Bůh to tady stvořil, Bůh je Pánem, on je ten nejvyšší. A dneska nám Písmo říká: „Ale on tě bere za svého partnera. On tě považuje za sobě rovného, proto s tebou uzavírá smlouvu.“ V té smlouvě se říká: „Ty ve mně budeš věřit a já tě budu chránit.“ Každá smlouva má nějaké povinnosti a má nějaká práva. V této smlouvě se sice od nás očekává, ale velmi získáváme.

Bratři a sestry, při všech našich slabostech, při všech těžkostech našeho života, ať nás letošní dobu postní provází ta myšlenka: „Bůh mě zná jménem. On mi nabízí záchranu a on mě dokonce považuje za svého partnera, za tolik sobě rovného, že se mnou uzavírá smlouvu. A to je důvod, abych mu děkoval a abych svůj život žil v radosti.“

Tady jsem!

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

04.03.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 22,1-2.9a.10-13.15-18](#); 2. čtení [Mk 9,2-10](#); 2. čtení [Řím 8,31b-34](#);

Bratři a sestry, zastavíme se u dnešního prvního čtení. Na úvod bych chtěl dodat jednu takovou historickou poznámku. Církev nám neustále připomíná a říká nám, že dárcem života a pánem života je Bůh, člověk, že je jeho správce, a v době, kdy žil Abrahám, tak pohané to brali tak, že Bůh je svrchovaný pán a majitel života. Že ty děti, které se narodily, že jejich nejvyšším pánem a majitelem je božstvo. A když tedy to božstvo žádá život těch dětí, nedá se nic dělat a musí se jim vyhovět. V Izraeli byly jakékoliv lidské oběti zakázány a nikdy k žádné lidské oběti nedošlo. O to překvapivější pro Abraháma byl požadavek: „Vezmi svého syna a jdi na horu, kterou ti ukážu.“ Vykladatelé Písma říkají, že Abrahám jednu chvíli také přemýšlel, jestli je skutečně tento příkaz od Boha. A my si asi taky říkáme, jaký je ten Bůh, když dokáže toto nařídít, a musíme se hlouběji ponořit do textu, do těch souvislostí, abychom pochopili, o co tady jde.

Už v první větě se říká: „Bůh zkoušel Abraháma.“ Křesťanský teolog Origenes říká, že Abrahám je označován jako otec nebo praotec víry. Mluví o něm takto svatý Pavel, mluví takhle o něm list Židům, je tedy naším vzorem ve víře, a přesto byl tak těžce zkoušen. My, obyčejní lidé rádi sami sebe označujeme za věřící, a v okamžiku, kdy se děje něco, co se nám nelíbí, něco, s čím nesouhlasíme, tak zvedáme obočí, eventuálně prst a říkáme: „Pane Bože, co to děláš? Co se to děje?“ Měli bychom si uvědomit, že nikdo z nás nebyl nikdy vystaven tak tvrdé zkoušce jako Abrahám.

Abrahám je osloven a Bůh mu říká: „Vezmi svého syna, svého jediného syna, kterého miluješ, Izáka.“ To označení „jediného“ neznamená množství. On Abrahám měl dva syny, Izáka a Izmaela, ale označuje to kvalitu. Skutečně by to šlo přeložit jako jedinečného syna, vyjímečného syna. Pro Abraháma je to tak překvapivé také z toho důvodu, že předtím, když se Izák narodil, tak mu Bůh řekl: „Z tohoto syna, z Izáka budeš mít potomky. V něm bude pokračovat tvůj rod, tvoje rodina.“ A proto teď to nějak nesedí.

Už trošičku to pochopíme, když si ujasníme to slovíčko „kterého miluješ“. Abychom pochopili, jak to Bůh myslí, tak je potřeba přidat k tomu „kterého miluješ“ jedno krátké slovo: „příliš“. Kterého příliš miluješ. Do té doby, než se narodil Izák, tak Abrahám žil v očekávání. Měl nějakou vizi, cíl života. Bůh mu slíbil: dostaneš tuto zemi a budeš mít syna. Byl v té zemi, ale neměl syna, a tak čekal. Ale ne, jako v čekárně nebo na zastávce autobusu, ale to bylo očekávání, to byla náplň života. Žil pro něco. Ale teď, v tuto chvíli, kdy je v té zemi a má syna, dědice, tak se jeho život začíná stávat konzumním. On už jenom bere, nedává, neočekává. A tato zkouška, celé tady toto všechno, co Bůh podniká, podniká pro Abraháma, protože ho má rád, a chce, aby Abrahám žil, ne jenom přežíval. A tak mu říká: „Vezmi svého syna a jdi na horu, kterou ti ukážu.“

Pro Abraháma to nebyla první takováto věta. Už kdysi slyšel: „Vezmi svou ženu, vezmi svoje stáda, svůj majetek a jdi do země, kterou ti ukážu.“ Ani dokonce nevěděl, do které země má jít, ale šel. Bůh po něm žádal, aby se v tu chvíli vzdal své minulosti. Aby tam nechal své příbuzné, svoje bůžky, svoje náboženství a šel. Aby šel tak nějak svobodný, připravený, aby očekával. A teď, když mu Bůh říká: „Vezmi svého syna a jdi na horu, kterou ti ukážu,“ tak po něm Bůh žádá, aby se vzdal své budoucnosti. Je to těžké, je to velmi těžké, ale jak to Bůh myslí? Každý z nás má totiž nějaké plány, přání a říkáme si: „A, Bože, ty chceš, abych to opravdu všechno vzdal?“

Je to trochu jinak, než my si myslíme. Abrahám to měl nalinkované, naplánované pro Izáka a říkal si: „Bude podle mého.“ A Bůh ho upozorňuje a říká: „Ne, nebude podle tvého, bude podle mého. Ale nebude podle mého proto, že já to příkazuji, že to chci, ale bude podle mého proto, že tě znám a že ti chci pomoci, že ti nabízím svoji spolupráci. To, co Bůh žádá, je člověk, celý člověk. Takže ne tedy, že bychom neměli plánovat budoucnost, můžeme a máme ji plánovat, ale máme do těch svých plánů zahrnout Boha, máme tam s ním počítat. Ne, Bože, já ti dám hodinu denně, nebo někdy jenom třeba taky pět minut, ale Bůh chce, abychom s ním počítali, abychom ho zahrnuli do těch svých kalkulací, do svých plánů.“

No, Abrahám sice neochotně, ale řekne: „Tak jsem tady. Tady jsem.“ To „tady jsem“ se ozve v tom úryvku dvakrát. Poprvé, když je vyzván, aby šel, a podruhé, když už je na tom kopci a anděl mu říká: „Nic svému synovi nedělej.“ Je nám asi jasné, že to „tady jsem“, ta odpověď, byla pokaždé jiná. Poprvé to spíš asi bylo: „No, tak teda tady jsem. Co mám dělat. Tak teda asi půjdu. Co mi zbývá.“ Ale na té hoře: „Tady jsem!“ to je s velkou radostí.

Poselstvím toho celého úryvku je to, že Bůh chce vrátit radost – radost, o kterou Abrahám přišel. Abrahámovi se totiž stalo to, že mezi něho a Boha se postavil Izák, nebo spíš on si ho tam postavil. Bratři a sestry, postní doba nás vybízí k tomu, abychom přemýšleli, jestli mezi mnou a Bohem něco nebo někdo nestojí, jestli jsem si tam něco nepostavil, něco, co tam nepatří.

Abrahám s velkou radostí odpovídá to: „Tady jsem!“ Ta radost je tam vidět ještě z jiných věcí. Izák znamená „ten, který se směje“. Tedy jednak se smála Sára, když anděl řekl jí a Abrahámovi, že budou mít syna. Se smála, protože si říkala: „Už jsem stará. To není možné.“ Ale pak se to dítě smálo, když se narodilo, ono se to taky dá přeložit jako smíšek, a skutečně to bylo asi veselé dítě. O to větší zármutek musel mít Abrahám, když si říkal: „A já se ho mám vzdát.“ Ale teď na té hoře mu ho Bůh vrátil. Vrátil mu nejen to smějící se dítě, ale vrátil mu radost do života. To přátelství se obnovilo a končí celá ta scéna, celé to vyprávění tím, že Bůh znovu obnovuje smlouvu s Abrahámem. Znovu mu připomíná, co všechno mu dá. Člověk totiž potřebuje čas od času potěšit, potřebuje slyšet, co Bůh nabízí.

Bratři a sestry, zkusme si udělat v této letošní postní době čas na to, abychom se zamysleli nad tím, jak to vypadá. Jestli jsem si tam něco nebo někoho nepostavil, mezi sebe a Boha. Když zjistíme, že je to všechno v pořádku, tak za to děkujeme. Když zjistíme, že tam něco nebo někdo je, tak prosme o sílu, abychom to dokázali spravit, protože cílem, to, o čem běží, je to, aby se člověku vrátila radost ze života a pokoj do jeho srdce.

Kéž toto obojí s Boží pomocí zažijeme.

Já ti dám možnost nového začátku

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

18.03.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [2 Kron 36,14-16.19-23](#); 2. čtení [Ef 2,4-10](#); evangelium [Jan 3,14-21](#);

Bratři a sestry, jak už jsem říkal na začátku mše svaté, Nikodém byl člověk, který měl otázky. Mnoho lidí, když se dívalo na Ježíšovo působení, na to, co dělá, jak učí, uzdravuje, dělá další zázraky, tak mnoho lidí zůstalo u tohoto prvního pohledu. Radovali se a říkali: „Ano, Ježíš z Nazareta, on je fajn. Hezky se poslouchá, má rád lidi, máme z něho radost.“ Ale Nikodém šel hlouběji a ptal se, proč to Ježíš dělá, co tím vším chce říct, jaký to má význam. Snažil se jít ke kořenům. Na některé otázky si dokázal odpovědět sám, něco nezvládal, a proto se rozhodl vyhledat Ježíše. Ale jeho postavení mu dělalo starosti – byl členem velerady.

Veleradu tvořilo 72 mužů, kteří rozhodovali o hodně věcech v Izraeli. Byla to taková samospráva. I když tím nejvyšším byl římský místodržitel, prokurátor, ale Římané nechávali v těch porobených zemích místní samosprávě dosti velký prostor, protože věděli, že to tak bude lepší, klidnější. A tak velerada měla velké slovo mezi Izraelity. A velerada byla proti Ježíšovi, protože, jak jsme si říkali minule, Ježíš vlastně na začátku svého veřejného působení, hned v jeho počátcích vyhnal kupce z chrámu, a potom to zopakoval před těmi Velikonocemi, kdy byl ukřižován. A tady ten skutek, že jim řekl: „Děláte to špatně. To do chrámu nepatří!“ to je na tolik popudilo, že oni se postavili proti němu.

Jak vidíme, Nikodém je ta vyjímka, a teď on si říká: „No jo, ale co tomu řeknou ti ostatní, když já půjdu za Ježíšem? Obviní mě, že se s ním spolčuji, že nedržím to rozhodnutí velerady.“ A proto tedy jde v noci. Na jedné straně tedy vidíme Nikodémovy obavy, ale na druhou stranu bychom měli ocenit, že ty obavy ho nezastavily. Že tady ty jakési „překážky“ (to jsou překážky, které si děláme my sami), že tyto překážky ho nezbavily obavy, aby Ježíše našel a aby s ním mluvil. A Ježíš to také potom náležitě ocenil.

Bratři a sestry, a přesně ve stejném duchu, tedy v tom „co to znamená, co tím nám chceš Bože říct?“, v tomto duchu byly napsány Knihy kronik. Jsou dvě, a my jsme dnes slyšeli v prvním čtení úplný závěr té druhé Knihy kronik. Napsal je jeden člověk pod vedením Ducha svatého někdy asi 250 let před narozením Pána Ježíše. Byla to doba, kdy Izraelité už žili ve své zemi, v zemi Kanán. Ale sice podrobeni, neměli své krále, ale měli tady svou samosprávu. Ale ta doba nebyla rozhodně ideální a mnoho lidí zápasilo o svoji víru. A Bůh posílá jim jako odpověď knihy.

V té době, kdy vznikly Knihy kronik, vznikla taky kniha Ezdrášova, Nehemiášova a kniha Tobiášova. Kdo to byl tady ten spisovatel, kdo napsal, nevíme vůbec. Ze souvislostí vyplývá, že byl z Jeruzaléma, že měl velmi blízko k Jeruzalémskému chrámu, s největší pravděpodobností to byl levita, tedy pomocník kněze. Neznáme jeho jméno, a proto se ten člověk nazývá Kronikář. Kronikář není dějepisec. On sice shrnuje dějinné události, jak to šlo v dějinách Izraele, ale není historik. On je teolog, bohovědec, jak říkáme. On se snaží odpovědět na otázku, proč se to stalo. Ne, že by popisoval ty jednotlivé události, on je zmiňuje. Ani nezmiňuje všechny.

Dnes, jak jsme slyšeli, tak vlastně na jedné stránce textu shrnul asi osmdesát nebo devadesát let dějin Izraele, téměř tedy jedno století. Vůbec nejmenoval krále, za kterého se to stalo (ten král se jmenoval Sidkiáš). Nevylíčil nám nějak barvitě to utrpení. On to tam zmíní – Nabuchodonozor dobyl Jeruzalém, odvedl lidi, sloužili jako otroci. V jednom odstavěčku to shrne. V dnešní době by si reportéři libovali v tom, jak by líčili všechny ty hrůzy. Ale on se soustřeďuje na něco jiného. Jemu jde o to zdůraznit, že Izraelité ztratili v důsledku svého špatného jednání dva symboly. Ztratili chrám. Chrám byl viditelným symbolem Smlouvy. A potom, že Izraelité zapomněli na to, čemu my říkáme Desatero. Zapomněli tady na tento druhý znak Smlouvy. Nechali si ho vzít a dovedlo je to do zajetí.

Když člověk nějakým způsobem zapomene na Boha, tak si často myslí a říká si: „Já se tady od něčeho osvobodím.“ Ne, tak to člověka dovede do zajetí.

Ten Kronikář chce, aby uvažovali, aby přemýšleli, co měli, co svým jednáním „získali“, aby si uvědomili, že ztratili. Ale smysl obou těch knih není tady v tom konstatování něčeho špatného, té zkázy, toho zmaru, ale poslední odstavec je o naději: Bůh vzbudil ducha perského krále Kýra. Každý z vás ať jde do Jeruzaléma.

Tady totiž se stala další taková velmi zvláštní věc. Někteří Izraelité říkali: „A my už nepůjdeme zpátky.“ Určitá část toho národa čekala s velkým nadšením, až se budou moci vrátit. Určitá část zase naopak rezignovala a řekla: „Ne. My už tady zůstaneme.“ Proč? „Nám se tu daří dobře. Ne, že by se nám tu nějak líbilo, ale my jsme se tu narodili a nám se tu daří dobře.“ A tito lidé vyměnili ty jistoty, na které se dá šáhnout, za tu smlouvu, protože ve smlouvě Bůh se zavazoval a říká: „Dám vám zemi Kanán. Ne zemi babylonskou, ale zemi Kanán, tu vám dám a tam budu s vámi. Tam postavíte chrám, aby vám připomínal Smlouvu, a budete mít knihy Zákona, které vám budou neustále právě připomínat, že patříme k sobě.“ A tak se stalo, že perský král Kýros dvakrát je vyzval k tomu, aby se vrátili do Jeruzaléma. A až vlastně s tím spojil, jak se říká, nějaké ty pobídky, daňové úlevy a podobně, tak to s určitou částí národa hnulo.

Bratři a sestry, když to shrneme, co nám tedy ten text chce říct. Co chce říct nám, co nám nabízí? Tak jednak si máme uvědomit, že když začne nějaké dílo obnovy, tak jsou lidé zpravidla nadšení. Jak to pokračuje a objevují se těžkosti, tak to nadšení pohasíná. To se stalo i s obnovou Jeruzalémského chrámu. Šlo to pomalu a, jak se říká, drhlo to. Ale nakonec oni vytrvali a to dílo bylo korunováno úspěchem. Tedy první myšlenka, kterou nám tato kniha připomíná, je vytrvalost v dobrém – nenechat se odradit neúspěchem.

Druhá myšlenka: Když hodnotíme věci, které se staly, když k nim chceme zaujmout nějaký postoj, je dobré dát si od toho určitý odstup, hodnotit to až po nějaké době. Protože, když Izraelité, ti, kteří byli odváděni do toho babylonského zajetí, hodnotili to, co se stalo v Jeruzalémě, tak řekli: „No, to je zkáza. To je konec. To je zánik. To už se nikdy nezmažou.“ To byl jejich pohled, takový ten první, rychlý, okamžitý. A ukázalo se, že tady ten první pohled nebyl správný. Bůh to, co vypadalo jako zánik, použil a udělal z toho obnovu. Použil to k tomu, aby ten národ obnovil, aby ho posunul kupředu ve vnímání právě té Smlouvy.

Takže tedy hodnotit s určitým odstupem a ne hned to první, co mě napadne, musí být správné.

No, a potom oni dostali možnost nového začátku. Chrám skončil, bohoslužba skončila, nějakých sedmdesát let se neděli nic, a pak začali znovu. A skutečně ta bohoslužba byla jiná, než byla předtím. Takoví ti obyčejní lidé byli víc do té bohoslužby vtaženi, to by bylo na dlouhé povídání, ale jakýmsi důsledkem toho bylo, že ti lidé to brali víc osobně. Víc se zapojili do náboženského života a zní to trošku jako fráze, ale bylo to skutečně tak – oni prožívali svoji zbožnost jaksí hlouběji, intenzivněji.

Takže tedy možnost nového začátku. Pokud možno, ten začátek, ten nový začátek by měl být lepší začátek. A to je zase něco, co nám Bůh nabízí. My jsme četli o minulých nedělích, jak Bůh uzavírá smlouvu s lidmi, s celým národem. Teď jsme slyšeli o tom, jak to Izraelité pokazili, jak se nepodařilo tu smlouvu udržet. Ale končí ten text tím, ne že se to nepodařilo, ale že to zachránil Bůh. Ne my lidé, ale On. My musíme s pokorou přiznat: „Pane, nejde mi to. Kazím to,“ ale tento moment už otvírá prostor pro Boží milosrdenství a Boží odpuštění. A Bůh na to říká: „A já ti dám možnost nového začátku.“

Bratři a sestry, víceméně možnost nového začátku dostáváme každý den. Není to ve věcech velkých, ale v těch věcech obyčejných, každodenních. Děkuje za to, že tu možnost nového začátku dostáváme a snažme se ji využít co nejlépe.

Jeremiáš zvěstuje novou smlouvu

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.03.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

5. neděle postní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Jer 31,31-34](#); 2. čtení [Žid 5,7-9](#); evangelium [Jan 12,20-33](#);

Bratři a sestry, v evangeliu už jsme slyšeli takový první náznak blížících se svátků. Mluví se tam o lidech, kteří, ačkoliv nebyli příslušníci izraelského národa, sdíleli nějakým způsobem víru nebo aspoň část víry v jednoho Boha. A tito lidé nesměle stáli na okraji a přemýšleli a hledali, jak se zapojit, jak jít jaksi blíž. A vidíme, že i vlastně samotní apoštolové v tom nemají úplně jasno a že jeden hledá radu u druhého, než si troufnou jít za Ježíšem. Je to pro nás takové jakési připomenutí, že i v našem okolí mohou být lidé, kteří si netroufají, kteří nevědí, a my máme být těmi, kteří jim zprostředkovávají cestu za Ježíšem. A otázka zní: My máme v tom jasno? My víme, co máme udělat? Anebo budeme hledat podobně jako Filip a Ondřej? Zahrňme i toto do těch myšlenek, o čem uvažujeme před svátky.

A co nám říká prorok Jeremiáš? Prorok Jeremiáš předkládá docela zásadní vizi. Jsou to výroky, kterým se říká výroky útěchy. Ale pokud se blíže seznámíme s tím, co Jeremiáš prožíval, tak on nebyl zrovna v záviděníhodné situaci. On sám byl vězněm.

Pohybujeme se někdy kolem roku 590 před narozením Pána Ježíše, vládne král Sidkiáš a prorok je poslán, aby pořádkem varoval. Aby varoval, upozorňoval na špatnost. Toto samozřejmě vyvolává reakci. Prorok Jeremiáš především připomíná, že je to šlechta a ti vedoucí v národě, kteří ten národ vedou špatným směrem, dávají mu špatný příklad. A tak právě byla to šlechta, lidé na královském dvoře, kteří chtěli Jeremiáše umlčet a vyložené tlačili na krále, aby se ho jednou provždy zbavil. Třeba, aby ho i zabil. Král cítí, že to není v pořádku, ale nemá odvalu se postavit svým dvořanům a říct ne. Nemá odvalu říct jim: „Jeremiáš má pravdu.“ A tak řeší to takovým zase polovičatým způsobem. Jeremiáše nechá zavřít. On je v jakési vazbě, která není úplně taková přísná, ale nemá svobodu pohybu. Ale na druhé straně je zase chráněn před útoky svých nepřátel. Je to takový velmi zvláštní stav. A tady vidíme velikost toho proroka, který veden Duchem svatým, kdy on sám vlastně není přijat, je ve vězení, a pronáší slova útěchy. Slibuje do budoucna něco nového, krásného.

Ten text, který jsme dnes četli, je naprosto zásadní. Je to jeden z nejdůležitějších textů Starého zákona. Pamatuje se to docela dobře, kde to je. Je to kniha Jeremiáš, kapitola 31, verš 31 – Nová smlouva. Je to poprvé, kdy se ve Starém zákoně mluví o nové smlouvě.

Když si to přečetli Izraelité nebo když to slyšeli poprvé, tak si řekli: „To známe!“ Ta smlouva má strukturu, řazení, jak bylo běžné v té době, a bylo to tak běžné u smluv, kterým se říká smlouvy vazalské. To znamená, že třeba dva králové spolu bojovali, jeden prohrál a ten vítězný král vnutil tomu poraženému smlouvu. On to spíš byl takový diktát. A co se v té smlouvě říkalo? No, kolik toho ten poražený bude platit, co musí poslat na usmířenou a hlavně sliboval, že bude poslouchat. Tedy většina závazků šla k tíži toho poraženého. Tohle je stejná struktura, ale obsah je úplně jiný, protože když to budeme číst pozorně, tak zjistíme, že většina závazků se týká Boha. V této nové smlouvě je to Bůh, který na sebe bere většinu předpisů, požadavků, závazků. Jinak se to říct nedá. Bůh, který je vítězem, zachráncem, spasitelem, zavazuje sám sebe.

Ta smlouva má celkem čtyři body. V prvním bodě se připomíná a říká, že ta smlouva bude tak pevná, tak trvalá, že žádná lidská chyba, žádné lidské pochybení nebude moci tu smlouvu ohrozit. První smlouvu uzavřel Hospodin s Adamem. Adam se měl starat o zahradu. Nezládl to, smlouva byla porušena. Druhou smlouvu uzavřel Bůh s Noemem o stavbě lodi, o záchraně jeho rodiny. Noemovi synové smlouvu porušili, bylo nutné uzavřít novou s Abrahámem, s Izákem, s Jakubem a tak bychom mohli pokračovat až vlastně do Sinajské smlouvy, jejímž znamením bylo Desatero. Když bychom si dali tu práci a procházeli bychom Starý zákon, tak těch smluv, které Hospodin uzavírá ať už s jednotlivým člověkem, nebo s celým národem, je tam několik desítek. Vlastně vždycky je nutné tu smlouvu obnovit, protože je to člověk, který tu smlouvu poruší. A prorok říká: „Tahle bude nová. Tahle bude jiná. Tady člověk svými chybami nebude mít na to vliv. Ta smlouva bude platit stále.“ V té době nikdo netušil nic o Pánu Ježíši, o tom, jak to proběhne. Byl to příslib. My už víme, jak se to stalo, jak to bylo naplněno.

Druhým tím bodem bude to, že Jeremiáš říká Boží záměr, že to bude smlouva, která pronikne k člověku. Nebude to jenom nějaká proklamace na papíře, ale bude to něco, co se dotkne každého člověka. Jak? Vstoupí jim to do srdce.

Tady musím znovu připomenout, že ve starověku rozdělení nebo úloha srdce – hlava byla přesně opačná, než je to teď v našem chápání. Pro nás srdce je místem citu, hlava je místem rozumu a vůle. Přesně naopak. Ve starozákonním pojetí a vůbec v pojetí celé té doby srdce bylo místem rozumu a svobodné vůle a hlava byla místem citu. Může nám to připadat zvláštní, ale tak to bylo, musíme to takhle vzít. A svatopisec taky mluví v těchto rozměrech, v těchto intencích.

Takže bylo by chybou domnívat se, že ta nová smlouva bude záležitostí nějakého rozechvění, toho, že člověk v nějakém citovém pohnutí se k té smlouvě připojí. Prorok říká přesný opak: člověk si to má rozmyslet, má si uvědomit a říct si: „Tohle je pro mě užitečné. Vždyť tohle je k mému prospěchu. Tady se mi nabízí cesta, tady se mi nabízí návod pro život. Je to pro mě výhodné, proto se k tomu přidám, proto se k tomu přihlásím. Tedy rozumová úvaha, a potom ji následuje vůle.

Třetím bodem té smlouvy je to, že Bůh říká, jakým způsobem se ta smlouva rozšíří: „Nebude už učit druh druhá, bratr bratra: ‚Poznej Hospodina,‘ neboť mě poznají všichni, od nejmenšího do největšího,“ praví Hospodin. Bůh tady oznamuje svůj plán, že on sám se zasadí o to, aby se ta smlouva rozšířila, aby ji poznalo co nejvíc lidí. Zase je zde myšlena osoba Ježíše Krista. V tu chvíli to nikdo nevěděl, nikoho by to nenapadlo. My už máme to štěstí, že víme, jak to dál pokračovalo a měli bychom za to být vděční.

Takovým posledním bodem, čtvrtým bodem, je oznámení o odpuštění. Vždycky každá ta smlouva má nějaký takový ten hlavní bod, a tady je to právě ten bod číslo čtyři, jak se říká, ten zlatý hřeb, a tady Bůh oznamuje, že odpustí: „Jejich

npravosti jim odpustím a na jejich hřích už nevzpomenu.“ To je poslední, pro nás nejdůležitější oznámení – oznámení, ze kterého vlastně žijeme.

Bratři a sestry, asi si to neuvědomujeme, ale začínáme každou mši svatou tím, že prosíme za odpuštění. Mnoho lidí, kteří stojí mimo církvev, říkají a ptají se: „Že by to bylo tak snadné? Půjdu, řeknu, a že by to bylo vyřízené?“ Nechce se jim věřit, že by to bylo tak snadné. My zase k tomu často přistupujeme automaticky, mechanicky a ani si neuvědomujeme, co se nám tady v tu chvíli nabízí. Ano, je to snadné, ale od nás se očekává v první řadě upřímnost, to, že chceme, a že toho litujeme.

Bratři a sestry, tady, když člověk si toto všechno přečte, tak jediný takový správný pocit, který by v nás měl převládnout, je pocit vděčnosti: Bože děkuji ti za to. Děkuji ti za to, že nám tu cestu usnadňuješ. Děkuji ti za to a nechci na to nikdy zapomenout. Chci si toho být vědom a chci tady té tvé nabídky využít.

Ať se tak stane.

Josef z Arimatie podal pomocnou ruku

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

01.04.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

KVĚTNÁ NEDĚLE

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 50,4-7](#); 2. čtení [Flp 2,6-11](#); evangelium [Mk 14,1-15,47](#);

Vyslechli jsme příběh, který sám o sobě je velmi silný a obsahuje množství myšlenek a určitě budeme mít všichni doma o čem přemýšlet, o čem rozjímat. Chtěl bych v několika větách připomenout, vyzdvihnout jednu postavu. Postavu, která se tam objevuje až na samotném konci toho příběhu, a je to Josef z Arimatie. Tento člověk ví, že nemůže změnit dějiny. Ví, že se nemůže postavit celé veleradě, že se nemůže postavit Pilátovi, ale přitom je to člověk, který nerezignuje a udělá to, co udělat může. Jde za Pilátem a vyžádá si Ježíšovo mrtvé tělo.

Někdo by mohl říct: „Vždyť to už je jedno. Vždyť to už nemá význam.“ Mělo to velký význam. Josef z Arimatie podal pomocnou ruku, zmírnil zármutek, žal. Ukázal i tady v té těžké chvíli, že je opravdu člověk, že je člověk vnímavý, že nesouhlasí s tím, co se děje, že mu to není jedno. On udělal všechno to, co udělat mohl.

Josef z Arimatie je vzorem pro všechny lidi, kteří se ve všední dny svého života snaží udělat maximum dobrého, maximum, které je možné. Zmírnit bolest, zmírnit žal, ukázat lidskost, podat pomocnou ruku. V tom je nám vzorem a my ho v tom následujeme.

Pravda, strach a rozhodnutí

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

06.04.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

VELKÝ PÁTEK

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 52,13-53,12](#); 2. čtení [Žid 4,14-16; 5,7-9](#); evangelium [Jan 18,1-19,42](#);

Bratři a sestry, dnes jsme slyšeli pokračování příběhu o Ježíši Kristu, zase z pera svatého Jana tak, jako včera. Mezitím byly události v Getsemanech a Ježíšova velekněžská modlitba. Ale jinak jsme vlastně slyšeli z pera jednoho autora celý příběh od toho, kdy Ježíš ví, že přišla jeho hodina, až po to, kdy on může říct: „Dokonáno je!“ Nejenom v tom smyslu, že splnil všechno, co bylo předpověděno v Písmech, ale v tom smyslu, že dokázal svým učedníkům ukázat lásku do krajnosti.

Svatý Jan před námi rozvíjí příběh, který má několik vrstev. Pod tou vrstvou děje, kterou jsme slyšeli, je několik dalších vrstev myšlenkových. Někdy Jan přímo říká: „Stalo se to, aby se splnila Písma,“ a někdy Jan jenom naznačuje a chce, aby posluchači se namáhali a objevovali, co je tím všechno myšleno, jaké všechny souvislosti ten text má.

Vybral jsem z toho něco. Dalo by se to označit třemi pojmy: pravda, strach a rozhodnutí. Tyto tři pojmy, tyto tři myšlenky se celým tím textem velmi prolínají.

Pravda. Proč byl Ježíš odstraněn? Protože byl nepohodlný, protože se jim nelíbil jako mesiáš, ale když přijdou k Pilátovi, tak říkají: „On ze sebe dělá krále!“ Velerada to převádí na politický proces a z Ježíše dělají politického odpůrce Říma. To je první velká lež, velká nepravda, která tam je. Ale ještě předtím, než se vůbec rozhodnou Ježíše odstranit, zbavit se ho, tak Kaifáš říká: „Je lepší, aby zemřel jeden člověk, než aby zahynul celý národ, protože jinak přijdou Římané, vezmou nám chrám a vezmou nám národ. Tak bude lepší, když zahyne ten jeden.“ Oni se bojí, že přijdou o svůj vliv nad lidem, nad národem. To je první strach, se kterým se setkáváme, ale to jsme teprve pořád jenom na začátku.

Kaifáš, i když je veden sobeckými zájmy, svými vlastními zájmy, zájmy své rodiny, tak dává radu a mluví v tu chvíli jako prorok. Je skutečně lepší, aby zemřel jeden, než aby zemřel celý národ. Svátý Jan odkazuje a připomíná Ježíšova slova, kdy Ježíš svým žákům říká: „Poslouchejte dobře, co říkají farizejové a velekněží, ale podle jejich skutků nejudnejte. Ježíš připomíná a říká: „I ten nejhorší člověk, i ten velmi zlý člověk, aniž je si toho vědom, může dát dobrou radu. A člověk by měl postupovat obezřetně a dávat pozor na to, co slyší, a ne šmahem to přehlížet a říct: „Protože je ten člověk špatný, tak i jeho rady nebo to, co říká, bude špatné.“ Nemusí tomu tak být.

Když ještě zůstaneme u Anáše a Kaifáše, u této rodiny, tady se odehrává první soudní proces, taková snaha odsoudit Ježíše. A oni to zkusí nejdřív přes to, že mluvil proti chrámu. To se jim nepodařilo, protože ti svědkové se neshodli, každý z nich mluvil jinak. A tak jdou k tomu, že se ho velekněz ptá: „Jsi Mesiáš, syn Požehnaného?“ Jan to jenom tak naznačuje, další tři evangelisté o tom mluví přímo. Janovi tam totiž v tuto chvíli jde o někoho jiného – o Petra. Petr byl totiž první, kdo u Césareje Filipovy na Ježíšovu otázku: „Za koho mě pokládáte“ říká: „Ty jsi Mesiáš. Ty jsi ten, na kterého jsme čekali.“ A Ježíš mu na to říká: „To ti nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec.“ A teď tenhle stejný Petr, který tam mluvil za všechny, slavnostně, ten stejný Petr stojí nějakých možná dvacet, třicet metrů vedle Ježíše. Ježíš je v místnosti, Petr je na dvoře, dělí je jedny, možná dvoje dveře, a ten Petr se moc a moc třese o své tělo, o svou krev, o svou hlavu a říká: „Neznám toho člověka.“

Svatý Jan chce připomenout nám všem, kteří to budou číst, že stačí hrozně málo. Že člověk je velmi křehký, aby, když se bojí, když se začne bát, aby zapomněl na pravdu a aby řekl: „Neznám!“

Potom to pokračuje dál. Vedou Ježíše k Pilátovi, protože mají oslavit svátky a chtějí před lidmi vypadat dobře, a slavit svátky večer a ráno vstoupit do domu pohana, to by nešlo. Na to jsou předpisy, to se nesmí. A oni přece jsou ti, kteří zachovávají ty předpisy, tak tam nevejdou. Ale jiné příkázání – nezabiješ, nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému – to jsou příkázání Boží, ale ty pro ně v tu chvíli nějak neexistují. Hlavní je, „abychom vypadali dobře,“ a proto se dopouštějí této velké, velké nepravdy, velké lži.

A teď dochází k velkému rozhovoru mezi Pilátem a Ježíšem. Jak jsem říkal už na začátku, na Ježíše žalují, že je politicky nebezpečný, a že je potřeba s ním tedy takto jednat. Pilát podle většiny historiků a badatelů byl člověk velmi schopný. Byl to člověk, kterého bychom dneska označili za pragmatika. To znamená, pragmatik si říká: „Dnes je výhodné, abych s tebou kamarádil, tak s tebou budu kamarádit. Zítřka? No, nevím. Jestli to pro mě nebude výhodné, tak s tebou kamarádit nebudu. Dnes s tebou souhlasím, protože se mi to hodí. Zítřka, jestliže se mi to hodit nebude, tak s tebou souhlasit nebudu.“ Pilát byl člověk, který dokázal udržet veřejný pořádek, a to za cenu brutálních represálií.

Pilát začíná tušit, že tento člověk nebezpečný nebude a ptá se.

Teď trošičku přeskočíme. Dostaneme se k tomu momentu, kdy oni mu řeknou, že Ježíš ze sebe dělal Božího Syna, a Pilát se uleknul. Velmi se uleknul, protože byl to pohan a pohané věřili, že mezi lidi přicházejí bohové, a že bůh může vstoupit do nějakého člověka. V tu chvíli se Pilát lekl, že si rozhněvá nějaké božstvo, které navíc ještě nezná, a to by mohlo být zlé, a usiluje o to Ježíše propustit. Ale, a teď si všimněme, jak postupuje ten Zlý: „Máš strach? Tak ten strach překonáme, vyženeme ještě větším strachem.“ „Jestli ho propustíš, nejsi přítel císařův,“ a císaře se bál ještě víc.

Bratři a sestry, takto postupuje zlo i v našem životě. Máš strach? Jsi tím chycený, ztročený, ale tak tě chytne ještě víc, a potom uděláš to, co já chci. To je taktika toho Zlého.

Pilát nějakou dobu mezi tím bruslí. Jinak se to nazvat nedá. Asi, co znají všichni lidé, je to, kdy se ptá Ježíše: „Jsi tedy přece král?“ a Ježíš mu na to říká: „Ano, já jsem král, ale já jsem přišel vydat svědectví Pravdě.“ A to v tuto chvíli Pilátovi už nejde vůbec dohromady. Co je to království, co symbolizuje každé království? Čím je království víc totalitnější, tím má větší armádu. Tím víc ukazuje svoji moc, svoji sílu. A Ježíš? Pilát se ho ptá: „Kde je armáda?“ „Není.“ Tak pro něho Ježíš není král, protože nemá moc, nemá armádu. A Ježíš říká: „Moje království je založené na pravdě.“

Římská politika v těch okupovaných zemích byla založena na dvou pilířích – na armádě a římském právu. Římské právo je do dneška veličina ve světě, to je pojem. Ale Pilát v tuto chvíli řekne Ježíšovi: „Co je pravda?“ A uvažuje, přemýšlí o tom,

jestli si může dovolit zachovat právo a spravedlnost – jestli se mu to vyplatí nebo jestli se mu to vymstí. A nakonec se rozhodne, že ne. Že zachová veřejný pořádek a že Ježíše obětuje.

Bratři a sestry, je to velmi krátkozraké a za nějakou dobu se to Pilátovi vymstilo i osobně. On skončil ve vyhnanství a v Judsku se rozpoutala první židovská válka.

Vztahy založené na pravdě. Ta otázka Piláta, co je pravda, je otázka, která doléhá na nás všechny. Čím kdo má větší moc a odpovědnost, čím kdo má vyšší postavení, tím je ta otázka palčivější. Mohu si dovolit žít v pravdě? Mohu si dovolit zahrnout pravdu do svého života? Tak se ptají všichni politikové. A současná situace v naší zemi ukazuje, že většina lidí jedná jako lidé nevykoupení.

Já jsem si dnes donesl knížku, napsal ji současný papež Benedikt XVI., a já vám z ní kousíček přečtu:

Vydávat svědectví pravdě znamená uplatňovat oproti zájmům světa a jeho moci Boha a jeho vůli. Bůh je měřítkem bytí.

Teď ještě kousek: *Nevykoupenost světa spočívá právě v nečitelnosti stvoření, v nepoznatelnosti pravdy, což nám potom vnucuje vládu pragmatismu a moc silnějších se stává bohem tohoto světa.*

Bratři a sestry, svět kolem nás velmi, velmi potřebuje slyšet tady toto, že Ježíš staví do toho prostředku pravdu a říká: „Zahrňte ji do svých vztahů. Počítejte s ní.“ Pro Ježíše pravda není něco, ale někdo – Bůh. Pro nás, tady Evropany, je pravda něco. Tomáš Akvinský říká: „Pravda je shoda našeho poznání s objektivní skutečností.“ To je taková definice, to je jedno. Jestli si ji nezapamatujete, to nevádí, protože hned potom Tomáš říká: „Ale to, co člověk vnímá, to je kousek, to je jenom zrníčko, to je jenom úzký průzor, ale celou tu pravdu, tu nám ukazuje Bůh. Bůh je zrcadlem pravdy.“

Bratři a sestry, Velký pátek je tady od toho, aby nás na to upozornil a aby nám řekl: „Máš žít v pravdě. Jsi k tomu povolán. Neměj strach, neboj se!“

Bratři a sestry, naproti tomu Pilátovi a všem těm mocným stojí někdo další – pod křížem. Jan, Marie a další ženy. A tady se taky setkáváme s tím, čemu se říká rozhodnutí – rozhodnutí postavit se tam. Ten jeden muž a těch několik žen tam stojí. Nic neříkají, ale to, že tam stojí, je svědectví pravdě. Apoštolové vůbec v celku se domnívali, že se bude zatýkat dál, a proto se rozutekli, proto se rozprchli. Ale těchto několik lidí se rozhodlo překonat svůj strach a šli a postavili se tam.

Ježíš ve chvíli, kdy umírá, tak se projevuje jak jeho božství, tak jeho lidství. Lidství se projevuje v tom, že se obrací k Janovi a říká: „Postarej se o moji maminku.“ Proč? Protože Marie byla vdova, její jediný syn umírá a ona by neměla zastánce, nikoho. A zase Marii říká: „Přijmi Jana jako svého syna.“ Tedy Marie najde u Jana zastání a Jan najde u Marie domov. To je jedna rovina, ale druhá rovina, kterou Jan, myslím teď Jan evangelista, chce zdůraznit v tom textu, je to, že Ježíš oslovuje Marii „ženo“. Tak ji oslovil při svatbě v Káni Galilejské.

A potom známe ještě jeden velký obraz. Je v apokalypse, kdy Jan mluví o ženě oděné Sluncem s Měsícem pod nohama a s korunou z dvanácti hvězd. Tou ženou v apokalypse je v první řadě míněna církev, ale potom také Maria. A celý ten text, když složíme všechny ty tři obrazy do sebe, tak nám z toho vyjde na té rovině lidské: Každý z nás někdy potřebuje, aby nás někdo podepřel. Každý z nás někdy stojí vedle někoho, kdo potřebuje podepřít. Udělejme to jako lidé. Ale každý z nás patří také do církve. Mějme tedy zájem o církev, podpírejme svoji církev, protože církev podepře nás, když my to budeme nejméně potřebovat. I tento rozměr tady na kříži můžeme nalézt.

A nakonec? Nakonec jsou tam znovu lidé, o kterých už jsme slyšeli na Květnou neděli – Josef z Arimatie a Nikodém. Lidé, kteří přicházejí, aby Ježíše pohřbili. Vůbec ten fakt, ta skutečnost, že se k němu přihlásili, je vyjádřením jejich víry v to, že to, co Ježíš říkal, je pravda, že on není zločinec.

Ježíš umírá ve chvíli, kdy se v Chrámu zabíjí beránci k velikonoční večeři. Žádnému tomu beránkovi nesměla být zlomena ani kost. Vojáci si rozdělili Ježíšovy šaty, ale suknicí, která byla utkána odshora dolů, si vzal jeden. Suknicí udělanou stejným způsobem měl velekněz, který právě v těch okamžicích vstupoval do velesvatyně. Jan chce říct: „Přesto, že Ježíš je poníženo, přesto, že to vypadá jako zkáza, Ježíš je skutečný Velekněz, a při tom pohřbu Nikodém přinesl tolik balzámu a vonných masť, že by to stačilo na pohřeb krále. To bylo obrovské množství. A tím oni chtějí říct: „On je pro nás tím skutečným králem.“

Bratři a sestry, uvědomme si, že všichni tito lidé – ti pod křížem, ti na pohřbu – oni nevěděli, že bude nějaké vzkříšení, nevěděli, že to bude pokračovat, ale tím, co dělali, projeví víru v Ježíše Krista a odhodlání pokračovat v tom, co začal. Oni ještě nevěděli, že on bude pokračovat s nimi. My už to víme. Prosme, aby o těchto Velikonocích se posílila, upevnila naše víra a naše odhodlání žít v pravdě.

Chyt' se mě

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

07.04.2012 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ (Velikonoční vigilie)

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 1,1-2,2](#); 2. čtení [Gn 22,1-18](#); evangelium [Mk 16, 1-7](#);

Bratři a sestry, našim průvodcem při vstupu do velikonočních svátků byl svatý Marek. Na Květnou neděli jsme vyslechli pašije z pera tohoto evangelisty. Pašije končí okamžikem uložení Ježíše do hrobu, a dnes slyšíme pokračování. Když si uvědomíme, že má evangelista psát o něčem, co se do té doby nestalo a u čeho nebyl, tak je to úkol velmi obtížný.

Mezi evangelisty nalézáme různé drobné rozdíly. Ne rozpory, ale rozdíly. Je to proto, že se událo něco, co se do té doby skutečně ještě nestalo. Ježíš Kristus se nevrátil do existence, ve které byl předtím. Jeho život nepokračoval tak, jako třeba život Lazara, když byl vzkříšen, nebo život Jairovy dcery. Ježíš vstal z mrtvých, vstoupil do nové skutečnosti, a tady musíme přiznat, že naše slova nějak končí, naše chápání se tak nějak zastavuje a my si můžeme vypomoci pouze příklady, příklady.

Ale vezměme to popořadě. Co nám říká svatý Marek? Ještě bych připomněl, že jsme včera mluvili o strachu, pravdě a rozhodnutí. Záležitost strachu, jak jsme slyšeli i v dnešním evangeliu, a je to evangelium o zmrtvýchvstalém, ten strach je tam pořád přítomný. Nezabavili se ho automaticky Ježíšovi učedníci a nezabavíme se ho i my, ale Ježíšovo zmrtvýchvstání je návod, jak se s tím vyrovnat, jak se k tomu postavit.

Svatý Marek mluví o ženách, které se z povzdálí dívaly na Ježíšovo ukřižování, snění a pohřbení. Mluví o nich a vlastně tak chválí to, že s Ježíšem vytrvaly. A tyto ženy mají Ježíše rády, a jejich láska jde, jak se říká, i za hrob. Co je zajímavé, tak v tuto chvíli ony se nebojí. Ty ženy v první řadě musely čekat, protože byla sobota, sváteční den. Ale ony nečekaly nějak pasivně, trpně. Ony naplánovaly, rozhodly se, co udělají. Ty ženy jsou pro nás vzorem v čekání. Křesťan má být člověkem, který očekává a který se připravuje na to, co přijde, na setkání.

Ty ženy se vydaly na cestu, jak nejdříve to šlo – kdy začalo svítat. A tady tato jejich hbitost, pohotovost byla odměněna. Byly u hrobu první. Samozřejmě tam měli být první apoštolové, ale nebyli. Bůh odměňuje připravenost člověka, pohotovost, ochotu, to nasazení. Odměňuje věci velké, ale odměňuje i věci malé. Přišly, když vycházelo slunce.

Evangelista ještě připomíná, že přišly první den v týdnu. Často toto řešíme s dětmi v náboženství. Kterýže je to první den v týdnu? Ony, jak jsou zvyklé, že neděle je napsaná jako poslední, tak říkají: „No, pondělí.“ A já říkám: „Kdepak, neděle je první.“ Nedělí začala existence tohoto světa. Neděle je první den stvoření, a obrazem stvoření je Slunce. Slunce je symbol stvoření. Proto také v mnoha pohanských náboženstvích je Slunce často uctíváno. Slunce je symbolem tohoto světa, tohoto vesmíru a vůbec té existence, která je kolem nás. Ale ještě, než se toto Slunce ukázalo, tak se stalo něco. Něco, co se stalo potichu, nikdo z lidí u toho nebyl, a co změnilo ten svět na tolik, že od toho okamžiku mluvíme, že nastala poslední doba. Je jedno, jak bude dlouhá, ale už se nestane nic převratnějšího.

Ty ženy ale ještě pořád myslí na Ježíše jako na mrtvého. Co pro něho mohou udělat, pro mrtvého Ježíše? Nakoupit masti. Kupovat, prodávat, starat se, to jsou záležitosti tohoto světa a tohoto života, a ty nám nezískají život věčný, ale co nám získá život věčný, je ten vztah, ta myšlenka, pro koho to dělám, pro koho se nasazuji, s kým chci být, komu to chci věnovat.

Ten veliký kámen u vchodu do hrobu symbolizuje smrt. Kámen, se kterým ony nemohly pohnout. Bylo to nad jejich síly. Smrt, to je něco, s čím my sami nemůžeme pohnout. K tomuto bodu se upírají naše myšlenky a každý člověk si aspoň někdy připustí tuto myšlenku a zamyslí se nad tím, jak to asi bude. A už jenom někteří se zeptají: „A co bude potom?“ A někdo na to myslí s obavami, někdo na to myslí s nadějí a vírou.

Kámen, když ony přijdou, je odvalen a světlo, slunce proniká do hrobu. Když je kámen u vchodu, tak uvnitř je tma. První církev chtěla, aby ti, kdo přijímají křest, toto zažili, a proto se křtilo ponořením. O tom mluvil svatý Pavel v listě Římanům, aby si člověk uvědomil v ten moment, že mu hrozí nějaké nebezpečí, a potom aby zažil ten osvobozující okamžik, kdy z toho nebezpečí vyvázl, to vymoření. Svatý Pavel chce říct: „Ježíš je ten, který podává tu pomocnou ruku, aby tě zbavil toho nebezpečí.“

Izraelité byli povoláni k tomu, aby žili ve svobodě. Ne, aby žili jako otroci v Egyptě, ale aby byli jako svobodní lidé. A Ježíš přišel říct a říká: „Vy jste povoláni k tomu, abyste žili navěky. Ne jenom kousek tady na této zemi, ale aby váš život pokračoval se mnou. Já vám podávám ruku. Od vás čekám, že vy se jí chytíte.“

Ženy vstoupily dovnitř a polekaly se. Toto slovo provází celé Markovo evangelium. Učedníci se bojí, když k nim jde Ježíš po Genezaretském jezeře, učedníci se bojí, když jsou na lodi zase a loďka se kymácí, a tak bychom mohli pokračovat. Ale nejenom Ježíšovi učedníci. Už ve Starém zákoně, když Bůh přichází, tak často musí říct: „Neboj se!“ Zvláštní. Člověk se bojí Boha. A to je to, kvůli čemu přišel Pán Ježíš, aby toto se změnilo.

Markovo evangelium začíná tím, že káže Jan Křtitel, Ježíš přichází, aby se od něho nechal pokřtít, je pokoušen a pak začíná sám kázat. A první Ježíšova slova jsou, řecky je tam použito sloveso metanoete – změňte smýšlení. Do češtiny se to bohužel dost často překládá jenom jako „čiňte pokání“, ale tam jde o víc: změňte smýšlení, přiblížilo se Boží království, věřte evangeliu. Toto říká Ježíš. A to „změňte smýšlení“ znamená: Nebojte se. Odložte své zbytečné a falešné obavy.

A teď můžete říct: Ale vždyť i ty ženy nakonec odešly z hrobu. Utíkaly, protože na ně padla hrůza a úžas, a nikomu neřekly, protože se bály.

Bratři a sestry, toto je poslední věta z Markova evangelia. Je to v 16. kapitole, osmý verš. Když si to nalistujeme, tak zjistíme, že to evangelium pokračuje, ale to je přídavek, který tam přidali, říká se jim redaktori, protože jim to připadalo hloupé. Připadalo jim hloupé, že by zvěst o Ježíši Kristu měla skončit tím, že se někdo bojí a utíká. Ale Marek věděl, co píše. On si přál, aby člověk to evangelium otevřel znovu. Po prvním přečtení, když dojde na konec, aby ho otevřel znovu na začátku a začal číst znovu. Aby viděl souvislosti a aby se pomalu, ale jistě, přestával bát.

Homilie 2012

Proč se ty ženy bály? Protože to byli lidé jako my. Kdyby se ty ženy nebály, tak bychom si řekli: „Ony už byly někde dál. Ony byly někde výš. Nemám šanci. Já se svými strachy, se svými obavami, já se jim nemůžu rovnat. Nemám šanci.“ Ale evangelista říká: „Ani ony na prvním setkání nedokázaly zapracovat do svého života tu skutečnost, že Ježíš Kristus vstal z mrtvých a žije. Ony se potom setkávaly s Ježíšem znovu a znovu. S námi se Ježíš setkává ve svátostech, v Písmu. A proto zkusme si jako takové připomenutí letošních Velikonoc vzít Markovo evangelium. Postupně ho přečíst, třeba pomalu, ale nedělat mezi tím moc velké pauzy. A když ho přečteme poprvé, přelístovat zase na začátek a pomalu ale jistě pokračovat, abychom zažili tu radost ze zmrtvýchvstání, tu změnu smýšlení, kdy nemusím se bát, ale mohu se svěřit tomu, kdo mi podává ruku a říká: „Chyť se mě.“

Každý z nás se tam může najít

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

08.04.2012 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ (ve dne)

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 10,34a.37-43](#); 2. čtení [1 Kor 5,6b-8](#); evangelium [Jan 20,1-9](#);

Bratři a sestry, svatý Jan nás provázel Zeleným čtvrtkem, Velkým pátkem, a tak je i logické, že nás provází v neděli, kdy začíná další dějství. Skončí velikonoční třídní, ale úmyslně říkám, že začíná další dějství toho příběhu. Ten příběh má své pokračování – pokračování, ve kterém už hrajeme, figurujeme i my. Ale v to velikonoční ráno je to příběh lidí, kteří se vydali na cestu ke hrobu.

Výslovně Jan zmiňuje Marii Magdalénu. Svatý Marek, jak jsme to slyšeli v noci, zmiňuje i další ženy. Proč Jan je nejméně, nevíme, ale že tam ty ženy byly, je celkem jasné, protože je to z toho druhého verše, kdy už tam Marie Magdaléna říká Petrovi a Janovi: „Vzali Pána z hrobu a nevíme,“ tedy stojí nás tam víc a nevíme, kam ho položili. Jan také nezmiňuje důvod, proč ty ženy, nebo výslovně Marie Magdaléna šla ke hrobu. To je vedlejší. Důležité je to, že hledá Ježíše, chce být s ním. A když přijdou ke hrobu, tak první, co je napadne, není to, že by mohl vstát z mrtvých. Oni se drží při zemi. První věc, která je napadne, je to, co se zřejmě stávalo a stává, že hrob, hrobka byla vykradena.

V tehdejší době to byl veliký zločin. Proč? Protože pro Židy a Řeky hrob, hrobka, to není jenom místo uložení ostatků někoho, ale oni to místo chápou jako místo setkávání. Zvláště Řekové a Římané chodili na ta místa, kde byli pohřbeni jejich předkové, ve sváteční dny, strávili tam minimálně půl dne, připravili si jídlo a v blízkosti těch hrobů pojedli, a byly to často slavnostní hostiny. Oni to brali jako vzpomínku, jako společenství s jejich drahými, kteří už nežijí. Tedy jako to, čemu my říkáme „tu památku“.

A Marie Magdaléna tady cítí: „Někdo nám chce vzít památku na našeho Mistra a Pána. I to poslední, co máme, nám chtějí vzít.“ Vidí tady tento důvod, to je první, co ji napadne, vidí taky ty nepříjemnosti, které z toho budou. Jak jsem říkal, byl to zločin, který byl velmi přísně trestán. Ale znamenalo to obrátit se na autority, vyšetřování a takhle. Musíme si uvědomit, že to jsou autority, které Ježíše odsoudily k smrti, a tak vidí zase jenom těžkosti. Vůbec ji nenapadne, že by to mohlo být jinak. Víte, tím nám ale prokazuje velkou službu, protože kdyby Magdaléna, apoštolové, ti další, kteří tam přišli v neděli ráno, kdyby hned mluvili o zmrtevýchstání, o zázraku, o nějaké nové existenci, vypadalo by to velmi podezřele a rozhodně by někdo přišel s tou myšlenkou a řekl by: „A náhodou, nehrajete tady na nás něco? Nezinscenovali jste tady nějaké představení?“

Tím, že všichni ti Ježíšovi nejbližší jsou skeptičtí k té otázce zmrtevýchstání, ale hledají nejdříve, řekli bychom, ty lidské, přirozené důvody, tím nám všem prokazují velkou službu a říkají: „My jsme tomu na začátku taky nevěřili, a dalo nám to dost práce, než jsme tomu uvěřili.“

Marie Magdaléna, když vidí tyto komplikace, utíká zpátky do Jeruzaléma. Archeologové víceméně přesně určili večeřadlo, kde je Boží hrob víme, a víme tedy, že to nebyla vzdálenost zrovna nejkratší. Nejdříve tedy ke hrobu, potom utíká do Jeruzaléma, a potom zpátky s Petrem a Janem. Doslova cítíme z toho vyprávění, jak je to zadýchané, jak je to hektické.

Zase ze zmínky, která je tady o Petrovi a o Janovi, utíká ta Marie Magdaléna k nim: „Běžela proto k Šimonu Petrovi a k tomu druhému učedníkovi, kterého Ježíš miloval.“ Exegeté z toho vyvozují, že tu noc Petr a Jan, každý z nich, že spal v jiném domě. Bylo to logické. Protože se báli, že se bude zatýkat, tak nechtěli být všichni pohromadě. O to víc ale Magdaléna měla práce, aby je všechny oběhla.

A teď oni jdou, nebo spíš běží ke hrobu. Jan doběhne první. Ale většina lidí říká, je to otázka právě stáří, protože Jan byl mladší, o dost mladší než Petr. Ale mohlo to být taky úplně jinak. Protože Petr si byl dobře vědom, v jaké je situaci, a mohl zpomalit. Jak to bylo s Petrem? No, ještě před několika dny on byl na vrcholu. On byl ten, který vždycky mluvil za apoštoly, ale teď řekl: „Neznám to člověka,“ a všichni to věděli. A teď Petr cítí, že se něco děje. Je na dně, ale jde, nebo běží. Možná zpomaluje, ale běží. A to na něm musíme ocenit, že se nezastavil, že neřekl: „Já už nemůžu Ježíšovi na oči,“ ale že tam šel. Že překonal svůj strach, že překonal svoje obavy a nevyhýbal se setkání s Ježíšem.

Naproti tomu Jan, ten byl, řekli bychom, nahoře, protože on vydržel, zůstal pod křížem, on tam stál. A mohl by říct: „Tak já jsem s Ježíšem vydržel až do konce, ať teď on přijde za mnou.“ Ne, ale běží tam.

A kdo je Marie Magdaléna? Evangelium o ní říká, že z ní Ježíš vyhnal sedm zlých duchů. Nejde o ten počet. Jde o číslo plnosti. To znamená, že Marii Magdalénu trápil nějaký hřích, nevíme jaký, měla skutečně nějaký velký problém, a Ježíš jí od toho pomohl. Ježíš ji toho zbavil, uzdravil ji. Mám teď na mysli především uzdravení duše. A ona mu za to byla nesmírně vděčná, a potom podle svých sil spolu s dalšími ženami se staraly o Ježíšovo zaopatření. Takové to běžné, aby měl Ježíš co jíst, aby měl v čem chodit, aby jeho oblečení bylo čisté. Takové ty obyčejné denní starosti. Tuto službu, o které se příliš nemluví, vykonávalo asi šest žen kolem Ježíše.

Tedy skupinka, která teď běží ke hrobu, je velmi různorodá. Řekli bychom, obrácená hříšnice, obrácený hříšník, můžeme to říct i takhle, učedník, který byl před pár dny ještě jako první, ale teď neví, jestli se vůbec může počítat mezi učedníky, a jeden z těch tří, který si může říct: „Tak já jsem nějak vydržel podle toho, jak jsem cítil.“ Skupinka tedy velmi různorodá s různými náladami. Proč běží právě tato skupinka? Protože každý z nás se tam může najít. Pro každého z nás je místo u Ježíše – u Ježíše zmrtevýchstalo. Ať máme radost, ať se cítíme dobře nebo ať se cítíme, že jsme zklamali. Ať se cítíme provinile nebo že jsme věrnými učedníky, všichni máme utíkat k hrobu. Tam začíná další dějství.

Co je zvláštní, je zajímavé to, že Jan se do hrobu jenom podíval a počkal, až Petr doběhne. Ježíš v nich budoval smysl pro kolegiální. Když posílá učedníky, posílá je po dvou a říká jim: „Nechodte sami, ale buďte jeden s druhým. Tedy tvořte to, čemu se říká to společenství, kolegium,“ a Jan to tady respektuje a až společně jdou do toho hrobu a Petr první.

Jan zmiňuje teď tu scénu, jak to tam vypadalo, a staví do kontrastu Ježíšovo zmrtevýchstání, tady tu neděli, se vzkříšením Lazara. Lazar, když vyšel z hrobu, byl omotan pruhu plátna, roušku měl přes obličej. Jan to schválně takto zmiňuje a chce

říct: „Bylo jasné, že Ježíšovo mrtvé tělo nikdo neukradl. Kdyby ho ukradl, tak se nebude zdržovat tím, že by rozmotával plátna, ale odnesl by to všechno vcelku.“

Jde tam zvlášť o tu roušku, která zakrývala obličej. Šlo o takové technické zařízení, vlastně zvláštně uvázaný takový veliký kapesník, který udržoval ústa toho zemřelého, aby byl zavřená. A Jan zmiňuje a říká: „Tato rouška byla složena na jiném místě.“

Výraz místo pro židy má zvláštní význam. Pro ně v Jeruzalémě bylo jedno místo, které bylo nade všechna místa – Chrám. Když se mluví o místě, tak se tím myslí Chrám, místo, kde se člověk setkává s Bohem. V Jeruzalémském chrámu se konaly obřady, konaly se tam oběti, modlitby, ale čas Jeruzalémského chrámu už vypršel, protože tam ty oběti a to všechno končilo smrtí. Ale teď tady v hrobě, který je nedaleko Jeruzalémského chrámu, je nové místo, kde se Bůh setkává s člověkem, a setkává se proto, aby mu dal život.

Co je zvláštní, tak zase dochází k výměně. Petr vstoupí první, Jan z jakési pokory neříká své jméno, ale připomíná, že Ježíš ho měl rád. Všimněme si, že on se nechlubí, netituluje nějakou svou vlastností, ale tím, co mu dal Ježíš, co o něm řekl Ježíš, tak Jan se přiznává, že on uvěřil první.

Někdo je první, někdo je druhý. Tady nerozhoduje pořadí. Jak vidíme, vlastně Petr, ten, který vždycky mluvil, v tuhle chvíli je zticha. Mně osobně se to velmi líbí, toto místo, protože Petr vždycky věděl, co má říct. A teď to neví. Nebo si uvědomuje, že by to bylo špatně, že je potřeba mlčet.

Nakonec? Nakonec se zde mluví o tom, že ještě nerozuměli Písmům. Kterým Písmům? Ježíš sám o sobě říká židům: „Vaše Písma mluví o mně, ale vy mi nevěříte.“ Konkrétně je to 26. kapitola z knihy proroka Izaiáše, která mluví o zmrtvýchvstání. A pak jsou to další místa. A oni si vzpomněli na to, co ve Starém zákoně bylo předpověděno o Pánu Ježíši. Vzpomněli si i na to, jak Ježíš na to upozorňoval třikrát, a oni mu tenkrát nerozuměli, tenkrát to nebrali vážně.

Písmo, Bible, to je vodítko, to je návod i pro nás, že se můžeme setkat s Ježíšem. Ale oni ještě pořád ho neviděli, ještě pořád se jim neukázal. A bude to trvat ještě dalších asi dvanáct hodin, nebo možná ještě i o něco více, než k nim přijde do večeradla. Ježíš se jim neukáže v hrobě, ten hrob je prázdný, protože ten hrob znamená: To je jenom předěl, tady už nikdo není, ale ta cesta jde dál. A Ježíš přijde k nim, tam, kde oni se sdržují, tam, kde oni jsou v tu chvíli doma – ve večeradle, a vyzve je, aby šli do Galileje, tam, kde bydlí, že tam za nimi zase přijde.

Bratři a sestry, Ježíš nespěchá, netlačí, doprovází čas apoštolům, ženám, prostě učedníkům, aby to všechno nějakým způsobem porovnali ve svých hlavách a aby se tomu postavili. Co to znamená? Jak se k tomu člověk má postavit, co může udělat? Mlčet. Tak, jako Petr. Mlčet, děkovat a žasnout. Tato skutečnost toho Ježíšova zmrtvýchvstání se nedá uchopit rozumem. Nikdo z nás u toho nebyl, nikdo z nás to nezažil, to přesahuje kategorie našeho myšlení, ale můžeme to přijmout. Ježíš potom dál, když se ukazuje učedníkům, tak říká: „Já se chci s vámi dál setkávat. Nejenom v chrámě, nejenom při modlitbách, ale chci se s vámi setkávat tam, kde vy žijete.“

Budeme číst o tom, jak apoštolové v Genezaretském jezeře loví ryby a Ježíš jim připravuje snídani. Toto od zmrtvýchvstalého nikdo nečeká, takovou lidskost, takový vřelý vztah. A jak jsem říkal na začátku kázání, ten příběh pokračuje a dotýká se i nás. Už my jsme jeho herci, jeho aktéry, a i pro nás platí, že Ježíš se s námi chce setkat. Dnes při této liturgii, ale i potom, když půjdeme domů a budeme cokoliv dělat, On nás chce provázet. On chce být s námi a chce nás ujišťovat: „Jsem s tebou a toužím po tom, abychom se jednou spolu setkali v životě věčném.“

Jednota činů a slov

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

09.04.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Pondělí velikonočního oktávu

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mt 28,8-15](#); 1. čtení [Sk 2,14.22-33](#);

Bratři a sestry, jestli nějak stiháte sledovat ta jednotlivá čtení, jednotlivá evangelia, tak teprve v dnešním evangeliu se zmrtvýchvstalý Ježíš s někým setkává, někomu se zjevuje. Tady celá ta scéna zjevení ženám, které teda odcházejí od hrobu s radostí i se strachem, se odehrává na cestě. Je to zase v momentě, kdy ty ženy to vůbec nečekaly, kdy se domnívaly, že to důležité se stalo u hrobu, a teď teda jdou k apoštolům, aby jim řekly, co vzkazuje anděl, a naráz, nepředvídaně, neočekávaně se zjevuje Ježíš. Můžeme říci, že doslova jim tak nějak zkřížil cestu.

To celé nám připomíná to, že přes veškeré naše úsilí, přes to, že se snažíme, že je to Bůh, který k nám přichází. Ve víře jsou vždycky dva momenty – lidská snaha, a potom Boží dar, přicházející Bůh. A obě tyto skutečnosti se protnou v jednom bodě, v jednom místě, v člověku se setkají.

Když se podíváme blíže na dnešní první čtení, tak tam došlo také k něčemu neočekávanému. Ten text nás zavádí do svátku letnic, jak my říkáme, slavnosti seslání Ducha svatého, a apoštolové pod vlivem síly, moci, kterou dostávají, otevřou večeřadlo, přestanou se bát a Petr začne mluvit. Nebylo to nic připraveného, nebylo to nic nachystaného, ale bylo to spontánní. Co je na tom zase velmi zajímavé, je to, že je to první takové veřejné kázání o Ježíši Kristu, není nikde v chrámu, není nikde v žádném oficiálním prostoru, jako že by tam byli ti lidé pozváni, aby si poslechli nějakou přednášku. Je to na ulici a kolem Petra stojí lidé, kteří slyšeli ten hukot, který připomínal silný vítr, a ti lidé byli zvědaví a přišli se podívat, co se děje.

Apoštol Petr začíná mluvit. Ví, že ti, kdo stojí naproti němu, jeho posluchači, že jsou to ti, kteří vyznávají židovskou víru. On je oslovuje: židé a všichni jeruzalémští obyvatelé. Nemá na mysli Židy jako národnost, ale ty, kteří se hlásí k víře Izraele, protože mezi nimi byli i cizinci. A začíná mluvit o Ježíši Kristu. Káže. Mluví způsobem, který je pochopitelný, je přijatelný pro ty posluchače. Vychází z tradice Písma svatého, vychází z židovských dějin a argumentuje něčím, co bylo pro ně velmi důležité – chce dokázat, že Ježíš je potomek Davidův, že na Ježíši se splnily sliby, přísliby, to, co Bůh oznámil Davidovi, že se splní na jeho potomcích. Tedy mluvil způsobem, který se hodil pro tu dobu.

Ten způsob se už v mnohém změnil, ale zůstává ten základní požadavek – mluvit o víře, mluvit o náboženství. Dokážeme to? No, nedokážeme, nebo velmi těžce. Co dokážeme dost dobře, tak se dokážeme o náboženství pohádat, to jako zvládneme, ale jinak nám to nejde. Proč? Jsou tady dvě překážky. Za minulého režimu se to nesmělo, a když někdo to zkoušel, tak měl i problémy na úradech. Ale potom tady byla ještě jiná překážka. Po tridentském koncilu církev řekla: Ať ti, kteří nemají svěcení nebo nesložili nějaké sliby, ať do toho nemluví. Tedy laici, ať jsou zticha. Mohli by říct něco špatně, nepřesně. A tak i za tu cenu, že teda eliminujeme nepřesná vyjádření, tak radši ať je ticho. To byla vysoká cena.

A další bylo: Vyškolíme si odborníky, kteří budou o těchto věcech na úrovni mluvit, argumentovat, hlásat evangelium. Takže dneska tady v evropském prostoru, když přijde řeč na tyto otázky, tak většina lidí řekne: „No, to je záležitost faráře. Proč my bychom se tady v tom měli nějak angažovat?“ Ta změna přišla až s II. vatikánským koncilem a jde velmi pomalu a často velmi ztuhla.

Co to znamená mluvit o víře, mluvit o Bohu? To znamená mluvit o smyslu, o cíli tady toho všeho. Víte, většina zpráv, většina informací, to, co se k nám dostává, o čem mluvíme, tak je to označováno jako takzvané funkční informace. Dozvídáme se o tom, jak to tu funguje (nebo my někdy říkáme, jak to nefunguje), protože říká nám to třeba věda, že se rozluštil genetický kód člověka, podařilo se ho rozluštit. Tedy jak to funguje v buňce, a dál bychom mohli pokračovat, jak to funguje ve vesmíru, jak to vypadá s těmi různými vesmírnými tělesy, a pak přes tu vědu se to dostává k technice, ty nové technologie a takhle, a pak se to dostává i do dalších, jak se říká, společenských oborů, do politiky, kdo koho nahrával, kdo koho poslouchal, kdo koho uplácel. A tady už jsme u toho, jak my říkáme, jak to nefunguje. Ale jsou to funkční informace. Ale to nám nic nevypovídá o tom, jaký je smysl a jaký je cíl lidského života. A my jsme samozřejmě tady z těch funkčních informací rozladění, zvláště pokud jsou negativní.

Vždycky, když člověk přijímá informace, nebo vůbec je zaměřen na jednu stranu, tak je to málo, tak tam chybí něco a člověk je nespokojený. Je to vychýlené, není tam rovnováha. A ten svatý Petr, on právě zprostředkovává ty informace v tom „jaký byl smysl v působení Ježíše Krista“.

My jsme dneska v situaci, že jsme hrozně rádi, když se vůbec o církvi objeví někde nějaká zpráva. O těchto Velikonocích z Benedikta XVI. udělali Benedikta XIV., ale taky místo toho, aby řekli, že popřál v češtině, tak říkali, že požeňal v češtině, a spousta, spousta zavádějících informací. Ale my si musíme říct: „Je to jenom jejich problém a jejich chyba? Jak se k tomu postavíme my?“

Ten II. vatikánský koncil, když se rozhodl, že toto změni, tak říká: Je potřeba, aby se laici zapojili do apoštolátu. Ale ten apoštolát, to není jenom nějaké mluvení z vrchu jako v tom smyslu, vy jste ti hloupí, my vás poučíme. Ten přístup musí být jiný. Jednak musí být lidský a nesmí být z té pozice z vrchu.

Když mně bylo asi osmnáct, tak jsme měli takovou partu, a tam byl jeden klučina, který to velmi, velmi prožíval. A jednou se ho zeptali: „Zdeňku, jak se ti daří?“ On se chvilku zamyslel, a pak povídá (teď trochu plesknu): „Ale, asi jako svatému Pavlovi v listě Korinťanům 4, 16.“ Tak s tímto přístupem se nikam dostat nedá. To by byl ten přístup z vrchu.

II. vatikánský koncil říká: „V první řadě věřící musí být připraveni obhájit svou víru svými postoji, tedy mlčky.“ První není mluvit, ale první je konat. Žijeme totiž v době, která je alergická na slova, na množství slov. Žijeme v době, která kontroluje platnost těch slov. Vyžaduje zpětnou vazbu na to, o čem ta slova mluví.

Současný papež, když byl ještě jako biskup, tak napsal knihu, která se jmenuje Úvod do křesťanství. A tam si vypůjčil jeden takový příběh, říká: Současná církev a kazatelé si připadají asi takto (teď začíná ten příběh).

Do vesnice přijede cirkus. Manéž, šapitó si postaví za vesnicí, maringotky vedle, a každý den přijde někdo z cirkusu zvat lidi na představení. Tu kouzelník, tu medvědář, pokaždé někdo jiný. Ředitel vždycky někoho pošle. Ale jednoho dne, když už se ti artisté chystají na vystoupení a už jsou téměř ustrojeni, tak v cirkusu začne hořet. A tak ředitel křičí a říká: „Utíkejte někdo do vesnice pro pomoc, jinak shoří cirkus i vesnice.“

Kdo je nejrychlejší, je klaun, šašek. Potíž je v tom, že už je nalíčený jako šašek, oblečený do kostýmu. A tak, když přiběhne do vesnice a křičí: „Hoří, poďte hasit!“ tak všichni říkají: „To je bezvadná reklama. To nás nenapadlo. Ten ředitel je fakt dobrej, že umí vymyslet každý den nějakou novou pozvánku.“ A šašek říká: „To není reklama, to není legrace. V cirkusu opravdu hoří, poďte hasit!“

Oni se smějí, až jim tečou slzy, obdivují a říkají: „Ty to fakt hraješ děsně dobře.“ Do té doby, než shoří cirkus a než začne hořet vesnice.

A tak tenkrát biskup Josef Ratzinger říká: Mnozí hlasatelé evangelia si připadají takhle. V roli někoho, kdo má vážné poslání, chce říct něco velmi vážného, z jeho pohledu velmi důležitého, a ti okolo se mu smějí, berou ho jako reklamu a říkají: „To je fakt jako dobrý, ale je to pro zasmání.“

Bratři a sestry, žijeme v době, která žádá, jak už jsem říkal, tu jednotu – jednotu činů a slov. Když skončím, a skončím myšlenkou toho II. vatikánského koncilu, a ten říká: Když budou usilovat o ten apoštolát svými postoji, tak potom přijdou ty chvíle, kdy lidé jim budou ochotni naslouchat. Ale koncil sám říká: Těch chvil, kdy lidé budou ochotni naslouchat, kdy budou ochotni slyšet o Ježíši, o evangeliu, těch je málo. Těch je málo, ale apoštol má být připravený na tyto chvíle, neměl by je propást a měl by vědět, co chce říct. Ne napomínat, ne kárat, ale nabídnout.

V první řadě to od apoštola vyžaduje, aby na tu chvíli byl on sám připravený – svými vědomostmi, svými znalostmi, ale především svým způsobem života.

Apoštol Petr veden Duchem svatým tu chvíli využil bezesbytku. Prosme o to, abychom i my dokázali Petra aspoň z malé části napodobit.

Nasadit se v dnešním světě

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

15.04.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 4,32-35](#); 2. čtení [1 Jan 5,1-6](#); evangelium [Jan 20,19-31](#);

Bratři a sestry, v knize Skutků apoštolů se můžeme dočíst o tom, co dělala první křesťanská obec, co dělali apoštolové Petr, Jan, Jakub, Filip. Potom, co dělali další, kteří se k nim přidávali, jako Pavel. Ale mimo toho se také v té knize můžeme dočíst, jak, jakým způsobem žili první křesťané. Říká se tomu takové shrnutí. My jsme dnes slyšeli v tom prvním čtení takzvané druhé shrnutí, jak žila první obec křesťanů v Jeruzalémě.

Většina zpráv, co k nám doléhá z televize, z rozhlasu, co čteme v novinách, tak je zaměřena na konání, na akci. Ale trochu nám chybí to jak, jakým způsobem. V tom prvním čtení, to jak žili, nebylo vykresleno do všech detailů. Spíš to bylo jenom tak lehce načrtnuto. Někdo by mohl říct: „To byly převratné novinky.“ Nebyly. Vůbec nic převratného to nebylo. Za chvíli to vysvětlím. Ale než se budeme věnovat přímo tomu textu, tak bych chtěl něco málo říct o té první obci křesťanů v Jeruzalémě.

Tak v první řadě nebyla velká. Ve Skutcích sice můžeme číst, že po Petrově kázání ten den se k nim přidalo na tři tisíce mužů, další den na pět tisíc mužů přijalo víru. Ale toto nebyli zdaleka obyvatelé Jeruzaléma. To byli zbožní židé, kteří přišli do Jeruzaléma oslavit nějaké židovské svátky, a pod vlivem Petrova kázání přijali víru v Ježíše Krista. Těch, kteří žili trvale v Jeruzalémě, zdaleka nebylo takové množství. Byli to lidé vesměs chudí, nebyli tam žádní velcí boháči a byli to lidé, kteří očekávali skutečně blízký příchod Ježíše Krista, počítalo se tak do deseti let, a proto si říkali: „Tak, nebudeme ten majetek potřebovat.“ Tady to, že se zbavovali svého majetku, tady nešlo o nějaký socialismus, nešlo tady o to, že by k tomu byl někdo nucen nebo že by to dělali hromadně. Z toho textu vysvítá, že když bylo potřeba a někdo to viděl, cítil, že už ten dům třeba nebude potřebovat, tak ho prodal, a potom nabídl ty peníze ke společnému použití pro všechny. Rozhodně k tomu nebyl nikdo nucený.

Tady jsme slyšeli tu první větu, že obec věřících měla jedno srdce a jednu duši. Skutky apoštolů v žádném případě nechtějí první křesťany nijak idealizovat. Okamžiku ustanovení jáhnů předchází rozepře. Hebrejsky mluvící vdovy a řecky mluvící vdovy – cítí se poškozeny, zdá se jim, že nedostávají stejně jídla. Nebo další rozepře, kdy Ananiáš a Safira prodají svůj majetek, peníze část odevzdají, část si nechají, ale říkají, že dali všechno, tedy dopustili se podvodu. Na druhou stranu zase v těch Skutcích se dočteme o velkorysosti člověka, který se jmenoval Barnabáš.

Takže Skutky nám líčí skutečnou komunitu, skutečné lidi. Nic nepřibarvují, nic nevynechávají. Ale když sečteme ty vlivy – bylo jich málo, očekávali blízký příchod Pána Ježíše a drželi pohromadě. Toto všechno je vedlo k takovému velkému nasazení, ke skutečně hlubokému prožívání jejich víry ve zmrtvýchvstalého Krista.

Obec věřících měla jedno srdce a jednu duši. To je jasná narážka na hlavní židovské přikázání, na přikázání, kterému se říká Šema Jisra'el - Slyš Izraeli, Hospodin, tvůj Bůh je jediný Bůh. Miluj Hospodina, svého Boha, celým srdcem, celou myslí, celou svou silou. Tady to vyjádření, že měli jedno srdce a jednu duši, je převzato z řečtiny. Tady na tomto krásně vidíme, jak se stýkají myšlenkové proudy – starý z izraelské tradice, a nový z řeckého prostředí, pro které kniha Skutků apoštolů byla vytvořena.

Vůbec, myšlenka rozdělování majetku nebo podělit se o svůj majetek s někým, kdo to velmi potřebuje, zase to není nic nového. O kousek dál můžeme číst: A tak nikdo u nich nežil v nouzi. Nouze je stav, kdy člověk má hlad. Kdy mu chybí něco z jeho základních potřeb, nemá se do čeho obléci, mrzne někde. Nouze, to je horší než bída. A už právě ve Starém zákoně, je to v páté knize Mojžíšově, Mojžíš nařizuje Izraelitům a říká: „Nikdo z tvých bratří ve tvém středu nebude trpět nouzí.“ Tedy, jak říkám zase, křesťané sáhli do té staré tradice.

Ale nebylo to cizí ani Řekům. Ve filozofii řeckého filosofa Aristotela nacházíme výroky o tom, když mluví o přátelství, tak říká, že skutečný přítel je ten, kdo se se mnou rozdělí o svůj majetek, kdo mě pozve do svého domu, abych já tam mohl bydlet, kdo mi nabídne něco z toho, co má, a řekne: „Můžeš to používat se mnou,“ rozdělí se se mnou. Takže tedy bylo to společné oběma těm myšlenkovým světům.

Vidíme tady, že ti první křesťané dokázali jaksí vyloupnout, vytáhnout z té tradice to podstatné, to důležité. Oni si to samozřejmě spojili s výrokem Pána Ježíše: Miluj Boha nadevšechno a bližního, jako sám sebe, a snažili se co nejlépe naplnit tato dvě přikázání.

Bratři a sestry, ještě je tady zmíněno, že na všech spočívala velká milost. Tím se myslí, že všichni přijali dary Ducha svatého a byli vedeni Duchem svatým a mohli se opírat o Jeho pomoc. Toto platí i pro nás. A i pro nás platí ta výzva, abychom se snažili vyloupnout z tradice to nejkrásnější, to ryzí, co jsme zdědili, a abychom se snažili tu tradici uskutečnit teď, dnes. Ten způsob, jakým to dělali první křesťané, je platný pořád a bude platný vždycky. Ty konkrétní výsledky, jakým způsobem projevíme svou lásku k Bohu a jakým způsobem ukážeme své přátelství k bližním, to už se může lišit a to už se liší dobu od doby, místo od místa. Ale to je na nás.

Jak říkám, Duch svatý přichází i k nám a nabízí nám svoje dary, ale co od nás čeká, je to nasazení. Nechme se inspirovat, nadchnout nasazením prvních křesťanů v Jeruzalémě a usilujme o to, abychom toto nasazení aspoň trochu měli, protože to nasadit se o nějakou věc, to je něco, co v dnešním světě velmi, velmi chybí, a my křesťané jsme povoláni k tomu, abychom na toto ukazovali a toto plnili. Kéž se nám to s Boží pomocí podaří.

Pán je to!

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

22.04.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

3. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 3,13-15.17-19](#); 2. čtení [1 Jan 2,1-5a](#); evangelium [Jan 21,1-19](#);

Bratři a sestry, svatý Jan si dal tu práci, že ke svému evangeliu vytvořil předmluvu a doslov, jak se cizím slovem říká, prolog a epilóg. V té předmluvě, úvodu, která začíná známými slovy: „Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha a to Slovo bylo Bůh,“ vlastně vysvětluje, říká, kdo je to Ježíš Kristus, odkud přišel. A v tom závěru, v doslovu vlastně říká, kam se má ubírat svět po odchodu Ježíše Krista.

Celé to zjevení probíhá u Genezaretského jezera, ale Židé buď tomu jezeru říkají Genezaretské nebo tomu jezeru říkají Kineret. Nikdy mu neříkají Tiberiádké. A v té době, kdy vznikl tento spis, už vůbec ne, protože Tiberias bylo město, které založil král Herodes Antipas, a pojmenoval ho po císaři Tiberiovi, kterému se chtěl zalíbit. V tom městě byl pohanský hřbitov a pravověrní židé do toho města vůbec nechodili. V evangeliích taky nemáme jedinou zprávu, že by kdy do toho města zavítal Pán Ježíš. A nebyl daleko. Byl v Kafarnaum, v Betsaidě, ale do Tiberias nešel.

A proč tedy svatý Jan říká, že to zjevení se událo u Tiberiádkého jezera, nebo u Tiberiádkého moře? On staví celou tu scénu do protikladu vůči tomu, co se odehrálo o Velikonocích v Jeruzalémě. Jeruzalém je hlavní město Izraele. Jenom v Jeruzalémě bylo možné slavit starozákonní paschu, starozákonní velikonoce. Všechno to bylo navázáno na jeden národ, ale nyní přichází Ježíš ke svým učedníkům do volného prostoru. Začíná se znovu, od začátku. Už ta víra v Boha nebude navázána takhle striktně na nějaká pravidla, která by platila pro jeden národ, ale bude přístupná pro všechny. Je to nový začátek, opravdu od toho bodu nula, a začíná to tím, že člověk svou svobodnou vůlí řekne: „Ano, Ježíši, ty jsi můj Pán.“

To označení Pán v evangeliích se objevuje až po Ježíšově zmrtvýchvstání. Do té doby je to rabi, učitel, mistr, ale po zmrtvýchvstání si učedníci uvědomují, že je to ještě někdo víc, že on může nabídnout ještě něco víc.

Jak jsem říkal už o Velikonocích, ten titul Pán, Kyrios, si často pro sebe vyhrazovali římsí císaři, a křesťané se tím dostávali často do konfliktu tady s tou, jak se říká, světskou mocí. Ale oni si stáli za tím a říkali: „Ten skutečný Pán byl ten rabi z Nazareta. On je ten, kterému já mohu světit svůj život. Ne římskému císaři, to je člověk jako já, ale tomu rabimu z Nazareta.“

Přichází za nimi v okamžiku, kdy oni vykonávají své občanské povolání. Tedy nejsou v chrámu, nemodlí se, nejsou v synagoze, nekonají žádné náboženské úkony, ale pracují. Pracují, aby uživilí sebe, aby uživilí svoje rodiny. Navíc se jim ta práce nedaří. My si často myslíme, že Bůh k nám přichází jenom tenkrát, když se modlíme, když něco prožíváme, když něco slavíme a málokdy si uvědomujeme, že Bůh k nám přichází, když jsme na dně.

Uvědomme si, tam se vracelo v noci a oni se vracejí z toho nočního rybolovu, nic nechytili, je jim zima, jsou mokří. To, že nic nechytili, je smutné, ale ještě horší, než si uvědomujeme. To znamená, nebude co prodat na trhu a rodiny se budou muset uskromnit. A kdyby to takhle pokračovalo, tak to bude hodně špatné. Jsou tedy na dně, jsou přitlačeni někam dolů. Rozhodně nemají náladu k tomu, aby si nějak výskal. Ta lodička, která se houpe na vlnách Genezaretského jezera, je symbolem všech našich prací, všech našich námah, ale také všeho neúspěšného, všeho zmařeného, všeho, co se nám nepovedlo, všeho, co nás tíží. A ta lodička směřuje ke břehu – ke břehu, na kterém stojí Ježíš.

Když se pohybujeme tady po zemi, po cestách, tak my jsme zvyklí spoléhat na různé ukazatele a už to známe, ale když bychom byli na moři nebo i tady na takovém velkém jezeře, kde třeba není vidět z jedné strany na druhou, tak je mnohem těžší se orientovat, protože ta voda je pořád stejná, a je lehké zabloudit. Je lehké splést se, otočit lodičku a jet k úplně jinému břehu. Je snadné minout cíl. Ježíš je ten cíl na tom břehu. Ne jenom jakýkoliv břeh, ne jakékoliv místo, ale Ježíš.

Ježíš je ten, který je oslovuje jako první. Všimněme si, Bůh, Boží Syn, začíná rozhovor vždycky. Dělal to tak v Písmu a dělá to tak i s námi. Začíná rozhovor a prosí: „Dítky, nemáte něco k jídlu?“ To je takové důvěrné oslovení. Bylo to oslovení, které otec používal ve vážných situacích, když chtěl svým dětem sdělit něco opravdu důležitého. Ale taky se takhle loučil otec s dětmi na smrtelné posteli, v té hebrejštině.

Ježíš je prosí, žádá. Ježíš je ten, který celý život prosí. Anděl prosí Marii, aby se stala matkou Božího Syna. Josef s Marií chodí po Betlémě a prosí, jestli by je tam nenechali přenocovat. Ale pak to pokračuje. Ježíš žádá samařskou ženu, aby mu dala napít. Pak to pokračuje přes celou řadu situací, kdy Ježíš o něco prosí. Poslední prosbou zase na kříži žádá, aby mu dali napít. A zmrtvýchvstálý Kristus znovu prosí. Nenařizuje, nepřikazuje, ale prosí. Proč? Abychom se nelekli. My si totiž často myslíme, že Bůh je ten, který přichází, aby nařizoval, aby rozkazoval. A On prosí.

Opravdu tady musíme si přiznat a říct: „Bože, takhle jsem si tě nepředstavoval.“ My máme různé falešné představy o Bohu. A on je tak krásně prosí, a oni mu téměř odbrkli: „Nemáme!“ A ono to odpovídá té jejich situaci. Opravdu neměli a neměli chuť se nějak moc se bavit. Je zvláštní, že ho nepoznali v tuto chvíli ještě, ale odpovídá to tomu, že Bůh nám dal svobodu a člověk musí hledat, aspoň trochu.

A kdo poznal první? Jan, ten učedník, kterého Ježíš miloval. Poznání Boha, poznání Ježíše není záležitostí vědomostí, toho, kolik jsem toho zeštudoval, kolik jsem toho načel, ale je to otázka vztahu a vztahy se vyvíjejí jinak. Vztahy se nedají naplánovat v nějaké knize. Vztahy, to není návod k použití, když si koupíme nějaký spotřebič. Tady vždycky zůstává ta svobodná vůle.

Zastavme se na chvíli u těch apoštolů, kteří jsou na té lodičce. Zmínil jsem Jana. Ten je z nich nejmladší, hodně horlivý, ale taky vytrvalý. Na Janovi nenajdeme nic, co bychom mohli označit jako nějakou špatnou vlastnost, nějakou chybu. Na těch ostatních ano. Je tam především Petr, který je často zbrklý a který v tuto chvíli ještě neví, jestli s ním Ježíš bude počítat. Ví, že zapřel. Jsou tam synové Zebedeovi, kteří žádají před Velikonocemi spolu s jejich matkou, aby jeden seděl vlevo, jeden seděl vpravo, tedy chtějí zaujmout ty nejlepší posty. Pak je tam Natanael z Galilejské Kány. O něm toho mnoho nevíme. Jenom to, že když přišel poprvé k Ježíšovi, v tomto příběhu před třemi a půl lety, tak říká: „Ty jsi Mesiáš, ty jsi Zachránce!“ a Ježíš o něm říká: „To je pravý Izraelita, který není schopný přetvářky.“ A pak jsou tam dva, kteří nejsou

jmenování. Proč? Že by Jan nevěděl, kdo tam byl? Dobře to věděl, ale schválně neuvedl ta dvě jména. Dva v řečtině, v tomto jazyku už je výraz pro označení většího množství, pro mnoho, tedy jinými slovy je tam místo. Je tam místo pro každého z nás na té lodičce, která vede k Ježíšovi, která vesluje k Ježíšovi. Vlezu se tam já, vlezíš se tam ty, vlezeme se tam my všichni.

„Pán je to!“ Tady v té jediné větě je shrnuto celé evangelium. Je tam shrnuto poslání člověka, co člověk má dělat. Stará řecká filosofie si kladla tři otázky: odkud jsme přišli na svět, co je smyslem naší existence na tomto světě a co s námi bude, až odejdeme z tohoto světa. A svatý Jan, protože píše to evangelium řecky mluvícím lidem, jim na to odpovídá: „To je smyslem, poznat Pána a ukazovat na něho.“ Ne jenom v kostele, ne jenom když něco slavím, ale když jsem na dně, ve své práci, když mi to nejde. Ale tak je tady pořád Pán, který mě zve.

Ježíš v tu chvíli jim nepředkládá nějakou nauku, ale říká to, co je potřebné, říká a dělá to, co je nutné. Je tam oheň, ryba, chléb. Pojďte snídat. Ježíš na nás nikdy nenaloží to, co bychom neunesli, a Ježíš nám dává to, co v tu danou chvíli potřebujeme. My o tom mnohokrát pochybujeme, mnohokrát se nám to nezdá, ale je to tak. Vždycky je to to: „Pojďte snídat.“ Končí noc, začíná den. Nový začátek, nová etapa. To, že jste mokří, že se vám nedařilo, to teď končí, a teď tady budete se mnou a se mnou půjdete dál.

Musím se často smát, když slyším někde v televizi nebo v rozhlasu, že přijela delegace někam k nám, a že ji uvítali starým českým způsobem – chlebem a solí. To není starý český způsob. To je židovský způsob a Židé to zase převzali, buď z Egypta, nebo z Mezopotámie. Nacházíme to v bibli a v těch starých kulturách. Jíst chléb a sůl (vždycky tam ta sůl byla, i když se třeba o ní nemluví výslovně), vždycky to znamenalo uzavření nějakého společenství, uzavření smlouvy. Znamenalo to, jestliže spolu jíme, tak ty naše vztahy budou trvalé. Jinak by si ti orientálci nesedli společně k jednomu jídlu. A Ježíš, když se zjevuje svým učedníkům po zmrtvýchvstání, tak vždycky se jim ukáže, mluví s nimi a jí s nimi. To není jenom konstatování, to není napsané jenom proto, abychom věděli, co se tam dělo, ale to tam všichni ti evangelisté uvádějí proto, aby nám čtenářům bylo jasné, že ta smlouva pokračuje a že je to smlouva na dlouho. Ne na den, ale na roky.

A tak Ježíš jim říká: „Pojďte snídat. Pojďte jíst.“ Svatý Petr si v tu chvíli určitě musel vzpomenout na oheň, u kterého se ohříval v noci ze Zeleného čtvrtku na Velký pátek, to mu taky bylo zima, ale to zapřel. A tady u tohoto ohně (to už jsme dnes nečetli) se ho Ježíš zeptá, jestli ho miluje víc než ti ostatní. Ježíš schválně navozuje situaci podobnou tomu, co bylo o těch Velikonocích, aby jim ukázal a řekl: „Ale půjdeme dál. To bylo, to jsme jakýmsi způsobem překonali a teď jsme zase spolu.“ Je to znamení odpuštění, je to znamení pokračování těch vztahů. Je to znamení toho, že naše slabosti nemohou ten vztah zastavit. Že Boží odpouštějící láska, milost je silnější. Ale na člověku je, aby k tomu ohni přišel. Petr skočil do moře a doplaval tam, aby tam byl, aby tam byl první. Jan řekl: „Pán je to!“ Každý z nich reagoval podle své natury, podle své povahy, vlastností, schopností, ale všichni a ti ostatní veslovali na té lodičce k Ježíšovi.

Bratři a sestry, každý z nás je jiný, ale každý z nás se má takhle setkat s Bohem, který nám připravuje hostinu. Koneckonců Ježíš svoje rozloučení vložil do hostiny. Mše svatá je hostina mezi jiným. Jakkoliv je to svaté přijímání symbolické jídlo a malé, ale je to jídlo a je to kousek chleba. Samozřejmě vzpomínáme na Zelený čtvrtek, když jdeme k přijímání, ale měli bychom a můžeme si vzpomenout i tady na tu hostinu u Genezaretského jezera. Nebyla to mše svatá, ale byla to hostina, kterou zmrtvýchvstalý Ježíš připravil svým promočeným, promrzlým učedníkům.

Bratři a sestry, takového Boha by si nikdo nedokázal vymyslet. Takového Zachránce nikdo nečekal. My jsme ho poznali, známe ho, hlásíme se k němu, a tak mu za to děkujeme. Děkujeme mu za to, že se nám ukazuje, a, jak bych to ještě jednou řekl, vesluje k němu, plavme k němu, říkejme: „Pán to je!“

Jenom Ježíš skutečně nabízí budoucnost

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

29.04.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 4,8-12](#); 2. čtení [1 Jan 3,1-2](#); evangelium [Jan 10,11-18](#);

My se, bratři a sestry, zamysleme nad dnešním prvním čtením. Vždycky, když si to čtu nebo když to někde slyším, tak si vzpomenu na rčení, které se dnes užívá dost často, a sice že každý dobrý skutek musí být po zásluze potrestán.

Abych to trochu připomněl, přiblížil, co se tam vlastně stalo. Apoštolové Petr a Jan jdou do Jeruzalémského chrámu na odpolední modlitbu, u brány leží ochrnutý člověk, čeká, že dostane nějaké peníze. Petr říká celkem známou větu: „Zlato, ani stříbro nemám, ale co mám, to ti dám. Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň, zvedni se, choď.“ Ten člověk je uzdraven, začne chodit, začne tam běhat, všem to říká. Vzbudí to nevoli velekněze, nechá apoštoly zavřít, ale protože je odpoledne, tak veleradu svolají až na druhý den. Mezitím ale v noci anděl otevře dveře žaláře, ale přikáže apoštolům, aby druhý den přišli zase do chrámu a dál hlásali zprávu o Ježíšově zmrtvýchvstání. Když druhý den zasedne ta část velerady, vojáci jdou do vězení, vězení najdou prázdné, ale jiní lidé jim hlásí: „Ty, které hledáte, tak ti stojí tady v chrámě a učí.“ Oni je přivedou a my jsme teď slyšeli Petrovu obhajobu.

To shromáždění se snaží vzbudit jakýsi dojem soudu, ale není to soud. Oni nemají právo apoštoly soudit. Je to spíš takový zoufalý pokus apoštoly umlčet. Celé se to dá označit jako takové šikanování. Proč? Jednak ti, před kterými se apoštolové zodpovídají, to je jenom část velerady. Velerada měla soudní pravomoc. Velerada měla 72 členů a byla rozdělena na třetiny. Třetinu tvořili kněží, mezi nimi hlavně tedy velekněz. Druhou třetinu tvořili takzvaní zákoníci, znalci písma. Častěji o nich Ježíš mluví. A poslední třetí třetinu tvořili takzvaně starší. To byla šlechta. A teď, aby to bylo ještě trochu složitější, tak si musíme uvědomit, že všichni ti lidé, co tam byli, měli nějaké politické názory. To, že někdo byl knězem, znalcem Písma, šlechticem, to je nějaké zařazení ve společnosti, postavení ve společnosti, ale každý ten člověk měl nějaké své politické přesvědčení.

Tehdy tam hlavně byli tři strany: farizeové, saduceové a herodiáni. Velekněz a ta skupina kolem něho a ti starší, šlechta, to byli všechno saduceové. V té době, kdy byl Ježíš odsouzen, saduceové měli většinu ve veleradě. Saduceům patřily ty stánky v Jeruzalémském chrámu, které Ježíš zpřeházel a vyhnal je odsud. Takže opravdu oni, když slyšeli jméno Ježíš z Nazareta, tak se jim zavíraly ruce v pěst. Oni došli tak daleko v té své nenávisti, že úplně pominuli to, co se stalo. To, že člověk, který byl dlouhá léta nemocný, který trpěl, tak že mu bylo pomoheno, že je mu teď dobře, že mu nic nechybí, vrátilo se mu zdraví. To v tu chvíli nehraje roli. Pro ně hraje hlavní roli to, že při tom uzdravování bylo proneseno jméno Ježíše z Nazareta.

Svatý Petr toho využívá, aby se obhájil, nebo spíš, aby obhájil Ježíše. Říká: „V nikom jiném není spása. Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského, kterého jste vy ukřižovali, stojí tento člověk před vámi zdravý. Vy jste ho ukřižovali a Bůh ho vzkřísil.“

Svatý Petr jednak zdůrazňuje to jméno. Proč? V orientě nejde jenom, když se řekne jméno, o nějaké pojmenování osoby, ale jde o soubor vlastností, jde o nějaký program. Za každým tím jménem stojí program, nějaké postoje, nějaké názory konkrétního člověka. Všichni víme, že v dějinách bylo x lidí, kteří nabízeli nějaký program a slibovali lidem něco, že se v něm zlepší a podobně. A většinou to dopadlo špatně a naopak se lidstvu přitížilo. A svatý Petr (v té době to bylo stejné) říká: „Jenom Ježíš je ten, který skutečně nabízí nějakou budoucnost – budoucnost, která je spojena s životem. Zpravidla ti lidé, kteří nabízejí ten svůj program, tak vyvolají nějakou válku a vede to ke smrti. Ale Ježíš je ten, který neposlal bojovat za sebe někoho, ale šel tam sám. A Ježíšův program je spojen s životem.“

Svatý Petr tady nabízí takovou paralelu a říká: „Uvědomte si, že máte volbu, možnost volby, k čemu povede vaše jednání, vaše názory. Povede to k životu, k rozkvětu, anebo to povede k neštěstí?“ A skutečně za nějakou dobu tady tato klika, která soudila Pána Ježíše, ti, kteří soudili ty apoštoly, vyvolali válku proti Římanům a důsledkem bylo zničení Jeruzalémského chrámu. To, kvůli čemu oni říkali, že se musí zbavit Ježíše, aby nedošlo ke zničení chrámu, tak to potom sami nakonec uskutečnili. A svatý Petr tady vlastně mluví i k nám a říká: „Každý s vás má možnost této volby.“ A má si uvědomit, co je to důležité. Důležité bylo uzdravení toho člověka. Ta formule tam byla už k tomu jenom přidaná, ale to hlavní je, že bylo pomoheno, byl vykonán dobrý skutek. A my mnohdy zapomínáme na to hlavní a zaobíráme se tím vedlejším. Zapomínáme na to důležité a věnujeme se tomu nepodstatnému.

Svatý Petr, když mluví o Pánu Ježíši, tak ho přirovnává, tady se říká kámen nárožní, někdy se to překládá kámen úhelný. Oba překlady jsou možné. A my tady musíme říct, že jsou dvě možné varianty, jak toto místo vysvětlit. Svátý Petr se tady odvolává na citát z proroka Izaiáše, cituje Žalm 118 a ještě, aby to bylo úplně jaksí pohromadě, tak naráží na Ježíšův výrok, který zaznamenan v Matoušově evangeliu, kdy Ježíš sám o sobě říká tady toto, že on se stane tím kvádrem úhelným, nárožním.

Shodou okolností včera jsem byl svědkem takového výroku. Stáli jsme u jedné stavby a tam byl ve fasádě základní kámen. A ten výrok byl: „To je zajímavé, že ten základní kámen je vždycky někde vprostřed toho baráku.“ Základní kámen by měl být v základech. Ale my rádi vyrábíme symbolické základní kameny, ozdobné. Napíše se tam letopočet, napíše se tam třeba i nějaký text. Když je to základní kámen ke kapli nebo ke kostelu, tak ho posvětil pan biskup nebo teď v poslední době se stalo trochu takovou módou, že to světil svatý otec. No, a samozřejmě, když se to takhle vyrobí nákladně, tak nikdo ten kámen potom nedá někde dolů do základů, aby nebyl vidět, ale dají ho opravdu na fasádu, aby si ho všichni všimli, nejlépe ve výšce očí, a pak je z něho opravdu takový symbolický základní kámen, protože ten kámen je tam na parádu, ale ten kámen nic nedrží.

A jak je to s tím Pánem Ježíšem? Jak jsem říkal, toto místo umožňuje dva výklady. Buď je ten kámen opravdu v rohu stavby, v základu – v rohu stavby musí být pevný kámen, který drží, aby se ta stavba nerozjela, ale potom, jak se staví, tak vlastně ty základy jsou zasypány a na nich roste zeď, a ten kámen není vidět.

Druhý výklad, který toto místo umožňuje, je ten, že je to kámen, který je nahoře v klenbě. Jak se staví klenba, jak se dávají cihly, tak vlastně ta poslední cihla, která je vprostřed, to takzvaně rozpírá, aby to nespadlo. Když by ji někdo vytáhl, tak může klenba spadnout.

Je jedno, jakým způsobem toto místo vyložíme. Proč? Protože oba ty výklady říkají to důležité. Ježíš není nějaká ozdoba. Ježíšův program není na ozdobu. Na Ježíši to skutečně drží. On je ten, který to podpírá, ať už ze spodu nebo to udržuje z vrchu, to je jedno.

Bratři a sestry, toto si máme uvědomit, tohoto si máme být vědomi vždycky, v jakékoliv naší životní situaci. A potom jde o to, abychom jako svatý Petr byli ochotní, když na to přijde, vydat svědectví o své víře. Obhájit svůj způsob života, obhájit to, jak žijeme a proč tak žijeme. Svatému Petrovi pomohl Duch svatý. Bylo tam řečeno: „Petr naplněn Duchem svatým řekl.“ Ježíš slíbil tohoto Ducha svatého všem. Řekl: „Nedělejte si starosti. Až to přijde, bude vám dáno, co a jak máte říci.“ A můžeme si být jistí, že tento příslib, který dal Pán Ježíš, se naplní i na nás. Ale na nás je, abychom řekli: „Ano, Pane. Souhlasím s tím, že, když na to přijde, můžeš mě použít, abych se stal obhájcem tvé smrti a tvého vzkříšení.“

Ted' opravdu chápu, že Bůh nikomu nestrání

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
13.05.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

6. neděle velikonoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 10,25-26.34-35.44-48](#); 2. čtení [1 Jan 4,7-10](#); evangelium [Jan 15,9-17](#);

Bratři a sestry, v prvním čtení jsme slyšeli nejdelší vyprávění, jaké je zachyceno ve Skutcích apoštolů. Vyprávění o křtu setníka Kornelia, pokud by se četlo celé, tak je obsaženo v šedesáti verších. Je to dokonce delší než to vyprávění o obrácení apoštola Pavla. V první části skutků apoštolů vystupuje jako hlavní postava Petr, v té druhé části Pavel a dnes jsme slyšeli v takovém apoštolátním vrcholu apoštola Petra. On udělal veden Duchem svatým tu nejdůležitější věc, a sice ukázal všem, zaznělo to taky v komentáři, že Ježíš přišel pro všechny lidi, nejenom pro vyvolený národ.

Židokřesťané si kladli otázku: Ti, co uvěří v Ježíše Krista, co musí udělat, aby mohli být přijati do církve? Musí přijmout také všechno to, co je obsaženo ve Starém zákoně? Musí se tedy jakoby stát napřed židy, aby se mohli stát křesťany? A nevěděli a hledali odpověď na tuto otázku. Nebo spíš čekali, že Bůh jim dá tu odpověď. Oni ho prosili o tuto odpověď.

Celé to vyprávění začíná v městě, které se tenkrát jmenovalo Jope, dneska se jmenuje Haifa a bylo to město židovské. Apoštol Petr tam byl na návštěvě u nějakého Šimona a měl zjevení. Smyslem toho zjevení bylo to, že Bůh chtěl Petrovi objasnit, ukázat, že všechny pokrmy jsou čisté, všechna zvířata, že jsou rituálně čistá. Jak víme, židé to rozlišují a ta nečistá zvířata nejedí. Petr v tu chvíli nechápe proč, proč má toto zjevení, k čemu to je. V tu stejnou chvíli v Cesareji Přímořské, která je od Jope vzdálena asi 50 km, má zjevení římský setník Kornelius, kde mu anděl říká: „Pošli do Jope k Šimonovi, hledejte Petra a od něho žádej poučení a křest.“

Než přejde jedno to poselstvo z Cesareje do Jope, než vyřídí, co mají, než se zase z Jope vrátí s Petrem, tak to trvalo několik dnů. A my jsme dnes četli o tom, jak ti dva muži už stojí tváří v tvář jeden druhému. Uvědomme si, že šlo o naprosto rozdílné lidi – rybáře, Žida, římského vojáka, setníka, odpovídá naší hodnosti asi plukovníka. To jsou dva naprosto rozdílné světy, co se týče povolání, ale i náboženství, myšlenek, kultury. Naprosto rozdílné světy.

Také to bylo tak, že Cesarea bylo město pohanské, římské. To Jope židovské. Oni se nenavštěvovali, oni spolu nekomunikovali, nebo jenom natolik, nakolik to bylo nutné. Oni si nepodávali ruce, oni se nezdravili. Oni nežili spolu, oni žili nějak vedle sebe, vlastně se míjeli a jeden druhým víceméně ty světy opovrhovali. A teď přichází k sobě. Je to nejenom setkáním dvou mužů, ale to je setkání dvou kultur, dvou náboženství. A Kornelius udělá to, na co byl zvyklý, co se dělo na královském dvoře. Různí ti králové o sobě říkali, že jsou bohové, a tak nechávali, aby ti ostatní před nimi lehali na zem.

Kornelius je trochu zmatený, ale má velkou radost, že Petr přišel, a tak si před ním lehá na zem. Na jedné straně tady vidíme Petrovu pokoru, že si takzvaně nepřihřeje polívčičku, že si to nevychnutná, aspoň teda chvíli, aspoň trochu, ne - i já jsem člověk. A navíc udělá pro nás drobné gesto, které ale znamenalo mnoho. Dotkl se ho, zvedl ho. Jak jsem říkal, oni spolu nejenže nemluvili, ale oni vůbec si nepodávali ruce, oni na sebe nesahali, oni nebyli v takovémto kontaktu. To bylo pro žida znesvěcení dotknout se pohana. Ale Petr to dělá, aby pomohl prolomit bariéry, protože Petr ví, že tam není sám za sebe jako Petr, ale je tam jako apoštol, jako poslaný od Ježíše Krista.

Pak v tom vyprávění jsme trochu přeskočili a dostali jsme se dovnitř do domu setníka Kornelia. Tam už byla shromážděná rodina, blízcí, ti, kteří měli stejné názory jako on, a přišel tam Petr se svými společníky. Petr taky nebyl sám. A Petr, když to vidí, začíná mluvit. Toto je páté Petrovo kázání, které je zachyceno ve Skutcích apoštolů, a je rozdílné od těch čtyřech prvních. Ty první čtyři měl Petr k židům. A když tedy mluvil k židům, tak je jednak vybízel k tomu, aby se obrátili, a argumentoval tím, že Ježíš z Nazareta je ten předpovězený a očekávaný Mesiáš. Argumentoval Starým zákonem, což tady je celkem jaksi zbytečné, protože Kornelius a jeho rodina neznali Starý zákon, nebo ne tak podrobně. Ale také vyzývat je k obrácení bylo zbytečné, protože to byl Kornelius, kdo žádá, aby Petr přišel. Kornelius je připravený se obrátit.

A tak Petr prosloví takovou řeč, která je myšlenkově celkem jasná, ale co se týče stylu, tak je docela taková zmatená. Tady na tom vidíme, jak působí Duch svatý. Duch svatý nás nevyřezává všechny podle stejné šablony, ale používá to, co my umíme. Ale použije i to, co neumíme. Prostě nepřetváří nás, nepředělává nás, neformuje nás podle jedné předlohy, ale nechává nám svobodu a v té svobodě se můžeme projevit.

Svatý Petr použil pro úvod své řeči (my jsme slyšeli jenom ten úvod) obraz, který znali. Zase je to obraz z pohanského královského dvora. Před krále předstupují různí hodnostáři, aby ho pozdravili. A teď přednášejí ty svoje pozdravy a záleží na tom králi, co ten král udělá – jestli ten jejich pozdrav přijme nebo jestli ho odmítne. Jak se k tomu postaví. Petr říká: „Ted' opravdu chápu, že Bůh nikomu nestrání.“ Tohle místo je velmi těžko přeložitelné. Téměř všechny moderní jazyky s tím mají problém, protože tam by se hodilo: „Nikomu nenadržuje, s nikým ‚nepeče‘, nedělá ty zákulisní tahy, intriky.“ Jo? Je to těžko přeložitelné, ale oni to chápali. Oni věděli, co to znamená. Že to není tak, že by Bůh jedním rychlým pohledem někoho odsoudil, někoho zavrhl, zamítl a řekl: „S tebou nekomarádím“ tak, jak to dělávali a dělávají mocní tohoto světa.

Bůh nikomu nestrání, ale v každém národě je mu milý ten, kdo se ho bojí a dělá, co je správné. Už tady vlastně Petr poprvé naznačuje, že Ježíš přišel prolomit tu hranici náboženství, které by se týkalo jednoho národa.

Petr potom mluví dál, mluví dost dlouho a zopakuje se to, co se stalo o letnicích ve Večeřadle. Petrovi společníci nejsou překvapeni z toho, že se zopakoval ten jev, ale jsou překvapeni z toho, že dary Ducha svatého dostali ti, kteří nebyli pokřtěni vodou. Proč? No, protože normální postup byl přece a je pořád, že člověk se musí takzvaně obrátit, přiznat své chyby, své hříchy. Musí absolvovat nějaké poučení, nějaké, jak by se to řeklo, školení, nějakou výchovu, a teprve potom je pokřtěn vodou a s tím křtem vodou souvisí dary Ducha svatého. Ale tady? Tady je to jinak, tady je to všechno naruby. To, co tam podle lidských měřítek mělo být, tak tam není. Proč? No, protože Bůh udělal výjimku.

Apoštolové pořád váhali, co ti pohané musí udělat, co musí přijmout, co nemusí a zřejmě by se neodhodlali k tomu, aby takhle radikálně řekli: „Co bylo před Kristem, se týká izraelského národa. Kristus přišel pro všechny lidi, a teprve od příchodu Krista a to, co řekl Kristus, zavazuje a týká se všech lidí.“ Kdyby to udělal člověk, tak by to vzbudilo velkou polemiku. Tady to vzbudilo velký úžas, ale potom velké nadšení.

Co je zvláštní, tak apoštol Petr přikázal, aby byli pokřtěni. Neudělal to sám. Někdo by řekl: „Proč to neudělal sám?“ No, je to opět výraz jeho respektu, pokory, uznání, protože on tam byl hostem. V té Césareji byl nějaký místní biskup, nějaká místní autorita a Petr nechce dělat všechno sám. Petr není z těch, kdo by si hrál na zachránce. On dobře ví, že svět spasil Ježíš Kristus a on je pouze ten, který to má zvěstovat. A tak tady v tom, že Petr říká: „Ať jsou pokřtěni,“ ale sám to nedělá, respektuje, uznává ty místní, ty druhé a dělí se vlastně s nimi o to svoje poslání.

A nakonec je připojena taková drobná věta: „Prosili ho, aby u nich zůstal ještě několik dní.“ On to udělal. Co to znamená „zůstat u někoho několik dní“? No, to znamená jednak u něho spát, ale znamená to taky u toho hostitele jíst. A teprve v tuto chvíli Petr pochopil, proč bylo to zjevení o těch pokrmech, o těch zvířatech, že jsou všechna čistá. Teď to zapadlo do sebe jako nějaká ozubená kolečka v nějakém stroji a Petr pochopil, proč to zjevení musel dostat. Kdyby ho nedostal, tak by tam nezůstal, protože by řekl: „Já jsem žid. Já to jíst nesmím. To mně není dovoleno.“ Ale teď věděl, že už to dovoleno je a že tady tento předpis už neplatí. Celý ten text, který jsme četli, mluví o tom, že Ježíš Kristus přišel proto, aby pomohl odstranit bariéry. Bariéry různých předpisů, bariéry různých předsudků, bariéry mezi národy, bariéry mezi lidmi. Na nás je, abychom my chtěli.

Jak jsem řekl, Duch svatý nám pořád dává svobodu a my musíme chtít. Tak, jako se setník Kornelius chtěl setkat s Petrem a chtěl přijmout křest. Možná, že Petr zpočátku nechtěl, ale potom, když to viděl všechno, tak se z toho taky nakonec radoval. Prosme za to, aby každý z nás na tom místě, kde stojíme, abychom byli těmi, kteří se snaží odstranit všechny ty možné bariéry a ukazují na tu radost, kterou přináší evangelium všem těm, kteří ho přijmou.

Kéž se tak s Boží pomocí stane.

O spoluzodpovědnosti

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

20.05.2012 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Nanebevstoupení Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 1,1-11](#); 2. čtení [Ef 1,17-23](#); evangelium [Mk 16,15-20](#);

Chtěl bych se společně zastavit u prvního čtení, u textu, který jsme dnes slyšeli. V tom dopise se mluví o spoluzodpovědnosti. A právě Pán Ježíš tím, že odchází, dělá místo a říká: „I teď vy budete spoluzodpovědny.“ Do té doby oni se všim, s každou maličkostí chodili za Pánem Ježíšem a ptali se, co mají dělat. Ale Ježíš tím, že odchází, tak tím vlastně říká řečeno slovníkem dnešní doby: „Apoštolové složili maturitu. Jste dospělí, jste vyučení a už jste schopní převzít zodpovědnost.“ A říká to apoštolům, kteří jsou ještě pořád rozkolísaní. Zaznělo to i v komentáři.

Ježíš si o apoštolech nedělá žádné iluze. On jim tady říká, že odejde, aby právě udělal to místo, aby nějakým způsobem oni převzali to vedení díla nebo spíš to šíření díla, a oni se ho naráz ptají: „Obnovíš v Izraeli království?“ To je návrat před Velikonoce, kdy oni znovu oprašují tu myšlenku, se kterou přišla matka synů Zebedeových, jestli by se teda nemohly rozdělovat úřady, jestli by se nemohla rozdělovat, jak se říká, benefícia, nebo prostě to, z čeho by se měli dobře, aby je lidé chválili, obdivovali, klaněli se jim. Tedy ti apoštolové pořád ještě se mají co učit, ale Ježíš už jim říká: „Já se s vámi o to rozdělím. Já vám předám svoje dílo a vy v něm budete pokračovat.“

Bratři a sestry, to nám má dodat důvěru, protože i my si uvědomujeme, že jsme lidé chybní, ale máme si uvědomit: Ježíš se mnou počítá. On mi dává důvěru, on se chce se mnou rozdělit, on mě chce použít tady v tomto svém plánu.

Svatý Lukáš, který napsal Skutky apoštolů i evangelium, tak evangelium končí nanebevstoupením Pána Ježíše, Skutky začínají nanebevstoupením Pána Ježíše. Ale Lukáš také opakuje znovu to věnování: Vznešený Theofile, tobě to věnuji. Už jsem o tom několikrát mluvil, ale bude dobré si to připomenout. Jsou vlastně dvě teorie. Buď žil nějaký člověk, konkrétní muž, který se jmenoval Theofil, to znamená „milující Boha“. Theos je řecky Bůh, filein znamená milovat. Takže tedy mohl být nějaký konkrétní mecenáš, který podporoval Lukáše, ale spíš se to jeví tak, že je to jméno symbolické, které platí právě pro všechny ty lidi, kteří uvěřili evangeliu a chtějí jít dál, hloubš. Chtějí patřit mezi ty učedníky, kteří přijmou od Ježíše tu spoluzodpovědnost. Takže tady tím vznešeným Theofilem je míněn každý z nás.

Potom připomíná Lukáš stručně, co Ježíš dělal těch čtyřicet dnů se svými učedníky po svém zmrtvýchvstání. Jednak ta čtyřicítka, to je číslo plnosti, dokonalosti jako v tom smyslu: je to dokončené, je to hotové. Mojžíš byl na hoře Sinaj čtyřicet dnů, když dostal Desatero, Ježíš, než začal svoje veřejné působení, tak byl na poušti čtyřicet dnů a teď znovu čtyřicet. Ta čtyřicítka je tam víckrát. Celé to chce říct asi tolik: Ježíš svoje dílo ve správný čas začal a ve správný čas skončil.

To je další taková myšlenka pro náš každodenní život – dobře začít, dobře skončit. Začít ve správný okamžik. Známe to všichni. Když se nám do něčeho nechce, tak to odkládáme. A my to děláme svým způsobem velmi chytře. My neřekneme to neudělám, nebo to nebudu dělat. My řekneme zítra. Kdybychom řekli za rok, tak by to bylo jasné. To dělat nebudu, do toho se mi nechce. Ale to zítra, to navozuje takovou iluzi, že teda už se do toho brzo dám, že už se chystám. Dnes ne, dnes jsem unavený, dnes mám jinou práci. Zítra. A zítra zpravidla řekneme zase zítra.

A když už se do něčeho dáme, když se takzvaně rozkýváme a něco vybudujeme, tak se nám často nechce to předat někomu dalšímu. Říkáme si: „Já jsem se na to nadřel, napracoval, namáhal jsem se a teď to mám někomu odevzdat? Co když on to bude kazit, co když to zničí, co když to pokazí?“ A Ježíš nic nedbal na to, že my to často kazíme, často ničíme, ale odevzdal nám to, co tu založil, a říká: „A teďka už to dál tady na tomto světě povedete vy.“ Je to veliká důvěra. Veliká důvěra, veliká odvaha a máme za to děkovat.

Lukáš připomíná, že těch čtyřicet dnů Ježíš učil učedníky. Neudělal už žádný zázrak. Lukáš připomíná to učení, protože to je to nejdůležitější, proč Ježíš přišel – aby učil. No jo, ale ty zázraky, to je víc vidět, je to zajímavější, víc to přitahuje pozornost. Ale učit? To je nudné, uspávající a koneckonců, vždyť to známe, už jsme to slyšeli. Ale Ježíš přišel proto, aby učil o Božím království. Ty zázraky měly jenom dokázat to, že on je ten pravý učitel, že si nic nevyvýšil a že jeho učení je pravdivé.

A nakonec tedy vzal Ježíš ty svoje nejbližší na Olivetskou horu a byl před jejich zraky vyzdvížen a zastínil jim ho oblak. Ježíš odchází. Ježíš odchází způsobem, který je zase trochu paradoxní. Paradox je v tom oblaku. Ve Starém zákoně oblak byl znamením Boží přítomnosti. Když Izraelité utíkají z Egypta, tak je před nimi oblačný a ohnivý sloup. Když je Mojžíš na hoře Sinaj, tak je hora Sinaj zastíněna oblakem. Když je přítomen Hospodin ve stánku schůzky, je nad stánkem schůzky oblak. Takže tedy ten oblak znamená tady v tom jednom momentě to, že Ježíš odchází, ale na druhé straně to znamená, že Ježíš zůstává.

Než Ježíš odejde, dá jim příkaz: „Budete mými svědky.“ Ježíš jim dává program pro ty další dny, pro jejich další působení. Ono to vypadá, jako by je opravdu poslal, aby šli. Ale Ježíš tady v tomto „budete mými svědky“ chce říct ještě jinou věc: „Ať budete, kde budete, ať budete v Jeruzalémě, ať budete v Judsku, v Samařsku (tím koncem světa je míněno dnešní Španělsko, oni ten svět dříve neznali), ať prostě budete, kde budete, tak nezapomeňte na to, že jste se setkali se mnou. A tento moment má určovat vaše další chování, vaše další rozhodování, vaše další jednání.“

Bratři a sestry, my asi nepůjdeme nikam na žádnou apoštolskou cestu, myslím do ciziny, ale podnikáme každý den takové cesty do svého zaměstnání, mezi lidi, tam, kde se prostě pohybujeme. A tady se od nás čeká, abychom si byli vědomi, že Ježíš to říká i nám: „Tak, kde budeš, tam, kde se budeš pohybovat, nezapomeň na to, že jsme se setkali, že se známe, že patříme k sobě. Z toho se raduj, z toho čerpej svou sílu.“

Ať se nám to tedy s Boží pomocí co nejvíc daří.

Duch svatý přichází způsobem, že si ho každý může všimnout

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

27.05.2012 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Sslání Ducha Svatého

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 2,1-11](#); 2. čtení [1 Kor 12,3b-7.12-13](#); evangelium [Jan 20,19-23](#);

Bratři a sestry, svatý Lukáš nás v prvním čtení zavedl do Jeruzaléma na slavnost Letnic. Původně to byly dožínky, tedy oslava, poděkování za sklizenou úrodu. Později k těmto svátkům, k té myšlence poděkování za úrodu byla přidána další myšlenka, a sice výročí, kdy si připomínali uzavření Smlouvy na Sinaji a takovým tím hmatatelným znamením smlouvy bylo Desatero. Tuto myšlenku, tedy, že Letnice jsou oslavou, připomínkou smlouvy, kterou Bůh uzavřel se svým vyvoleným národem, tuto myšlenku velmi prosazovali farizejové a tato myšlenka se dostala do popředí v momentě, kdy byl v roce 72 po Kristu zničen Jeruzalémský chrám. A svatý Lukáš píše Skutky apoštolů v době, kdy Jeruzalémský chrám už neexistoval. Tedy Lukáš staví tady v té druhé kapitole proti sobě, nebo spíš srovnává dvě scény – scénu na Sinaji, kdy Mojžíš je na hoře, Izraelité jsou pod horou. Hora je zahalena kouřem, oblakem, Izraelité se nesmějí dotknout této hory a za zvuku hromu, bouře, vichřice Bůh dává Mojžíšovi Desatero, a potom uzavírá tedy se svými vyvolenými smlouvu.

A Lukáš používá velmi podobné výrazy: Duch svatý je ten, který se projevuje hukotem, znamením, ohněm. Duch svatý přichází způsobem, že si ho každý může všimnout. To je první myšlenka, kterou Lukáš zdůrazňuje: Každý se může setkat s Duchem svatým.

A je tady další myšlenka. Už tady není nějaké oddělení – Izraelité nesměli přistoupit k té hoře, ale naopak ti, kteří jsou vevnitř, na které ten Duch svatý sestoupil, vycházejí ven k těm, kteří tam přišli, třeba ze zvědavosti, a zvěstují jim a říkají: „I vy můžete takhle obdržet Ducha svatého. I vás chce naplnit.“

Svatý Lukáš tady změnil chápání svátku Letnic. Židé to brali jako oslavu, připomínku něčeho, co bylo. Ale Lukáš říká: „Od teď, od toho okamžiku sestoupení Ducha svatého, od toho okamžiku, kdy se viditelně, slyšitelně projevilo, je to svátek, který je orientován do budoucnosti, k tomu, co přijde, co se má stát, co se má naplnit na každém člověku, protože každý pokřtěný je povolán k tomu, aby se setkal s Duchem svatým, aby byl naplněn Duchem svatým.“

Svatý Pavel, jak jsme slyšeli v druhém čtení, říká: „My máme ty zárodky Ducha, ten začátek, ale těšíme se, doufáme, věříme, že to pořád poroste a že budeme naplněni Duchem svatým.“ Předpokladem toho, aby takhle Duch svatý mohl na člověka sestoupit, aby se mohl projevit, tak musí být ti lidé společně pohromadě.

Apoštolové s matkou Marií a dalšími ženami společně pohromadě setrvali na modlitbách. Proč společně pohromadě? Někdo by mohl říct: „Vždyť to je to stejné. Tak buď byli společně, nebo byli pohromadě.“ Není to to stejné a oba ty výrazy tam patří.

Co to znamená být pohromadě? Být pohromadě znamená, že jsou lidé shromážděni v nějakém prostoru, třeba v nějaké místnosti, ale nemusí být tam společně. Pohromadě mohou být lidé i v nějaké frontě, v nějakém zástupu, ale tam je každý sám za sebe. Tam nebyváme pohromadě.

Já si dost často vzpomenu na takovou scénu za minulého režimu, jak všichni chodili do prvomájového průvodu. Na střední škole se to velmi kontrolovalo, a pak jsme samozřejmě, když nám tam udělali tu čárku, hleděli co nejdříve zmizet. A tak ještě s jedním spolužákem jsme to obkroužili, abychom nikoho nepotkali, nasedli do tramvaje. Když jsme tam vlezli, tak jsme se podívali a jaké bylo naše překvapení, když v té tramvaji už seděl náš třídní, který teda utekl taky, ještě dřív než my. A on uviděl nás, otočil se jako k okýnku, ven, my jsme se otočili na druhou stranu v té tramvaji, nikdo jsme nikoho neviděli. Tedy my jsme tam byli pohromadě, ale nebyli jsme tam společně. Být společně, to znamená naopak vědět o tom, kdo je vedle mě, s kým tam jsem, mít o něho zájem. Žít ne vedle něho, ale s ním. Žít v nějaké komunikaci. Duch svatý je ten, který přichází, aby nám právě pomohl tady v této komunikaci, tady v těchto věcech.

Když sestoupil Duch svatý, mnoho lidí se přišlo podívat, co se děje. Byli zvědaví. Nebylo v tom nic duchovního, nebylo v tom nic nadpřirozeného. Chtěli vidět, co se děje. To stačilo. Pro tu chvíli to stačilo. A Petr začíná mluvit. A teď oni žasnou: „Každý z nás ho slyší mluvit jeho vlastní řečí.“ Řeč, to není to stejné, co jazyk. Mluvíme všichni stejným jazykem, ale každý z nás mluví svou vlastní řečí. Naše řeč, to je něco specifického, něco, co je nám vlastní. Výrazy, které používáme, ten způsob intonace a další věci. Duch svatý se nám přizpůsobuje. Přichází ke každému z nás jednotlivě. On z nás nechce udělat nějakou uniformovanou skupinu, kde všichni se mají chovat stejně, ale přichází, aby umocnil, vyzdvihl, ukázal na dary, které máme, na charismata, která jsme dostali, aby nás vyzval a řekl: „Používej to! Nenech to ležet ladem.“

A potom tam Lukáš připomíná a vyzdvihuje takovou myšlenku, která je na pomezí politiky, morálky, náboženství. On tam vyjmenovává sedmnáct skupin. Ony to nejsou všechno jenom národnosti, protože se tam říká: „Židé i proselitě,“ ale všichni ti, které tam vyjmenovává, tak žili v Římské říši. Často to vnímali ti lidé, že jsou tam jako otroci, že tam nejsou svobodně, ale Řím, to byla velmoc v té době, velmoc, která říkala: „My jsme vám přinesli kulturu. My jsme vás pozdvihli. Jenom od nás přichází to dobré.“ A koneckonců v době, kdy Lukáš napsal Skutky apoštolů, římská císařová, každý z nich o sobě jednotlivě říkal: „Já jsem bůh.“

A Lukáš to staví zase do protikladu a říká: „Ne. Skutečná obroda nevyjde z Říma, ale z Jeruzaléma. Skutečné myšlenky, které jsou hluboké, pravdivé, které člověka nezavedou někde na scesti, tak tyto myšlenky přinesl Ježíš Kristus. Ne žádný římský císař. Mnozí z nich byli moudří, ale myšlenky, které dávají věčný život, tak ty má Ježíš Kristus. V té době to bylo takové téma výbušné, myšlenka velmi úderná. Mnohé povzbudila, mnohé rozčílila.“

Bratři a sestry, Duch svatý je ten, který přichází, aby zůstal. Nebylo to tak, že by jenom sestoupil a odešel, že by se tu ukázal na chvíli, ale On přišel, aby zůstal, aby naplňoval stále. Abychom cítili jeho pomoc nejenom o svátcích, ale abychom cítili jeho vliv, jeho pomoc i, jak se říká, ve dny všední.

My máme trošku problém s tím slovíčkem Duch. Co to je? Ve staré češtině to znamenalo to stejné co dech. A, jak víme, všechno, co žije, dýchá. A, jak říkal jeden filosof, dokud dýchám, doufám. Tedy dýcháme. Ale snažme se, abychom

Homilie 2012

dýchali opravdu zhluboka. Aby ten náš život z víry nebyl jenom přežívání, ale aby byl skutečně prožíváním toho, co nám přinesl Ježíš Kristus. Duch svatý je ten, který nám pomáhá toto správně pochopit a potom zařadit do našeho života.

Kéž tedy s pomocí Ducha svatého žijeme a jsme stále lepšími a lepšími Ježíšovými učedníky.

Aby oči duše neosleply

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

01.06.2012 - pátek, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Noc kostelů

příslušné slovo Boží: 2. čtení [1 Petr 4,7-13](#); evangelium [Mk 10,46-52](#);

Homilie pronesená při mši za první noci kostelů konané ve Veverské Bítýšce.

Bratři a sestry, každá doba má nějaké své neduhy, nemoci. Tím teď myslím nemoci opravdu ty, které se týkají našich těl, anebo nemoci, jak se říká, které se týkají třeba chování stavu společnosti. A vždycky se v každé té době hledá, jak se tomu postavit, co proti tomu udělat. Jednou z takových nemocí dnešní doby je to, že lidé dělají mnoho věcí a ptají se, co z toho budu mít, jaký z toho budu mít zisk, užitek. A ta noc kostelů je takovým lékem, takovou medicinou na tento stav, protože do této akce se zapojují desítky, v každé farnosti většinou to bývá několik desítek lidí, a když se to sečte, tak je to v naší zemi několik tisíc lidí, kteří dávají k dispozici svůj čas, kteří dávají k dispozici svoje schopnosti a chtějí se rozdělit. A koneckonců všichni ti, kteří přijdou, aby viděli, slyšeli, aby navštívili, tak tím právě dávají najevo: „My chceme udělat také něco pro to, abychom se setkali jeden s druhým.“

Takovou svízeli v době Ježíšově, nemocí, která trápila tu populaci, byla slepota. Tady podle těch souvislostí, které my jsme nečetli všechny, tak z toho vyplývá, že ten Bartimaios jako dítě viděl. Narodil se jako vidící. Ale potom onemocněl a přestal vidět. Tedy věděl, jaké to je, když viděl. A proto, když slyší, že jde poblíž někdo, kdo by mu mohl pomoci, tak to chápe jako svoji velikou a možná jedinou šanci, a proto se té šance chytá, i když mu říkají: „Neobtěžuj. Neotravuj. Jsi přítěží.“ On ví, že může získat něco důležitého, něco, co jeho život změní radikálně k dobrému, k lepšímu.

Ježíš se ho ptá: „Co pro tebe můžu udělat?“ Ta otázka nám může připadat zbytečná, asi připadala zbytečná i Bartimajovi, ale ta otázka tam nezazněla ani tak kvůli tomu slepci, ale kvůli těm lidem, kteří byli kolem. Aby ti lidé si uvědomili, že ten Bartimaios je si vědom, že v jeho životě chybí něco důležitého, podstatného, krásného a užitečného, a že on má možnost to získat. Kvůli těm lidem, kteří stojí kolem, se Ježíš ptá, aby i oni si uvědomili, jak ten Bartimaios potřebuje vidět.

Bratři a sestry, Ježíš jednak pomáhá nemocnému člověku, vrací mu zrak, ale celé je to jakýmsi znamením pro všechny ty, kteří jsou toho svědky, a těm, kteří tam stojí okolo, Ježíš chce říct: „Mimo těch tělesných očí máte ještě oči duše a je potřeba, abyste se o ně starali, aby i ty oči duše neosleply. Aby neviděly právě jenom věci hmotné, věci, ze kterých může být zisk, ale aby viděly krásu, dobrotu, ale také bídu těch druhých. A aby vás ty oči duše vedly k tomu, abyste se ptali: „Co mohu udělat, aby ti druzí viděli? Jak jim mohu pomoci, aby i oni nabyli toho zraku?“

Bratři a sestry, tyto otázky se týkají i nás. Nejenom těch lidí, kteří stáli kolem. Máme dnes možnost setkat se jeden s druhým, podělit se o něco pěkného, krásného, mít spolu, jak se říká, dobrou vůli. Ať to není jenom dnes, ale ať je to i v další dny našeho života. A vždycky, když budeme nějakým způsobem stát na rozcestí, vzpomeňme na Bartimaja, který věděl, co chce, co je pro jeho život důležité, co je potřebné, co je dobré a potom za tím šel. Cele, ze všech svých sil, celým svým hlasem, jak mohl, volal: „Pane, ať vidím.“ I my se chovejme podobně a snažme se, aby to dobro, které nám bylo svěřeno, abychom ho jednak rozmnožovali, a také rozdávali těm, kteří jsou kolem nás.

Pane, ať vidím dary, které jsi mi dal, a ať jsem těmi dary užitečný.

Způsob Boží existence nás má inspirovat

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

03.06.2012 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Nejsvětější Trojice

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Dt 4,32-34.39-40](#); 2. čtení [Řím 8,14-17](#); evangelium [Mt 28,16-20](#);

Bratři a sestry, zamysleme se nad texty, které jsme slyšeli. Slavnost Boží Trojice, to je jiný svátek, než jaké jsme doposud slavili. Říkáme, že je to svátek myšlenkový, cizím slovem ideový. Je to svátek, který nám nepřipomíná jednu událost ze života některé božské osoby, ale připomíná nám to způsob bytí, způsob existence.

Naše doba je zaměřena hodně na rozum. Je tomu tak už od epochy, která byla nazvána jako osvícenství, a tady to osvícenství řeklo, že lidský rozum je schopen pochopit všechno, jak se říká, přijít všemu na kloub. A v tom je ta potíž. To není úplně pravda. Člověk dostal rozum a je schopen přijít na mnoho věcí, ale člověk má ještě i jiné schopnosti, třeba city a svobodnou vůli. Když chceme alespoň částečně proniknout do těch myšlenek, které jsou spojeny s tou dnešní slavností, tak musíme zapojit i ty svoje další schopnosti. Jenom rozumem to nepůjde.

Člověk je tvor zvědavý. Všichni jsme zvědaví, co se kde stalo, co kdo řekl, jak to bylo, ale taky jsme zvědaví. Máme tu touhu přijít, jak se říká, přijít těm věcem na kloub. Malé děti tady v té snaze pochopit, jak věci fungují, ledacos rozeberou, pak už to nedají dohromady, ale obecně ta schopnost přicházet věcem na kloub, poznávat, jak to funguje, tato schopnost posouvá lidstvo kupředu. Ale tady s tou Nejsvětější Trojicí je to trošičku jinak.

Připomněl bych příběh, který jste už určitě všichni slyšeli, o svatém Augustinovi, který tak moc se snažil přijít na to, jak to funguje v té Boží Trojici. Aby měl na to klid, tak šel na břeh Středozemního moře a chodil, přemýšlel. A teď uviděl chlapečka, který měl na pláži v písku důlek a běhal se škebličkou od moře k tomu důlku. U moře nabral vodu, nalil do důlku, běžel zase zpátky k moři a takhle pořád. Augustin k němu přišel a říká: „Co to děláš chlapečku?“ A on říká: „Přelévám moře.“ Augustin se usmál a říká: „Do toho důlku?“ Chlapeček říká: „Ano, do toho důlku.“ Augustin říká: „To se ti tam přece nemůže vejít!“ A chlapeček říká: „Spíš já přeleji to moře do toho důlku, než ty pochopíš, jak je to s tou Nejsvětější Trojicí.“ Augustin pochopil, že měl zjevení.

Bratři a sestry, tady jsme právě v momentu, kdy ta skutečnost té Nejsvětější Trojice přesahuje naši rozumovou kapacitu. Někdo by mohl říct: „Tak, když je to tajemství, tak proč to vlastně vůbec slavíme, proč se tím zabýváme a takhle?“ Na jednu stranu je to tajemství, ale na druhou stranu ten způsob Boží existence, ten způsob Bytí nás má inspirovat. My se nemáme snažit, jak se říká, přijít na kloub tomu, jak to funguje, ale máme se nechat inspirovat tím, co vidíme, jak to funguje, těmi plody, tím, co je vidět, protože to je pro nás velmi užitečné. To, že Bůh není sám.

Mojžíš na konci svého života rekapituluje, opakuje Izraelitům to nejdůležitější. A vůbec první věc, co říká: „Ptej se. Ptej se, zajímej se.“ Protože zajímat se, to už znamená překonat vlastní lenost, překonat vlastní sobectví, protože sobec se nezajímá o ty druhé, o to, co bylo. Sobce zajímá to, co se týká mě.

Takže první myšlenka, první idea, kterou nám připomíná tady tato slavnost Boží Trojice je to, že Bůh se zajímá. Zajímá se nesobecky, zajímá se, jak my říkáme, s dobrou vůlí, upřímně. A nás vyzývá taky k tomu: „Ptej se, měj zájem. Nebud' sobec, nemysli jenom na sebe.“ A říká: „Pouč se. Pouč se z toho, co bylo.“ Protože to je další takový náš lidský problém, jak se říká, místy jsme nepoučitelní. Opakujeme stále chyby, které už tady byly.

Ve Starém zákoně v době pohanů bylo takové přesvědčení, že, když někdo viděl Boha, že musí zemřít. Až Mojžíš byl ten, který nezemřel, a u všech to vzbudilo úžas. Ale pokud šlo o to slyšet Boha, tak to už se bralo jako snesitelné a že člověk toto může přežít. A Mojžíš připomíná a říká: „A vy jste se s Bohem setkali a přežili jste to. A bylo vám to k dobrému.“

A to je druhá myšlenka: S Bohem je možné se setkat. Tento Bůh nám jde naproti. A Mojžíš připomíná, ono to tam bylo v takovém vlastně jenom náznaku schováno, že by si Bůh uprostřed jiného národa vyvolil svůj národ. Mojžíš tím myslí tu situaci v Egyptě, kdy Izraelité byli jako otroci.

Pořád v mnoha lidech přežívá to přesvědčení, že Bůh se k nám zná, když něco oslavujeme, že Bůh o nás ví, když je nějaká slavná bohoslužba. A Mojžíš říká: „Ale kdepak. On o vás (mluví teda k Izraelitům) věděl, když vám v tom Egyptě bylo nejhůř.“

Bratři a sestry, Bůh se nemění. Bůh o nás ví, když prožíváme naše všední dny a když je nám kolikrát těžko. Tak je nám Bůh blízko a připomíná nám svůj způsob existence.

No, a nakonec to pokračuje tím a říká: „Vyvolil si vás!“ Izraelité měli vlastně dva takové úkoly. Jednak měli zachovávat Smlouvu, tedy znamení toho, že byli vyvoleni. A potom všem národům, všem lidem, se kterými se setkali, měli zvěstovat Boha. Postupem času se to vyvinulo tak, že učít o Bohu, zvěstovat Mojžíšův zákon a věci, které s tím souvisely, bylo považováno za nejvyšší povolání, poslání v Izraeli. Seznamovat druhé s tím, jaký je náš Bůh.

A skutečně, když do Palestiny pronikli Řekové pod vedením Alexandra Makedonského a s nimi přišli potom i jejich učenci a tak, tak zůstali překvapení, protože oni to byli lidé, kteří věřili, věřili v pohanské bohy, a byli překvapeni, protože o těch pohanských bozích se říkalo něco jiného. Ti se uzavírali do sebe, ti žili v tom svém sobectví. A tak ti Řekové, kteří dali světu tolik myšlenek, tolik filozofie, zůstali překvapeni a říkali: „A tohle v naší filozofii není – Bůh, který by šel k lidem, Bůh, který už ve svém jménu má vlastně naznačeno to, co dělá.“

Když mluvíme o Trojici nebo vůbec o Bohu, je dobré neříkat jenom Bůh, ale třeba Bůh Otec, protože tam už je právě ta podstata, ta myšlenka, jak se ten Bůh chová. Mluví se tam vlastně o vztahu. Otec se stará, otec dává, otec vychovává. Syn, dítě to přijímá a to mu umožňuje růst. A Duch svatý je ten pomocník, ta síla, ten dech, který vlastně veškeré to úsilí oživuje.

Bratři a sestry, zapojme tedy do toho slavení svátku Nejsvětější Trojice všechny svoje schopnosti. Nejenom svůj rozum, rozum tady skutečně nestačí, ale zapojme i svoje city, zapojme svoji svobodnou vůli a zapojme všechno to, co umíme, abychom dokázali Boží Trojici aspoň trošku napodobit v té snaze, abychom potlačili svoje sobectví, abychom měli zájem o

druhé a abychom byli nablízku jeden druhému nejenom, když něco slavíme, ale i když také prožíváme nějaké těžkosti a utrpení.

Kněz Petr si šel vyjasnit pochybnosti

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

10.06.2012 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Těla a krve Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ex 24,3-8](#); 2. čtení [Žid 9,11-15](#); evangelium [Mk 14,12-16.22-26](#);

Bratři a sestry, při slavnosti Těla a krve Páně máme děkovat. Děkovat za to, že patříme k lidu Smlouvy. Máme si připomínat smlouvu starou, starozákonní, ale především máme děkovat za tu smlouvu novou, která byla rozšířena a platí pro všechny lidi.

Dnešní svátek se na mnoha místech slaví s velkou okázalostí, ale málokdo ví, že na počátku byla pochybnost. Pochybnost člověka, od kterého by se to nečekalo. Víme z pramenů, je citován, je jmenován, jako český kněz Petr. On s největší pravděpodobností byl německé národnosti, ale působil v dnešních Čechách. A tento kněz pochyboval o tom, jestli ve mši dochází k nějaké změně, jestli se vůbec tam něco děje. A ty jeho pochybnosti byli tak palčivé, že se rozhodl si to vyjasnit a rozhodl se, že půjde na pouť do Říma a doufal, že v tom Římě se to nějakým způsobem vysvětlí.

Bratři a sestry, už ta myšlenka „mám pochybnosti, chci je vyjasnit“, to je něco, co bychom měli zařadit do svého života, protože my mnohdy slyšíme: „A to neřeš, tím se nezabývej.“ Ano, jsou věci, které je zbytečné řešit, je zbytečné se tím zabývat, ale naopak jsou věci, ve kterých musíme mít jasno, protože jinak se nám zhroutí náš hodnotový systém.

A ten člověk se tedy rozhodl přerušit to, co dělá, a jít a hledat to řešení. Dát tomu čas, dát tomu prostor. Vlastně ta vnější cesta, to putování do Říma nějakým způsobem symbolizovalo jeho cestu vnitřní, co se děje v té hlavě. Věděl, že to nepůjde rychle, že to půjde pomalu, bude to namáhavé a především, že je na to potřeba prostor. Tedy, aby ho nerušilo nic. On ze svého života pro tu chvíli odstranil všechno to, co tam bylo, a šel, vydal se na cestu.

Proč šel do Říma? Šel k hrobům apoštola Petra a Pavla, tedy k hrobům těch, kteří se setkali s Ježíšem. Petra, který u toho byl. A ještě, než tam došel, tak měl jasno. Bůh mu odpověděl. Právě tady tento pochybující kněz nepřestal slavit nebo sloužit mši svatou. To je další taková myšlenka, velmi hluboká. My, když o něčem pochybujeme, tak to přestaneme dělat. Říkáme: „To nemá cenu. To nemá význam. To je zbytečné.“ Ale on nepřestal, i když ho to velmi trápilo. A když byl v Itálii, v blízkosti dnešního města, které se jmenuje Orvieto, a tam v jednom kostele slavil mši svatou. A naráz se mu v kalichu objevila krev. A jeho to tak překvapilo, že to vylil. Že to vylil na tu roušku, která je pod kalichem a pod obětní miskou, a ta rouška, říká se jí korporál, je dneska uchovávána právě v Orvietu, kde postavili velkou katedrálu, v podstatě kvůli tomuto.

Tam přichází mnoho lidí, aby si to prohlédli, mnoho lidí to bere jako senzaci, ale máme se nad tím zamyslet. Máme si znovu uvědomit, jak Bůh bere naše otázky vážně, jak Bůh nám odpovídá. My si to třeba neuvědomujeme, ale ta odpověď přijde v pravý čas a v pravou chvíli. Nebojme se tedy Pánu předložit svoje otázky. Nebojme se ho ptát. Nestydme se za svoje pochybnosti, ale musíme se tomu postavit, řečeno dnešní terminologií, nějak konstruktivně. Nejenom, že to předneseme, nejenom, že nadhodíme otázku, ale že také budeme usilovat o to, abychom našli odpověď.

Svátek Božího Těla se často chodí od oltáře k oltáři. Připomíná to tu cestu toho kněze Petra, ale my dnes nikam nepůjdeme, uděláme adoraci tady u obětního stolu, ale bylo by potřeba, abychom se vydali na cestu v těch našich hlavách a abychom chtěli nějakým způsobem se s Ježíšem setkat. Když nic jiného, tak mu děkujeme, že je tady mezi námi, že za ním můžeme přijít v podstatě kdykoliv a že mu můžeme svěřit cokoli. Ať radosti, nebo bolesti. Prožijeme tedy tu dnešní mši svatou a potom tu adoraci na jejím konci s takovým velkým pocitem vděčnosti: „Ano, Pane, Ty jsi tu pro mě. Ty tu na mě čekáš. Já za Tebou můžu přijít s čímkoliv.“

Rozum a cit ve víře

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

15.06.2012 - pátek, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Nejsvětějšího srdce Ježíšova

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Oz 11,1.3-4.8c-9](#); 2. čtení [Ef 3,8-12.14-19](#); evangelium [Jan 19,31-37](#);

Bratři a sestry, ve Starém zákoně srdce bylo chápáno jako místo, kde sídlí rozum – rozum a vůle člověka, tedy takové to chladné uvažování. Ta síla k rozhodnutí se pro něco, ale na základě úvahy. Nám to připadá velmi zvláštní, ale bylo to tak. Naopak my chápeme srdce jako místo citu, radosti, smutku, bolesti, nadšení, rozhodnutí se pro něco, ale právě ne na základě nějaké úvahy, ale na základě toho nadšení. A slavnost Nejsvětějšího srdce Ježíšova nám chce nabídnout a říct: „Člověče, spoj to. Spoj toto, protože ve své víře potřebuješ obojí. Musí tam být rozhodnutí, musí tam být úvaha rozumu, ale musí tam být také to nadšení, ten cit.“

Dnes máme možnost poděkovat za všechny ty chvíle, kdy nám bylo dobře v církvi, kdy nám bylo dobře s Ježíšem, kdy jsme se cítili dobře, kdy jsme cítili v sobě radost, pokoj. Ale máme v sobě taky obnovit to rozhodnutí, obnovit tady tu úvahu, která bude založena ať už na tom rozumu, na té chladné kalkulaci, „vím, komu jsem uvěřil,“ jak to říká svatý Pavel, anebo, jak jsme to slyšeli v tom druhém čtení, celou tu výšku, šířku, hloubku.

Ten dnešní svátek nám chce připomenout a chce říct: Ta víra, to nemá být jenom něco, co se týká něčeho, kousku. Nemá to být něco takového placatého, ale to je něco, co tě, člověče, provází tvým životem. A jako tvůj život je plastický, má různé podoby, různé tváře, tak všude takhle se můžeš setkat s Bohem, všude takhle on tě bude provázet. Někdy ho budeš víc vnímat rozumem, někdy víc citem, ale to už je na tobě. Je na tobě, abys to viděl a abys za to děkoval. To je smysl svátku, který dnes prožíváme.

O tužce

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

17.06.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

11. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ez 17,22-24](#); 2. čtení [2 Kor 5,6-10](#); evangelium [Mk 4,26-34](#);

První svatě přijímání dětí

Děcka, co mám v ruce? Tam vzadu to nevidí. Tužku. Dokonce takovou frajerskou. Z jedné strany je červená, z jedné strany je modrá. My jsme slyšeli o tom, že Ježíš učil lidi v podobenství. V prvním čtení jsme slyšeli taky podobenství od proroka Ezechiela. Bylo tam něco o cedru, cedr je takový vysoký strom, mohutný. A tak já vám budu povídat o tužce.

Možná vás to překvapí, ale každý z nás by se měl podobat tužce. To je divný, co? Když jste psali v první třídě, když jste se učili psát, psali jste tužkou? Jo, taky, jo? Až nám povolili pero, tak to byl velký svátek, a ten, komu ho povolili, tak to byl velký frajer, a já byl skoro poslední, protože já píšu levou, tak já si to rozmazávám.

Takže tužka. Představte si takovýho malýho kluka, menšího než jste vy, ještě nechodí do školy, a je u svého dědečka. A dívá se a dědeček něco sepisuje tužkou. A ten malý klučina říká (staří lidi dřív psali tužkou, třeba celý život): „Dědo, co to píšeš? To je něco, co jsme spolu zažili? Je to taky o mně?“ Děda se usměje a říká: „Je to o tobě, víš, ale to důležitější je ta tužka.“ Toho klučinu to zarazilo a říká: „Jak to?“ A dědeček říká: „Každá tužka má pět vlastností. A já bych si moc přál, aby, až budeš velký, abys měl taky těch pět vlastností.“

Tak co tužka? První vlastnost, kterou ta tužka má, je to, že se musí dobře chytit do ruky. Byť by ta tužka byla sebekrásnější, takhle má dvě barvy, modrou, červenou, kdyby byla nejvíc frajerská ta tužka, když nebude ruka, která tu tužku chytí a začne s ní psát, tak je ta tužka k ničemu. Tou rukou pro nás je náš nebeský Otec, který s náma píše. Má s námi svůj plán a my mu máme dovolit a říct mu: „Ano, já chci ten tvůj plán v životě uskutečňovat.“

Druhou důležitou vlastností je to, že je potřeba tu tužku čas od času ořezat. Vy, co jste tady kousek ode mě, tak vidíte, tahle je teda našpicovaná úplně na jedničku. Je potřeba občas použít ořezávatko. Tužku to nebolí, tužka je dřevěná, ale kousek se jí ztratí, ubyde jí. Ale potom může dobře psát. A tak je to i v našem životě, že když chceme něčeho dosáhnout, musíme vyvinout nějaké úsilí, musíme se snažit. Správný chlap musí vydržet i trochu nějaké bolesti, protože bez toho nedosáhneme ničeho. Říkáme tomu, že se člověk musí zapřít a jít kupředu. Tak to je ta druhá vlastnost.

Třetí vlastnost. Co patří k tužce, co většinou bývá vedle tužky? Papír, na ten se píše, ale ještě takové nářadí trošku. Guma! Správně. Obyčejná tužka má tu výhodu, že když napíšu něco špatně, anebo že se mi to nelíbí, chci to udělat lépe, tak to vygumuju a udělám to znovu. A tak i my máme vědět, že ledacos se nám nepodaří udělat dobře na první pokus. A když to uděláme dobře, tak zjistíme za nějakou dobu, že bychom to zvládli lépe. Přiznat se k tomu, opravit něco a říct: „Já už to teď umím líp,“ to není žádná hanba. To jenom někteří lidé si myslí, že hned udělají všechno nejlíp na světě, že jsou nejdokonalejší, ne. Takže říci: „Já se budu snažit příště to udělat lépe. Opravím to.“

Vrátíme se zase k tužce. Tužka se skládá ze dvou věcí. Tady z toho, co je vidět, z toho obalu, a tuhy. Když vidíte tužku v obchodě, tak si většinou řeknete, když je nějak kreslená, barvená: „Jé, ta je krásná. Tatko, mamku, tu mi kupte.“ Ale v obchodě nevidíte tu tuhu, ta je tam schovaná, a tak mnoho lidí se dívá na to, co je vidět, nebo spíš musíme říct, že se dívají jenom na to, co je vidět. Ale pro tužku je důležitá ta tuha.

Taky možná se vám stalo, že se ta tužka tak rozeschla, že z ní ta tuha vypadla. A když zůstane jenom ten obal a není tam ta tuha, tak je to k ničemu. Je to hezký obal, ale nepíše to. Takže my máme myslet taky na to, co není na první pohled vidět, co je uvnitř, a máme se o to starat. Mnoho lidí se stará jenom o to, co je vidět. Mnoho lidí má třeba na domě opravenou jenom tu fasádu, to, co je z ulice vidět, a potom dál řeknou: „To není vidět, to není důležité.“ I to, co je uvnitř, je důležité, a nesmíme na to zapomínat.

No, a poslední věc, s každou správnou tužkou se má psát. Za každou tužkou zůstává čára. Někdy tenká, někdy tlustá, někdy rovná, někdy klikatá. A tak zůstává za každým z nás taková čára. Všecko, co uděláme v životě, píše takovou čáru. Dneska věřím, že píšete čáru radostnou. Těšíte se? Někteří to neříkají moc přesvědčivě. ☺ Faktem je, že se na to docela nadřeli, napracovali a že teď vlastně je to taková odměna. Svaté přijímání, to není odměna, že jsme byli hodní, dobří, to je dárek. To je dárek od Pána Ježíše, který nám dává proto, aby to, co děláme, to, jak píšeme náš život, aby to bylo co nejkrásnější. To, co napíšeme, to, co nakreslíme, aby to bylo opravdu pěkné. Takže já vám přeji, abyste z toho dnešního dne měli velkou radost a hlavně, abyste věděli, že toto přijímání je první, v žádném případě by nemělo být poslední. Že jste pozváni, abyste za týden, za čtrnáct dnů přišli zas. Můžete jít ve všední den, ale hlavně v neděli, abyste věděli, že Ježíš říká: „Já jsem tady a chci se s tebou setkat.“

Pane Bože, dej mi odvalu, ať jsem tvým dobrým předchůdcem

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

23.06.2012 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Narození sv. Jana Křtitele

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Jer 1,4-5.17-19](#); 2. čtení [1 Petr 1,3-9](#); 4. čtení [Lk 1,5-17](#);

Bratři a sestry, jestli jste si všimli, tak jsme nečetli evangelium přímo o narození Jana Křtitele, to se bude číst zítra. My dnes si připomínáme ten předvečer, vigílii, a církev vybrala v těch textech to, co předcházelo narození Jana Křtitele, tedy ohlášení. Jeho příchod byl ohlášen. Tím se ukazuje, jak Bůh počítal s tím předchůdcem, jak v tom Božím plánu role toho, kdo bude ukazovat na Ježíše Krista, kdo jednou řekne: „To je ten beránek Boží,“ jak ta role byla důležitá.

Tedy jeho narození bylo ohlášeno dopředu. A nebylo ohlášeno na „nějakém“ místě, ale bylo ohlášeno v Chrámu. Konkrétně na druhém nejdůležitějším místě. Úplně nejdůležitější místo byla svatyně, ale tam nikdo nechodil, jenom jednou za rok velekněz směl o svátku Smíření jít do velesvatyně. A před tou velesvatyní byla svatyně. Ve svatyni byl stůl, na něm leželo dvanáct chlebů, za každý kmen izraelského národa jeden chleba, sedmi ramenný svícen, který neustále hořel, menora, a tam chodili ti kněží dolívat olej. A potom to byl ještě kadidlový oltář. Vlastně to byl takový kamenný podstavec, a na tom podstavci byla nádoba s dřevěným uhlím, které hořelo, a do toho se sypalo kadidlo. Ty chleby se vyměňovaly jednou za týden, olej se doléval každý den a ta kadidlová oběť se přinášela také každý den. Ti kněží nebydli v Jeruzalémě, ale každý z nich bydlel někde. Byli rozděleni do těch skupin, bychom řekli, nebo směn, a vždycky se tedy sešli v chrámu a konali tu svoji službu. Zpravidla to bylo měsíc nebo takhle. A losovalo se, aby nikdo nemohl někoho obvinít, že někdo někomu nadřuzuje, protože jít a nasypat to kadidlo na ten kadidlový oltář, to byla velká čest. Tak aby si to nikdo nemohl sám uzmout, přivlastnit, tak se losovalo. A ten, kdo byl vylosován, že to udělá, tak z příštích několika losování byl vyloučen, zase aby se nestalo, že by tam chodil jenom jeden.

Takže Zachariáš byl určitě šťastný, že byl vylosován a že tam může jít a provést tady tento obřad. A o to víc nás překvapuje ta jeho reakce, kdy anděl mu říká: „Bůh vyslyšel tvé modlitby. To, o co jsi prosil, se ti splní.“ Zachariáš je z toho překvapen a dokonce odporuje, jakoby naráz říkal: „Ale já jsem to nemyslel až tak doslova.“

Bratři a sestry, často jsme překvapeni tím, že Bůh splní doslova naše přání, naše prosby. A už tady je taková první myšlenka, kterou bychom si měli odnést domů, a sice: „Když se modlím, myslím to vážně? Za co se modlím, co předkládám Pánu Bohu ve svých modlitbách, hlavně ve svých prosbách? Jaké jsou ty mé prosby? Počítám vůbec s tím, že Pán Bůh by to mohl splnit?“

A Zachariáš celý ten rozhovor vede v tom duchu, že nevěří a doslova se to snaží zvrátit, že už to není potřeba. Vůbec tam z toho nevidíme žádnou radost, necítíme tam z toho nějaké štěstí. Však také anděl mu říká: „Nebudeš těch devět měsíců mluvit,“ a dokonce potom vlastně z těch souvislostí my víme, že těch devět měsíců ani neslyšel. Takže byl vlastně hluchoněmý. Byl jaksi odříznut od toho světa okolního, aby devět měsíců přemýšlel v tichu, zpytoval svědomí, co měl udělat jinak, kde on udělal chybu. Bůh totiž nechce člověka zničit, ale chce člověku dát čas, aby si to mohl rozmyslet a příště jednat lépe.

V prvním čtení jsme slyšeli o povolání proroka Jeremiáše. Hlavně ten konec byl takový podobný. Jeremiáš na začátku taky říká, že si na to netroufá. Říká: „Jsem ještě mladík.“ Doslova v originále je řečeno chlapec. Říká: „Neumím mluvit. Jsem chlapec.“ Tím se nemyslí, že by špatně vyslovoval, že by neznal jazyk, ale že si na to netroufá, že není dobrý řečník, že neumí oslovit ty druhé. Asi v půlce byla věta, kdy Bůh říká: „Dotklo se tě to. Vložil jsem své slovo do tvých úst.“

Bůh, pokud my budeme ochotni, vloží svoje slova do našich úst, protože Bůh nemá jiná ústa než ta naše. A anděl u toho oznámení narození Jana Křtitele říká, co bude jeho úkolem: Půjde v moci Eliášově, aby obrátil srdce otců k dětem, neposlušné k smýšlení spravedlivých a připravil Pánu ochotný lid.

Prorok Jeremiáš dostal úkol velmi podobný: „Ustanovuji tě dnes nad národy a říšemi, abys vytrhával a hubil, abys ničil a bořil, abys stavěl a sázel.“ Na začátku se tam mluví o tom, že se má něco zničit: „Abys vytrhával a hubil, ničil a bořil,“ ale to není cíl. Cílem je: „Abys stavěl a sázel.“ A v Novém zákoně anděl říká o Janu Křtiteli: „Obrátí srdce otců k dětem, neposlušné k smýšlení spravedlivých a připraví Pánu ochotný lid.“ Tedy úkolem proroka Jeremiáše, úkolem Jana Křtitele na jedné straně bylo vytknout chyby, ukázat na to, co bylo špatně, ale to nebyl cíl. Cílem bylo udělat něco pozitivního. Ne něco rozbořit, ale vystavět. Ne jenom kritizovat a říkat: „To je špatně,“ ale také ukázat cestu, jak to dělat dobře.

Bratři a sestry, i v dnešní době evangelium potřebuje předchůdce. I v dnešní době Bůh nás volá podobně, jako volal Jeremiáše, podobně, jako volal Jana Křtitele. Každý z nás na svém místě podle svých možností a podle svých schopností máme na sebe přijmout tyto úkoly, všechny, každý aspoň trošku, aby i v naší době bylo co nejméně lidí připraveno přijmout Boží slovo. Aby co nejméně lidí bylo ochotno setkat se evangeliem a změnit podle evangelia svůj život.

Bratři a sestry, zařaďme do svých modliteb asi takovou prosbu: Pane Bože, uschopni mě, dej mi odvalu, ať jsem tvým dobrým předchůdcem.

Petr i Pavel pracovali každý podle svých schopností na stejném díle

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

29.06.2012 - pátek, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost sv. Petra a Pavla, apoštolů

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 12,1-11](#); 2. čtení [2 Tim 4,6-8.17-18](#); evangelium [Mt 16,13-19](#);

Bratři a sestry, svátek apoštolů Petra a Pavla nás chce všechny pozvat k účasti na evangeliu. Jak už jsem říkal na začátku mše svaté, každý z nich byl úplně jiný. Za života se potkali na několik málo dní. Apoštol Pavel o tom píše, když popisuje svůj život v listě Galatanům, tak říká, že v Jeruzalémě pobyl u Petra patnáct dnů. To bylo vlastně jejich první setkání. Ke druhému setkání zřejmě došlo v Římě. To už není úplně historicky doložené, ale dá se to předpokládat.

Takže tedy dnes si připomínáme dva muže, kteří za svého života se ani moc neznali, každý z nich pocházel z úplně jiného prostředí, byl úplně jinak vychován. Petr byl vychován spíš prakticky k tomu, aby uživil rodinu. Pavel měl sice taky řemeslo, ale dostalo se mu dosti vysokého vzdělání a byl vychován i v tom slova smyslu, aby dokázal dobře mluvit, aby dokázal popsat problémy, aby o nich dokázal diskutovat, uvažovat, psát, předávat to druhým. A tito dva muži, každý z nich to nejlepší, co měl a co uměl, dali do služeb evangelia.

Slyšeli jsme v evangeliu, v tom úryvku, jak Petr mluví za všechny apoštoly. Ten úryvek má zase několik rovin. Na té rovině, řekli bychom, teologické nebo spíš rovině duchovní můžeme říci, jak jim Ježíš klade ty otázky, tak začíná povšechně: „Za koho mě pokládají tam ti venku?“ A potom to zužuje: „A co o mě říkáte vy?“ Tato otázka je zásadní. Ta otázka je zásadní jednak pro těch dvanáct, kteří byli kolem Ježíše, ale je i zásadní pro každého z nás. Nejde jenom o to, co říkají ti venku, ale jde o to, co k tomu řeknu já, jak já se k tomu postavím, protože to ovlivní můj život.

Je zajímavé, že Ježíš tuto otázku, takovou, řekli bychom, hlubokou otázku duchovního života, on vlastně od nich žádá takové osobní vyznání víry v něho, v jeho mesiášské poslání, tak on jim tuto otázku neklade v Palestině, ale u Césareje Filipovy. To už je na samých hranicích, to už jsme v dnešním Libanonu, a v prostředí naprosto pohanském. A tyto vnější okolnosti naznačují, co se bude dít po Ježíšově odchodu, až se začne rozvíjet církev. Že evangelium se bude setkávat s pohany, bude přicházet k lidem, kteří o něm nikdy neslyšeli, a těch věřících tam vždycky bude menší část. Těch nevěřících bude vždycky víc.

Když Petr odpoví za ně za všechny, tak mu Ježíš říká: „Ty jsi Šimon a budeš se jmenovat Petr.“ Je to zajímavé i z hlediska jazykového, protože to Šimon je jméno hebrejské, Petr je označení řecké. Je to, asi jako když by u nás teď tady někdo do češtiny začal zapojovat anglická slovíčka. Na jednu stranu to zní zajímavě, na druhou stranu je to trochu cizí, a Ježíš tím odkazuje. On nemyslí jenom: „Ty jsi Petr, skála.“ On nemyslí nějaký kus skály, kterých tam kolem nich bylo spousty. Ježíš myslí město. Město, které se jmenovalo a jmenuje Petra. Je zajímavé, prvně se to používá v ženském rodu. Bylo to město, které leží v poušti na východ od Svaté země, je v takovém kaňonu a byla to taková důležitá obchodní zastávka. To město je skutečně vytesané do skály a to město nebylo možné nijak dobýt v tehdejší době, získat ho. Ti lidé měli absolutní volnost, nezávislost. Taky si toho vážili. Římané to potom, protože měli spousty vojáků, tak to udělali tak, že ty lidi vlastně izolovali a ti lidé z té Petry se raději přestěhovali pryč.

Ježíš ale, když mluví o tomto městě, o této obchodní křižovatce, tak to bylo v době, kdy to město prosperovalo, všichni si ho vážili, a když někdo řekl: „Já jsem z Petry,“ tak to mělo zvuk. Ten člověk byl považován takového právě svobodného člověka, člověka, který ví, který zná život, člověka, který je nezávislý, který se dovede sám o sebe postarat. A Ježíš vybírá pro svého učedníka, který je první, právě takovéto jméno. Ty obyvatelé Petry byli obchodníci. To byli lidé, kteří se i vyznali v tomto světě, v tom, co dělali, a to, co dělali, to své obchodnické řemeslo, dělali dobře. Tak toto všechno Ježíš má na mysli a tudy se všude mohou ubírat naše úvahy.

Ježíš nám nabízí volnost, nabízí nám svobodu, ale žádá od nás taky vytrvalost, žádá od nás, aby to, co děláme, ať už na tomto světě nebo pro věčnost, aby to vždycky bylo pořádně, aby to bylo zodpovědně, abychom do toho dali všechno, co máme, a všechno, co umíme.

Apoštol Petr někdy mluvil rychleji, než myslel. Známa scéna v domě velekněze, kdy Ježíše zapře. Ale v tuto chvíli Petr bezprostředně, bezelstně řekl to, co cítil. Před lidmi si někdy musíme dávat pozor, nemůžeme říct všechno, co bychom třeba chtěli, ale Bohu svoje srdce otevřít můžeme. Tam se nemusíme ničeho obávat. A naopak, právě takovýto otevřený přístup ukazuje, že to myslíme vážně.

Bratři a sestry, znovu bych připomněl tu myšlenku, s kterou jsme začínali mši svatou. Žijeme v době, která je velmi individualistická. Mnoho lidí pracuje pro sebe, co já z toho budu mít, jaký výsledek, jaký prospěch. Petr i Pavel, každý podle svých schopností, podle svých možností pracovali pro evangelium, každý svým způsobem, ale oba pracovali na stejném díle.

Ať nás tyto myšlenky provázejí i v našich dalších dnech.

Prorok Ámos se svého úkolu zhostil se ctí

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

15.07.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

15. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Am 7,12-15](#); 2. čtení [Ef 1,3-14](#); evangelium [Mk 6,7-13](#);

Bratři a sestry, v evangeliích ti nejbližší Ježíšovi učedníci jsou nazýváni dvanáct. Je tím vlastně jenom řečeno, kolik jich bylo. Nic to neříká o charakteru té skupiny. My jim říkáme apoštolové, řecké slovo apostoloi znamená poslaný, a apoštolové jim říkáme právě kvůli události, o které jsme teď četli, že Ježíš je posílá.

Ježíš jim v tu chvíli dává velkou důvěru. Žák musí poslouchat. Žák dělá, co mu ten učitel, profesor nařídí. Ale apoštolové dostávají důvěru, aby přijali poselství a aby ho šířili dál. Ježíš je nebude kontrolovat, Ježíš je nebude z povzdálí sledovat, nebude je hodnotit. Už to bude na nich.

Být apoštolem je na jednu stranu namáhavé. Znamená to osobní angažovanost, znamená to takové osobní zapojení se do Ježíšovy věci, ale ve finále, na konci to přináší velkou radost. Mně bylo svěřeno poselství, mně byla dána důvěra, abych já to poselství předal. Ne se strachem, jestli je to všechno přesně a takhle, ale s nadšením – s nadšením a s radostí.

Když se apoštolové vrátili k Ježíšovi, tak právě se tam mluví o tom, že se vrátili s radostí a vypravovali, co všechno zažili. Tady ta jejich mise, toto jejich poslání, první poslání skončilo velkým úspěchem a velkým nadšením.

V prvním čtení jsme slyšeli o poslání, misi proroka Ámose. A ta už nedopadla tak dobře. Člověk Ámos žil na kraji Judské pouště, na severním okraji, v judském království nějakých 750 let před narozením Pána Ježíše. A Bůh ho vyzval, aby šel do severního království a tam mluvil, jak ho Duch Boží povede. On se živil svými rukama. Na jednu stranu měl nějaké pole, na druhé straně choval dobytek. Čteme o tom, že byl pěstitel smokvoní, tedy fíkovníků. Živil se prací svých rukou, byl to obyčejný člověk, který neměl žádné školy, a byl poslán do severního království. Nebylo to daleko a mluvil se tam stejně, ale severní království bylo větší než judské království. V té době tam vládl král, který dostal označení Jerobeám II. Vládl mezi lety 783 – 743 před Kristem, a jeho vláda byla hodnocena jako úspěšná. Rozšířil království, vedl několik válek, které vyhrál, království bohatlo. Zřídil právě chrám v městě, které se jmenuje Bétel. Byla to taková konkurenční svatyně vůči Jeruzalému. Dbal na to, aby se tam lidem líbilo, aby obřady, které tam probíhaly, aby vypadaly hezky, aby to lahodilo oku, aby lidé nechodili do Jeruzaléma. Ale, a to taky prorok kritizuje, ty obřady a to všechno probíhalo právě po té vnější stránce bezchybně, bezvadně, ale chyběl vnitřní náboj. Chybělo to rozhodnutí, to nadšení. Byla to vlastně jenom taková fasáda.

Další věc, kterou prorok kritizuje, byla sociální nespravedlnost, velké rozdíly mezi bohatými a chudými, a prorok jim připomíná: „Jste z jednoho národa a měli byste se k sobě chovat lépe.“ Ale to hlavní, co právě prorok kritizuje, je vychladnutí víry, že víra se pro ně stala jenom jakousi pojistkou, věcí tradice, spíše mrtvé. A prorok jim říká: „A jestli to nezměníte, tak to s vámi špatně dopadne.“ V tu chvíli tomu nic nenasvědčovalo, v tu chvíli se jim dařilo dobře a oni si říkali: „Co nám to tu povídá?“ a odmítli ho. Ámosova mise nebyla úspěšná a nakonec vlastně byl vyhnán.

Velekněz, nebo ten hlavní kněz toho chrámu Amasiách říká: „Tady nesmíš mluvit. Tady to je králova svatyně.“ Všimněme si, že když se mluví o Jeruzalémském chrámu, tak se vždycky mluví o tom, že to je dům Boží, je to Boží svatyně. Tady je to králova svatyně. To znamená, tady se může říkat jenom to, co král dovolí.

Ale ono to jde ještě dál. Všichni jsme určitě slyšeli větu, že jediným prostředníkem mezi člověkem a Bohem je Ježíš Kristus. Důraz je na tom slově „jediným“. Co to znamená? Tím, co Ježíš vykonal, jeho smrt, zmrtvýchvstání, nám zajišťuje to, že když chci něco Bohu říct (je jedno, jestli mu to budu říkat doma, v kostele, když mluví s Bohem, říkáme tomu modlitba), tak že Bůh tu modlitbu slyší. Já nepotřebuji nikoho jiného, za kým bych musel jít a říct mu, obrazně řečeno, vyříd' to Bohu. Není tady žádný takový prostředník. To je Ježíš Kristus. Ale v tom chrámu v Bételu takový prostředník byl a hrál si na něho král Jerobeám II. Vlastně on vyslechl, co mu řekli, a on to přednášel milostivě Bohu.

Člověk má vždycky tendence zviditelnit se, dělat se důležitějším, považovat se za něco lepšího než ti ostatní. Člověk má vždycky sklony k pýše. A tady se to ukázalo.

Celá mise proroka Ámose byla takovou kapitolkou, jednou epizodou v době čtyřicetileté vlády krále Jerobeáma. Bylo to něco, na co velmi brzo zapomněli, protože prorok se vrátil domů, do Judska, a dál se živil svými rukama, ale byl to okamžik, který byl důležitý, a oni ho propásli.

Dostáváme se k tomu, co ten text, co ta událost chce říct nám, jaké poučení si z ní máme odnést my. Tak v první řadě, když už jsem to nakouzl, ty věci, které trvají krátkou dobu a na první pohled se zdají takzvaně epizodní, mohou mít a často mají zásadní význam pro náš život. A my bychom neměli hodnotit, jestli to trvá dlouho nebo krátko, ale jaký to bude mít vliv na můj další život.

Samozřejmě, potom bychom měli, jak už to zaznělo v komentáři, přemýšlet, nebo aspoň vyslechnout, co mi kdo říká. Prorok něco říkal a ukázalo se, že kněz Amasiách to vlastně vůbec neposlouchal. Kněz Amasiách se chtěl proroka zbavit, a ta odpověď, kterou mu dal, nebo ta slova, kterými ho vyhnal, to je, jak se říká, páté přes deváté. A tady je ten další moment: mít promyšlené, rozmyšlené, co řeknu, než něco řeknu. Pořád jsme svědky toho, že kolem nás někdo plácá páté přes deváté.

Prorok Ámos, i když byl odmítnut, tak to v něm nezbudilo žádnou hořkost, ani zášť. Ještě k jeho osobě: ten Amasiách ho obviňuje, že on si z toho prorokování udělal živnost. Mezi těmi osobami, které se nazývaly vidoucí, byli lidé, kteří zjistili, že se z toho dá docela dobře vyžít. Byli to takzvaní falešní proroci, kteří pochopili velmi brzo, co jejich posluchači chtějí slyšet, a tak jim to říkali. Obvinil Ámosa, že je falešný prorok, že to dělá pro vlastní obohacení, to bylo naprosto absurdní, protože on říkal věci nepohodlné, takže on si tam nezískal žádné přátele. Naopak málem tam proti němu zvedali kameny. Tak prorok říká tomu knězi: „Ale kdepak. Já jsem byl člověk, který se živil svými rukama, ale Bůh mě zavolaal a říká: ‚Prorokuj mému izraelskému lidu.‘“ To je to, že on se počítá k nim. Tady v té větě je vidět, že nezahořkl ani Ámos, ale ani Bůh. V

tom, co Bůh dělá, v tom není žádná hořkost, v tom není žádná pomsta: „Já ti teď ukážu. Ty uvidíš!“ Ne. Prorok, přestože byl odmítnut a vrací se do toho svého domova, tak se vrací bez nějaké hořkosti.

Bratři a sestry, i v životě Ámosa to prorocké vystoupení byla jenom krátká část. Zase byla by to epizoda, možná to trvalo několik měsíců, ale díky této kapitole jméno tohoto člověka známe. Jeho jméno je v bibli a čtou o něm milióny lidí. Že to celé se stalo v době vlády krále Jerobeáma, který vládl čtyřicet let, to už se dočteme jenom v nějakém komentáři, v nějaké odborné literatuře. Ten král, který byl za svého života považován za dobrého a úspěšného panovníka, skončil a nikdo o něm neví. Prorok Ámos řekl několik slov, ta jeho prorocství nejsou dlouhá, patří mezi takzvaných dvanáct malých proroků, přesto se tam zařadil natrvalo. Přesto, že nebyl přijat, přesto tam patří. Přesto, že neměl úspěch, tak tam patří a patří tam proto, že mluvil, když k tomu byl Bohem vyzván.

Bratři a sestry, my často si říkáme: „Tady něco udělám a to tady bude. To bude můj pomník, moje památka,“ a ono to tak není. A věci, které považujeme za okrajové, epizodní, „to jenom tak bokem jako udělám“, tak to se potom třeba časem ukáže, že to přetrvalo a až po nějaké době pochopíme skutečný význam.

Nechme se inspirovat prorokem Ámosem, že i to, co trvalo chvíli, dělal pořádně, i to, co bylo nepříjemné, tak on se toho úkolu zhostil se ctí, a i když ho nepřijali, tak odešel bez jakékoliv zášti, závisi a nějakého nepřátelství. Ať je nám tady tento postoj proroka Ámosa příkladem, když máme mluvit, i když máme druhým naslouchat.

I apoštolové měli svoje chyby, a přesto si je Ježíš vybral

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

22.07.2012 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek sv. Jakuba, patrona farnosti

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 12,1-11](#); 2. čtení [2 Kor 4,7-15](#); evangelium [Mt 20,20-28](#);

Bratři a sestry, co víme o Jakobovi? Není toho mnoho. Víme, že pocházel z Galileje, že jeho otec se jmenoval Zebedeus a že to byl rybář. Spolu se svým mladším bratrem Janem patří mezi první učedníky, které si Ježíš vybral. A víme, že Ježíš ke všem důležitým událostem bral Petra, tady tohoto Jakuba a jeho bratra Jana. Tady tato trojice se vyskytuje třeba u vzkříšení Jairovy dcery, u proměnění na hoře, ale taky, kdy je Ježíšovi těžko, před jeho smrtí na Zelený čtvrtek v noci v Getsemanské zahradě je bere s sebou, k sobě, aby byli s ním. To je to. Oni mají být s ním, aby se na něho dívali a aby se ho snažili napodobit.

My jsme teď slyšeli v evangeliu takovou epizodu, kde to zrovna není ke cti ani Jakobovi, ani jeho bratru Janovi. Ještě bych možná měl připomenout, že potom ve sboru apoštolů Jan tak nějak zastihuje svého staršího bratra Jakuba. V té době, kdy žil Pán Ježíš, se velmi dbalo na to, který bratr je starší, který bratr je mladší, a vždycky ten starší měl být jaksi první. Ale tady se to tak nějak vyměnilo a Jakub je trochu v pozadí.

Také víme o tom, že Ježíš při některých příležitostech dával Janovi přednost. Jan je nazýván jako učedník, kterého Ježíš miloval. A tak se mohlo zdát na první pohled, že žádost jejich matky, ta prosba, aby, řečeno dnešní mluvou, jeden byl asi ministr zahraničních věcí a druhý ministr obrany, že to bude splněno. Ostatní sice tušili, že se tady něco chystá, ale protože věděli, že tito dva apoštolové patří k té skupince nejbližších, tak si asi nedovolili nic říct. Ale byli velmi rádi, když Ježíš to odmítl, když velice elegantně, s taktem, s citem, nechci říct usadil, ale vysvětlil jejich matce i jim, že nevědí, co chtějí, a že se ještě mají mnoho co učit.

Je zajímavé, že se tam nemluví o tom, že by se Ježíš hněval na jejich matku nebo na ně samotné, několikrát v Písmu to je, že Ježíš s hněvem na někoho pohlédl, ale ti ostatní se hněvají. Proč? Proč se hněvají? No, protože si říkají: „Vy jste nás předběhli. My jsme to měli v plánu taky, ale vy jste byli první.“ A to jsou raději, že Ježíš říká: „Nebudeme si rozdělovat místa. Nerozdělujte si posty. Vaším úkolem je něco jiného.“

Proč vůbec je tahle epizoda v evangeliu zaznamenána? Protože evangelista chce ukázat, že Ježíš si vyvolil obyčejné lidi. Žádné superhrdiny, žádné nadlidi, protože kdyby oni byli něco víc, než jsme my, tak bychom si řekli: „Nemáme šanci. Pro nás už tam není místo.“ Ale ta epizoda chce říct, že Bůh nikomu nenadržuje, že Bůh nezná takové to, jak se říká, „přátelství“ nebo přátelíčkování, ale skutečně že u Boha má místo každý a že Bůh nikomu jaksi to neuzavře a nefekne: „Ty už sem nesmíš.“

A potom, jak jsem říkal, i apoštolové měli svoje chyby, a přesto si je Ježíš vybral. Ty texty nám představují apoštola Jakuba uprostřed apoštolů. Nepředstavují nám ho jako nějakého sólistu, ale člena určitého sboru. Já nechci říct organizace, ale sboru. Organizace může být bezduchá, ale sbor něco vytváří, o něco usiluje, ve sboru jde vždycky o nějaký souzvuk. Znáte to tady vlastně, tančili jste včera, budete tančit dnes. Jde o určitou harmonii, jde o to, aby člověk se dokázal zapojit. A toto si velmi ceníme na apoštolu Jakobovi. Byl sice starší než Jan, ale jaksi udělal to místo, aby jeho mladší, průraznější bratr Jan mohl postoupit dopředu. Když tady v tuto chvíli poznal, že žádali s jejich matkou něco, co nebylo v pořádku, dokázal toho litovat, dokázal uznat svoji chybu, neurazil se a zůstal v tom sboru a nakonec musel se hodně změnit, protože byl zatčen a popraven jako první. To znamená, v něčem vyčníval, něco se nelíbilo Herodovi, něco se nelíbilo těm ostatním židům.

Tam byla velmi zajímavá věta, hnedka první, a sice se tam říká, že když Herodes začal zle zakročovat proti některým členům církevní obce, a když viděl, že se to židům líbí, dal zatknout také Petra. Herodes je takový protipól. Je to vnuk toho Heroda Velikého, který nechal v Betlémě zabít ty malé děti, protože se bál o svoje postavení, o svůj královský trůn. A tenhle vnuk je velmi podobný svému dědečkovi. Dělá to, co se líbí druhým. Herodes je ten sólista, který chce vyniknout a chce, aby ho ti ostatní chválili. Naproti němu Jakub, Jan, Petr, to jsou hráči týmu. Oni, jak říkáme, kopou, hrají za ten tým, za ten Ježíšův tým. Oni to nestaví na sobě, ale staví to na tom, že dali svůj život do služeb nějaké myšlenky a za tím si stojí.

Bratři a sestry, my se tady dnes scházíme a chceme oslavovat. Měli bychom se zamyslet nad tím, co oslavujeme. Máme co oslavovat? Máme, bezesporu máme. Měli bychom si to ale uvědomit, v duchu si to říct, co oslavuji, za co děkuji. Je toho spousta, ale nenechme to projít jenom v té anonymitě „dobře slavíme“, ale řekněme: Slavíme to, že jsme se tu mohli sejít, slavíme to, že je nám spolu dobře, že jsme našli jeden člověk druhého člověka, že jsme si blízko. Slavíme, protože se nám dobře daří, daří se nám dobře, a mohl bych takhle pokračovat. Takže tedy poděkujme za to, že můžeme slavit. Ale neměli bychom zůstat jenom u toho, že prožijeme ten dnešní den, že prožijeme tu slavnost. Každá slavnost nám má dodat energii, sílu do dalších dnů. Většinou v každé slavnosti se také vzpomíná na někoho, na něco, co bylo. A dnes já bych chtěl právě vyzdvihnout toho apoštola Jakuba jako člena dvanácti, určité skupiny, kde on pracoval pro ten celek. Nebyl to individualista, ale byl to člověk, který dokázal se zapojit tak, aby to vyznělo jako celek.

V naší době, kdy mnoho lidí se snaží o to vyniknout individuálně, mnoho lidí stojí o to, aby je obdivovali a aby jim tleskali, tak je to velký příklad. Apoštol Jakub nedělal to, co se líbilo někomu, nedělal to pro prázdnou slávu, ale dělal to proto, aby pomohl a aby byl užitečný. Apoštol Jakub je příklad člověka, který se plně nasadil tam, kde to bylo potřeba. Apoštol Jakub je příklad člověka, který dokázal uznat svoji chybu, když se dopustil něčeho špatného.

Bratři a sestry, toto všechno jsou myšlenky, které jsou velmi hluboké a které by nás měly provázet, i když skončíme dnešní slavnost. Jsou to myšlenky, které nám mohou být velmi užitečné, pomohou nám, aby náš život byl stabilní a aby našim životem v každém z nás, aby nás každý den provázela radost a pokoj v srdci.

Kéž se tak stane.

Bůh počítá s naší troškou, aby z ní vytvořil něco obdivuhodného

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

29.07.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

17. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [2 Král 4,42-44](#); 2. čtení [Ef 4,1-6](#); evangelium [Jan 6,1-15](#);

Bratři a sestry, předposlední věta dnešního evangelia byla: „To je jistě ten prorok, který má přijít na svět.“ Jaký prorok? Elizeus.

Ježíš ve svém veřejném působení schválně napodobuje některé starozákonné postavy. V první řadě se dává do souvislosti s Mojžíšem, ale i jak jsme viděli z dnešních čtení – z prvního čtení a evangelia, tak také s prorokem Elizeem. Ježíš téměř kopíruje tu situaci, která se stala v 1. polovině 9. století před Kristem, před jeho narozením. Je tam jenom jeden rozdíl. Je rozdíl v situaci toho, kdo přináší ty chleby.

Co se stalo proroku Elizeovi, a v té jeho době? Bylo to v období hladu, kdy se několikrát po sobě na polích neurodilo a lidé se ptali proč, jak je to možné. V té době Izraelité v Palestině, v zemi Kanaán, nežili sami, ale byli tam i pohanské kmeny, kterým se souhrnně říká Kananejci. A tyto kmeny uctívaly božstvo, kterému se říkalo baalové. Nešlo o jednoho jedinného boha, ale o několik baalů. To místo Baal Šališ právě znamená doslova místo, kde stojí tři kapličky, my bychom dnes řekli, zasvěcené těm baalům. Tři místa, kde je Baal uctíván. To božstvo Baal bylo uctíváno především jako bůh úrody, bůh hojnosti, bůh plodnosti. Bůh, který se stará o to, aby lidé měli co jíst, aby se jim dobře dařilo a aby jejich populace vzrůstala.

Takže Izraelité byli v nebezpečí, že od víry v Hospodina, v Boha Jahve odpadnou k víře v baaly. Proč? Ta víra v ty baaly byla taková jednodušší, dala se lépe pochopit. Člověk, který nemá v tomto směru žádné školy, žádné vzdělání, tak je mu to bližší.

Věřící v Hospodina celé to období, kdy byl ten hlad, kdy byla ta neúroda, tak to posuzovali nejenom z toho hlediska hospodářského nebo klimatického, ale posuzovali to taky z hlediska náboženského. Říkali těm, kteří uctívali ty baaly: „Jak to, že se neurodilo na polích už několik let po sobě? Vždyť přece Baal je ten ‚starostlivý bůh, bůžek‘, který se stará. Jak to, že Baal neplní svoje úkoly, svoje povinnosti?“ A pokračovali a říkali: „On je nemůže plnit, protože to žádný bůh není. Je to modla. Je to něco, co jste si vy, lidé, vytvořili. Věříte v něco naprosto falešného.“ Ale zároveň s těmi, kteří věřili v Baala, hladověli i Izraelité, kteří věřili v Hospodina. A ti se ptali: „A jak to? Jak k tomu přijdeme my, kteří věříme v Hospodina? Jak to, že hladovíme i my?“ Ta odpověď už nebyla tak jednoznačná, ale vychází z určitého kolektivního povědomí, a sice: Jsme vyvolený národ. Patříme Hospodinu, a jestliže nějaká část toho národa jaksi selže, přestává žít z víry, ty následky nese potom i celek. Je to, jak říkám, určité kolektivní pojetí viny, s kterým my dnes nesouhlasíme, ale tak to tam bylo, tak to chápeme.

Takže po nějaké době hladu, neúrody přišla konečně úroda. První plodina, kterou sklídili, byl ječmen. A proto s radostí nad tím, že už nebude hlad, nějaký člověk z Baal Šališa přichází poděkovat za to, že se mu na poli urodilo. Znovu podotýkám, je to místo, kde byl velmi uctíván baal, ne Hospodin. A tenhle člověk by mohl zůstat doma. Měl doma v té vesnici, v tom místě, kde žil, tři kapličky zasvěcené baalovi. Ale on jde za Elizeem. Nejde ani nikam do chrámu, ale jde za prorokem. A jde za prorokem, který mluví ve jménu Hospodina. A tím, že mu přináší, není toho mnoho, ale přináší to, co má, tak říká: „Já už nevěřím v žádného Baala. Já už nevěřím tady na tyto bůžky, na tyto modly, ale já jsem přišel poděkovat Bohu živému, Hospodinu.“ Je to velké vyznání víry. Je v tom zaznamenán jakýsi obrat, prohlédnutí. To, že ten člověk říká: „Já teď vidím něco, co jsem předtím neviděl.“

Proč není zaznamenáno jeho jméno? Stejně tak není zaznamenáno jméno toho mladíka, který měl v době Ježíšově přet chleby a dvě ryby. To není, že by ti svatopisci byli zapomnětliví nebo že by neznali to jméno, oni ho věděli, ale to tam není schválně. Kdyby tam totiž bylo jméno, tak bychom si řekli: „Aha, to zažil nějaký člověk (jestli se bude jmenovat, já nevím, Abrahám, Jákob, Izák nebo jakkoliv jinak), to se stalo tady tomu konkrétnímu člověku a tečka.“ Jenže tím, že tam není to jméno, tak tím svatopisec chce říct: Každý z vás se dostává do této situace. Každý z vás v životě zažívá období složité, období nějakého hladu. Teď nemyslím hladu tělesného, díkybohu máme co jíst, ale hlavu duchovního, duševního, kdy hledáme. Oba ti lidé, ten, který šel z toho Baal Šališa, i ten mladík, který byl s Ježíšem, oba šli, aby se setkali. Aby se setkali s Bohem, s někým, kdo mluví ve jménu Božím. A ne nějaké fráze, ale skutečné slovo, které má moc.

Každý z nás je tím člověkem, který může přinést, nabídnout to svoje, co má. Nebude toho mnoho. My si třeba někdy říkáme: „Má to smysl to moje snažení, to, o co usiluji, jak se namáhám?“ Má. My máme často před očima ty velké postavy – ty postavy, které mají jméno. Maria, Josef, Jan, slyšeli jsme Petr, Ondřej, Filip. Ale potom v Písmu je celá řada lidí, kteří jméno nemají, a přesto jejich dobré skutky, jejich dobré úmysly zapadají do toho Božího plánu záchrany. Každý z nás tam má své místo, a ta trocha, kterou můžeme nabídnout (jednak jsme teda vybízeni k tomu, abychom to dali k dispozici), z té trochy, kterou máme, se může stát něco velkého, jak jsme to slyšeli v tom prvním čtení i v evangeliu. Bůh počítá s naší troškou, aby ji zkrášil, aby z ní vytvořil něco obdivuhodného. Takže nebojme se tedy, nemysleme si, že jsem tak malý, že se se mnou nepočítá.

A poslední vlastnost, poslední moment, který vidíme hlavně na tom starozákonním čtení, je prvek radosti. Ten člověk, kterému se urodilo, samozřejmě má radost. A nechce si tu radost nechat pro sebe, chce se o ni rozdělit. My často, když je nám těžko, když je nám zle, tak hledáme někoho, komu bychom se mohli svěřit, protože všichni to známe – jak říká přísloví: „Sdělená starost je poloviční starost.“ A jsme rádi, když najdeme někoho, komu, se můžeme svěřit. Ale nezapomeňme taky se rozdělit o svoje radosti, když se nám něco podaří, když máme dobrou náladu, když máme za co děkovat. Napodobme toho bezejmenného člověka z prvního čtení, který se vydal na cestu, aby přišel k Elizeovi a k těm, kteří tam byli, a řekl: „Mně se urodilo, já z toho mám velikou radost. Radujete se se mnou.“

Nebojme se rozdělit se o svoje radosti.

Jak se to stalo, že jsem, kde jsem?

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

05.08.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

18. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Ex 16,2-4.12-15](#); 2. čtení [Ef 4,17.20-24](#); evangelium [Jan 6,24-35](#);

Bratři a sestry, zkusme si položit tu otázku, jak to tak přišlo, jak se to tak stalo, že jsme dnes tady? Tu otázku si položili Izraelité na poušti, ve čtení, které jsme vyslechli před chvílí. Časově se to stalo asi měsíc po odchodu z Egypta, začali se ptát, proč jsme tady, jaktože jsme tady, jak jsme se tu octli. V evangeliu se ti lidé neptají a tu otázku pokládá Ježíš. A Ježíš už i vlastně odpovídá. Říká, kde se stala ta chyba, že oni se jakýmsi způsobem přetvařují a že on po nich očekává především upřímnost.

Když se podíváme blíže na první čtení, tak tam je té upřímnosti hodně. Jak jsem říkal, Izraelité asi před měsícem odešli z Egypta. Bylo to o Velikonocích, tedy na začátku dubna, takže jsme teď někde v první polovině května, a už se objevily první těžkosti, první potíže. Chybí jídlo. Člověk, který žije v nějakém zajetí, tak mimo toho, že to zajetí je nespravedlivé, každé zajetí je nespravedlivé, že toho člověka utiskuje, tak v člověku to zajetí, nevolnictví ubíjí myšlení, ubíjí, říká se tomu invence. Prostě, zkrátka a dobře, ten člověk začne být líný, protože si říká: „Co se budu namáhat. Prikázali mi, co mám udělat, tak to udělám, ať mám pokoj. Když to udělám trošku jinak, tak stejně dostanu vyhubováno. Proč tedy něco vymýšlet.“ A takový člověk vnitřně, hlavně vnitřně se stane lenivým, rezignuje. A toto se stalo i Izraelitům. Oni si neuvědomili, že svoboda žádá nasazení, odpovědnost. Že to znamená, že člověk bude přemýšlet. Oni měli uvažovat, co budeme dělat, abychom se nasatili. Ale oni zvolili jinou metodu. Metodu, kterou velmi dobře známe: „Kdo za to může? Jak jsme se sem vlastně dostali?“ A oni si začínají klást otázku, jestli jsme Mojžíšovi a Áronovi náhodou nenaletěli.

Na první pohled to vypadá lákavě: „Nenechali jsme se zavést na nějakou falešnou cestu?“ Dokonce to podepřeli argumentem: „Vždyť v Egyptě jsme měli hrnce plné masa.“ Ale tenhle argument je úplně lživý, protože když se podíváme na to, jak se Izraelitům vedlo v Egyptě, ať už na ty zprávy biblické, nebo můžeme srovnávat i z mimobiblických pramenů, tak se tam nikde o žádných hrncích plných masa nemluví. Ten výraz, ten obrat „hrnce plné masa“ chce říct: „Tam jsme měli nadbytek, všeho dost. Ještě nám zbývalo. Bylo toho tolik, že jsme to nedokázali sníst.“ Ale to vůbec nebyla pravda. Oni tam byli nevolníci, pracovali na stavbě měst a tak tak se užívali. Jim tam šlo o život. Ale někdo v tuto chvíli, kdy mají svobodu, ale není co jíst, tak to někdo úplně celé překroutil a takzvané vzpomíná na staré zlaté časy.

Máme podobné tendence říkat si, že dřív to všechno bylo lepší. Máme podobné tendence myslet si, že nás někdo někým zavedl, někým vmanipuloval. Ale když odcházeli ti Izraelité z Egypta, tak všichni šli dobrovolně. Mojžíš nikoho nenutil. To rozhodnutí bylo na nich, jestli tam zůstanou nebo jestli odejdou.

Celý ten příběh ukazuje první krůčky Izraelitů na svobodě. První kroky, které jsou velmi roztřesené, jak my říkáme, tápavé. Kroky, které ukazují, že nevědí, jak tu svobodu použít. A my si máme při četbě těchto řádků uvědomit, ať je nám kolik chce let, že se neustále učíme používat svou svobodu. Izraelité měli tu poušť přejít za necelé čtyři měsíce, to se jim podařilo, ale nebyli schopni vstoupit do zaslíbené země. Museli se vrátit a dalších čtyřicet let chodili po té poušti.

Poušť je místo, kde člověk nemůže trvale žít, místo nepřátelské, místo, které se vylučuje se životem, ale je to místo, kde Bůh je jim blízko a kde Bůh pomáhá. I my v našem životě zažíváme různé pouště, různá nepřátelství, protivenství a podobně, situace, kdy si říkáme: „Je možné to přežít?“ A i nám chce tento úryvek říct: „I s tebou je Bůh.“

Podle našeho myšlení, podle naší logiky by se ten příběh měl vyvíjet trošku jinak. Izraelité reptali proti Bohu a proti Mojžíšovi. My bychom čekali, že Mojžíš a Áron bude prosit Boha, Hospodina, aby něco udělal. Ale toto tam není, to tam nebylo. Bůh zasahuje přímo. Bůh se nenechává doprošovat. On to ví. On ví, v jaké jsme situaci. A stačí mu málo a jedná sám. Jedná způsobem, který je překvapivý. Jedná způsobem, kde se kombinují zákony přírody a kde se kombinují teda i věci naprosto neočekávané – křepelky, mana. Křepelky dvakrát ročně létají přes Sinajskou poušť. Na podzim letí dolů na jih, na jaře letí zpátky nahoru na sever. V přírodopisných publikacích se můžeme dočíst, že ty křepelky tam odpočívají, často bývají tak unavené, tak vysílené, že je možné je chytit i do ruky. Už nemají sílu se bránit. Ale jak jsem říkal, ony létají na jaře a na podzim. Toto je doba, kdy křepelky už mají být dávno na severu. Mají tak měsíc, měsíc a půl zpoždění. Tedy to, že ty křepelky táhnou, není nic neobvyklého. Ten zázrak spočívá v tom, že se tam objeví v momentě, kdy je Izraelité potřebovují. Jak jsem říkal, je to kombinace zákonů přírody, kombinace obvyklých situací s něčím.

Bratři a sestry, nepodceňujme náš život. Nemysleme si, že je příliš obyčejný, a nečekejme, že se za každým rohem musí objevit nějaký zázrak, něco naprosto vyjímečného. Bůh dokáže použít obvyklé situace, obvyklý běh času, běh dějin.

To druhé, mana, to už si nedokážeme vysvětlit vůbec. Než budu o ní dál mluvit, tak bych chtěl zmínit ten duchovní smysl. Bůh jim totiž říká: „Vy teď máte nabrat sílu, ale máte se taky prohloubit ve víře. Víra „Bůh se stará“. To říkáme, v to věříme, Bůh se postará. Ale pro ty Izraelity to bylo mnohem zásadnější, protože dostali nařizené, že smějí nasbírat jenom na jeden den. Pokud někdo byl takový hamoun, takzvaně si ulakotil a nasbíral si víc, tak se mu to přes noc zkazilo a druhý den se to stejně nadalo jíst. Takže tedy, když ti Izraelité řekli: „My věříme, že se Bůh postará,“ tak v tom bylo něco mnohem opravdovějšího, protože tam bylo vlastně v tom řečeno: „Já věřím, že zítra to bude padat zase, nebo že to zítra zase najdeme.“ Ne za rok, za deset let, ale zítra. To byla víra, o kterou oni museli zápasit ze dne na den, z hodiny na hodinu. Tedy něco velmi blízkého, něco, co je opravdu provázelo na každém kroku.

Obyvatelé Sinajské pouště si dodneška připomínají to, co tam zažili Izraelité. Jednak si to Arabové připomínají ve svém jazyku. Jak jsme slyšeli, Izraelité viděli cosi šupinatého, a řekli: „Co je to?“ Hebrejsky: „Man hu?“ Nazvali to „co je to“, protože to nikdy předtím neviděli. V Egyptské arabštině slovíčko man znamená dar. Tedy si připomínají dodneška, tady na tom místě, kde je to neslučitelné se životem, Bůh, Hospodin obdaroval svůj národ.

A potom si to připomínají ještě, když vidí tamaryšek. Tamaryšek je rostlina, že jo, a když tamaryšek napadnou škůdci, takzvané puklice, to všichni známe, tak jak ho rozkoušou, tak ten tamaryšek začne ronit šťávu. Šťávu, která přes noc ztuhne a je nasládlá, ale v žádném případě jí není tolik, že by dokázala člověka nasytit. V žádném případě tam těch

tamaryšků nebylo tolik, aby se z toho najedlo několik tisíc lidí. Tento přirozený jev se stal pro lidi připomenutím toho, jak se Bůh stará.

Ježíš tuto myšlenku vtělil do modlitby Otčenáš: chléb náš vezdejší dej nám dnes. Tam je to důležité „dnes“. Pane, nenech nás příliš čekat, protože jsme slabí, protože toho moc nevydržíme. Prosíme tě, starej se o nás každý den, jako ses staral o ty Izraelity na poušti. Ale Ježíš, jak jsem říkal, toto naučil svoje učedníky, ale těm, kteří přišli do Kafarnau, tak říká: „Zamyslete se nad tím. Všechny tyto věci, které se kolem vás dějí, učte se je hodnotit, neposuzovat je jenom z toho pohledu, co vidíte.“ Jak jsem říkal, i na poušti měli nabrat síly, aby byli schopni jít dál. Ale mělo to taky posunout jejich víru, aby byla hlubší, aby byla opravdovější.

Bratři a sestry, položme si čas od času tu otázku, jak se to stalo, že jsem, kde jsem. Ať už v tom vnějším slova smyslu, ve své životní situaci, ale jak se to stalo, že jsem tam, kde jsem ve svém duchovním světě. A neměl bych se třeba posunout kousek dál, trošku víc do hloubky?

Jít ke kořenům

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

11.08.2012 - sobota, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

19. neděle v mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [1 Král 19,4-8](#); 2. čtení [Ef 4,30-5,2](#); evangelium [Jan 6,41-51](#);

Bratři a sestry, minulou neděli i tu dnešní neděli, kterou začínáme slavit, ty texty nám znovu připomínají Boží péči o člověka, Boží starost o člověka, především o člověka, který se octne v nějakých nesnázích. Minulou neděli jsme četli o tom, jak Izraelité dostali manu, jak se celé to společenství Izraele dostalo do nesnází. Jestli si trošičku vzpomínáte, tak tam byla věta, že reptali proti Bohu, proti Mojžíšovi.

Dnes jsme slyšeli v prvním čtení, jak Eliáš dostává také posilu, ale Eliáš se taky stěžuje a taky na tom není dobře. Ještě se k tomu potom vrátíme.

A konečně v evangeliu nejdříve jsme četli o zázračném nasycení, a teď čteme o tom, jak Ježíš se snaží tu situaci využít k tomu, aby ti, kteří jsou kolem něho, aby přemýšleli o celém tom znamení, proč se to stalo. Aby je dovedl, řekněme, k hlubšímu pochopení toho, co zažili. A oni nechtějí a taky reptají.

Je to zajímavé, že člověk v první řadě mluví. Místo aby přemýšlel, uvažoval, tak mluví, je nespokojený. Je to takový náš rys, že jsme velmi často nespokojeni.

První myšlenka, kterou nám tady ty texty chtějí připomenout, je jak je to se mnou, s mým postojem vůbec k životu. Jsem, jak se říká, apriori, už dopředu nazlobený, naštvaný, nespokojený, nabručený, a nebo naopak je můj postoj k tomu, co se kolem mě děje a ve mně děje spíš kladný, že jsem schopen poděkovat, ocenit, přijmout s pokorou a podobně?

Když se vrátíme k Eliášovi. Je to jaksi na půli cesty ve Starém zákoně. Příběhy proroka Eliáše se odehrávají za vlády krále Achaze. To víme přesně, kdy to bylo. Achaz vládl od roku 875 do roku 853 před Kristem. Vládl deseti kmenům takzvaného Izraelského severního království, a vzal si za manželku dceru fénického krále. A vlastně ani Achaz nebyl Žid. A tato princezna, kterou Písmo jmenuje jako Jezabelu, velmi podporovala kultu všech možných pohanských bohů, především toho božstva Baal. A tak došlo k jakémusi nárazu. Ti, kteří uctívali Hospodina, začali být utlačováni, začali být, jak se říká, v nemilosti. A takovým jakýmsi vrcholem toho střetu bylo to shromáždění na Karmelu.

Všichni známe, jak Eliáš je tam svolal a měli připravit oběť svému bohu, božstvu, ale neměli tu oběť zapalovat. Bůh, který zapálí, který sešle oheň, je Bůh pravý. Eliáš zvítězil a lidé, kteří si uvědomili, že všichni ti kněží a proroci boha Baala je klamali, tak ten rozlícený dav tak všechny ty kněze pobil. Byl to pro Eliáše okamžik vítězství, triumfu, ale po vnější stránce se nic nezměnilo. Když to řekli té Jezabele, tak ona mu vzkázala a říká: „To, co se stalo jim, do zítřka se stane tobě. Jako, že já jsem Jezabel, a ty jsi Eliáš.“

To jméno Eliáš znamená „můj Bůh je Hospodin“. Říkáme tomu, že to je jméno vyznavačské. Eliáš už tím jménem dával najevo, jaké hodnoty uznává, za čím si stojí. A Eliáš utíká. Utíká z toho severního království do Judska, ale v Jeruzalémě se nezdrží, protože tam vládne král, který má za manželku dceru té Jezabely a Achaza, takže jsou příbuzní. Utíká dál dolů do pouště. V Beršebě zanechá svého učedníka. Protože nechce vystavit další lidi nějakému nebezpečí, Eliáš v tu chvíli, kdy sám musí utíkat, tak nemyslí, jak se říká, jenom na svůj život, ale na životy těch, kteří jsou kolem něho. Nechce je zbytečně vystavovat riziku a utíká sám dál do pouště. A teď už jsme to slyšeli, už jsme to četli dnes.

Přes to velké vítězství, které zažil před několika dny, musí utíkat. Zdá se mu, že jeho život nemá smysl. Zažil toho mnoho, ale nemění se to k lepšímu. Ať udělá, co udělá, nakonec z toho vyjde, že on je pronásledovaný.

Bratři a sestry, mnohdy máme tento pocit. Mnohdy zažíváme něco velmi podobného a máme chuť umřít. On říká: „Hospodine, vem si mě. Nejsem lepší.“ To myslí vážně. Tady promlouvá velká pokora, protože on je lepší, ale nikdy se za lepšího nepovažoval. Spíš měl o sobě mínění horší. Tady v tom je vidět jeho velikost, že se nevyvyšoval.

A Bůh v tuhle chvíli ho sytí, ale ne slovy. Řekli bychom, Eliáš je na tom špatně, potřebuje utěšit. Potřebuje, aby s ním někdo hezky promluvil. Ne. Eliáš si potřebuje odpočinout, potřebuje nabrat síly. Bůh ví, jaké síly potřebujeme obnovit, jaké síly potřebujeme nabrat. Bůh není ten, který by posílal planou útěchu, prázdnu útěchu. Bůh není ten, který by k nám promlouval frázemi, jak to často dělají lidé, ale Bůh nám dává to, co v tu danou chvíli skutečně potřebujeme. My to mnohdy sami ani nevíme. A proto ho nechává, aby se vyspal a aby dostal jídlo. A nestačí jednou, neudělá to ten anděl jenom jednou, ale opakuje se to. To celé chce říct: „Bůh se o tebe, človče, takhle stará celý tvůj život. Ne jenom někdy, ne jenom jednou, ale stále. On je ochotný to opakovat.“

Proč posílá anděla, proč ten anděl přináší skutečné jídlo? Je to něco zase na pomezí. Jídlo nespadlo z nebe tak, jako mana. Je tam řečeno, že je to anděl, že to je Boží posel, ale je to na pomezí přirozeného a nadpřirozeného. Znovu vstupuje do popředí ta myšlenka: Bůh používá i ty obyčejné cesty, ty přirozené cesty, a my to nesmíme podcenit. Nesmíme se domnívat, že uvidíme světlo z nebe, že bude nějaká zář nebo něco podobného. Ne. Bůh použije třeba klidně druhého člověka, který mi právě řekne ta obyčejná slova: „Vyspi se, odpočni si, najez se. Pojď, já ti tady dám jídlo a ono ti to pomůže.“ Nepodceňujeme tyto skutečnosti, protože za nimi často je Bůh. Nám to třeba připadá obyčejné, přirozené, ale je to Boží pomoc.

A potom? Potom Eliáš jde. Jde k Chorebu, tedy k místu, kde Mojžíš dostal Desatero. Ta cesta čtyřicet dnů, to je jedno, jestli to šel čtyřicet dnů, padesát dnů nebo dvacet dnů. Tím je připomenut ten okamžik, kdy Mojžíš byl čtyřicet dnů na hoře a Ježíš byl čtyřicet dnů na poušti. Je to mluva symbolická, která chce říct to, že jako byl Mojžíš těch čtyřicet dnů na hoře Chorebu a mluvil s Bohem, tak Eliáš jde k Bohu. Později Ježíš je čtyřicet dnů na poušti a je poukoušený. To znamená i pro Eliáše. Na jednu stranu je to cesta k Bohu, je to cesta ke kořenům, tam to všechno začalo, ale je to cesta pokušení, protože si říká: „A já tam přijdu a co? Stane se tam něco? Nejdou tam zbytečně? Proč mě Bůh posílá tak daleko?“ Tedy Eliáš musí každý ten den cesty bojovat se svou malou vírou. Musí vnitřně přesvědčit sám sebe, aby šel, aby došel k cíli, k tomu základu. I my často musíme sami sebe přesvědčovat, že náš život má smysl. Že to, co děláme, to, o co se snažíme, vede k cíli.

Bratři a sestry, vždycky když na nás dolehne nějaká malomyslnost, tak bychom se měli snažit jít ke kořenům, vrátit se k základu. Často člověk hledá, čeho by se chytil, a neví čeho. Tento text odpovídá právě na různé ty situace, kdy člověk si připadá, že někam padá a neví kam. A hledá ten pevný bod a ptá se: „Kde je ten pevný bod?“ V tom základu. Tam, kde to začalo. Opři se o to ve svém životě, kdy ses setkal s Bohem, kdys zažil jeho přítomnost. Vzpomeň si na ty chvíle, kdy ti s Ním bylo dobře a o to se opři. A takhle to udělá i Eliáš.

A potom vlastně, když na hoře Tábor apoštolové, ti tři, uvidí kousek nebe, tak vidí Ježíše, jak rozmlouvá s Mojžíšem a Eliášem.

Bratři a sestry, v celém tom textu je ještě jedna taková zajímavost. Je to něco, co mi velmi těžko odhalíme, dalo mi to dost práce, než jsem to vyčetl, ale ukazuje to, jak ten zápas o svoji víru lidé Starého zákona prožívali velmi podobně jako my. Je tam totiž schovaný vtip, politický vtip, který asi vyslovit nebylo zcela bezpečné. Pro nás, když neznáme ty jazyky, je to téměř neodhalitelné. Jak jsem říkal, bible tu královnu jmenuje jako Jezábel, spíš Izábel, ale ona se jmenovala Achizebel. Je to velmi komplikované jméno, které znamená (teď nevím, jestli to dokážu říct, je to celá věta): Můj otec je vznešený bůh. A mělo to být jako k počtě toho boha Baala. Ale svatopisci převzali to, jak ji lidé říkali, a lidé jí říkali to Izábel, což znamená „žádné božstvo“. Je to taková slovní hříčka, kterou my těžko chápeme, ale vidíme to, že lidé té doby si říkali: „Ty tady ze sebe něco děláš, ty se tady někomu klaníš, ale ono je to prázdné. Je to o ničem.“ A pomáhali si tím, asi to nemohl říct nikdo nahlas, nikdo to nemohl říct před tehdejší autoritou, ale vyprávěli si to mezi sebou. Byl to takový trošku pošklebek, zlehčení té těžké situace, ale bylo to připomenutí, když to právě srovnáme z toho, jak ona říká: „Jako já jsem Jezábel a ty jsi Eliáš.“ Tak tady to vynikne. Ona ze sebe něco dělá, ale Eliáš svým postojem a svým životem vyznává a říká: „Mým Bohem je Hospodin.“

Bratři a sestry, když budeme prožívat něco těžkého, vzpomeňme na Eliáše, na jeho cestu, na to, jak to pro něho bylo obtížné. A ať ten Eliášův zápas je nám inspirací, abychom i my došli k cíli své životní cesty a nezastavili se někde v půlce.

Být moudrý

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

19.08.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

20. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Př 9,1-6](#); 2. čtení [Ef 5,15-20](#); evangelium [Jan 6,51-58](#);

Bratři a sestry, určitě už jsme si někdy povzdechli a řekli jsme si, že máme těžký život a že ta doba, ve které žijeme, je složitá a že dřív to třeba bylo lepší. Slyšeli jsme ve 2. čtení z listu Efezanům, jak svatý Pavel říká: „Žijeme ve zlých dobách.“ Jsme vlastně téměř před dvěma tisíci let. I svatý Pavel přiznává a říká: „Nemáme to jednoduché.“

Ty doby, kdy to bylo v klidu, v pokoji, kdy to skutečně bylo o něco jednodušší, tak to byla menší část dějin lidstva. Většina těch dob je spíše neklidných, nepokojných, složitých. Ale nás by měla zajímat jiná otázka: Jak v této nepokojné době, v této složitě době obstát? Co mám udělat, aby ke mně třeba ten nepokoje nedošel, aby mě neovládl, aby nade mnou nezvítězil? Být moudrý. Moudrost je určitý postoj, který připomíná svatý Pavel, připomíná ho i první čtení.

Moudrost, to není vychytralost. Moudrost, to neznamená za každou cenu zvítězit, ale moudrost je postoj, který člověku pomůže, aby ho to zlo neovládlo, aby to hlavní, čím se nechá vést, byl pokoj a radost. Ne strach, nejistota, stres a podobně.

V prvním čtení jsme slyšeli kratičký úryvek z knihy Přísloví. Kniha Přísloví má čtyři části, hlavně čtyři části – je to úvod, jedna sbírka přísloví, potom je několik dalších krátkých přísloví, potom druhá sbírka a závěr. Jmenovitě ta první sbírka někdy bývá nazývána jako Sbírkou přísloví Šalamounových. Je to možné. Jsou to staré výroky, které lze vystopovat až do 8. století před Kristem. Výslovně se nedá poznat, jestli by jejich autorem byl Šalamoun, ale taky nic nemluví proti tomu, že by nebyl jejich autorem. Naproti tomu právě třeba ten úvod a závěr, ty pocházejí z 5. století před Kristem. A v té době svatopisec ty výroky shrnul do jedné knihy, do knihy Přísloví.

Jsou to výroky, které v hebrejštině se většinou rýmují, většinou to má dva řádky. Jsou to výroky, které jsou krátké, snadno zapamatovatelné, a jsou to výroky, které popisují nebo spíše radí, jak by se člověk měl zachovat ve svém každodenním životě. Pouze menší část má přímo náboženský charakter, obsah. Většina je takzvaně profánní. Týká se každodenního dne těch starých Izraelitů. Tím, že ten svatopisec to shrnul do sbírky, do jedné knihy, tak se nám před očima ukazuje takový průřez. Průřez téměř tří století, jak mysleli, jak tady ty zkušenosti, zážitky vtělili do těch krátkých výroků. Vidíme tam taky tu důležitou věc, že i oni žili v dobách neklidných, složitých, že pořád hledali. To je asi to hlavní, aby člověk nerezignoval, aby se nevzdal.

Ten úryvek, který my jsme slyšeli, to byla jedna jeho část, bylo to o moudrosti, ale celé se to nazývá O moudrosti a hlouposti. Ono totiž, když se nad tím zamyslíme, tak zjistíme, že jsou dvě možnosti. Buď člověk bude usilovat o moudrost, nebo nebude usilovat o nic, a pak se bude sunout k tomu druhému pólu, a to je ta hloupost. Moudrost je zde představena jako osoba. Je to symbolické. Je to proto, aby nám to bylo bližší, protože jak si představit moudrost? My si dokážeme představit moudře jednajícího člověka, ale nějaká ta abstraktní moudrost, to je dost složité. Co je ještě zajímavé, tak v originále se nemluví o jedné moudrosti, ale v množném čísle o mnoha moudrostech. Je to tak. V našem životě ta moudrost, když řekneme jako celek, tak má mnoho podob. Mnoho podob a je velmi rozmanitá.

„Moudrost si zbudovala palác. Opřela jej o sedm sloupů.“ Myslí se dům, místo, stabilní místo. Dům se zpravidla nestěhuje, ten stojí. Stěhují se lidé, kteří v něm bydlí, ti se mění, ale dům stojí na místě. Člověk, který nemá dům, bezdomovec, bloudí. Bloudí, hledá, žádá o pomoc, o přístřeší a je to člověk, který nemá jistotu. Naopak ten, kdo má dům, v tom domě má domov. To je místo, kde se cítíme dobře, kam se rádi vracíme, kde jsou ti, které máme rádi, a s nimi se můžeme podílit o to, co jsme zažili.

Tedy moudrost je představena jako obyvatelka domu. To znamená, že je možné ji najít, že se neschovává, že se nestěhuje z místa na místo, ale můžeme ji najít. Můžeme k ní přijít, můžeme se s ní setkat. Těch sedm sloupů je zase symbolické vyjádření. Sedmička je číslo plnosti, a to plnosti jak pozemské, tak nebeské, a chce se tím říct to, že není na světě člověk, který by se nemohl něčemu přiučit. Mnozí lidé se domnívají a říkají si: „Nepotřebuji, aby mě někdo radil,“ ale to si říkají ke své škodě, protože my všichni víme, že druhý člověk nás může obohatit. Můžeme vždycky poznat něco lepšího, něco dokonalejšího, krásnějšího.

Tedy zbudovala palác a připravila hostinu. Pobila dobytek, smísila víno, připravila svůj stůl. Je to obraz obětní hostiny. Všichni víme, že Izraelité v Jeruzalémském chrámu obětovali zvířata. Každý den odpoledne obětovali beránka a toho celého spálili. Ale mimo toho do chrámu přicházeli lidé, kteří přišli poděkovat nebo přišli poprosit. A tito lidé přinášeli oběti. Buď přinesli zase nějakého beránka, kůzle nebo býčka. Pokud přinesli býčka, tak to už byla velká oběť a znamenalo to, že jsou to lidé velmi majetní.

Kněží nejdříve na hlavu toho obětního zvířete vložili ruce a modlili se nad ním. Potom to zvíře zabili a rozdělili. Bylo přesně určeno, jak se to zvíře má rozdělit. Malou část toho zvířete spálili na tom oltáři pro zápalné oběti. Další část, také poměrně malou, dostali ti kněží jako mzdu za tu vykonanou oběť. A velkou část toho zvířete si ti lidé zase odnesli domů. Připravili z tohoto zvířete hostinu a pozvali celou rodinu. Do Jeruzaléma šli třeba dva nebo tři, ale svolali doma celou rodinu, aby celá rodina měla účast na tomto obětním hodu, obětním jídle. Ti lidé se měli jednak nasytit při té hostině, ale šlo také o to, aby se setkali jeden s druhým, aby si uvědomili, že tvoří společenství s Bohem.

Při těchto hostinách se hodně mluvilo o všem možném, a to je to důležité. Aby člověk byl moudrý, tak se musí setkat s druhými. Musí naslouchat, to je také velmi důležité, a potom může i mluvit. Musí přijímat, ale také dávat. Někteří teologové mluví o tom, že tento dům, který zbudovala moudrost, že to je církev. Církev je místo, ve kterém můžeme nalézat bezpečí, ale nejde o to jenom, abychom žili pasivně v církvi, jsem členem církve, ale abychom žili s církví. Abychom naslouchali, ale abychom také mluvili. Abychom přijímali, ale abychom také dávali. Aby to nebylo jednostranné.

„Moudrost poslala své služebnice, aby volaly: Kdo je nezkušený, ať sem přijde, kdo je bez rozvahy, toho chci učit.“ Svatopisec tady naráží na jednu věc, kterou všichni dobře známe – na reklamu. To je vidět, že už v té době byla nějaká

reklama. Když dělá někdo reklamu, tak ji dělá pro sebe, svému výrobku, aby se to prodalo, abych já z toho měl zisk. Často víme, že ta reklama nebývá zcela pravdivá, a v tom je asi ten největší kámen úrazu. Ale ty služebnice, které jsou tady poslané, aby zvaly, tak ony nedělají reklamu sobě, ony nezvou nikoho k sobě, ale posílají je k moudrosti. Tedy nesnaží se získat prospěch samy, ale nabízejí možnost, aby získali ti druzí. Kdo je nezkušený, ať sem přijde. Kdo si uvědomuje, že mu něco chybí, že potřebuje, aby byl obohacen, někdo, kdo chce získat. Vyžaduje to určitou pokoru, aby si člověk toto přiznal, aby byl ochoten.

„Kdo je bez rozvahy, toho chci učít.“ Jsou tady tím míněni lidé, kteří neměli žádné vzdělání, neměli žádné školy, ale bylo jim řečeno: Záležitost vzdělání a záležitost moudrosti, to jsou dva různé světy. Každý člověk, pokud chce, i když nemá vzdělání, může získat moudrost, může být moudrý.

„Nechte dětinství a budete žít. Po cestě poznání chodte.“ Je zde nakonec řečeno, že tady to úsilí o získání moudrosti je cesta, tedy na dlouho. Není to záležitost jednoho odpoledne nebo třeba jednoho školního roku, ale je to dlouhodobá záležitost, ke které jsme povoláni všichni. Nebo spíš je nám to nabídnuto.

Bratři a sestry, v létě je hodně práce na zahradách, na polích, chceme toho hodně stihnout. Někdy jsme z toho už unavení, vyčerpaní. Zkusme si nalistovat knihu Přísloví ve Starém zákoně a začněme si je pomalu pročítat. Nejde o to, abychom tu knihu rychle přečetli, ale spíš, abychom přečetli kousek a nechali to, co přečteme, na sebe působit a hlavně, abychom si uvědomili, že je to možnost, jak obohatit náš každodenní život.

Kéž se nám toto s Boží pomocí podaří a dokážeme co nejlépe a nejvěrněji a nejlépe jít po té cestě moudrosti.

To je můj Bůh

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

26.08.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

21. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Joz 24,1-2a.15-17.18b](#); 2. čtení [Ef 5,21-32](#); evangelium [Jan 6,60-69](#);

Bratři a sestry, starozákonní čtení i obě novozákonní čtení nám připomínaly skutečnost, kterou prožíváme dennodenně, a sice nutnost rozhodnout se. Rozhodujeme se téměř neustále, někdy nad tím ani nepřemýšlíme. Jsou rozhodnutí, která můžeme označit za banální, typu, jestli si dám ráno k snídani čaj nebo kakao, jestli si vezmu rohlík nebo chleba. Tady, když se nad tímto zamyslíme, tak by nás to mělo vést k poděkování, že si mohu vybírat, že mám z čeho. Mnozí nemají z čeho si vybrat. Ale pak jsou rozhodnutí, která mají důsledky, dalekosáhlé důsledky. A tato rozhodnutí bychom měli dělat rozhodně uváženě.

Jozue svolává do Sichemu Izraelity. Obsadili zemi, která jim byla slíbena. Z kočovníků se stali lidé usedlí, to znamená, každý z nich už měl „doma“, o nějakém místě říkal: „Tady jsem doma,“ a Jozue je svolává, aby přišli do města, kde byla svatyně. Ta svatyně tam byla, když už tam přišli. A v té svatyni bylo uctíváno božstvo, kterému se říkal Baal berit. Byl to tedy pohanský chrám. Doslova to Baal berit znamená Pán smlouvy. A Jozue jim dává na vybranou. Dává jim na vybranou, komu chtějí sloužit. Jozue to celé staví tak, že jsou jenom dvě možnosti. Ony skutečně jsou jenom dvě možnosti, tady není nějaká třetí. Buď člověk řekne ano, nebo řekne ne.

Musíme si uvědomit, že pro člověka Středního východu, pohybujeme se zhruba tisíc let před narozením Pána Ježíše a ti lidé byli velmi pověřiví. A on k tomu vybral místo, kde předtím chodili lidé a uctívali toho boha Baal berit. A teď on jim říká: „A koho teda budete uctívat? Jahve anebo Baal berit?“ A oni cítili, že to není jenom jako že něco řeknou, ale že tady skutečně jde o závažné rozhodnutí. A aby jim pomohl, tak začíná Jozue vyjmenovávat (to my jsme nečetli), co Hospodin, Bůh Jahve, pro ně udělal. Vyvedl vás z Egypta, staral se o vás na poušti, dovedl vás do této země. Oni to tam potom nakonec opakovali. O těch božstvech amoritů, o těch božstvech za řekou Eufратem, o těch neříká nic. On vlastně chce říct: „Těch se ti vaši předkové báli, měli z nich strach, ale otázka je, co od nich dostali za tu úctu, za tu bázeň. Kdežto od Boha Jahve, od Hospodina dostáváte každý den. Tak se rozhodněte.“

Ježíš má kolem sebe lidi, kteří k němu přišli sami. Přišli proto, že se najedli. Ježíš tu situaci využívá k tomu, že s nimi začíná vést rozhovor. Ani Ježíš je nechce nutit. Bůh totiž nikdy nechce, aby člověk ho uctíval ze strachu, z nátlaku, ale Bůh chce člověka svobodného, člověka, který se sám rozhodne. A proto jim Ježíš nediktuje, ale učí je a říká: Zvolte si. Četli jsme to asi tři minulé neděle. Ale dostalo se to do jakéhosi problému. Oni ztratili tu nit, kam je vedl, a nikdo (tam bylo zase minimálně několik set lidí, možná až tisíce), nikdo neřekl: „Já ti nerozumím. My už tě nechápeme. Řekni nám to nějak jinak. Vysvětli to.“ Když si uvědomíme ten velký zástup a teď někdo by měl říct jako první: „Jsem mimo. Nechápu.“ K tomu je potřeba obrovské odvahy. Oni by se pak asi další přidali a řekli: „No já taky,“ a ulevilo by se jim, ale v tom velkém zástupu se nenašel nikdo, kdo by vlastně přiznal svoji jakousi slabost, omezenost, neschopnost to pochopit. Prostě kdo by na sebe žaloval a řekl: „Já to nechápu.“ Ale jak říkám, velmi by se jim ulevilo.

A tak oni zareagovali způsobem, kterým lidé reagují často: „Kdo to má poslouchat. To je tvrdá řeč. Ty to říkáš špatně.“ Ne jako že by řekli: „My to nechápeme,“ ale: „To je tvrdá řeč, a tak to nebudeme poslouchat.“

Ježíš se obrací k těm nejbližším a dává jim otázku, která už je zabarvená. Taková neutrální otázka by byla asi: „Tak co vy?“ Ale Ježíš říká: „I vy chcete odejít?“ Otvírá jim dveře: „Můžete odejít.“ Je to úplně stejný obraz jako u toho Jozua: „Budete sloužit v této svatyni dál Baal beritovi, anebo půjdete za Jahvem?“

„I vy chcete odejít?“ A Petr odpovídá tak až jako překotně, rychle: „Pane, ke komu bychom šli?“ Z té rychlosti je cítit to, že o tom uvažovali, že uvažovali, že půjdou taky, a že někdo by mohl říct: „Tak já teda jdu,“ myslím z těch Dvanácti. A proto Petr odpovídá tak rychle a za všechny. To je zajímavé, neříká jenom za sebe: „Já jsem poznal,“ ale za všechny, aby náhodou někdo neřekl: „Já pudu pryč.“ Ale je v tom vidět i ten jeho osobní zápas. Protože odpovídá tak rychle, tak je z toho cítit: „Já to musím říct teď, protože jestli o tom budu ještě dvě hodiny uvažovat, jestli nad tím budu ještě dvě hodiny špekulovat, tak asi taky odejdu.“

Bratři a sestry, když toto všechno vidíme, tak jednak máme zase děkovat. Za to, že si Ježíš vybral za ty nejbližší obyčejné lidi. My je často vidíme jako ty velké vzory, ale tady evangelia nám je představují jako lidi. Lidi, kteří zápasí o to rozhodnutí jít za Ježíšem. A to, co právě na nich právě nějakým způsobem obdivujeme nebo čím se chceme nechat inspirovat, je to, že oni ten zápas nevzdali, právě to, že neodešli.

Druhá věc, kterou nám tento příběh chce říct, je to: „Člověče, neboj se zeptat. Hledej objasnění, hledej vyjasnění svých pochybností, názorů. Ptej se, zkoumej, hledej, bádej. Rozum jsi dostal od Boha, tak ho používej.“

A tady se dostáváme právě ke dvěma momentům. Ve víře vždycky jde o to, co říká svatý Petr: „Ke komu půjdeme? Ty máš slova věčného života a my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi ten Svatý Boží.“ Uvěřit a poznat. Potom klasická teologie to otočila: poznat a uznat. Poznat a uvěřit. A říká: To jsou dva kroky.

První krok je to „poznat“. Co to je to poznat? To jsou vědomosti, to jsou znalosti, že člověk se seznámí, přečte si bibli, děti chodí do náboženství, máme různá společenství, různé kroužky a člověk do sebe vstřebává informace. A ty informace mu chtějí sdělit to, co říkal Jozue: Vzpomeň si, co Bůh pro tebe udělal. Vzpomeň si, že ta víra stojí na rozumu. Není nerozumná, tvůj rozum s tím může souhlasit, ale pak musí, vlastně může následovat druhý krok. Je spousta lidí, kteří přečetli Písmo svaté, přečetli Bibli i další teologickou literaturu a ti lidé řekli: „Já to neuznávám. Prostě já jsem s tím seznámil, ano, je to pěkné, ale dost.“

A ten druhý krok je to „uznat“. To znamená říct: „Ano, já se tím budu řídit.“ Tenhle krok musí být vždycky provázen svobodou. Ani Ježíš, ani Jozue, nikdo nechtěl ty Izraelity do toho natlačit. Oba dva čekali svobodné rozhodnutí. Až uzrál čas.

Co to svobodné rozhodnutí přináší? Petr říká: „Ke komu bychom šli?“ Jozue říká: „Jahve, Hospodin je náš Bůh.“ Tady z těch vyjádření je poznat, že už to není někdo daleko vysoko, nějaká abstraktní bytost, která to tu řídí, ale je to někdo, kdo patří do mé rodiny. Nebo spíš, lépe řečeno, já patřím do jeho rodiny.

„Ke komu bychom šli?“ Uvědomme si, ty dva příběhy jsou od sebe vzdáleny těch tisíc let, ale v obojích je ten domov. Izraelité našli domov v zaslíbené zemi a Jozue je svolává, aby věděli, komu za to děkovat, a Petr říká o Ježíšovi: „U tebe jsme našli domov. U tebe jsme našli to místo, kde se cítíme dobře, kde se cítíme přijati, prostě kam patříme.“ A toto je takovým znakem toho, když člověk dospěje a jeho víra se stane osobní a on je schopen říct ne že je tady nějaký Bůh, ale říct: „To je můj Bůh.“

Bratři a sestry, velká rozhodnutí ve víře, v životě konáme často. Někdy si toho jsme vědomi, někdy si toho vědomi nejsme. Ale Bůh chce, abychom se rozhodovali svobodně. Ne pod nátlakem, ale abychom se rozhodovali sami na základě toho, co jsme zažili, co jsme poznali. Kéž tedy dokážeme se rozhodovat pro Něho a kéž se pro Něho dokážeme rozhodovat s radostí.

Nic z toho nebereš a nic nepřidáš

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.09.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

22. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Dt 4,1-2.6-8](#); 2. čtení [Jak 1,17-18.21b-22.27](#); evangelium [Mk 7,1-8.14-15.21-23](#);

Bratři a sestry, první věta dnešního evangelia byla: Kolem Ježíše se shromáždili farizejové a někteří z učitelů zákona. Kdo byli tito lidé, kde se vzali? Na tuto otázku nám odpovídá dnešní první čtení.

Byli to lidé, kteří se rozhodli položit důraz ve svém životě, ve svém náboženství, ale i ve svém občanském životě na větu, která zazněla v prvním čtení: Nic nepřidáte k tomu, co vám prikazuji, a nic z toho neuberete, ale budete zachovávat příkazy Hospodina, svého Boha, které já vám prikazuji.

Toto jsme slyšeli v páté knize Mojžíšově. Celá ta pátá kniha Mojžíšova je vlastně Mojžíšova závěť. Mojžíš prosí Hospodina, aby mu dovolil přivést Izraelity do zaslíbené země, tedy dojít k cíli cesty. A Bůh mu říká: „Ne. Místo sebe ustanovíš za toho vůdce, za toho, kdo půjde první, Jozua.“ Z toho vysvitá, že Mojžíš do zaslíbené země nevstoupí, a taky zemřel a byl pohřben na hoře Nebó. A Mojžíš jako reakce na toto, že to nebude on, kdo je povede do zaslíbené země, vlastně začne ještě jednou opakovat to, co už známe z druhé knihy Mojžíšovy. V té druhé knize Mojžíšově Izraelité táboří pod Orebem, uzavírají s Bohem smlouvu a dostávají Zákon jako znamení Smlouvy.

Nyní stojí těsně za Jordánem, před vstupem do zaslíbené země, a Mojžíš jako svoji závěť jim opakuje slova Zákona. Mojžíš tedy nesděluje nějaká svoje moudra, ale připomíná slova Zákona, slova Smlouvy.

Celá ta pátá kniha Mojžíšova je chápána jako Mojžíšova závěť, jako jeho řeč na rozloučenou. Ty výroky v této knize nemají nějakou zvláštní logiku, ale dají se tam najít dvě vodítka. Jednak v těch výrociích se postupuje podle života člověka, tedy od narození až po smrt, a také tam můžeme najít druhý postup, a sice popis dne, co má takový zbožný Izraelita dělat od rána do večera.

Na začátku je jakýsi sumář. Ne na konci, ale na začátku. A na začátku je připomenuto: Nic z toho nebereš a nic nepřidáš. Člověk totiž má tendence si to upravovat tak, jak se to hodí. To známe. Když něco slyšíme, někdo nám říká: „Tohle bys měl dělat, tohle je potřeba,“ a takhle. Už jsme ostražití a říkáme si: „Uvidím. Zachovám chladnou hlavu, posoudím, uvidím, rozhodnu. Ale v klidu a do ničeho se nebudu hnát. Však ono to nebude tak horké.“ Toto samozřejmě platí u reklamy, toto platí u všech možných sdělení. Však sami to dobře známe. Řeknou: „Toto je nejzdravější,“ a do půl roku přijdou s tím, že je to úplně jinak a že se má dělat něco přesně opačného. Tady u těchto sdělení je potřeba, aby člověk zůstal opatrný.

U toho, co Mojžíš radí Izraelitům, a mnoho z toho je přínosné i pro nás, je zase potřebí přistoupit k tomu s jakousi pokorou a právě říci: „To, co tady čtu, to, co se mi tu předkládá, nebude se to třeba hodit i mně?“

Co je zajímavé, tak v té době, kdy to vzniklo, tak vlastně všichni sousedé Izraelitů Izraelity pohrdali. Mezopotámci, Asyřané, Egypťané, ti všichni je považovali za něco mnohem míň. Až přišla doba Alexandra Velikého a Řekové se dostali do Palestiny, tak teprve ti Řekové jakýmsi způsobem dokázali docenit skutečně moudrost a rozumnost těch příkazů, a teprve v době po Alexandru Velikém bylo toto zákonodárství považováno za skutečně něco moudrého a za něco příkladného, co může sloužit nejenom Izraelitům, ale lidem na celé Zemi.

A tak jak to pokračovalo dál v dějinách? Tady tato Mojžíšova závěť byla dosti dlouhou dobu ztracena. Byla nalezena za vlády krále Josiáše. S velkou slávou tato kniha byla předčítána, byla zařazena do seznamu posvátných knih Smlouvy a stala se známější. A zase, jak šly dějiny, tak když se Izraelité vrátili z Babylónského zajetí, tak právě někteří si vzpomněli na tuto knihu, na tu větu, kterou jsem citoval, a založili hnutí, kterému se říká hnutí farizejské.

My si z toho nejvíc pamatujeme to, co jsme slyšeli v evangeliu, kdy Ježíš jim říká pokrytci. Pro mnoho lidí farizej rovná se pokrytec. Ale to není pravda. Farizej na jednu stranu znamená „oddělený“. Oni chtěli být odděleni od takového toho bezejmenného velkého davu, který se nechá strhnout, který jde slepě za někým, kdo je někam vede. Nechtěli se nechat takzvaně vláčet. Nechtěli být hříčkou v ruce někoho. Oni chtěli mít jasno, chtěli znát, pojmenovat zásady, podle kterých budou žít, a chtěli těm zásadám učit. Farizejové velmi dbali na vzdělání. Myslím hlavně na vzdělání náboženské, co se týče Mojžíšova zákona. Farizejové založili synagogy, které jsou dnes rozšířeny po celém světě. Farizejové byli těmi, kteří to vyučování Písma povýšili na tu nejvznešenější činnost, které se Izraelita může věnovat. Velmi, velmi dbali na toto, jejich přáním bylo, aby celý národ znal Mojžíšův zákon a žil podle něho. Oni nechtěli vyhnat Římany silou, ale věřili, taková zvláštní myšlenka, že když všichni Izraelité alespoň jeden den budou plnit věrně a přesně Mojžíšův zákon, že tím se otevrou dveře pro mesiáše a začne mesiášská doba.

Mezi farizeje patřil třeba svatý Pavel, mezi farizeje patřil jeho učitel Gamaliel, a také většina apoštolů byli farizejové (někteří z nich byli zélóti, saducej snad nebyl nikdo). Tedy bylo to hnutí, které bylo velmi vážené. Ti lidé většinou pocházeli z chudších vrstev. Nebyli tedy nijak majetní, ale byli považováni za určitou elitu národa, co se týkalo vzdělanosti a co se týkalo postoje k Mojžíšovu zákonu. Ježíš jim věnuje tolik času proto, že je chce získat.

Ježíš je často provokuje. Proč? No, protože oni byli myslitelé, a tak on mluví k nim jejich zbraní – rozumem. Říká: „Uvažujte, přemýšlejte. Posuzujte to, jestli to má logiku, jestli to do sebe zapadá, co říkáte vy a co říkám já.“ Farizejové se také snažili získat Ježíše pro svoje hnutí, pro svoje myšlenky.

A dneska jsme slyšeli takový náraz: „Změnili jste. Změnili jste pořadí.“ Hebrejsky ten zákon, to, čemu my říkáme pět knih Mojžíšových, se řekne Tóra. To, co tady Ježíš nazývá podání otců, tomu se hebrejsky říká Talmud. Myslím, že ta slova, ty termíny už jste někdy slyšeli, pokud se mluví o židovství. A Ježíš jim vytýká a říká: „Vy jste to prohodili. Vy jste zapomněli na tu základní větu: Věrně budeš plnit. Nic nepřidáš, nic neuberáš.“ Jak jsem říkal, je to záležitost určité pokory.

Pro nás tady z toho, co Ježíš říká, vyplývá už ta první věc, abychom se vraceli ve svých myšlenkách, abychom se ptali sami sebe: „Co jsem si předsevzal kdysi? Co jsem chtěl udělat? Držím se toho, anebo jsem z toho slevil?“ V naší povaze

je, že slevujem, a proto se vlastně musíme vrátet ke svým předsevzetím, znovu si je připomínat a znovu v sobě rozsvítit, rozžehnout to nadšení a to odhodlání jít a plnit to.

Jim se skutečně stalo to, že začali dobře, ale potom se to celé pokřivilo. Toto je nebezpečí, které platí vždycky a všude. Ježíš před tím varuje. Oni ho bohužel neposlechli. Oni bohužel to nechtěli slyšet. Je na nás, jestli my to budeme chtít slyšet.

Když jsem si přečetl to dnešní první čtení, tak jsem si okamžitě vzpomněl na knihu George Orwella, která se jmenuje Farma nebo Farma zvířat. Nevím, jestli jste to četli. Orwell byl spisovatel, angličan, který byl velmi nadšený pro bolševickou revoluci v Rusku, taky tam okamžitě jel, ale za velmi krátkou dobu poznal, co se z toho vyklube, jaké nebezpečí tu hrozí a také celkem rychle odsud odjel. A napsal takový román, je to vlastně bajka, vystupují tam zvířata i lidé, zvířata mají lidské vlastnosti, a jmenuje se to Farma. Nebo někdy se to také v češtině vyskytuje pod názvem Farma zvířat.

Je to o tom, jak zvířata vyženou lidi z farmy, protože lidé je zotročují, zvířata musí pracovat. A zvířata začnou psát svoje zákony na zeď stodoly. Zákon číslo jedna, který je tam napsán, je: Všechna zvířata jsou si rovna.

Pak ten děj pokračuje, pokračuje v tom, že zvířata začnou mít rozbroje mezi sebou a vlády se ujmou prasata. A jak to tak jde, tak vlastně na konci té knihy ta prasata záměrně chtějí se podobat lidem. Převezmou všechny lidské vlastnosti, způsob lidského chování a ten román končí tím, že jedna už taková starší kráva vezme mladé telátko, aby jí to telátko přečetlo ty zákony na zdi té stoly, protože ta kráva říká: „Já už jsem stará, já už tak dobře nevidím a mně se zdá, že je to tam nějak jinak.“ A to mladé telátko čte a první zákon tam má napsáno: Všechna zvířata jsou si rovna, ale některá jsou si rovnější.

Bratři a sestry, je to v lidské povaze si to takhle upravovat. Někde trošku přihladit, někde trošku uhnout, někde zase trošku vyboulit, podle toho, jak se mně to hodí, a to je škoda. Ten Mojžíš, když mluví o nařízeních (nařízení nám zní tvrdě, nepříjemně), spíše bychom měli říct: „To, co ti Bůh nabízí, je taková hůl. Hůl, kterou si můžeš vzít do ruky, můžeš se o ni opřít při své cestě životem. Může ti to být oporou, pomůckou, abys šel jistěji, snadněji.“ Je na nás, jestli my tuto pomůcku přijmeme a nakolik ji budeme zachovávat věrně nebo nakolik k tomu něco přidáme nebo ubereme. Každý z nás to má ve svých rukou. Ať jsme těmi, kteří tato pravidla se snaží uvádět do života co nejméně.

Prosí za svého souseda, který je na tom ještě mnohem hůř než on

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

09.09.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

23. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 35,4-7a](#); 2. čtení [Jak 2,1-5](#); evangelium [Mk 7,31-37](#);

Bratři a sestry, dnešní první čtení a evangelium stojí v určitém kontrastu. Ale měl bych asi začít trochu jinak. Už evangelisté a první církve, viděli splnění Izaiášova proroctví, které spočívá hlavně v té větě: „On sám přijde a spasí vás“, tu jsme slyšeli v prvním čtení, tak naplnění toho proroctví vidí v tom okamžiku, kdy Ježíš uzdravuje toho hluchoněmého a říká: „Otevři se!“. V těch textech se mluví o jakémsi splnění příslibu, ale jak dál uvidíme, tak ty dva texty jsou v určitém protikladu.

Nejdřív se podíváme na Ježíše. Co dělá? Jeho veškeré jednání tady v tom příběhu je symbolické, něco naznačuje. Na druhou stranu je skutečné, toho člověka opravdu uzdravuje, ale hlavně je, řekli bychom, čitelné. Na rozdíl od toho, a k tomu dojdeme, až se vrátíme k prvnímu čtení.

Ježíš s učedníky se vrací, řekli bychom, domů, do kraje, kde vyrostl, ke Genezaretskému jezeru. Byli v tyrsém kraji, sidónském, desetiměstí. To byla území vesměs pohanská. Tam už žilo hodně neizraelitů a víra tam byla velmi chabá. Nevíme, proč tam Ježíš šel se svými učedníky, ale jistě to dalo apoštolům příležitost uvědomit si, jak jsou bohatí. To, že patří k vyvolenému národu, to, že mají svého Mistra, který se jim věnuje, že jsou bohatí svou vírou. Ale teď se vrací. Vrací se a spousta lidí na ně čeká. Každý z nich má určitě nějakou otázku, nějaký problém, chce s Mistrem mluvit. A tady se ozývá někdo, nevíme jeho jméno, někdo, kdo nemyslí za sebe. Kdo myslí na toho druhého, protože si uvědomuje a říká si: „On je na tom hůř než já. On je na tom tak zle, že on vlastně ani neví, že tady ten Mistr je. Je hluchoněmý. Nikdo mu to neřekne. On nemůže říct: ‚Zaveďte mě k němu.‘ On si nemůže pomoci sám.“

A tak, i když je ten člověk bezejmenný, anonymní, je to příklad pro nás, pro náš život. I my si často říkáme, jak jsme na tom špatně. Ale je tady druhý, kdo je na tom hůř než já. A tady se ukázala v evangeliu ta velká láska: Prosili ho.

Ježíš? Ježíš si ho bere stranou. Proč? Jednak pro Ježíše ten nemocný je osobou, osobností. Není to nějaký předmět jeho zájmu, není to předmět reklamy. Kdyby byl Ježíš nějaký šarlatán nebo kdyby byl nějaký politik, tak by se postavil doprostřed a řekl by: „Všichni se dívejte a všichni to obdivujte.“ Ale protože je to Boží Syn, tak jde bokem. Jde bokem, aby nepřiváděl toho nemocného do rozpaků, aby mu to nedělal ještě těžší. A bere s sebou jenom jeho rodinu nebo ty nejbližší, nevíme přesně koho. A říká: „Otevři se.“ Dotýká se ho a říká: „Otevři se.“

Dotknout se nemocného znamenalo sjednotit se s ním, právě ukázat tu svoji účast, ale v tomto jednání je taky nebezpečí, že nemoc, pokud je nakažlivá, přejde z nemocného na toho, kdo se ho dotýká. Ukazuje to právě zase Ježíšovu odvahu a to sjednocení se. To není jenom nějaké náhodné gesto. To je zcela určité gesto, kterým Ježíš říká to, co jsme slyšeli v prvním čtení: Přijde. On sám přijde.

Ten nemocný Ježíše neobtěžuje, naopak je pro něho důležitý, a Ježíš ho vrací. Vrací ho do života. Otevři se! Ať se otevře všechno, co brání. Ať se otevrou všechny ty závory, které zabraňují tomu, aby ten člověk mohl žít, existovat. Toto dělá Ježíš.

A co v tom prvním čtení? V tom prvním čtení je to velmi, velmi složité. Tam ten text zní právě tak útěšně, hezky, ale musíme si objasnit, v jaké situaci byl pronesen. Začalo to o mnoho let dříve. Pohybujeme se v osmém století před Kristem, my víme, že prorok Izaiáš byl za proroka povolán v roce 740 před Kristem, a pohybujeme se vlastně k začátku toho osmého století. Izraelité žili v situaci, která byla velmi podobná nám. U nás z jedné strany je na západě Německo, na východě Rusko. Oba ty národy se sem tlačí. My máme občas tendence přiklonit se k těm, občas k oněm. Izraelité na tom byli velmi podobně. Na jihu Egypt a na severu buď Asýrie, nebo později Babylónie (ta byla trochu víc na východ, ale to je vedlejší), a vždycky ti na severu nebo i ti z jihu se tlačili doprostřed a snažili se ovládnout to území, které známe dnes jako Palestinu, Izrael. A Izraelité, ještě v něčem jsme jim velmi podobní, nedokázali držet pospolu. Přesto, že to byl velmi malý národ, tak se rozdělili. Mluvíli stejným jazykem, věřili ve stejného Boha, ale rozdělili se. Deset kmenů proti dvěma kmenům. A to nepřátelství došlo tak daleko, že spolu válčili.

Začalo to tak, že Damašský král v dnešní Sýrii se spojil s tím králem, který vládl v Izraeli těm deseti kmenům, a začali přemlouvát krále, který vládl těm dvěma kmenům v Judsku, ten se jmenoval Achaz, aby šel s nimi bojovat proti Asýrii. A prorok mu říká: „Nedělej to. To není dobře.“ Achaz to odmítl a ti dva začli vést válku proti němu. Achaz se cítil v nebezpečí, a tak koho zavolať? No asyrského krále. Přece ten mi pomůže. Ten to udělal. Ale Izaiáš zase říká: „Nedělej to. Zase není to v pořádku, je to politikaření.“ Udělali to, Asyrský král pomohl. Pomohl za tu cenu, že zničil severní království, v roce 721 zničili hlavní město Samař, a odvedli do zajetí těch deset kmenů. A král Achaz začal být zavázaný Asyrskému králi.

Potom se králové vyměnili, v tom Judsku začal vládnout král Chizkiáš a v Asýrii začal vládnout král Sennacherib. A teď se to otočilo. Král, ten nový, si řekl: „A proč já budu poslouchat Asyrského krále? Já se spojím s Egyptským králem.“ Vyvolalo to další válku, Sennacherib přitáhl, vyplenil Judsko a schyluje se k obležení Jeruzaléma. Všichni mají obrovský strach. Kdo mohl, utekl, kdo nemohl, tak se snažil nějak zabezpečit. A do toho přichází Izaiáš a říká: „Nebojte se!“ Připadal jim jako blázen, jako někdo, kdo mluví úplně z cesty, jako někdo, kdo se nevyzná v politice a kdo neví, jak to chodí na světě.

Izaiáš je celou dobu uklidňoval, nicméně ho neposlouchali. Asyřané obklíčili Jeruzalém, ale nedobyli ho. Za nějakou krátkou dobu se museli vrátit domů. My dnes víme, že tam došlo k nějaké infekční nemoci, k nějaké nákaze a asyrské vojsko muselo zpátky domů, protože velká část Asyřanů pomřela před hradbami Jeruzaléma. A Izaiáš to celou dobu říkal: „Budte v klidu.“

Možná jste mě stíhali sledovat, jak jsem to vysvětloval, možná ne, to je jedno, ale asi určitě ve vás je z toho celého povídání jedna myšlenka: Byl to pěkný zmatek. A to je ono. To je ten kontrast mezi tím jednáním Ježíše a mezi jednáním těch králů a těch lidí, kteří tam byli kolem. Bylo to nečitelné, neprůhledné, těžko se v tom orientovali a přinášelo to zmatek

a strach. Nepřipomíná vám to něco? Dějiny se neustále opakují. Ježíš v dnešním evangeliu nás vyzývá, aby to naše jednání bylo takové nesobecké.

Prosili ho za něho, za toho nemocného. Tady všichni ti králové, kteří byli aktéry celého toho dlouhého dějství, mysleli především na sebe, jak se udržet u vlády, jak to zaonačit. A proto mění ty kabáty, mění ty strany, mění názory, co platilo včera, dneska už neplatí. A je to skutečně nepřehledné a není to k životu.

Izaiáš potom pokračuje a dává dva příklady. Je tam uzdravení člověka, jsou tam lidé postižení různými nemocemi, slepotou, hluchotou, chromý, němý. A druhý obraz je mrtvá nemocná příroda, kde není voda, nic nežije. Je normální, že člověk, když onemocní, snaží se získat zpět zdraví. A když je zdravý, tak že si ho chrání. Je normální, že zahradník, zemědělec se snaží přivést vodu, vláhu na své pole, na svou zahradu, aby z toho sklídl nějakou úrodu. Toto všechno jednání je nějak čitelné, ale my lidé máme občas takovou špatnou vlastnost, že nechceme, aby půda kolem nás byla zavlažená, že si libujeme v tom, že ty vztahy jsou takové nepřehledné, že to je zamotané a nesnažíme se do toho vnést to jasno, jako Ježíš.

Bratři a sestry, i nám Ježíš říká a nabízí to „otevři se“. Osobně myslím, že nemá cenu o tom nějak hluboce uvažovat, ale že je potřeba vzít si příklad především z toho bezejmenného člověka, který když se setká s Ježíšem, prosí za toho svého souseda, který je na tom ještě mnohem hůř než on.

Nedělat nic znamená dát prostor zlu

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

16.09.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

24. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 50,5-9a](#); 2. čtení [Jak 2,14-18](#); evangelium [Mk 8,27-35](#);

Bratři a sestry, nějakých 550 let před narozením Pána Ježíše prorok, kterému říkáme druhý Izaiáš, napsal své proroctví a v tom proroctví jsou čtyři písně. Říká se jim Písně o Božím služebníkovi. My jsme četli úryvek z druhé písně o Božím služebníkovi, a pokud si říkáte, že už jste to letos někdy slyšeli, tak je to naprosto v pořádku, čte se to vždycky na Květnou neděli.

Prorok, tady ten druhý Izaiáš, prorokoval v babylonském zajetí, ale ohlašoval návrat, ohlašoval odpuštění, byl to takový prorok útěchy, proto je trochu zvláštní to, že psal o trpícím služebníkovi. Když potom přišel Pán Ježíš, tak Ježíš zcela vědomě říká: „Ten služebník, to jsem já.“

Dnes jsme slyšeli, že ten služebník má za úkol kázat, mluvit, hlásat Boží slovo. Ne svoje slovo, ne svoje výmysly, ale Boží slovo. Proto je tedy učedníkem, je služebníkem toho slova. On neříká, co ho napadne, co mu slína přinese na jazyk, nehlásá svoje ideje, svoje myšlenky, ale to, co mu bylo svěřeno. A pro toto slovo se dostává do nesnází. Někdy není pochopen a některým lidem toto slovo vyloženě vadí. Na druhou stranu jsou zase lidé, kteří to slovo přijímají.

A my jsme tady slyšeli popis různého utrpení, ústrků, posměšků, opravdu i fyzického násilí, ale ten prorok říká: „Toto všechno, to, co bolí, to, co navenek vypadá, že člověku bere důstojnost, tak toto se člověka nemůže dotknout, protože to slovo toho člověka zároveň chrání.“

Tady se dostáváme k momentu, nebo té myšlence, skutečnosti, se kterou se setkáváme každý den - zlo. Zlo, které působí jeden člověk druhému člověku. Proč? Jak to je?

Písmo svaté nás učí, že ten začátek je v ráji, v tom, kdy Adam a Eva řekli Bohu: „Ne, nebudeme tě poslouchat.“ Následkem dědičného hříchu je to, že lidská přirozenost je nakloněna ke zlému. Co to znamená? To znamená, že když nebudu dělat nic, tak to samovolně půjde ke zlému. Když budu mět opravit jakoukoliv věc, třeba auto, a když si k tomu autu sednu a nebudu dělat nic, tak to auto se neopraví. Samo se neudělá nic. Ale když ráno nevstanu a nepůjdu do práce, tak už se to sune k tomu zlému a má to další a další následky. Zkrátka a dobře, nedělat nic znamená dát prostor zlému, zlu. Víra se tedy také projevuje v tom, že člověk se snaží postavit jakousi překážku tomu zlému. Tím, co dělám, chci ze svého života to zlo co nejvíce vytlačit. Přes všechnu snahu musím říct, že se mně to stoprocentně nepodaří. Musím přiznat s pokorou: „Ano, sám to nezvládnou. Vždycky budu potřebovat odpuštění.“

Nevíra, nevěra se projevuje taky tím, že člověk se nestará o to zlo a dobro, že je to člověku jedno, že je k tomu lhostejný, že mu to nevadí, že zlo se šíří třeba i skrze mou nečinnost. Takhle se také rozlišuje věřící od nevěřícího. Člověk, který je lhostejný, ten je, můžeme říci, také nevěřící. Ale člověk, který už napne svoje síly pro to, aby se nešířilo zlo, a aby se šířilo dobro, tak toho člověka už můžeme označit jako věřícího.

Bratři a sestry, všichni se s tím setkáváme každý den. Nikdo z nás nechce trpět. Nikdo z nás nechce, aby trpěli ti, které známe, naši nejbližší, ti, které máme rádi, ale vůbec nepřejeme si, aby lidé trpěli, a tak, když Ježíš mluví o tom, říká: „Syn člověka bude trpět,“ tady u Ježíše jde o svobodné rozhodnutí, ne, že by ho do toho někdo vmanévroval, tak se to Petrovi nelíbí. Nehodí se to do toho konceptu. Jednak by učedníci chtěli, aby Mistr byl úspěšný. Samozřejmě, když bude Mistr úspěšný, i oni budou úspěšní, oblíbení, na výsluní, ale i tak nějak lidsky. Petr, protože má rád svého Mistra, si nepřeje, aby Ježíš trpěl.

Nechápe to, a protože ví, že jeho Mistr dokáže věci ovlivnit, tak jde za ním a říká: „To ne, opusť tuto myšlenku.“ A Ježíš mu říká: „Jdi mi z očí.“ Doslova se to dá přeložit, jako „jdi za mě“. „Nemáš na mysli věci božské, ale lidské.“ Petr to skutečně vidí z toho svého malého pohledu. Vidí to jako něco nepříjemného, čeho je potřeba se zbavit.

Tím, že mu Ježíš říká: „Jdi za mě,“ tak dává najevo, kdo to tu vede, kdo určuje směr a kdo určuje, kam se půjde, k jakému cíli. Ježíš chce říct: „Mám to v rukou. Je to moje rozhodnutí, já si za tím stojím. Vás často to zlo nějak spoutává, často uděláte něco a řeknete si: ‚To jsem si pěkně naběhnul, to jsem tomu naletěl,‘ často vám z toho vyjde to, jak říká takové moderní přísloví, že každý dobrý skutek musí být po zásluze potrestán.“ Člověk je často zklamán a je ochoten rezignovat, ale Ježíš říká: „Já to mám v rukou a já vím, co dělat. Od tebe čekám, že půjdeš za mnou. Já půjdu první a ty máš jít za mnou a máš se dívat na to, jak já jdu.“

Bratři a sestry, to je jediná cesta, dívat se na to, jak Ježíš šel, jak prožil to utrpení. Jednak na nikoho nesvolával odplatu, hromy a blesky, a nakonec říká: „Otče, odpusť jim, protože nevědí, co dělají.“ Takže ta síla spočívá v odpuštění a spočívá v tom, že jdu za Ježíšem v té těžké chvíli. Nejdou první, ale jdu za ním a dívám se na něho, který šel první.

Vždycky to bude těžké. Tady v tom prvním čtení i evangeliu se nikdy nemluví o tom, že to utrpení bude nějakým zázrakem odstraněno, ale mluví se zde o tom, že člověk dostane sílu, aby to překonal. Aby to nepřekonal jeho, ale aby tím prošel. A aby tím prošel jako ten, kdo nakonec zvítězí.

Vždycky tam bude nějaký otazník, vždycky tam bude obava, vždycky tam bude nejistota. Jediné, co mě teď v tuto chvíli napadá, je zopakovat tady příběh, který občas říkám na pohřbech. V Orientě, když tkají koberec, tak ti, kteří ho tkají ručně, mají ten vzor v hlavě, nemají ho nikde na papíře, nemají ho nakreslený a musí se snažit vybat si ho a promítnout ho do toho koberce. Ono se jim to taky někdy nepodaří. A tak protahují ty nitky, vážou uzlíky a dívají se na ten koberec z té strany, které říkáme rub, a je to ta strana, která nakonec bude ležet u země. Oni nevidí ten vzor, protahují nitky, vážou uzlíky. Dlouhé hodiny, dny. Až nakonec zaváží poslední uzlík, tak se ten koberec otočí a teprve v tu chvíli je vidět ten vzor.

Bratři a sestry, my jsme těmi, kteří protahují nitky, vážou uzlíky a snažíme se, aby ten vzor našeho života byl co nejkrásnější. A prorok i Pán Ježíš nám říká: „Já vám v tom fandím. Já jsem s vámi a já vás v tom posiluji.“

Poděkujeme mu za to, a když budeme trpět, dívejme se na Ježíše, který to trpěl před námi.

Ježíš objímá i tebe

*P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce
23.09.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce
25. neděle mezidobí*

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 2,12.17-20](#); 2. čtení [Jak 3,16-4,3](#); evangelium [Mk 9,30-37](#);

Jak jsem říkal, bratři a sestry, na začátku mše svaté, dnes jsme se shromáždili především proto, abychom Pánu Ježíši, Pánu Bohu děkovali. Texty, které jsme slyšeli, které odpovídají 25. neděli v mezidobí, jsou takové trochu smutné. Jsou to texty, ve kterých Ježíš znovu říká apoštolům, že bude trpět, a to už podruhé.

Apoštolové se zaměřili na ten začátek: „Syn člověka bude vydán lidem do rukou a zabijí ho.“ Toto slyšeli, zneklidnilo je to, jaksi je to vykolejilo. Řekli si: „Už to slyšíme podruhé,“ svým způsobem se zděsili a přeslechli to pokračování: „Ale za tři dni po své smrti vstane.“ To první je zneklidnilo, rozklepalo, zachvátila je jakási vnitřní panika a už nedávali pozor. Už neposlouchali, co Ježíš říká dál.

Nás tady toto by mělo vést k tomu, abychom se snažili Ježíšovo poselství vždycky slyšet celé. Ne jenom kousek, nevytrhávat z toho něco, ale brát to jako jeden celek, jako všechno, co patří k sobě.

Ve Starém zákoně v knize Moudrosti jsme slyšeli zase takový nářek. Nářek jednoho zbožného Izraelity, nářek nad tím, jak Izraelité musí těžce obhajovat svoji víru proti řeckým utlačitelům. Kniha Moudrosti je jeden z nejmladších spisů Starého zákona a vlastně reflektuje, nějak se v ní odráží to, čemu se říká Makabejské války. Jednak tam při těch Makabejských válkách židé skutečně byli pronásledováni pro svoji víru od Řeků, ale co ještě mnohé víc ranilo, bylo to, že určitá, ale dosti velká část Izraele od víry v Hospodina, v Boha Jahve, odpadla k víře v pohanské modly, pohanské bohy. A toto i svatopisce, pisatele knihy Moudrosti, velmi bolelo.

Jinak můžeme říci, že autor popsal, zaznamenal něco, co všichni známe: „Bezbožníci řekli: „Číhejme na spravedlivého. Podívejme se, zda jsou pravdivá jeho slova. Zkusme, jak to s ním skončí.““ Nejdříve asi bude dobré vysvětlit si, kdo jsou to ti bezbožníci, kdo se tím myslí, a kdo se myslí těmi spravedlivými, protože autor knihy Moudrosti použil ta slova v trošičku jiném významu, než v jakém je používáme my.

Začneme u těch spravedlivých. Spravedlivým je zde míněn člověk, který, my bychom dnes řekli, usiluje o svatost. Ale to je pořád takové obecné, moc nám to neříká. Můžeme tedy říci, že spravedlivým je zde míněn ten, kdo se snaží žít ze své víry. Kdo se snaží o to, aby jeho víra byla vidět v jeho životě. Aby to nebylo napsáno jenom v nějaké matrice, v křesťanském listu, ale aby to bylo něco živého. Něco, co bude žít zároveň s tím člověkem.

A bezbožník? Bezbožníkem je míněn člověk, který jako nejvyšší autoritu uznává sám sebe, a jako nejvyšší zákon se řídí tím, co je dobré pro mě. Mohli bychom tedy označit dnes takového člověka jako člověka sebestředného a pyšného.

Každý z nás zažil v životě určitě tu situaci, kdy jsme o něco usilovali, o něco dobrého, kdy jsme se snažili něco udělat, a objevil se nakonec někdo, kdo to takzvaně poplival, kdo na adresu toho našeho dobrého díla a našeho dobrého snažení utrousil nějakou nelichotivou poznámku, někdo, kdo řekl, že stejně kdovíjak to je. Hodil potom nějakou pomluvu, a tak můžeme říci, to pošpinil. Všechny nás to určitě zranilo a bolelo. Autor knihy Moudrosti říká je potřeba s tím počítat. On nehledá důvody, on říká tak to prostě je. Říká dál, člověka by to nemělo zneklidnit, ale hlavně by ho to nemělo odradit. Ale jinak autor té knihy Moudrosti zůstává v určitém pesimismu. Když bychom to srovnali s dnešním evangeliem, s tím dnešním evangeliem, tak je to právě ten začátek: Syn člověka bude vydán lidem do rukou a oni ho zabijí. Tady to končí v knize Moudrosti, ale v evangeliu to pokračuje, a to je pro nás to důležité a to podstatné: „Ale třetího dne vstane z mrtvých.“

Pán Ježíš k apoštolům mluví, ale ta rozmluva se děje na několik etap. To nebylo na jednom místě. Jestli jste si všimli, tak to začínalo, že byli na cestě z hory, z hory proměnění, a vrací se do Kafarnaum, a potom půjdou do Jeruzaléma. Ale napřed byli na cestě, potom přišli do domu, když byli v tom domě, Ježíš si sedl a nakonec objal dítě. Ježíš k apoštolům mluví i těmito gesty. To není náhodou, Ježíš to tak skutečně udělal, a i ta gesta, to všechno má svůj význam v tom, co Ježíš chce vysvětlit.

Cesta je obrazem nebezpečí. My jsme každý den na cestě. Jsme na cestě do práce, do školy, z práce, a na té cestě se setkáváme s různými lidmi. S lidmi, kteří nám chtějí pomoci, s lidmi, kteří jsou k nám lhostejní, s lidmi, kteří nám chtějí často i ublížit. Setkáváme se s nebezpečnými situacemi. Koneckonců i na silnicích je toho dnes spousta. Tedy cesta je chápána jako místo, kde se člověk ocitá v nebezpečí. Naopak dům je chápán jako místo, jako symbol bezpečí. Mohu zavřít i dveře, nikdo cizí se tam nedostane. Ale také bezpečí v tom slova smyslu, že jsem tam s lidmi, které já mám rád, kteří mají rádi mě, s lidmi, s kterými si vzájemně projevujeme lásku, starost jeden o druhého. A Ježíš těmito dvěma obrazy chce říct apoštolům: „Jistě jste zažili mnoho nebezpečí, ale já vám dám také pocítit ten klid. Já vám dám zakusit bezpečí. Se mnou můžete zažít tu radost z toho být spolu.“

A tak, bratři a sestry, i my dnes chceme poděkovat za to, že v těch nebezpečích nás Bůh provázel. Chceme poděkovat za všechny ty okamžiky a momenty, kdy jsme se spolu s Ježíšem cítili dobře a v bezpečí. Za všechny ty momenty, kdy se nás Ježíš ujal a učil nás. Ježíš objal nakonec dítě. Dítě v té době bylo jakýmsi symbolem nicotnosti. Dítě nemělo žádnou hodnotu, žádnou cenu. Člověka si začínali vážit až teprve když mu bylo třicet let. Do té doby ve společnosti neznamenal nic.

Ježíš objímá bezejmenné dítě. Mnozí badatelé se snažili zjistit, jak se to dítě jmenovalo. To je úplně jedno, jak se jmenovalo, a to jméno tam zase není uvedeno schválně, to už víme, protože když se tam mluví o nějakém bezejmenném člověku, tady o bezejmenném dítěti, tak se tím chce říct: „Ježíš objímá i tebe.“ Ne „by objal“, ale Ježíš objímá i tebe. S tím, jak se cítíš zranitelný, bezbranný, jak se cítíš malý. Ale objímá také tvoji upřímnost, tvoje nadšení, protože dítě bývá nadšené ze všeho nového, tvoji ochotu učit se a tvoji ochotu růst – růst ve vztazích, růst ve vztazích k člověku i Bohu.

Bratři a sestry, když budeme prožívat něco nepříjemného, něco nebezpečného, vzpomeňme si, že nás Ježíš objímá. Když budeme prožívat radost, klid a bezpečí, uvědomme si, že Ježíš nás objímá. Je vždycky s námi – na cestě i v domě.

Děkujeme za to.

Ta víra musí být čistá jako zlato

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

28.09.2012 - pátek, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek sv. Václava

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 6,9-21](#); 2. čtení [1 Petr 1,3-6;2,21b-24](#); evangelium [Mt 16,24-27](#);

Bratři a sestry, v prvním čtení z knihy Moudrosti se starozákonní autor obrací k vládcům a nastiňuje jim jakýsi program, nějaké morální zásady, jak by jejich vláda mohla vypadat, čím by se mohla řídit. Bylo to v době vlastně, kdy většina těch vládců o sobě říkala: „Já jsem bůh, já nejsem obyčejný člověk, klanějte se mi.“ Ale jejich jednání právě z toho hlediska morálního a takhle, tak bychom označili jako „bída a utrpení“.

V druhém čtení svatý Petr mluví ke druhé generaci křesťanů. Tato druhá křesťanská generace už zažila pronásledování. Neznali Pána Ježíše, znali už jenom některé apoštoly a některé lidi, kteří byli s Ježíšem, ale ti už postupně odcházeli, a oni se ptali: „Co z té víry máme? K čemu nám víra je?“ Samé nevýhody, jenom pronásledování, těžkosti. A svatý Petr říká: „Vírou jste nesmírně získali. Jako byste se narodili znovu. Ten moment, kdy člověk přijme víru, se vlastně rovná tomu, jako když se znovu narodí.“

Ale potom dál Petr pokračuje a říká: Ta víra, nejde o to, aby byla „nějaká“. Ta víra musí být nejenom to, co já si myslím, ale Petr to přirovnává k tomu a říká: „Ta víra musí být čistá jako zlato.“ To není jenom o to, že já si myslím, že já jsem věřící, ale já musím usilovat o to, aby moje víra se skutečně kryla s tím, co říká Ježíš. Aby to byla víra v Ježíše, v Boha, a ne něco, co já si vytvořím.

A tak vlastně se stává to, že v životě křesťana, věřícího člověka, je ta víra podrobována zkouškám. Cílem těch zkoušek je, aby se ta víra vyčistila, upevnila, aby zazářila jako to čisté zlato.

A potom dál Petr pokračuje a staví před oči příklad Ježíše Krista, to, co jsme my slyšeli mockrát, ale on chce té druhé generaci křesťanů zdůraznit a říct: „Patřte k Ježíši. Nebo spíš on tím svým křížem, svým utrpením patří k nám. Společně patříme k sobě, a to je něco, co náš život velmi obohacuje.“

Bratři a sestry, my dnes si připomínáme svatého Václava. Možná si položíte otázku: A proč vlastně umřel? Nebo za co umřel? On umřel na jednu stranu kvůli politice. Jeho politika, jak by se to řeklo, mezinárodní byla velmi úspěšná, ale politika vnitrostátní už nebyla tak úspěšná. Nedařilo se mu získat lidi kolem něho. A proč je teda mučedník, když umřel kvůli politice? On umřel proto, že do té politiky vnášel svoji víru, že i v té politice se choval jako věřící člověk, jako křesťan.

My jsme mnohokrát slyšeli v minulých dobách: „Víra je něco, co je tvoje záležitost. To sem netahej.“ A koneckonců dneska to slyšíme taky: „To je tvoje, to je osobní, ale tady je pak nějaký veřejný život, a to sem nepatří.“ Svatý Václav říká: „Patří.“ On jednal podle zásad, a těm zásadám se nezpronevřil právě, i když jel do Staré Boleslavi, aby oslavil svátek svatých Kosmy a Damiána, i když byl varovaný, že jeho bratr něco chystá. To nebyla nějaká nahodilá akce. To bylo připravené, naplánované. Někdy se říká, jako že tam ti velmožové se trochu opili a rozhodli se Václava zlikvidovat. To plánovali dost dlouho dopředu, protože my víme, že potom následovali další. Neumřel jenom Václav, ale umřeli i lidé, které bychom označili jako jeho přátele, jeho nejbližší. To bylo naplánované. A odpovídá to něčemu, co zažil Pán Ježíš. Jidáš věděl, že Ježíš půjde po večeři na Zelený čtvrtek do Getsemanské zahrady. Boleslav a ta klika věděli, že Václav má ve zvyku jezdit a navštěvovat kostely, když se tam oslavuje ten mučedník, komu jsou zasvěceny. Oni věděli, že Václav druhý den ráno půjde na tu mši svatou. Ale toto jsou vnější zásady, kterými on se řídil, ale tomu odpovídalo i to vnitřní.

Bratři a sestry, a toto my vlastně obdivujeme. V politice se často mluví o umění možného, o kompromisu a používá se tam termín pragmatismus. To znamená jako uděláme teď to, co se nám teď hodí, co je teď dobré. Tím se budeme řídit. Václav toto nedělal. On nedělal tyto kompromisy. Ale taky za to zaplatil životem.

Bratři a sestry, žijeme v době, kdy se dělá mnoho kompromisů. Kdy se u mnohých věcí říká: „A to se nemusí brát tak vážně, ne tak doslova, abychom nevypadali jako fanatici, aby to nevypadalo, že jsme tomu příliš oddáni.“ Václav byl věřící a tečka. A podle té víry žil, podle té víry uvažoval, podle té víry mluvil, podle víry konal. Je na něm právě vidět tato krásná jednota. A to něco, co platilo tenkrát a platí to i dnes a bude to platit vždycky.

Svatého Václava je potřeba si připomínat pro tuto stálost, pro tuto věrnost, protože jedině jestli budou v našem národě lidé, kteří budou podobní svatému Václavovi, tak se to bude obracet k lepšímu. Jinak ne. Vyprošujeme si sobě i celému našemu národu, aby lidí, kteří se nechají inspirovat těmi hodnotami, které vyznával, věřil svatý Václav, aby těch lidí bylo co nejmálo a abychom pokud možno k nim patřili i my.

Kéž se tak s Boží pomocí stane.

O vztazích

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

07.10.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

27. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Gn 2,18-24](#); 2. čtení [Žid 2,9-11](#); evangelium [Mk 10,2-16](#);

Bratři a sestry, dnešní texty, vlastně všechny tři, vypráví o vztazích. Všechny ty texty nám říkají různým způsobem, různými slovy a pomocí různých obrazů asi toto: Člověče, jsi povolán k tomu, abys tady na světě budoval vztahy. Ne, abys je bořil, ale abys je budoval.

Toto je základní myšlenka, takový jakýsi ideál, ke kterému se musíme vracet, protože všichni jsme v nebezpečí, že naše sebeláska nás dovede k tomu, že ty vztahy budeme bořit. Ne budovat, ne stavět, ale ničit. Naše láska nás vede k tomu, abychom je stavěli, ale bohužel jsme lidé pohodlní, jsme lidé, kteří mají sklony na toto zapomínat. Ale to není jenom náš problém, to je problém lidstva obecně.

Starozákonní čtení, které jsme slyšeli, vzniklo nějakých 900 let před narozením Pána Ježíše. Nevíme vůbec, kdo to napsal. Podle toho, že ten svatopisec nazývá v originále Boha jménem Jahve, tak se mu říká jahvista. A už těch 900 let před narozením Pána Ježíše bylo potřeba ten ideál vytáhnout a ukázat ho, připomenout ho Izraelitům.

Pán Ježíš vlastně musel udělat to stejné. Musel postavit ten ideál před oči těm, kteří se považovali za strážce víry a mravů, farizejům. Oni se domnívali, že nastražili na Ježíše perfektní léčku, past, a že to tentokrát sklapne. A ta ironie, ten paradox spočívá v tom, že jednak Ježíš se tedy z toho krásně dostal, ale Ježíš i těm, kteří se považovali za znalce a odborníky na tuto problematiku, tak jim říká: „Zapomněli jste na podstatnou věc. Udělali jste to, k čemu lidé mají sklony: obejít, najít si nějakou zkratku, najít skulinu v nějakém výroku, v nějakém nařízení.“

Ale zůstaňme u toho starozákonního čtení. Tam je to vidět moc pěkně. Jak jsem říkal, to, o co jde hlavně, jsou vztahy. Není dobré, že člověk je sám. To říká Bůh, Jahve. Bůh, který dal člověku k dispozici celý svět. Rájem, Edenem v tu chvíli byl celý svět. Nikdo tam neškodil nikomu, nikdo tam nežil v nepřátelství, byla tam krásná příroda, všechno to bylo jaksi ideální, ale mělo to jednu chybu: člověk byl sám. Jménem člověk je v tuto chvíli nazýván muž. Člověk se hebrejsky řeke adamách, my to překládáme tím adam. Byl ale sám. Měl k dispozici všechno, ale nebyl s ním nikdo.

Naši bližní nám kolikrát, jak říkáme, lezou na nervy, chtěli bychom se jich zbavit, a zapomínáme na to, že by se nám po nich velmi brzo začalo stýskat. Vlastně jeden z nejkřutějších trestů, které lidé praktikují, je to, že člověka někde zavřou samotného. Že s nikým nemluví, že nikoho nevidí, že je sám. Jakkoliv nám připadá soužití těžké s našimi bližními, takováto samota, samota, kdy nemohu komunikovat, kdy nežiji žádné vztahy, je opravdu trestem, a často peklem.

Takže Bůh říká tady tuto první věc: „Jsi stvořen k tomu, člověče, abys žil ve vztazích. A nemysli si, že bez těch vztahů ti bude nějak lépe.“

„Udělám mu pomocníka, který by se k němu hodil.“ Pořád je aktivní Bůh ve své starosti, ve své péči. Důraz je na tom slovíčku „se hodil“. Ne každý vztah je pro člověka vhodný, ne každý vztah prospívá. Dál jakoby se ten příběh přerušuje a mluví se tady o stvoření všech věcí a o jejich pojmenování. Svatopisec tady používá obraz: Bůh je stvořil z hlíny. Proč z hlíny? Můžeme se tomu smát nebo usmívat. No, je to materiál, který Izraelité znali. Byl to v podstatě nejpoužívanější materiál té doby a toho místa. Ono tam v podstatě nic jiného ani není. A Bůh tedy použil to, co měl k dispozici.

Nevím, jestli znáte přísloví, které říká: Jaké dříví mám, tím topím. V podstatě je to výrok, který říká, že nemám k dispozici moc dobrý materiál, ale tím dřívím se většinou myslí i lidé. Tedy pracuji s tím, co mám. Bůh pracuje s tím, co má, pracuje s námi.

Izraelité věděli, že zdatný hrnčič udělá z hlíny udělat jednak krásné nádoby, a jednak nádoby, které pomáhají, které usnadňují život. Ale taky věděli, že když hrnčič bude nešikovný, tak z toho vznikne zmetek, který nebude k ničemu. Ale Bůh je zdatný hrnčič a on dokáže vytvořit z toho, co má, krásné dílo. My jsme ta hlína, ale on s tím pracuje. On se za nás nestydí. On neříká: „Půjdu si najít nějaký lepší materiál.“ Ne, jsme pro něho dobří. Jde o to, jestli my uznáme Boha, že on je dost dobrý pro nás.

Dát jméno. Když někdo objeví nějakého nového brouka, pojmenuje ho. Hvězdář uvidí na nebi novou planetku, pojmenuje ji. Rodiče, když se jim narodí dítě, dají mu jméno. V Orientu dát jméno mělo ještě mnohem větší význam než dnes u nás. Bylo to chápáno jako že ten, kdo dává jméno, kdo zná jméno, má moc na tím pojmenovaným. A proto když král jmenoval nějakého úředníka, nějakého ministra, tak mu změnil jméno. Tady se tím chce říct: Člověče, Bůh ti to skutečně dává do rukou. Dává ti to do rukou, aby ti to sloužilo, aby ty ses z toho radoval, abys to zdokonaloval.

Dál se ten příběh vrací k tomu místu, kde by přerušen. Vhodná pomoc. Nenašla se vhodná pomoc, a proto ji Bůh vytvořil. Zase můžeme se pousmát nad tím způsobem, nad tím obrazem, kterým je to vylíčeno. Bible je kniha náboženská. Není to kniha historická, není to kniha přírodovědecká, ale náboženská, teologická, a tato výpověď o tom, že žena je stvořena z těla muže, v sobě skrývá teologickou a morální výpověď právě o tom, že oba mají stejnou důstojnost, oba byli stvořeni k obrazu Božímu. Na jiném místě o kousek dál Písmo svaté říká: Bůh stvořil člověka, jako muže a ženu je stvořil. Celý člověk je tedy muž a žena. Ti dva patří k sobě, ti dva se hledají, doplňují se a ti dva vytvářejí jednotu. Je to skutečně o tom, že těch 900 let před Kristem, ale i v době Pána Ježíše velmi spekulovali o tom, jak je to s tou lidskou důstojností – jestli mají oba stejnou, jestli se to mění s věkem nebo s barvou pleti a podobně. Jestli si vzpomínáte, tak jsme si říkali, že v době Pána Ježíše dítě nemělo žádnou důstojnost, žádnou hodnotu a měnilo se to až v momentě, kdy tomu člověku bylo třicet let, tak ho pak začali brát vážně.

Tady je použit obraz nebo obrat, že Hospodin Bůh vzal Adamovo žebro. V originále je tam použito slovo bok – bok člověka. Ale také to slovíčko bok může znamenat bok stavby, bok domu, bok chrámu, chrámové stavby. Izraelité chápali sebe, svůj národ, že jsou chrámem, že budují chrám. A takhle to myslí i ten svatopisec. Ti dva patří k sobě a mají spolu vybudovat stavbu, která vydrží.

A nakonec je tady řečeno: Bude se nazývat manželkou, neboť z manžela byla vzata. Toto je, řečeno slovy jednoho filmu, takový překladatelský oříšek. Skutečně. Je to věta, která je do moderních jazyků nepřeložitelná. Proč? Protože hebrejsky se muž řekne iš a žena se řekne iša. To znamená, že když někdo slyší tato dvě slova a nemusí znát ten jazyk, tak podle toho sluchu, podle toho zvuku už ho napadne, že ta dvě slova patří k sobě. Kdežto v moderních evropských jazycích, když se řekne muž, žena, mohl bych teď pokračovat, jak je to v dalších jazycích, když je někdo nezná, tak ho ani vůbec nenapadne, že ta dvě slova označují nějaké osoby, bytosti, které patří k sobě. A proto vlastně moderní jazyky vytvořily to, čemu se říká manžel, manželka, aby řekly: Tito dva, tento muž s touto ženou patří nějakým originálním jedinečným zvláštním způsobem k sobě. V té hebrejštině už to vlastně bylo zakotveno v jazyku.

Celý ten úryvek končil slovy: Proto muž opustí otce i matku a přidrží se své ženy a budou jeden člověk. První věta toho úryvku byla, že člověk, tedy muž, je sám. A končí to tím, že to slovíčko člověk už právě Písmo používá pro označení muže a ženy. V tom je ta výpověď, v tom je ten velký posun a poselství, které nám ten úryvek chce dát.

V době, kdy ten úryvek vznikl, synové neodcházeli zpravidla z domu, ale zůstali doma. Tak to bylo i v době Pána Ježíše. I těch 900 let před Kristem dokonce bylo možné, aby ten muž si tu ženu koupil. Bylo to tedy velmi vzdáleno od toho ideálu, od toho, že jeden člověk respektoval druhého, že jeden k druhému měl úctu. Ale jak jsem říkal, ten text nás vybízí k tomu, abychom se neřvali na to, jak to třeba funguje kolem, ale abychom se podívali na nějaký vzor a abychom si řekli: „Máš možnost. Máš možnost v tom druhém vidět obraz Boží, máš možnost ho respektovat, máš možnost ho ctít.“

Bratři a sestry, jak jsem říkal na začátku, jsme povolání k tomu, abychom náš život žili ve vztazích. Jakkoliv pod tím třeba někdy klopýtáme, jakkoliv se z toho cítíme unaveni, jakkoliv máme pocit, že se nám to třeba nedaří, tak je tady zase mnoho okamžiků, kdy se to podařilo a kdy cítíme radost z toho, že žijeme v těch vztazích. Takže když mluvíme o našich vztazích, nevnímejme je jenom jako něco těžkého, nesnadného, ale vnímejme je také jako něco, co nám přináší radost a pokoj v našem životě a uspokojení z toho, že jsme tady spolu.

Ježíš dává člověku čas

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

14.10.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

28. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 7,7-11](#); 2. čtení [Žid 4,12-13](#); evangelium [Mk 10,17-30](#);

První čtení nám přibližovalo modlitbu, která je připisována králi Šalamounovi, když nastoupil vládu. Prosí o moudrost. Každý z nás, když něco začíná, tak plánuje: jak to udělám, co kde koupím, jak to zařídím, co napřed, co podruhé, co zatřetí a podobně. Spíše plánujeme v tom smyslu praktickém právě jak to obstarat, jak to zařídít a podobně. Šalamoun byl také praktik – postavil Jeruzalémský chrám a další stavby, ale on v této modlitbě prosí, aby to, co bude dělat, aby to dělal dobře, aby to dělal dobrým způsobem, aby to dělal moudře. Moudře – dobře, to se víceméně překrývá.

Braťři a sestry, i my svěřujeme často svoje každodenní potřeby Pánu Bohu. Svěřujeme mu to, co budeme dělat. Prosíme za zdar naší práce, prosíme ho za zdraví a podobně. To všechno je v naprostém pořádku a dělejme to dál, ale připojme k tomu prosbu: Pane, ať to, co dělám, ať to dělám moudře, ať to dělám dobrým způsobem.

V evangeliu přichází za Ježíšem člověk, mladý člověk, který se zřejmě dlouhou dobu rozhodoval, jestli za Ježíšem má jít, protože Marek přidává jednu drobnost: ... když se Ježíš vydával na cestu. Neříká tady odkud, to je vedlejší, ale zřejmě v tom mladém člověku byl takový jakýsi boj: „Mám se jít zeptat? No, potřeboval bych poradit, ale nevysměje se mi? Nebudu tam za hlupáka? Jak budu vypadat?“ Styděl se, bál se, ale nakonec to přemohl v poslední chvíli, Ježíš už odchází, on ví, že teď nebo nikdy. Tak jde a zeptá se. Navíc ještě u tohoto člověka vidíme, že byl vychován v úctě ke starším. Přišel, pokleknul před Ježíšem. To před Ježíšem nedělali, to se nedělalo, aby se před rabínem klekalo.

„Mistře dobrý“, všichni Ježíšovi říkali jenom mistře, rabi, učiteli, on říká: „Mistře dobrý.“ Vychování měl na jedničku, vystupování bezvadné, navíc byl to člověk vnímavý, protože cítil, že jeho životu něco chybí. On se opravdu snažil, ale něco tam chybělo. Nevíme, jestli se k tomu dopracoval i sám, co tam chybí, ale Ježíš ho k tomu dovedl a říká mu: „Je tu něco, co ti bere radost, co ti bere spokojenost a klid ve tvém životě. V tu chvíli nebo v situaci toho mladíka to byl velký majetek.

Mimochodem, vidíme, že dokázat, jak se říká, ukočírovat velký majetek, že to není vůbec jednoduché. Moudře hospodařit s velkými hodnotami umí málokdo. A vidíme to na našem národě, jak to mnoho lidí neumí, protože kdyby to uměli, tak by to vypadalo mnohem lépe.

Ale Ježíš tady nemá na mysli jenom hmotné věci. To mohou být i nehmotné věci. To je něco, co nám bere radost, něco, co nás spoutává, něco, co stojí jako takový balvan mezi námi a Ježíšem. Ježíš mu nenařizuje, Ježíš mu radí. Tam je rozdíl, velký rozdíl. On říká: „Znáš přikázání, to je to, co je nařízené,“ ale potom mu chce poradit. My víme, že když Ježíš radí, tak radí dobře. Ježíš nikomu neporadí špatně. Ale je tam možnost volby, svobodného rozhodnutí. A ten člověk v tu chvíli není schopen to přijmout. Odchází. Nemůže najít odvahu k tomu, aby změnil radikálně svůj život.

Ten příběh je otevřený do budoucna. Není tam jméno toho člověka, není tam řečeno, jak to s ním dopadlo, i když nás by to hodně zajímalo, jestli nakonec se nestal Ježíšovým učedníkem nebo jestli nebyl pokřtěný. Marek to možná věděl, ale to tam není schválně, aby to schválně bylo otevřené do budoucna. Aby tam bylo zdůrazněno to, že Ježíš dává člověku čas.

A po celou tu dobu Ježíš provází toho mladého člověka svým pohledem lásky. Když po někom my něco žádáme a on to nesplní, tak se na něho díváme zpravidla s nevraživostí, s nelibostí, ale asi ne s láskou. Ježíš nás tady na tomto příběhu učí, jak se dívat i na ty, kteří neplní naše očekávání, kteří neplní naše přání, nejednají podle našich rad. Ale každopádně je to příběh každého z nás. Každému z nás Ježíš dává čas a na každého z nás každý den našeho života Ježíš hledí s láskou. Buďme si toho vědomi, děkujeme za to a snažme se ho napodobit.

Ježíš Kristus přišel, aby usmířil a narovnal vztahy

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

21.10.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

29. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 53,10-11](#); 2. čtení [Žid 4,14-16](#); evangelium [Mk 10,35-45](#);

Bratři a sestry, když jsme vyslechli texty, tak jste si možná řekli: „To jsme už někdy slyšeli.“ Ano, evangelium, které jsem právě přečetl, tak to čteme o hodech, o svátku svatého Jakuba. A ten kratičký úryvek ze Starého zákona čteme vždycky na Velký pátek. Ten kousek, který jsme slyšeli, je výňatek z takzvané čtvrté písně o Božím služebníkovi a napsal ji takzvaný třetí Izaiáš. Na ten Velký pátek to čteme celé. Dnes jsme četli jenom kousínek, který vysvětluje, doplňuje Ježíšovu odpověď Jakobovi a Janovi na jejich žádost.

Když jsem si přečetl tu větu: „Nevíte, co chcete,“ tak jsem si vzpomněl na takové rčení, které říká: Neví, co chce, a nedá pokoj, dokud to nedostane. A s námi to tak dost často bývá, že jsme nespokojeni se svým životem, se stavem věcí v sobě i kolem nás, a teď hledáme. Hledáme nějaké řešení, nějakou cestu. A často se stává, že to řešení nás neuspokojí, a tak hledáme dál. A to je právě to, že často přesně nevíme ani, co bychom měli hledat.

Ten kratičký úryvek ze Starého zákona nás chce upozornit na to, že zpravidla k řešení, k tomu, aby se vyřešil nějaký problém, vede těch cest několik. A víra nabízí v určitých situacích řešení, které nám je na první pohled nepříjemné, takzvané proti srsti. Je to cesta, která počítá s obětí. Oběť, to je náboženský pojem, který je vždycky spojený s vírou. Bez víry oběť nemá význam.

Obětí myslíme něco, co člověk má a vzdá se toho. A mohu to obětovat ve prospěch druhého člověka, anebo to nabídnou Bohu. Ve Starém zákoně to bylo tak, že koupili nějaké zvíře, to zvíře zabili a spálili. A řekli: „Ať to nemá žádný člověk. Mohli bychom to mít my, ale my to dáváme Bohu.“ Jistě, bylo v tom něco, člověk se něčeho vzdával, ale vzdával se něčeho mimo sebe. Ježíš to změnil v tom smyslu, že se vzdal sebe, dal ze sebe. On dal přímo sebe. A Ježíš říká: „Oběť, kdy dám něco, co je vedle mě, má svou váhu, ale nejcennější a taky nejtěžší je ta oběť, kdy se já vzdám něčeho svého, třeba svého času nebo nějakých svých práv, něčeho, co bych mohl mít. A to je to nepříjemné, to je to, do čeho nám se nechce, protože si říkáme: „Proč?“

Jak jsem řekl, tento postoj je úzce spojen s vírou. Tam, kde není nějaká víra, tak chybí ten motiv, proč bych se toho měl vzdát, proč bych já to neměl mít, proč bych to měl přenechat někomu druhému.

Ty čtyři řádky, které jsme slyšeli ze Starého zákona, mluví o tom, že služebník, který bude trpět, usmíří, dá svůj život na usmíření. Tento výrok nám odpovídá na otázku, proč žil Ježíš Kristus na této zemi: aby učil, aby kázal, aby uzdravoval, ale to hlavní, proč přišel, je, aby usmířil. Aby narovnal vztahy. A toto si potřebujeme připomínat, toto potřebujeme slyšet, protože každá doba má s tím problémy, větší nebo menší. Naše doba s tím má velké problémy, protože mnohé vztahy jsou narušeny, mnohé problémy jsou vyhoceny a často si v tom lidé libují. Nesnaží se to urovnávat, usmiřovat, ale naopak vyhocovat to. Je pravda, že k tomu přispívají často i média, protože ta to vnímají jako senzaci, jako něco zajímavého, a proto to vlastně i často udržují takto vyhocené.

Boží Služebník přišel, aby to pomohl urovnat, aby to zahladil. Ale nepřišel to zahladit silou, nepřišel toto urovnání nařídít, nepřišel, že by řekl: „Vy se musíte smířit. Já vám to nařizuji. Já to po vás chci.“ Ale přišel a dal sám ze sebe, obětoval ze sebe. Je to cesta, která je obtížná, nepříjemná, ale je to cesta, která vede k výsledku.

Začátek toho dnešního úryvku mluvil o tom, že ten Služebník svým utrpením usmíří. Ale tím ten úryvek nekončil, protože kdyby tím skončil, tak by to bylo takové pesimistické, ale on pokračuje: „Uží potomstvo, které bude žít dlouho. Skrze něho se zdaří plán. Uvidí světlo, nasytí se svými dny.“ To všechno jsou biblické obraty a obrazy, které nám jsou už trochu vzdálené, ale chápeme je velice dobře. Každý rodič chce vidět dorůst svoje děti, touží po tom, aby viděl svoje vnuky, a když vidí svoje pravnučky, tak je šťastný. A toto platilo už ve Starém zákoně. Dlouhý život, možnost vidět generace, které přicházejí na svět a budou pokračovat v tom, co já jsem začal, bylo považováno za velké Boží požehnání. Mít účast, sledovat třeba i z povzdálí to, jak ta lidská společnost se vyvíjí, jak roste, jak postupuje, z toho se každý skutečný rodič těší.

„Pro útrapy své duše uvidí světlo.“ Vzpomeňme na to, že jednou z egyptských ran byla tma. Nikam se nedalo jít. Světlo je zde míněno v té fyzické podobě, ale je zde míněno také jako schopnost rozpoznání dobra a zla, orientovat se v životních situacích, dobře se rozhodovat, říkali bychom, správně se rozhodovat.

A konečně: „Nasytí se svými dny.“ Když otevřeme první stránky Písma svatého, tak několikrát se tam opakuje, že se mluví o nějakém člověku, pak se mluví o tom, že zemřel, teď se tam říká, jak dlouho žil, a je tam taková věta: Zemřel sytý svých dnů. Je to zvláštní obrat, který my nepoužíváme. Je to obrat, který naznačuje, že ten člověk byl vyrovnaný, že měl v sobě pokoj. Že právě už neměl v sobě ten neklid, který třeba hnal toho Jakuba a Jana, aby žádali o ty posty, o to výsadní postavení.

„Sytý svých dnů.“ Znamená to, že člověk je vyrovnaný, že člověk má v sobě pokoj, že má v sobě i určitou radost. A toto nám nabízí tato cesta – připodobnění se k Božím služebníkovi. Už v té době, kdy ten text vzniknul, tak se ptali Izaiáše: „A kdo to je, ten služebník?“ A on jim říkal: „Já nevím. Možná je to konkrétní osoba, možná je to celý národ.“ A my dnes už víme. Vztahujeme to v první řadě na Pána Ježíše. V jeho osobě, v jeho životě, díle, se to skutečně naplnilo. Celé to proroctví se ukázalo, že se vztahuje na něho. Ale nejen na něho. Každý z nás má možnost stát se Božím služebníkem. Každý z nás má možnost nastoupit tady tu cestu – cestu, na které musíme počítat s tím, že budeme muset se něčeho vzdát, dát něco ze sebe, ale na druhé straně na této cestě je nám také slíbena určitá vyrovnanost, vnitřní pokoj, radost a to, že až bude jednou náš pozemský život končit na této zemi, že budeme odcházet s tím, že jsme nežili nadarmo, že náš život měl smysl a že všechno to, co jsme tady prožívali, ať už radostné nebo bolestné, můžeme přidat k tomu, co prožíval ten první a největší Boží služebník Ježíš Kristus.

Bůh vás přivede zpátky

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

28.10.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

30. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Jer 31,7-9](#); 2. čtení [Žid 5,1-6](#); evangelium [Mk 10,46-52](#);

Bratři a sestry, dnešní texty jsou plné pěkných myšlenek. Ať už to úsilí Bartimaia, který chce zpět získat zrak, anebo i (nám to třeba připadá zvláštní) svoboda, kterou mu Ježíš dává. Ježíš se ptá: „Co chceš, abych pro tebe udělal?“ My bychom řekli: „Přece to je zbytečné.“ Není to zbytečné. Ježíš se nechce ani tomu Bartimaiovi ani nikomu z nás vnucovat a nechává to na nás, jak my se rozhodneme.

A další myšlenky, které přinášejí útěchu, jsou obsaženy v úryvku, který jsme slyšeli jako první čtení. Dokonce jsou to dvě kapitoly z Jeremiášova spisu, třicátá a třicátá první, které se nazývají Kniha útěchy. Je to spíš knížka, dvě kapitoly. Ale abychom dobře pochopili ten název, obsah, bude dobré připomenout si souvislosti, kdy to vzniklo. Víme to celkem přesně. Pohybujeme se v roce 587 před narozením Pána Ježíše. Je to v době, kdy Babylóňané dobyli nebo dobývají Jeruzalém a už je rozhodnuto, že Babylóňané vyhrají. Ta válka vznikla z pýchy několika šlechticů v Izraeli, několika lidí, kteří se postavili na odpor Babylóňanům a celkem nesmyslně zavlekli celý ten lid do zkázy. A když už byli Babylóňané kolem Jeruzaléma a mnoho lidí se začlo bát a říkalo: „Jak to skončí? Co s námi bude?“ tak Bůh posílá Jeremiáše a Jeremiášovými ústy Bůh říká: „Vzdejte se.“ A oni říkali: „Ale to je divné. Oni nás budou považovat za zbabělce, pobijí nás. Něco špatného, hrozného se s námi stane.“ A Jeremiáš říká: „Ne. Bůh vám slibuje, že budete v klidu žít v této zemi. Neodvedou vás. Vzdejte se.“ A oni říkají: „Ale to nemá logiku.“ Jeremiáš se kvůli tomu dostal do vězení a nechtěli ho poslechnout. A taky ho neposlechli a dovedli to skutečně až do toho, jak se říká, hořkého konce.

Tedy Bůh posílá proroka, aby nabídl řešení. A je tady zase ta svoboda vybrat si to řešení nebo ho odmítnout. Izraelité to řešení odmítli. Když my někomu něco radíme a on nepřijme naši radu, tak co se stane? No, dost často řekneme: „Tak si dělej, co chceš. Já jsem ti radil dobře, a teď už to mě dál nezajímá. Teď si to budeš muset vylízt, co sis navařil.“ A obrazně řečeno přibouchneme dveře. Už nechceme s tím člověkem mít nic společného, protože říkáme: „Tys neposlechl moje dobře míněné rady.“ A Bůh jedná jinak. Ti Izraelité, jak jsme to slyšeli už v komentáři, když jsou odváděni do zajetí, tak Jeremiáš říká: „Bůh vás přivede zpátky.“

Doslova tam je použitý minulý čas: Hospodin zachránil svůj národ. Ne zachrání, ale zachránil. To má zvláštní takovou výpověď, že se chce říct: Je to hotové. Je to rozhodnuté. Bůh o tom neuvažuje, že by to mohl udělat, ale on to udělal. Proto je tam použit ten minulý čas.

Jim to určitě znělo jako pohádka, ale mělo jim to dodat naději. Naději do toho, co bude. Trvalo to sedmdesát let, a ne už tito lidé, ale jejich děti se vrátily zpátky do Izraele. Je tam popisována ta zpáteční cesta, která na jedné straně bude obtížná, na druhé straně bude radostná. Na té cestě jsou lidé se svými radostmi, ale i se svými bolestmi. Tady jsou míněny nebo vyjmenovány různé jakési životní situace. Mluví se tady o slepých, kulhavých. To jsou ti, kterým se těžko jde. Slepce musí někdo vést. Ten netrefí na neznámém místě. Se ženami v naději, tedy s těhotnými, a nedělkami, tedy s těmi, které porodily. Vlastně obojí chce říct: Člověk, který je nějakým způsobem oslabený, ale který očekává. Člověk, který potřebuje pomoc, ale má radost. Má radost, má naději, že třeba, když se mluví o těch slepých, kulhavých, že se to obrátí k dobrému. Chce se tím říct, že Bůh nevyklučuje nikoho. On říká: „Já mám pro každého to cestu. Každému ji nabízím a každý po ní může jít.“

A nakonec je tady jmenovaný Efraim: „Stal jsem se totiž Izraeli otcem, Efraim je mým prvorozencem“. Nám to nic neříká, ale pro ty, kteří byli odváděni do toho zajetí, tak to bylo zase slovo k přemýšlení.

Kdo byl Efarim? Musíme se vrátit ještě víc dozadu. Praotec Jákob měl vícero synů. Devátým z nich byl Josef. Josefa jeho bratři prodali do otroctví do Egypta, protože ho neměli rádi. Když už byl Josef v Egyptě, tak se Jákobovi narodil desátý – Benjamín. A mezitím Josef byl napřed otrokem, potom se dostal do vězení a nakonec se stal jakýmsi správcem celého Egypta. Jeho postavení se změnilo, on se stal bohatým, byl šlechticem, oženil se. A narodili se mu dva synové – Manasse a Efraim. Manasse znamená „Bůh dal zapomenout“. Tím chtěl Josef říct, že Bůh mu dal zapomenout na všechny ty těžkosti, na všechna příkoří, která prožil. A Efraim znamená „Bůh rozmnožil“. Chce tím říct, rozmnožil majetek, postavení, chtěl tím poděkovat za všechno, čeho dosáhl. Takže Efraim nebyl v žádném případě prvorozený, ale naopak byl nejmladší.

Když se ty rodiny znovu setkaly, Jákob projevil přání adoptovat, přijmout za vlastní Manasse a Efraima. To se stalo a tím se dochází k tomu počtu dvanácti kmenů Izraele. A když Jákob umíral, tak chtěl všem svým synům, i tady těm adoptivním, požehnat. Tak přivedli Manasse i Efraima k Jákobovi, který už ležel v posteli, a postavili Manasseho na pravou stranu, protože byl starší, a Efraima na levou, protože byl mladší. A teď Jákob měl dát ruce na jejich hlavy a pronést požehnání. A už to vypadalo, že Jákob už zcela není jaksi při síle, při smyslech. A Jákob v tu chvíli udělal něco, co nikdo nečekal. On ty ruce vztáhl, ale překřížil je. Josef si myslel, že se jeho otec, tedy dědeček těch dvou, spletl, a tak se pokusil ty ruce rozdělit. Ale Jákob dal najevo, že ví, co dělá. A tak se stalo, že Efraim jaksi předběhl svého bratra Manassesu. Nikdo nevěděl, co to v tu chvíli znamená, co se bude dít dál.

Jak šly dějiny, jak šly staletí, tak z kmene Efraim vzešlo hodně králů. Byli to králové, kteří založili takzvanou Severní říši nebo Izraelské království, a hlavní město bylo v Samaří. A bylo to království takové velmi odbojné, které bojovalo proti Jeruzalému, které se stavělo do opozice. Nebylo jednoduché s nimi vyjít. Bylo to takové hodně zamotané.

Určitě vy si teď říkáte: „To si nemůžu zapamatovat. Vždyť to je tak složité.“ Bratři a sestry, je život každého z nás jednoduchý? Není někdy taky takhle zamotaný? A toto chtěl připomenout Bůh těm Izraelitům, kteří šli z Jeruzaléma do babylonského zajetí a ptali se, co nás čeká. A toto chce Bůh říct i nám: „Jakkoliv tvůj život bude zamotaný, jakkoliv to bude složité, jakkoliv budeš prožívat obavy, co bude, co přijde, já jsem s tebou. Já ti ty dveře nepřibouchnu dokonce, i když ty nebudeš poslouchat moje dobré rady.“ Toto už je hodně na hraně a člověk rozhodně nemá toto jaksi pokoušet. Rozhodně

Homilie 2012

nemá zkoušet, kam až ta Boží shovívavost jde, ale má být za ni vděčný. Máme říct: „Bože, děkuji ti, že nejednáš jako my, lidé. Že se nestavíš do pozice nepřítele, ale že jsi ten, který hledá a nabízí ty cesty smíření.“

Bratři a sestry, ti Izraelité, když odcházeli, tak nevěděli, co získají, co bude dál. Bartimaios věděl, teď je ten okamžik, teď je ten moment, kdy mohu získat. A proto si za tím šel, jaksi hlasitě, naplno, s celou silou, s celou svou energií. I my berme každý den jako dar od Boha, jako možnost získat, a snažme se jít do toho, jak se dnes říká, naplno.

Učedník je ten, kdo je blízko

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

01.11.2012 - čtvrtek, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Všech svatých

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Zj 7,2-4.9-14](#); 2. čtení [1 Jan 3,1-3](#); evangelium [Mt 5,1-12a](#);

Bratři a sestry, pro dnešní slavnost Všech svatých byl vybrán jeden z nejdůležitějších textů Nového zákona. To, co Ježíš dnes říká apoštolům, co jsme slyšeli, tak vlastně tomu odpovídá ve Starém zákoně Desatero, přijetí smlouvy, a znamením té smlouvy mezi Bohem a izraelským národem je Zákon, to, čemu my říkáme Desatero.

Ježíš schválně, než začne mluvit, tak navodí situaci, ty okolnosti, aby aspoň trošku připomínaly to, co se stalo na hoře Sinaj. Vezme celý ten zástup i svoje učedníky na kopec. Nevíme na jaký, ale je celkem jedno, kde se to stalo. Ale důležité bylo pro Ježíšovy posluchače a důležité je i pro nás, že si máme uvědomit, že Blahoslavenství a slova Smlouvy patří k sobě.

Kolem Ježíše je zástup, ale ten zástup se drží někde opodál. Je to bezejmenný zástup. Ti lidé nemají odvahu přistoupit těsně k Ježíšovi. Nechávací si odstup, který je znamením určité nedůvěry, určité rezervovanosti. A těsně kolem Ježíše jsou učedníci. Svatý Matouš schválně připomíná tyto dvě skupiny, protože chce říct: Učedník je ten, kdo je blízko, kdo vyhledává přítomnost svého učitele, svého mistra, aby s ním byl, aby dával pozor na to, co mistr řekne, co udělá, aby mu neuniklo nic z toho, co mistr chce sdělit. Mezi Ježíšem a tím davem je určitá vzdálenost, ten distanc. Mezi Ježíšem a učedníky je naopak určitá důvěrnost, je tam ten blízký kontakt.

Ježíš, když tady byl na této zemi jako člověk, tak vlastně učil pořád. Učil dvěma způsoby. Chodil a učil. Tak to říká evangelium. Učil svými slovy, ale taky svými činy. Uzdravoval, dotýkal se těch lidí, radil, byl s nimi v kontaktu, jedl s nimi a podobně. Ale teď se Mistr zastavil. Zastavil se, aby vysvětlil důvody té činnosti, toho konání, toho pohybu. Ježíš v první řadě chce říct i nám: „Je pro vás důležité konat, jednat, ale je taky důležité zastavit se a uvažovat nad tím, proč konám, proč jednám. Oba ty momenty – akce i zastavení se, spočinutí, obojí potřebujete ve svém životě, abyste se ptali, co je motivem mého jednání, proč to dělám.“

A Ježíš vysvětluje. Začal učit: „Blahoslavení chudí v duchu, neboť jejich je nebeské království,“ a tak dále. Celkem devětkrát Ježíš řekne „blahoslavení“. Co je zajímavé, tak to první, tady to „blahoslavení chudí v duchu“, a potom to poslední: „blahoslavenství, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost“, tato dvě blahoslavení jsou pronesena v přítomném čase. Ta meziitím všechna jsou pronesena v budoucím čase. To znamená, že tam se ještě čeká na nějaké naplnění. Ale ta dvě už jsou naplněna – zde, teď, stále.

Ježíš v tuhle chvíli v první řadě mluví o sobě. Nám se zdá, a také jsme to už častokrát slyšeli, že blahoslavenství, že to nějaký návod pro náš život. Ano, ale než se soustředíme na toto, tak je zase dobré si uvědomit, že Ježíš v tu chvíli mluví o sobě a o svém Otci. Ježíš je ten, který žije podle těch blahoslavenství. Na něm se uskutečňuje všechno to, co on říká. A my jsme vyzváni k tomu, abychom aspoň trošku o to nějakým způsobem usilovali.

„Blahoslavení chudí v duchu.“ Mezi lidmi, většinou nevěřícími, ale i mezi lidmi, kteří znají texty Písma, když se řekne toto slovo „chudí v duchu“, tak se ozve: „No jo, to jsou nějakí, kterým něco chybí.“ Myslí tím duševně nemocné, nějak postižené. Ale to vůbec není pravda. Chudý v duchu znamená úplně něco jiného. V první řadě v řeckém originálu není slovíčko chudý, tam je slovíčko „pitokos“, a to se velmi těžko překládá.

Pitkos byl člověk, který žil z darů, z toho, co mu dali druzí. My to často překládáme slovíčkem žebrák, ale tam už je takový podtext, jak se říká, pejorativní, záporný. Už nám to připomíná nějakého neschopného člověka nebo líného člověka, někoho, komu se třeba nechce pracovat a podobně, a zapomínáme, že ten, kdo žil z darů, byl Ježíš, Ježíš z Nazareta. Svatý Lukáš říká, že kolem něho byli lidé, především ženy, které ho vydržovaly ze svého majetku, které se o něho staraly. V mnoha kulturách a v mnoha společnostech si majetní lidé pokládají za čest, že ze svého majetku vydrží nějakého mudrce, nějakého učitele, nějakého filozofa a podobně, nebo umělce. Že umožňují tomu člověku, aby se mohl věnovat tomu, co umí – filosofii, vědě nebo třeba umění, aby se nemusel starat o svoji obživu.

Ježíš je ten, který žije z darů. Žije z darů nás lidí, těch, o kterých mluví evangelista, ale žije také z darů nebeského Otce. On říká: „Žij z vůle svého otce. Konám to, co otec po mně žádá.“ Ježíš sám nemá nic.

Tady v tomto blahoslavenství nejde ani o majetek, nejde tam ani o nějaké zdraví nebo nemoc, ale jde tam o postavení člověka, o to, kam se člověk postaví. Jestli se domnívá a řekne si: „Postarám se sám o sebe, zajistím se a nepotřebuji nikoho,“ anebo řeknu: „Jsem živý z tvých darů, Bože. Jsem živý z darů i druhých lidí.“ Koneckonců to, že máme schopné ruce, že umíme ledacos zařídít svou radou, vymyslet, jak to udělat, i to jsme dostali od Boha, i to je dar.

My si dnes připomínáme všechny ty lidi, kteří si toho byli vědomi – žijeme z darů. Ti lidé za to byli vděční, a ty dary, které měli, nenechali ležet ladem, ale rozvíjeli je, posílali to dál. Chtěli, aby to fungovalo, aby se to nezastavilo. Chtěli, aby co nejvíc lidí poznalo dárce, Otce, který nás obdarovává. Ne nějak skoupě, ale naopak můžeme říci vrchovatě. A my jsme povoláni, abychom se zařadili mezi tyto lidi, kteří vědí, že žijeme z darů.

Bratři a sestry, ať jsme si toho vědomi, ať dokážeme ty dary, které máme, pojmenovat, ať za ně dokážeme poděkovat a ať se snažíme je rozvíjet.

Kéž se nám to s Boží pomocí podaří.

Na konci není zánik, ale setkání živých

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.11.2012 - pátek, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Vzpomínka na všechny věrné zemřelé

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mdr 3,1-9](#); 2. čtení [1 Sol 4,13-18](#); evangelium [Mk 16, 1-7](#);

Bratři a sestry, tento týden v náboženství jsme si s dětmi povídali o svátku Všech svatých a Památce věrných zemřelých, a v jedné té metodice byla taková hádanka: U kterého jediného hrobu na zemi věřící nepláčou smutkem?

Je to u hrobu Ježíše Krista v Jeruzalémě, v chrámu Božího hrobu. Třeba tam pláčou, ale spíš dojetím nebo radostí, že Ježíš, Boží Syn, se zařadil do naší existence i tím momentem vlastní smrti, i tím okamžikem, kdy je každý sám. Každý člověk je v tu chvíli sám, ale Ježíš se k němu přidává a říká: „Já budu tvůj průvodce.“

Schválně jsem vybral evangelium o tom, jak ženy v neděli ráno jdou pomazat mrtvé tělo, mrtvolu. Ty ženy byly zvyklé se o Ježíše starat, mluví o tom především svatý Lukáš, a tak chtějí udělat to, co je možné udělat, posloužit, jak to jde. A tak jdou. Není to jednoduchá cesta. Mají své obavy, jak to bude s tím kamenem, co vojáci, jestli je nevyženou a podobně. A na konci té cesty dochází k rozuzlení, které ony vůbec nečekají. Ony se setkávají – setkávají se s živým tvorem, s andělem, který jim říká novinu, kterou vůbec nečekaly: „Ježíš žije.“ V tu chvíli ony to ještě plně nechápou, ony to teprve začínají zpracovávat. Kdybychom četli dál, tak bychom se dočetli, že ženy s velkou bází, ale i radostí, utíkají od hrobu zpátky do města, do Jeruzaléma.

Bratři a sestry, náš život je v mnohém podobný cestě, kterou absolvovaly ženy v neděli ráno z Jeruzaléma ke hrobu. I my na té cestě jdeme společně. Společně sdílíme radosti, ale i bolesti, obavy, kdo odvalí kámen, kdo pomůže, na koho se mám obrátit, zvládneme to, nezvládneme to, jak to bude, a ptáme se, jaké bude rozuzlení na konci té cesty. A není nám to jasné, vidíme to očima víry a naděje. Evangelium nám říká: Na konci bude setkání života, životů. Poslední slovo nebude mít zánik a smrt, nebo konec, ale setkání živých. Ale tuto informaci nám nedává náš rozum, ale dává nám ji naše víra.

My si říkáme: „A bude ten život i pro mě? Nestane se, že ho dostanou všichni i a jenom já z toho nějak vypadnu?“ Tady tu otázku, jestli já z toho nevypadnu, si kladl i svatý Petr, protože on byl ten, který za apoštoly vždycky mluvil, a čekalo se, že v tu chvíli Ježíšova utrpení je bude posilovat. Čekalo se, že bude stát pod křížem, ale on tam nebyl. A navíc ještě zapfel. A tak Petr si klade tu otázku: „Je to konec? Počítá se mnou ještě rabi z Nazareta, Ježíš? Anebo jsem natolik zklamal, že už není cesty zpět, že je cesta zavřená?“

Markovo evangelium je z větší části zaznamenáno podle kázání a vyprávění svatého Petra. Troufám si říct, že právě Petr připomněl a zdůraznil: „Jděte a povězte jeho učedníkům, i Petrovi,“ a že to „Petr“ zdůrazňoval s velkou radostí, protože si mohl říct: „Tak počítá se mnou. I přes ty moje pády je tady místo. Cesta je pořád otevřená a já mohu jít a setkat se s ním.“

Samozřejmě, když se potom setkal se zmrtvýchvstalým Ježíšem, bylo to setkání nesmělé, velmi opatrné a nedělal si moc velké naděje. Mluví o tom svatý Jan, když se setkal Ježíš s učedníky u Genezaretského jezera.

Bratři a sestry, i ta naše životní cesta je mnohdy taková rozkolísaná. Třeba je pomalá a třeba nás trápí různé obavy. Ale dnešní památka nám chce připomenout to, že dobro je silnější než zlo, život je silnější než smrt. Na konci není zánik, ale setkání živých. Bratři a sestry, v této víře a naději vzpomínejme na naše drahé zemřelé. To, že když na ně vzpomeneme, že třeba začneme plakat, že jsme smutní, to je přirozené, to je normální, to je pochopitelné, ale náš smutek by měl mít jakousi hranici – hranici, za kterou nepůjdeme, protože je tady právě víra a naděje na to setkání. Měli bychom si i v tom smutku, v té bolesti říct: „Ano, ale však se znovu uvidíme. Teď jsme sice rozdělení, ale znovu se u našeho nebeského Otce setkáme.“

V této víře a naději vzpomínejme na naše drahé zemřelé.

Jsem Bůh pro tebe, jsem s tebou a ty o tom máš svědčit

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

04.11.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

31. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Dt 6,2-6](#); 2. čtení [Žid 7,23-28](#); evangelium [Mk 12,28b-34](#);

Když se řekne přikázání, tak nás napadne Desatero, deset. A tak si říkáme: „Je to jasné. Proč se ptá tady ten znalec Zákona?“ Ale jak šel čas, tak židovští učenci, rabíni, si vzali to, čemu my říkáme pět knih Mojžíšových, oni tomu říkají knihy Zákona, a začali z nich vypisovat všechna nařízení, všechny příkazy, ale taky všechny zákazy. U těch příkazů došli k číslu 365, jako dní v roce, a u zákazů došli k číslu 248, tolik prý má člověk kostí v těle. A když za Ježíšem přichází tady ten znalec, jeho jméno neznáme, ale byl to skutečně člověk moudrý, tak tento znalec se neptá na jedno přikázání z deseti, ale ptá se na to první, na to hlavní z těch několika stovek.

Oni spolu s Ježíšem si jdou, jak se říká, do noty. Ti rabíni v průběhu staletí dělali tabulky, dělali různá rozdělení těch zákazů, příkazů a pořad to pitvali na menší a menší kousky, rozdělovali to. Jakýmsi smyslem toho, co Ježíš říká, když říká: „První je toto, druhé je toto, ale berte to jako celek,“ je přesně opačná tendence, spojit to, udělat syntézu, nerozdělovat.

Není nic špatného na tom, když člověk nějaký text rozdělí, není nic špatného na tom, když se vytvoří nějaký graf a nějaká tabulka, ale špatné je to, když člověk tu zásadu rozdělování přijme do svého života, kdy dělí svůj život na chvíle: „Tahle chvíle patří mně, tohle patří někomu jinému, tohle třeba Bohu,“ a takhle to rozdělím. A Ježíš říká: „Ne. Má to být celek.“

Ale ono to stejně říká i to první přikázání. My jsme dnes četli úryvek z páté knihy Mojžíšovy, kde jsme slyšeli to, čemu my říkáme první přikázání z Desatera. Desatero, Desatero Božích přikázání, jak se tomu přesně říká v Písmu, nacházíme ve Starém zákoně dvakrát – poprvé ve druhé knize Mojžíšově, a podruhé právě v páté. Ve druhé knize Mojžíšově je to zaznamenáno tak, jak se Mojžíš vrátil z hory Sinaj a předložil Izraelitům slova Zákona, a součástí té smlouvy, zákona, jsou tato přikázání. A v páté knize Mojžíšově je to vsazeno do částí, které říkáme Mojžíšova závěť, a je to jako s každým jiným člověkem. Když člověk dělá to, čemu se říká poslední pořízení, tak odkazuje to, co má. A Mojžíš říká Izraelitům: „Dávám vám to nejcennější. Děkuji Bohu za to, že mě vybral k tomu, že jsem vám ta přikázání, tu smlouvu mohl přinést. To je to, co já ve svém životě považuji za největší bohatství, a to vám odkazuji.“

Jak jsem říkal, my jsme četli a slyšeli to, čemu se říká první přikázání. Byly to tři odstavce. Těžko bysme se to naučili zpaměti, každopádně by se tím to Desatero velmi protáhlo. A tak křesťanům vyšel vstříc svatý Augustýn, který tyto tři odstavce shrnul, udělal z toho syntézu, do jedné věty: „V jednoho Boha budeš věřit.“ Zbožní Izraelité se část toho, co jsme my slyšeli, modlí každý den, slyšeli jsme to v komentáři, třikrát denně: „Slyš Izraeli.“ Ta modlitba se jmenuje podle těchto slov, hebrejsky je to Šema Israel, a je to vyznání víry. Ale nejde tam jenom právě o to vyznání víry, ale to opakování toho textu má přispět k tomu, aby tento text se stal jakýmsi motorem, motivem života každého Izraelity.

„Slyš Izraeli, Hospodin je náš Bůh. Hospodin je jediný. Miluj Hospodina, svého Boha, celým srdcem, celou duší a celou svou silou.“ Podívejme se na ten text od konce: Celým srdcem, celou duší, celou silou. Musíme si znovu připomenout, že lidé starozákonní a z toho Středního východu to měli přesně naopak, než to máme my. My považujeme hlavu za sídlo rozumu, uvažování, srdce za místo citu, lásky. Bylo to přesně naopak, takže když se tady říká, miluj Hospodina celým srdcem, tak se nemá na mysli nějaké vzplanutí citů, to že se člověk nějak rozněží a podobně, ale tady svatopisec má na mysli úvahu. Bůh říká: „Zapoj mně do svého rozumu. Pusť mě do svého myšlení, do svých úvah.“

A celou duší. Co je v naší duši? Co je tam někde vevnitř, úplně v těch nejnepříjemnějších hlubinách? Tam jsou naše přání, naše sny, to po čem toužíme, to co se ani neodvažujeme právě říct nahlas, protože si třeba říkáme: „To je nereálné,“ nebo: „To by se nám ti družci smáli.“ A Bůh říká: „Pusť mě i tam. Já se ti smát nebudu. Neboj se, já to budu brát vážně.“

A celou svou silou. No, co je síla? To jsou naše skutky. To je to, když něco vezmu do ruky. To je to, když někam přijdu. To je síla mých rukou, síla mých nohou, to kdy jednám, kdy konám. I do tohoto Bůh žádá, abychom ho nechali vstoupit. Je to celý člověk. Není tam vyňata z toho žádná oblast. Bůh si dělá nárok na člověka a říká: „Já jsem jeden Bůh, já jsem tu pro tebe a já chci, tys tady byl pro mě. Není to na úkor ničeho, není to na úkor druhých lidí. Ježíš nám to vysvětlil, jak se to tam řadí. Není to tak, že by člověk na tom prodělal, ale naopak na tom člověk velmi získá, protože vidí tu cestu. Každý z nás má nějakou ideu, nějakou myšlenku, za čím jdeme. A tady se nám nabízí, jak se říká, idea, myšlenka par excellence, prostě úplně jedinečná.

Aby to Židé měli ještě víc před očima, aby si to ještě víc připomínali, tak rabíni si všimli takové zvláštnosti. To je dílo vyložené lidské. Ten výrok: „Slyš Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin je jediný,“ to je jedno souvětí, a oni si všimli, že když ve slově „slyš“ to poslední písmeno se napíše větší, a ve slově „jediný“ se zase napíše poslední souhláska větší, takže jsou ty dvě písmena vidět (v hebrejské abecedě se zapisovaly jenom souhlásky) a ta dvě písmena v hebrejštině znamenají svědectví a svědek. Tedy ta myšlenka, kterou ti rabíni v tom textu zdůraznili a dotáhli do konce, je: „Hospodin je náš Bůh, naprosto osobní Bůh, a my, jeho lid, o tom máme svědčit. Každý z nás, každý den.“

Dalo by se to přeložit i tak opravdu: Jsem Bůh pro tebe, jsem s tebou a ty o tom máš svědčit. Je to myšlenka velmi hluboká, Izraelité si ji připomínají velice často a usilují o to, aby se stala jejich životním krédem, životním motivem. Nic nebrání tomu, abychom se nad touto myšlenkou zamysleli a abychom ji i my zařadili podle svých možností, schopností a sil do svého života.

Kéž se tak s Boží pomocí stane.

Víra, pochybnosti, odvaha

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

11.11.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

32. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [1 Král 17,10-16](#); 2. čtení [Žid 9,24-28](#); evangelium [Mk 12,38-44](#);

Bratři a sestry, když jsem přemýšlel o dnešních textech, jak je shrnout, jak je nějak charakterizovat, tak jsem došel asi k tomuto. Jednak ty texty mluví o víře, o pochybnostech a o odvaze. Víra, pochybnosti, odvaha. Tato tři slova, tyto tři pojmy se tam pořád nějakým způsobem objevují.

Odvaha u té vdovy, která stojí v Jeruzalémském chrámu a dává dvě mince, ta mince se nazývala leptá, a za ty dvě mince se dala pořídit taková skromná večeře. Nic velkého, nic honosného, ale ona by se najedla. A teď to dává do té pokladnice a vlastně, lidsky řečeno, se vydává na tenký led, protože riskuje a říká: „Bože, já věřím, že se o mě postaráš.“

Ta vdova ze Sarepty, ta nedávala tolik. Po té chtěl prorok třetinu: „Rozděl to na tři části a udělej mně malou placku, nejdřív.“ Takže Bůh neřádá od každého z nás stejně. Ke každému z nás má Bůh svůj originální přístup, protože každý z nás je originál. Ale po každém z nás Bůh chce, aby naše víra byla odvážná.

Když se vrátíme k tomu starozákonnímu čtení. To čtení nás zavedlo do 9. století před Kristem do Severního království, kde vládne král Achaz a má za manželku Jezabelu, fénickou princeznu. Byla to doba prosperity, doba pokoje, růstu. Nebyla válka, byl mír, a v těchto dobách, když se lidem daří, tak je člověk v pokušení zapomenout na toho, kdo mu to dal, na Dárce, na Tvůrce. Zapomíná děkovat.

A ještě zde byl jiný problém. Ta královna Jezabela, manželka Achaza, s sebou přinesla kultu pohanských bohů, hlavně boha Baala. Není to ani pro nás nic neznámého. Je to to, jak když mnozí lidé slaví Velikonoce jako takzvané svátky jara. Oni říkají: „Příroda se probouzí, všechno to začíná růst, pučet.“ A tak v tom fénickém náboženství se říkalo, že za tím vším, ta tou obnovou po zimě stojí bůh Baal. Navíc se tam ještě říkalo, že Bůh Baal je pánem vody, a on určuje, kdy bude pršet, kdy pršet nebude a podobně.

Z ničeho nic, opravdu z ničeho nic se před Achazem objevuje prorok Eliáš. U Eliáše neznáme rodokmen. Nevíme, kdo byl jeho otcem, jenom víme, že se narodil v městě, které se jmenuje Tižbe, a je označen jako přistěhovalec. K tomu ještě dojdeme. To označovalo sociální stav a bylo to hodně dole.

A prorok Eliáš (to jméno je takzvaně vyznavačské, to jméno znamená „mým Bohem je Hospodin“), prorok Eliáš se zničehonic postaví před krále a řekne: „Jako že živ je Hospodin.“ Byla to v podstatě provokace, protože všichni ti, kteří uctívali boha Baala, říkali: „Jako že žije Baal.“ A Eliáš pokračuje a říká: „Protože, králi, odvádíš lidi od pravé víry, tak Hospodin se rozhodl, že ukáže, že on je pravý Bůh, a proto nebude pršet. Nebude pršet do té doby, než Hospodin sešle déšť.“ A nepršelo tři a půl roku. Přineslo to samozřejmě velké hospodářské problémy, ale to hlavní, co to mělo přinést, bylo to, aby se lidé ptali, co se děje.

V té době Eliáš musí několikrát utíkat. Nejdřív uteče na východ do pouště a bydlí v blízkosti potoka Kišonu. Pak ten potok tady vyschne a on musí zas utíkat. A tentokrát uteče na sever do Fénicie, do království, odkud pocházela Jezabela, protože ani tam neprší a prorok říká: „Ani v této zemi není Baal mocný. Je to modla, je to výmysl.“

A dostáváme se už k tomu, co jsme dnes četli. Město, které je tady nazýváno Sarepta, je to v dnešním Libanonu, dneska se to jmenuje Serafendem, a je to taková napůl rozbořená vesnice. A tady se setkává Eliáš s ženou, vdovou, zase s člověkem, který má málo, s člověkem, který trpí bídou, nouzí. Má hlad, poslední jídlo, a ona, když ho uvidí, tak hned podle řeči, podle oblečení pozná, že má před sebou proroka a že je to Žid. Uvědomme si, ta žena není Židovka, to je Féničanka. A ona ho pozdraví: „Jako že živ je Hospodin, tvůj Bůh.“ Ona říká: „Já vím, co jsi zač. Já vím, ty jsi ten, který to vyhlásil. Ty jsi ten, který za to může, že my tady teď máme to sucho.“ A v tom: „Hospodin je tvůj Bůh,“ tak ona říká: „Já s tím nesouhlasím.“

Nicméně on ji požádá o vodu. To bylo běžné, to bylo normální. Pocestný měl nárok na to, aby dostal napít, protože neměl prostředky, jak sám vytáhnout vodu ze studny. Ale on ji požádá i o jídlo, a to bylo překvapující, protože, jak všichni víme, Izraelité mají celkem striktní předpisy, co jíst mohou, co jíst nemohou, a ti zbožní Izraelité na to dbají, aby se takzvaně nábožensky neznešvětili. Proto nebylo zvykem, že by zbožný Izraelita takhle stoloval s cizincem. A navíc, jak jde pro tu vodu, tak on jí říká, jak to bude pokračovat. Důležité je to slovíčko „nejdřív“, „nejdřív udělej“. Samozřejmě to trvalo nějakou chvíli, než to udělala, než se ta placka upekla, a ona má možnost přemýšlet, jak to bude: „Opravdu ten Bůh zasáhne? Vždyť doteď to byl cizí Bůh, který jednal v náš neprospěch. Opravdu se něco stane, anebo já teď rozdělím to jídlo na ty tři části a ochudím sebe a svého syna o pokrm, který by nás nasýtil třeba další den? Nebudu to dělit na poloviny, ale na třetiny. Neublížím?“

To všichni známe. Takovéhle myšlenky nás napadají vždycky, když se rozhodujeme k něčemu. A myšlenky těch pochybností nás napadají, přicházejí až do momentu, než to rozhodnutí uděláme, nebo než ho vykonáme, to, k čemu jsme se rozhodli.

A jak potom poznáme, jestli to rozhodnutí bylo správné? Podle toho, jestli v sobě potom máme pokoj. Ani ne tak podle té reakce okolo, ale podle toho, jestli v sobě máme pokoj a klid. Pak to bylo správné. Jestliže ne, jestliže je v nás zase pořád zmatek, tak to dobře nebylo.

Bratři a sestry, setkáváme se v těch dnešních textech se dvěma vdovami a jedním prorokem. Vdova je zase sociální status. Je to sice označení ženy, která nemá muže, ale ve Starém zákoně, nebo i v Novém zákoně, to znamenalo ženu, která nemá zastání, nemá příbuzného, který by jí takzvaně zjednal právo, který by jí zajistil obživu. Jsou to lidé, kteří se velmi těžce protloukají životem.

A to stejně byl ten přistěhovalec. Přistěhovalec nebyl host, host v cizí zemi měl určitá práva, ale přistěhovalec to měl velmi těžké. Nebyl uznáván, nebyl brán jako domácí. To známe, že jo? Často se vesnice nebo i města, ale spíš vesnice se

rozdělují mezi takzvané domorodce, starousedlíky, a takzvanou náplavu. Prostě: „Kdy jste přišli? Co vy tady budete povídat?“

A z těchto lidí, jejichž ten sociální status je velmi slabý, si Hospodin bere lidi, svědky, kteří nám mají ukázat víru, kteří nám mají být posilou, když na nás přijdou nějaké pochybnosti. Svědky, kteří ukazují odvahu ve víře.

Jak už jsem říkal na začátku, Hospodin po nás nežadá po všech to stejné, po někom chce všechno, u někoho se spokojí se třetinou a takhle je to různé, ale žádá po nás tu odvahu.

Bratři a sestry, dnešní doba potřebuje, aby křesťané byli svědky. Papež Pavel VI., už je to teda dávno, ale po skončení II. vatikánského koncilu říká: „Jestli se to má v dnešním světě pohnout, jestli má dojít k nějaké změně, tak je potřeba, aby křesťané byli věřící a aby byli svědky své víry. Takže tedy, když se nám nějak do toho nebude chtít, vzpomeňme na ty dvě chudé vdovy, anebo vzpomeňme na Eliáše, který usiloval, velmi, velmi usiloval o to, aby jeho jméno se stalo skutečností: Mým Bohem je Hospodin.“

Usiluje o to, abyste vy prošli těsnou branou

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

18.11.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

33. neděle mezidobí

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Dan 12,1-3](#); 2. čtení [Žid 10,11-14.18](#); evangelium [Mk 13,24-32](#);

Bratři a sestry, texty, kde se mluví o konci světa tak, jak ho známe, ať už ve Starém zákoně nebo i v Novém zákoně, mají takový pochmurný nádech. Ono je to na jednu stranu varování, to je jedna myšlenka těch textů, ale druhá myšlenka je připravit se na setkání. Připravit se na setkání s někým, kdo mi dal život, s tím, kdo mně vlastně do tohoto světa vyslal, a já se k němu vrátím. A to už není zdaleka tak pochmurné, naopak to je něco, na co bychom se dokonce měli těšit.

Kniha Daniel byla napsána mezi lety 167 – 164 před Kristem. Co je zajímavé, tak v té knize se střídají jazyky. Nejdřív psal ten autor hebrejsky, potom přestoupil do aramejštiny a nakonec psal zase hebrejsky. Ti badatelé z toho mají docela zamotanou hlavu a dost o tom přemýšleli. Proč to udělal, nevíme, ale víme, že to napsal jeden člověk.

A jaký je smysl tady této knihy? V první části té knihy jsou příběhy, v druhé části je prorocství, a všechno to bylo sepsáno (ty příběhy jsou staršího data, ony se vyprávěly, takzvaně tradovaly ústně), ale ten svatopisec je sepsal v době pronásledování. A sice v té době vládli nad Izraelity řečtí králové. To byli pohané. Dokonce v Jeruzalémském chrámu na nádvoří postavili modlu pohanského boha a mnoho Izraelitů tím bylo zvikláno a teď nevěděli, co mají dělat, na čí stranu se mají přiklonit – podřet si víru otců, anebo se přidat tady k tomu novému, co se jim zdálo pěkné a přitažlivé. Pak se to ale vyhrtilo a Řekové začali Izraelity pronásledovat kvůli víře. A nakonec tam vzniklo to, čemu se říká Makabejské povstání.

A pro ty lidi, kteří trpěli, kteří potřebovali nějakou posilu, podporu, tak svatopisec sesbíral a zaznamenal příběhy, které se odehrávaly v Babylóně, tedy několik století předtím, ale také v době útisku, v době nesvobody, v době, kdy bylo potřeba se za svoji víru postavit. A kniha je pojmenována po tom ústředním hrdinovi, který je tam nejvícekrát. Nejdříve jsou tam ti tři mládenci v ohnivě peci, protože se nechtějí klanět modle, kterou postavil král Nabuchodonozor. Potom to pokračuje, jak Daniel se modlí k svému Bohu, nemodlí se ke králi a skončí v jámě se lvy. A my jsme slyšeli kousíček, vlastně z poslední kapitoly, a i v této kapitole se mluví o povzbuzení: „Povstane Michael, veliký kníže, který chrání syny tvého lidu.“

Vlastně tato věta by se dala parafrázovat příslovím: Bůh dopouští, ale neopouští. Jméno Michael, Mika'el, znamená „kdo je jako Bůh“. Kdo je mocný jako Bůh? No, nikdo. A tedy jsou v našem životě nesnáze, jsou v našem životě problémy, ale Bůh vždycky pošle svoji pomoc, nějak. To je různé, to se liší situace od situace, okolnost od okolnosti, ale obecně platí to, že Bůh neopouští. A to bylo potřeba připomenout těm, kteří trpěli pod tou řeckou nadvládou, ale to je potřeba připomínat v podstatě každému člověku téměř každý den.

Mluví se tady o tom, že tady bude nějaký čas úzkosti. On tu je, těch úzkostí máme spoustu, každá doba má nějaké své úzkosti, ale: „Tedy bude zachráněn tvůj národ, každý, kdo bude zapsán v Knize.“ Izraelité jsou taky někdy nazýváni lidem Knihy, Zákona. Sice to bylo ve svitcích, ale o to tady nejde. Byla to nějaká pravidla, smlouva, ve které Bůh říká: „Já budu vašim Bohem, a vy budete mým lidem.“ Oni to brali tak, že my všichni tam patříme, do té smlouvy.

A Nový zákon mluví o knize života. Starý zákon mluví o knize smlouvy, o knize přikázání, a Nový zákon mluví o knize života. I my jsme takhle zapsáni tady v těchto knihách, protože i my otevíráme opravdu knihu Písma svatého a čteme si a ptáme se: „Pane Ježíši, co mám dělat, jak to mám udělat?“ Hledáme, jak uvést ta pravidla do života. A toto je to, co může a co překoná ty úzkosti. Toto je jakýsi recept, jakýsi lék na všechny ty neduhy, které nás provázejí.

„Proudí se mnozí z těch, kteří spí v zemi prachu. Jedni k věčnému životu, druhí k potupě.“ Jak jsme slyšeli v komentáři, je to jeden z mála textů ve Starém zákoně, kde se mluví o věčném životě. Bibličtí badatelé tady mají zase jeden problém. Proč se tam nepíše, že všichni? Přece věříme, že všichni se probudí. Proč se tam píše, že mnozí? To nerozřešíme, oni taky ne, ale ti, kteří mají na starosti duchovní vedení, tak říkají všem, říkají to i nám: „To neřešte, jestli je tam mnozí, všichni, ale člověče, každý z nás by měl řešit a měl by se starat o to, abych já byl ten, kdo bude probuzen k životu. O to tu běží.“

Všimněte si, když se apoštolové ptali Ježíše, jestli se dostane do nebe málo lidí, tak jim na to říká, odpovídá: „Usiluje o to, abyste vy prošli těsnou branou.“ Říká: „Nestarejte se o to, co bude tam okolo, ale každý se zaměřte na to úsilí, abyste vy tam u toho byli, aby vy jste tam nescházeli.“ Každý křesťan, my bychom mohli říct, jednou nohou stojí na této zemi a druhou nohou má nakročeno k nebi, ten krok, ten posun, ta cesta.

„Kteří byli poučeni, budou zářit jako zář oblohy, a ti, kteří mnohé přivedli ke spravedlnosti, jako hvězdy na věčné časy.“ Hvězdy, měsíc, slunce, to je něco, co pro orientálce bylo znamením jistoty. Každé ráno vyjde slunce, večer se objeví měsíc a hvězdná obloha. To je jistota, to se nemění, na to se dá spolehnout. A tento výrok chce říct, že ti, kteří věnují ten čas, kteří se zabývají tou otázkou a říkají si: „Jak to mám udělat, abych teda žil co nejlépe,“ tak že budou odměněni. A ještě víc budou odměněni nebo vynikne to, když se to snaží naučit ty druhé.

V Izraeli vysvětlovat Zákon, poučovat, vykládat Písmo je považováno za nejvznešenější činnost. Říkají, že nic není důležitější, nic není krásnější, nic není vznešenější.

Bratři a sestry, věnujeme hodně času a sil zajištění našeho pozemského života. Je to nutné, ale nezanedbávejme ten krok k té věčnosti. Věnujeme hodně času, řekli bychom, té jedné noze, kterou stojíme na této zemi, a nezapomínejme na tu druhou, kterou máme nakročeno do věčnosti. Tyto texty nás nechtějí strašit. Tyto texty nás chtějí povzbudit, abychom to nevzdávali, abychom se nenechali odradit překážkami a abychom si uvědomili: Na konci té cesty, až uděláš, člověče, ten krok, tak tě čeká někdo, kdo tě na té cestě celou dobu předcházal.

Ježíš je svědek hodný pravdy

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.11.2012 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Ježíše Krista Krále

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Dan 7,13-14](#); 2. čtení [Zi 1,5-8](#); evangelium [Jan 18,33b-37](#);

Slovo král, království je dnes něco, co nám zní velmi archaicky, jako pohádka, ale lidé, ti kteří často mají nějakou autoritu, tak se chovají jako králové. Král na jedné straně má, můžeme říci, svěřenu nějakou moc, disponuje možností rozhodovat, určovat věci, ale na druhé straně ten člověk, který stojí v čele, také má odpovědnost. A právě lidé mají často tendenci ty věci rozdělovat, vidět to: „Já můžu, já bych mohl rozhodovat, já bych si mohl užívat, já bych mohl řídit,“ a na tu odpovědnost a na všechno to, co s tím souvisí, lidé rádi zapomínají. A právě ten svátek Ježíše Krista Krále je koncipován jako svátek, který chce ukázat, připomenout to, že Bůh na jedné straně disponuje autoritou, ale nezřídka se v žádném případě také odpovědnosti za svět, za stvoření, které povolal k existenci.

První čtení a evangelium mluvily o tom stejném, i když nám to tak nepřipadalo. První čtení bylo opět z knihy Daniel, která, když trochu připomenou, vznikla v době makabejského pronásledování. Makabejské pronásledování bylo vyvoláno tlakem řeckých makedonských králů, kteří Izraelitům zakazovali vyznávat, uctívat Hospodina, a nutili jim svoje pohanská božstva.

Knihy Daniel se skládá ze dvou částí. V první části jsou příběhy Daniela a jeho druhů v Babylóně, v druhé části jsou to prorocství. První část je psaná v próze, druhá část ve verších. A to, co jsme dnes slyšeli, z čeho jsme četli ten kratičký úryvek, to je ta spojovací část mezi oběma díly knihy.

Daniel má vidění, noční vidění, je poměrně dlouhé. Zase to vidění se dá rozdělit na dvě kapitoly. V té první kapitole z moře vystupují různé příšery, různé stvůry. První je podobná lvu a má orlí křídla, druhá ta příšera je podobná medvědovi, třetí levhartovi a o čtvrté se tam říká, že je tak hrozná, že ji ani nelze přirovnat k nějakému pozemskému zvířeti. Všechny ty příšery, všechna ta zvířata, co jim přijde pod nohy, rozdrťí, do čeho se mohou zakousnout, to sežerou, zničí.

Moře, z kterého ty příšery vystupují, bylo pro Izraelity symbolem chaosu, nejistoty. Protože neuměli plavat, neznali, nevěděli, jak je moře hluboké, co se tam skrývá, jak to tam vypadá. Tedy moře pro ně znamenalo strach, obavy, nejistotu.

Tady tyto příšery mají připodobňovat různé politické systémy. Vztahuje se to na Babylónii, Médskou říši, říši Perskou a právě říši Makedonskou. A to vidění chce říct: Přinesly s sebou zlo. Přinesly s sebou velkou porci zla. To zlo se opakuje a člověk se ptá: „Skončí to někdy?“ Pak se to vidění rázem zklidní a říká se tam: S nebeskými oblaky přicházel někdo jako Syn člověka.

Celé to vidění je naznačeno pouze v hrubých rysech: „někdo jako“. Schválně to není prokreslené, protože nejde o jednu událost, ale jde o stálé přicházení, o stálou Boží pomoc, kdy Bůh různými způsoby v různých podobách přichází, aby pomohl člověku, který stojí právě proti tomu zlu, které zase má různé podoby. Chce se tím znovu zopakovat: „Bůh nás nenechává samotné.“

Oblak - pro Izraelitu něco krásného, něco milého. Protože, jak všichni víme, v Izraeli mnoho neprší, tak jestliže se objeví oblak, tak všichni zajásají a řeknou si: „Přijde vláha. Země se napije, zvířata se napijí, vzduch se osvěží.“ Oblak přináší úlevu od slunečního žáru. Ale oblak je také znamením Boží přítomnosti, protože když odcházeli z Egypta, ohnivý a oblačný sloup stál mezi táborem Egyptanů a táborem Izraelitů a Izraelity chránil. Na stan úmluvy sestupoval Hospodin v oblaku. Tedy pro Izraelitu mrak, oblak je připomínkou Boží přítomnosti. A tady je řečeno, že ten Syn člověka tu vládu dostal, byla mu dána – moc, sláva a království.

Všechny ty říše předtím se snažily si to vydobýt, získat, mnoho toho zničily, ale tady bylo dáno Synu člověka. Ježíš Kristus velmi rád používal ten titul Syn člověka. Odkazoval se právě na tento úryvek z knihy Daniel. Biblisté, když to spočítali, tak říkají, že v evangeliích je titul Syn člověka použit osmdesátkrát.

Proč mu byla dána moc, sláva, království? Třeba právě proto, jak se Ježíš zachoval u Piláta, ale zdaleka nejenom proto. Ale tady u toho Piláta je to takové vyvrcholení. Opět tady na sebe narážejí dvě koncepce, dvě myšlenky moci – moc politická, která je reprezentována armádou, silou. Židé žalují na Ježíše, že se chce prohlásit králem a že je potřeba tomu zabránit. Pilát jako římský místodržitel musí jednat v tuto chvíli, protože kdyby nejednal, tak by potom byl hnán k odpovědnosti: „Ty jsi židovský král?“ A teď čeká, že Ježíš se bude hájit, že to bude nějak vysvětlovat. A Ježíš ho překvapí a říká mu: „A myslíš si to ty, anebo's to někde slyšel?“

Tady už se dostáváme k jednomu pojetí pravdy: co jsem někde slyšel, co mi někdo někde říkal. Anebo je to něco, o čem já jsem přesvědčený, co jsem skutečně poznal jako spolehlivé, jako pravdivé.

A Pilát je zasažen tou otázkou. Nechce si to přiznat, už vůbec to nechce přiznat Ježíšovi, a tak říká: „Jsem snad Žid?“ Jinými slovy: „Mně se to netýká.“ Ale Ježíš mu říká: „Ale týká se tě to.“ Pilát se snaží tvrdit, že celý národ žaluje na Ježíše. Ale on to nebyl zdaleka celý národ. Byli to saduceové, kteří vlastnili ty krámký na chrámovém nádvoří a které Ježíš několik dnů předtím zpěvřracel a ty prodavače odsud vyhnal. A oni se rozhodli, že je potřeba se Ježíše zbavit.

„Moje království není z tohoto světa.“ My to bereme teda tak, že jako patří někam jinam, a přesto říkáme, že Boží království už je na tomto světě. Ježíšovo království se nechová jako politická království tohoto světa, tohoto času.

Pilát velmi překvapilo, když Ježíš říká: „Jsem král, ale nemám tu armádu. Nemám tu sílu, nemám ty prostředky, jak to vnútit.“ A tak se vlastně Pilát ptá, na jaké myšlence nebo za použití čeho Ježíš míní to svoje království vybudovat. A Ježíš říká: „Za pomoci pravdy.“ Pilát to velmi překvapilo, protože svým filozofickým zaměřením Pilát byl skeptik. Taky celou tu rozmluvu Pilát zakončil slovy: „Co je to pravda?“ a odešel.

Ježíš chce říct: „Přišel jsem na svět, abych vydal svědectví pravdě.“ Ježíš celý svůj pozemský život vydával svědectví pravdě. Tady se nemyslí pravdě jako nějaké větě, nějaké definici, něčemu, co si přečteme v novinách nebo slyšíme v televizi, eventuelně v rádiu, ale Pravdě s velkým P. Ježíš nám přišel vlastně říct jednu velikou přelomovou pravdu, a sice že Bůh je náš Otec (on použil to slovíčko Otec poprvé), a druhou pravdu, kterou připomenul a zopakoval a zdůraznil, že

každý člověk je obrazem tohoto Otce a každý člověk má svou důstojnost. Čím je člověk blíže k Bohu, tím je blíže pravdě. Čím je člověk dále od Boha, tím je dále od té pravdy. Čím je člověk dále od této pravdy, tak potom platí to přísloví: Člověk člověku vlkem.

Bratři a sestry, Ježíš je svědek hodný pravdy. Protože Pilát zjistil, že Ježíš není nebezpečný Římu, co se týkalo otázek židovských, to ho nezajímalo, a kdyby Ježíš v tuto chvíli slevil, aspoň trošku, tak Pilát by ho propustil. Ale Ježíš v tuto chvíli říká: „To je ten moment. To je to, proč já jsem přišel. Já jsem přišel, abyste se o to moje svědectví mohli opřít, abyste si tuto událost připomínali a z této události abyste čerpali – na jedné straně vytrvalost, sílu, ale na druhé straně taky klid.“ Ta událost je velmi dramatická. Ta událost je velmi dramatická a všichni víme, o čem se tu rozhodovalo, ale klid v tom slova smyslu i v těch nejtěžších situacích, kdy člověče budeš muset obhájit svůj způsob života, kdy budeš muset obhájit svoji víru, svoje myšlenky, svoje názory, tak Ježíš bude s tebou. Ten Ježíš, který ví, co to je stát se svědkem pravdy, co to je obhajovat před nepřátelskými lidmi svoje postoje. A to je myšlenka, to je pojetí toho svátku.

Nabízí se nám tady na výběr dvě koncepce – koncepce síly, ničení, podrobení si, anebo koncepce pravdy, společného hledání pravdy, společné cesty za pravdou. Je na nás, abychom si vybrali. Volme dobře, volme moudře.

Cílem je setkání se Synem člověka

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

02.12.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

1. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Jer 33,14-16](#); 2. čtení [1 Sol 3,12-4,2](#); evangelium [Lk 21,25-28.34-36](#);

Začínáme prožívat advent. Jak všichni víme, advent je přípravou na Vánoce a Vánoce často označujeme jako nejmilejší nebo nejkrásnější svátky v roce. A je to pravda, protože o Vánocích si připomínáme narození dítěte. A tak by leckdo mohl čekat, že ty texty, které budou na začátku adventu, budou víc takové potěšující, a ty texty byly spíš burčující, hlavně tedy evangelium. Proč?

Doba adventní v církvi je rozdělena na dvě části. Ta první část trvá od první neděle adventní vlastně do 16. prosince a druhá část od 17. prosince do 24. prosince. Ta první delší část je zaměřena na to, co bychom mohli nazvat jako náš životní advent. Naše životní cesta někam jde, někam směřuje a my si máme uvědomit a oprášit v sobě víc než kdy jindy myšlenku, že je to cesta k Bohu, k Otci, k Ježíšovi. Každá cesta má nějaká úskalí, o tom ještě budeme mluvit, a ta druhá část adventu od 17. do 24. prosince, je to vlastně týden před Vánocemi, který už je zaměřen na ten historický advent – Ježíšovo narození v Betlémě před dvěma tisíci lety.

A nyní se tedy nacházíme v té první delší části, kde si máme před oči postavit svůj život a zamyslet se nad tím, kam jdeme. Každý člověk totiž někam jde. Ježíš o tom taky mluví a říká (Ježíš mění trošku to těžiště života): „Člověk není jenom to, co je teď, ale jde o to, čím nebo kým se stane na věčnosti, na kterou stranu se člověk přiřadí, a přiřadí se tam, kam jde. A kam člověk jde? Každý člověk jde k tomu, co má rád, k tomu, co se nám líbí. Jsme rádi, když se splňují naše přání, a naopak jsme nešťastní, když naše přání naplněna nejsou.“

Svatý Lukáš nám tady postavil před oči takový obraz. Je velmi zajímavý. Každý obraz mívá rám. Rám je důležitý, ale obraz je obraz. Obraz může být i bez rámu. A tím rámem byla první věta dnešního evangelia: Budou znamení na slunci, na měsíci i na hvězdách, a na zemi úzkost národů. Ale tady ta první věta, ta nebeská tělesa, jejich pohyb, to co se s nimi děje. Musíme si uvědomit, že v době Pána Ježíše většina národů měřila kalendář podle měsíce, tedy sledovali, kdy bude úplněk, kdy bude nov a další měsíční fáze. Toto je ten rám, to jsou ty události, které se děly, dějí a budou dít. Někteří lidé však považují tyto události za to hlavní. Považovali je taky apoštolové. Ježíš ta slova, která jsme teď slyšeli, řekl apoštolům před Velikonocemi.

Řekl jim to, když je upozorňoval na to, že jdou do Jeruzaléma, že bude ukřižován, zabit, ale že vstane z mrtvých. A oni se mezi sebou doslova dohadovali, kdo z nich je největší, kdo bude sedět po Ježíšově levé straně, kdo bude sedět po Ježíšově pravé straně a Ježíš, aby je trošičku usadil, aby je vrátil do reality, tak jim říká právě toto – říká: „Ne ty události, ale ti lidé, to je to hlavní. Ti lidé jsou tím obrazem, tím plátnem. Ty události to plátno, ten obraz jenom rámuji.“

A jak to s námi je? „Úzkost národů bezradných nad hukotem a příbojem moře. Lidé budou zmlát strachy a očekáváním toho, co přijde na celý svět.“ Když stojí dva nebo i vícero lidí na mořském břehu, kdy opravdu to moře je rozbouřené, tak se neslyší. Můžou stát i blízko sebe, ale neslyší se. Ten hukot je překážkou – překážkou, která znemožňuje komunikaci. Ale stačí poodejít třeba několik desítek metrů a už ti lidé jsou schopni naslouchat jeden druhému, jsou schopni slyšet jeden druhého.

Tím hukotem moře jsou míněny překážky, které se nám staví do cesty v naší komunikaci, ať už mezi námi, anebo mezi námi a Bohem, ale jsou to překážky, které většinou lze odstranit. Jsou to překážky, kterým se lze vyhnout nebo je lze nějakým způsobem obejít. A právě doba adventní nás vybízí k tomu, abychom se zamysleli nad tím, jaké jsou mezi námi ty překážky, a abychom se snažili je odstranit, odejít od nich, nechat je tam někde být, přesunout sami sebe někde do klidu.

V době Pána Ježíše a v době, kdy vznikalo Lukášovo evangelium, tak byla takovou módní filozofií filozofie stoická. Znáte obraz Stoický klid. Byla to filozofie spíš pasivní, která říkala: Člověk musí všechno to, co přichází, přijímat tak, jak to je. Nemá cenu se nad tím nějak moc rozčilovat, nějak moc se nad tím zalamovat, prostě vzít to tak, jak to je. Stejně se to nedá změnit. Byla to filozofie, která vedla k určité pasivitě. Naopak evangelium právě vede k aktivitě.

Každý člověk má z něčeho strach, každý z nás někdy zažívá pocity úzkosti, každý z nás se něčeho bojí, a teď záleží na tom, jakého průvodce na té své životní cestě si vybereme. V podstatě máme dvě možnosti. Možná je jich víc, ale ty hlavní jsou dvě. Mnoho lidí si za svého průvodce vybralo strach ze smrti. „Zmlát strachem a očekáváním toho, co přijde na celý svět.“ Mnoho lidí žije s tou myšlenkou: „Chci se vyhnout smrti, chci ji oddálit, chci proti tomu bojovat. Chci, chci, chci.“ Ale to je špatně. My jsme povoláni k životu a nabízí se nám tady úplně jiný průvodce – je to Syn člověka.

Ale ještě než budeme mluvit o tom Synu člověka, člověk, každý z nás, má ve svém životě ještě jednu možnost. Mimo toho, že se něčeho bojíme, tak taky o něčem sníme, máme přání. Už jsem říkal, že máme radost, když se naše přání naplňují, splňují. Máme touhy, máme sny, máme plány. Člověk je jediný tvor, který dokáže mít ty plány, který dokáže toužit po něčem. Zvířata taky touží. Naši domácí mazlíčci touží po tom, aby našli plnou misku a aby je někdo podrbal za ušima. Ale člověk má úplně jiné touhy a často ty touhy, plány a přání pomáhají překonat právě ty strachy a ty svízele. Ale navíc ještě můžeme mít pomocníka, Syna člověka, který přichází v oblaku s velkou mocí a slávou.

Ježíš se tady přímo odvolává na úryvek z knihy proroka Daniela. Četli jsme ho minule, už i předminule jsme se o něm bavili. Oblak je místo, znamení, kterým provázel Bůh Izraelity. Když Izraelité putovali po poušti, poušť je místo, kde se nedá žít, kde se nedá bydlet, místo člověku nepřátelské, tak tam s nimi byl Bůh v oblaku a říkal: „Já jdu s vámi. Já jdu s vámi, celou tu dobu vás budu provázet. Neopustím vás.“ A tady Ježíš říká: „Já vás taky neopustím.“ Ježíš tady nemá na mysli nějakou konkrétní chvíli, ale má zase na mysli tu konkrétní pomoc, přícházení, Boží podporu zjevnou nebo méně zjevnou, hlasitou nebo tichou, podporu každému z nás pro náš každodenní život.

Naše cesta, naše životní cesta má mít v sobě zahrnut právě tady ten moment setkání. Cílem je setkání se Synem člověka. Kdo je to Syn člověka, jakou má tvář? Letos budeme číst z evangelia svatého Lukáše a Lukáš si dal právě tu práci, aby

vykreslil tvář Syna člověka. Je to syn Boží a je to syn Marie. Je to vykupitel, zachránce, který se narodil za městem ve chlévě mezi zvířaty. Je to rabi, který svůj první zázrak vykonal na svatbě v Káni Galilejské, aby zachránil radost. A než začal vůbec někomu něco říkat, než začal učit, tak se postavil u Jana Křtitele do fronty s hříšníky a přijal křest na odpuštění hříchů, křest pokání. Je to zachránce, ke kterému se do slova a do písmene sbíhali ti, kteří cítili, že v jejich životě je něco špatně. Je to Boží Syn, který vypráví svoje podobnosti o ztracené ovci, o ztraceném penízi, o ztracených synech. A nakonec? Nakonec tento Syn člověka do svého království jako prvního přijímá lotra, který je s ním ukřižován na kříži, a říká mu: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji.“

Toto je Syn člověka, který přichází ke každému z nás a nabízí nám svoji pomoc a podporu na naší životní cestě. Od nás se čeká, že budeme připravení na to setkání s ním. Od nás se čeká, že budeme čekat. Ne pasivně, ale aktivně. Ne s odevzdaností, ale s radostí. Třeba to naše čekání v letošní době adventní by mohlo být vyjádřeno modlitbou, koneckonců jsme to slyšeli na konci dnešního evangelia: Proto bděte a modlete se v každé době. A já bych vás všechny moc a moc chtěl poprosit, abychom my všichni věnovali letos každý den v této adventní době pět minut – pět minut modlitbě za nás, jeden za druhého a za naši farnost. Aby naše farnost skutečně směřovala k Synu člověka a byla připravena na setkání s ním. Tak, abychom o Vánocích se skutečně z čistého srdce mohli radovat z toho, že přišel a nám, nám narodil se Spasitel.

Děkuji Vám za těch pět minut, které každý den každý z nás věnuje. Díky vám.

Člověče, žiješ jeden život

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

09.12.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

2. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Bar 5,1-9](#); 2. čtení [Flp 1,4-6.8-11](#); evangelium [Lk 3,1-6](#);

Bratři a sestry, svatý Lukáš vedený Duchem svatým ve svém evangeliu, v tom úryvku, který jsme teď slyšeli, vystavěl takovou docela složitou konstrukci. Lukáš, který si vytkl za cíl na začátku svého evangelia všechno vypsát uspořádaně, tedy pokud možno, jak to šlo za sebou, vytkl si za cíl být takovým prvním církevním dějepisem (ne vždycky se mu to tedy podařilo), tak věnoval velké úsilí tomu, aby pokud možno přesně nebo co nejpřesněji určil ten moment, kdy vystoupil Jan Křtitel, předchůdce Pána, protože s tím přímo je svázán také ten moment, kdy za několik měsíců vystoupí Pán Ježíš.

Je to zajímavé, že Lukáš nevěnuje ani tolik energie a tolik úsilí tomu, aby třeba přesně určil to datum, kdy se Ježíš narodil, ale jde mu o to co nejpřesněji určit ten okamžik toho veřejného vystoupení, protože všichni cítíme, všichni chápeme, to je to podstatné. Teď začíná to, kvůli čemu se Boží Syn narodil.

V první řadě Lukáš v té své konstrukci zdůrazňuje jednotu – jednotu bytí, jednotu existence. Je tam jmenováno sedm lidí na začátku. Jsou to židé i pohané, jsou to lidé, řekli bychom, hodně mocní - císař Tiberius, a jsou to lidé, kteří panují v té, řekli bychom, oblasti světské, státní, někdy se také říká profánní. A jsou to lidé, kteří mají určitou autoritu v oblasti náboženské – velekněží Anáš a Kaifáš. Jsou tam spojení záměrně, protože Lukáš chce zdůraznit a chce říct: „Člověče, žiješ jeden život. Taky tento svět je jeden. Je to jedna existence a v té existenci se prolínají různé momenty, ale je to jeden život a nelze ho dělit na chvíle, kdy jsem v práci a nejsem v práci, kdy jsem v kostele a nejsem v kostele, a podobně. A do tohoto jednoho života, do této jedné existence, ať už každého člověka anebo celého světa, vstupuje Boží Syn.

A teď dál už je to záležitost jakýchsi paradoxů, protikladů. „Uslyšel na poušti Boží slovo Jan, syn Zachariášův.“ On stojí v protikladu k těm sedmi. Jeho způsob bytí, jeho způsob existence, to jak žije, ale také způsob jeho myšlení a to, jak se staví k otázkám, kterým říkáme duchovní. Asi nejvíc je to vidět, když Jana Křtitele srovnáme s císařem. Římský císař o sobě říká: „Já jsem Bůh.“ Jan Křtitel říká: „Já jsem předchůdce. Já jsem ten, který byl poslán jako hlas.“

Ale dál ještě je to takové, řekli bychom, markantnější, to srovnání. Poušť. Poušť je místo, kde člověk nemůže žít trvale, místo životu nepřátelské, kde jsou různá nebezpečí, místo, které Izraelité znali velice dobře a věděli, že přežít na poušti je možné jenom se zvláštním přispěním Božím. V protikladu k té poušti jsou místa, kde žije těch jmenovaných sedm lidí, a to jsou paláce, to jsou města, kde se zdá, že to žije, že ten život pulzuje, tepe. Na poušti není nic.

Ta poušť, na které byl Jan Křtitel, nebyla Sahara, takže tam nebyl písek, ale bylo tam kamení, neúrodná hlína, žádné stromy, trochu trávy, nehostinná pustina. Ale bylo tam ticho. To je ten velký rozdíl mezi těmi obydlími, mezi tím, kde žilo těch sedm lidí, a kde žil Jan Křtitel.

Kde žili ti lidé, tak tam bylo také plno – plno lidí, plno věcí. Na té poušti, kde žil Jan Křtitel, tam bylo místo, tam bylo ticho, prázdno, místo pro lidi, a ukazovalo se, že věci, kterými jsou obklopeni ti lidé v těch palácích, tak na poušti se z těchto věcí stává bezcenné haraburdí. Navíc jsou to věci, které brzdí. Na poušti totiž člověk musí jít a dobře si rozmyslí, co s sebou na zádech ponese. Jestli to bude k něčemu, anebo k ničemu. Těch sedm lidí bylo obklopeno spoustou věcí, o kterých se domnívali, že je k životu potřebují. Jan Křtitel v tom, jak toho měl málo nebo skoro nic, tak ukazoval, co je k životu skutečně potřebné a důležité, co člověk potřebuje k tomu, aby přežil a aby život prožil.

Poprvé se Izraelité setkávají s pouští, když je Josef prodán do otroctví a Izraelité ho dovedou přes poušť do Egypta. Podruhé se celý izraelský národ setkává s pouští, s realitou pouště v okamžiku, kdy odcházejí z Egypta a jdou do zaslíbené země. Jak jsem říkal, žít trvale na poušti není možné. Na poušti chybí snad úplně všechno – jídlo, voda, stín. Ti Izraelité se čtyřicet let učili společně čelit těmto nebezpečím, překonávat překážky společně a učili se dělit se, být solidární. O manu se museli rozdělit. Každý sbíral, ale pak se to nasypalo na jednu hromadu a všichni dostali stejně. A pak se měli naučit ještě jednu důležitou věc. Měli získat to, čemu se říká identita. Protože když byli Izraelité v Egyptě, tak je Egyptané nazývali Hebrejové a hebrej znamená bezdomovec. Bezdomovec je někdo, kdo je vnímán jako obtížná existence, někdo kdo mezi nás nepatří. On nás obtěžuje, my ho tady zpravidla nechceme. Ať jde někam pryč. Bezdomovec nepatří k nikomu. Izraelité těch čtyřicet let na poušti se učili patřit k sobě, učili se, že mají místo, kde budou žít – zaslíbenou zemi, a učili se, že patří k Bohu. A to je identita každého z nás – patříme mezi nějaké lidi a patříme k Bohu, žijeme vztahy. A toto všechno připomínal Jan Křtitel.

Jan Křtitel prošel údolím Jordánu a došel k Jerichu. Jericho je oáza a na obou stranách je poušť. Na jedné straně je Judská poušť, a na druhé straně je poušť, které se říká Jordánská anebo Zajordánsko. A tady touto pouští se zase Izraelité vraceli domů z Babylónského zajetí.

U té pouště je ještě jedna velmi zajímavá myšlenka. Všichni ti mocipáni, kteří tam byli jmenováni, tak se snažili získat území, nadvládu nad určitým územím. Ale území, které vlastně nikdo nechtěl, aspoň v té době, byla poušť. Jedno arabské přísloví říká, že člověku na té poušti patří jenom ta půda, na které zrovna stojí jeho chodidla. A protože oni chodili většinou bosí, tak ta půda, na které ten člověk stojí, ho pálí do těch chodidel, a proto on spěchá, aby byl pryč. O poušť nikdo nestojí.

Jan Křtitel se tedy postavil na cestě, stál u brodu přes řeku Jordán, u cesty, kterou procházely karavany, a tím, že tam stál a mluvil, tak vydal velké svědectví – právě o těch věcech, o těch lidech, o názoru na svět, o tom, aby člověk hledal, aby se nezastavil na povrchu.

Hlásal křest pokání, aby byly odpuštěny hříchy. Při křtu v tehdejší době každý křest byl udělován ponořením. A při tom křtu, když se křtí ponořením, tak je ten pohyb dolů, a pohyb nahoru. Ten pohyb dolů připomíná smrt, člověk jde na dno. Připomíná nám to všechny naše pády, všechny naše slabosti, všechny naše chyby, kdy, jak se říká, jsem šel na hubu, kdy jsem si ji rozbil. Ale potom je tady ten pohyb nahoru, a ten nám připomíná, že přes všechny ty slabosti, přes všechny těžkosti, přes všechno, co neumím, jsem povolán k životu věčnému.

Homilie 2012

Bratři a sestry, a toto je smysl Janova kázání – ukázat na jedné straně, řekli bychom, tu bídu člověka, slabost člověka, ale na druhé straně ukázat také to povolání, to, k čemu jsem tady stvořen, smysl, cíl celé naší existence, každého z nás i celého toho světa.

Bratři a sestry, kéž je nám tedy doba adventní dobou, ve které se zamyslíme a pokusíme se zlepšit to, abychom dokázali najít svoji identitu, společně překonávat překážky, být solidární a dělit se, a kéž si také hlouběji nebo víc uvědomíme ty chyby, ale o to hlouběji ať si zase připomeneme cíl a smysl naší existence – život věčný, ke kterému jsme všichni povoláni.

Maria se vydává na cestu upevnit svoji víru

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

23.12.2012, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

4. neděle adventní

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Mich 5,1-4a](#); 2. čtení [Žid 10,5-10](#); evangelium [Lk 1,39-45](#);

Bratři a sestry, možná to tak nevypadá, ale na text, který jsme právě slyšeli, mám na mysli evangelium, na ten evangelní text se poměrně těžko káže. On je to totiž spíš text k meditaci, k modlitbě, k tomu aby to člověk promýšlel před Bohem.

Je tady popsána událost, která po té vnější stránce není až tak neobvyklá. „Maria se vydala na cestu a spěchala do jednoho judského města v horách.“ Proč se Maria vydává na cestu, proč spěchá? To nám objasňuje text, který předchází, a sice je to zvěstování, okamžik, kdy Bůh posílá anděla, který žádá Marii o to, aby se stala matkou Božího Syna.

Maria v průběhu toho rozhovoru s andělem několikrát naznačí více či méně jasně, že tomu nerozumí. Ale to neznamená, že by nesouhlasila, to neznamená, že by nějakým způsobem protestovala. Jenom podotýká a říká: „Já tomu nerozumím. Nevím, jak se to stane.“ A anděl nakonec jí dává znamení. Totiž z toho Mariina postoje je vidět, že ona má víru, důvěru. To je totiž víceméně to stejné, víra, důvěra, to se překrývá. A anděl jí proto dává znamení. Aby posílil tuto její víru, tak říká: „Tvoje příbuzná Alžběta, ačkoliv je stará, byla považována za neplodnou, už je v šestém měsíci.“ To znamená, že on vyzývá Marii a říká: „Běž se tam podívat. Je v šestém měsíci, to znamená, už to bude vidět. Nebudeš se jí muset nějak ptát nebo takhle, ale okamžitě to poznáš.“ A tak Maria se vydává na cestu z tohoto důvodu, upevnit svoji víru.

Bratři a sestry, to je myšlenka, kterou nám přináší advent – upevnit svoji víru. A druhá myšlenka nebo druhý důvod, proč se Maria vydává na cestu, je to, aby byla nablízku své starší příbuzné. Nevíme to jistě, tradice říká, že Alžběta byla teta Panny Marie. Nic tomu neodporuje, klidně to takhle můžeme vzít a takhle o tom mluvit. A tato teta Alžběta byla o dost starší než Maria. A Marie tedy jde, aby jí byla nablízku, aby jí pomáhala, aby s ní sdílela, řekněme, ty těžkosti, ale hlavně radosti toho okamžiku, který má nastat, kdy se má narodit to dlouho očekávané dítě.

Tedy ty dvě ženy jsou ztělesněním adventu, ztělesněním toho, co my prožíváme v duchovní rovině. Ony to prožívaly opravdu celým svým tělem a celou svou duší. Alžběta se dlouho modlila, dlouho prosila za to, aby měla dítě. Maria – ten její advent je o dost kratší. To je vlastně ta cesta z Nazareta do Aim Karim, kdy ona má čas přemýšlet o tom, co jí ten anděl řekl, a kdy vlastně musí nějakým způsobem si to všechno v hlavě srovnat.

Ale Maria spěchá. Spěchá kvůli své víře, ale spěchá i kvůli své příbuzné Alžbětě. Vešla do Zachariášova domu a pozdravila Alžbětu. Je tady zmíněn Zachariáš, otec Jana Křtitele, ten, který byl první, komu anděl řekl: „Budeš mít syna.“ A Zachariáš říká: „Ne, to není možné. Já už jsem starý, já už jsem nějakým způsobem ten svůj stav přijal.“ Co je tam zvláštní na tom zjevení Zachariášovi je to, že anděl mu říká: „Tvoje modlitby byly vyslyšeny,“ A Zachariáš protestuje. Tedy naskytá se otázka, jak moc počítáme s tím, že naše modlitby budou vyslyšeny.

Zachariáš také má čas přemýšlet, protože anděl mu říká: „Protože jsi nevěřil, tak devět měsíců nebudeš mluvit. Budeš němý.“ A Zachariáš tady v této situaci nemůže do toho nějakým způsobem zasáhnout, protože nemůže mluvit. I on má dosti dlouhý čas na to, aby přemýšlel. Tady vidíme, jak advent u všech těch tří postav, ale u každé z těch postav ten advent probíhá úplně jinak.

Maria přichází jako host. Známe česká přísloví, taková jadrná, jako že host a ryba třetí den smrdí, anebo támhle ze Slovácka, host do domu, čagan do ruky, ale ve Starém zákoně host, osoba hosta, to bylo něco posvátného. Vycházelo se tady z Písma, z té tradice, že Abrahám přijal do svého stanu, do svého příbytku tři cizince, a těchto třech cizincích ho navštívil sám Bůh, aby zase řekl Abrahámovi a Sáře, že budou mít syna Izáka. A z tohoto důvodu každý host byl vítán. Dokonce to bylo bráno tak, že když přichází host, tak on mi přináší pozeňání.

Samozřejmě, když přichází host, tak to znamená určitou námahu pro toho hostitele, znamená to určité vydání, nepohodlí a další věci, ale Izraelité ve Starém zákoně to brali tak, že ten host přináší pozeňání. Dokonce to bylo práno tak, že když k někomu nechodili hosté, pokud někdo u sebe neměl dlouho nějakou návštěvu, tak to bylo bráno tak, že tady není něco v pořádku. Protože k tomu člověku nechodí ostatní lidé, to znamená, že on to ani nebude mít v pořádku s Bohem. Tedy situace, kdy host přichází, bylo vnímáno jako něco velmi kladného. Naopak zase když dlouhodobě hosté nejsou, není žádná návštěva, tak to bylo bráno jako něco negativního, jako velké mínus.

Maria pozdravila Alžbětu. Pozdravila ji tak, jak se Židé, Izraelité zdraví: „Šalom.“ My se zdravíme taky různě, že jo, nejčastěji tím: „Dobrý den.“ To je takový neutrální pozdrav, který nemůže nikoho urazit. Přát někomu dobro je v pořádku, nemůže se tím nikdo cítit nějaký dotčený, ale je to opravdu neutrální. Kdežto to Šalom je přání pokoje. Ale v tom pozdravu už je jaksi i zakomponovaná prosba k Bohu, aby ten Bůh svůj pokoj seslal. V tomto pozdravu se nezdraví jenom ten člověk, kterému přeji pokoj, ale zároveň ten pokoj vyprošuji od Boha. Tedy ten pozdrav Šalom není vůbec neutrální. Naopak připomíná všem těm, kteří se tímto pozdravem zdraví, tu skutečnost, že pokoj, radost a všechny tyto věci, že jsou darem, a nesmíme zapomenout na Dárce.

„Alžběta byla naplněna Duchem svatým a zvolala mocným hlasem: ‚Pozeňaná mezi ženami a pozeňaný plod života tvého.‘“ Vlastně tady slyšíme jednu část té modlitby Zdrávas Maria. Ty první věty řekl anděl k Panně Marii, tady tu druhou část adresovala Alžběta k Panně Marii. Možná si ani neuvědomujeme, v jaké situaci ta slova byla pronesena. Neuvědomujeme si, že ta modlitba nevznikla od začátku do konce, že by jí někdo řekl, tak jako Otčenáš, kdy Ježíš naučil svoje učedníky se takto modlit, ale že je to poskládáno ze dvou událostí, a ten konec už je potom doplněný církví, to „svatá Maria“, a tak dále, a že tato modlitba vlastně odráží události, které se staly, že si připomínáme to, co je v Písmu. To si připomínáme začátek Nového zákona.

Jsou tady řečena mnohá slova, nad kterými je potřeba právě rozjímat, přemýšlet, modlit se nad nimi, ne jenom o nich nějakým způsobem diskutovat. Já bych chtěl se zastavit úplně na konci, kdy Alžběta říká: „Blahoslavená, která jsi uvěřila, že se ti splní to, co ti bylo řečeno od Pána.“

Maria, jak už jsem řekl na začátku, tam přichází se svou vírou, a skutečně její víra je posilněna o mnoho. My ve svém životě se rádi opíráme o jistoty, ale tu jistotu neměla na začátku ani Maria. Měla víru, a s touto vírou šla do Aim Karim. Víra se skládá ze dvou momentů, z toho, že člověk přemýšlí, a potom že koná. Skutečně je to tak. Víra je zaměřena v jednom momentě dovnitř k rozjímání, k rozhovoru s Bohem, a potom ke konání, k návštěvě druhých, k návštěvě bližních. Tady na té scéně návštěvy Marie u Alžběty vidíme, jak by mělo vypadat to, čemu říkáme mariánská zbožnost. Protože Maria přijala slovo Boží, jakýmsi způsobem ho promeditovala, a potom jde, aby to slovo uvedla do praxe, do života. Z tohoto jednání si máme vzít příklad. Máme si uvědomit, že to, o co se opíráme v našem životě, je naše víra. Je to velká hodnota. Je to hodnota, která nám pomáhá překonávat překážky, které se nám staví do života.

Jedno takové rčení říká: „Máš hodně starostí? Máš hodně problémů? Přestaň se dívat na ně, ale napodob Marii. Jdi a pomáhej těm, kteří těch problémů mají ještě víc. Máš hodně problémů? Přestaň se na ně dívat, ale dívej se na Marii a jdi a pomáhej těm, kteří mají těch problémů ještě víc než ty.“

Bratři a sestry, kéž tato myšlenka, kéž ta scéna setkání Marie a Alžběty, kéž se nám neztratí z očí. Kéž nám nesejde z mysli a nevytratí se z našeho srdce, ale ať nás provází při našich setkáních ať už teď v adventě, nebo o Vánocích, anebo kdykoliv během roku.

Dotknout se Ježíše

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

24.12.2012 - pondělí, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Slavnost Narození Páně

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 9,1-6](#); 2. čtení [Tit 2,11-14](#); evangelium [Lk 2,11-14](#);

Bratři a sestry, opět po roce se scházíme, abychom prožili Velkou noc narození našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista. Židovští rabíni říkají, že Boží slovo má 39 tváří. Co se tím chce říci? A sice že když čteme slova Písma znovu a znovu, že vždycky tam najdeme něco nového, něco co nás osloví, něco co nás obohatí. A tak tedy, i když slavíme Vánoce kdoví už pokolikáté, chceme se znovu zamyslet nad tím, co nám Písmo předkládá a chceme tím obohatit náš život, tyto dny.

Někdo by se mohl zeptat, proč je těch tváří zrovna 39. Čtyřicátá tvář je podle rabínů Bůh sám. Tu tvář uvidíme, až se s ním jednou setkáme tvář v tvář. Zatím se musíme spokojit s těmi tvářemi, které jsou ukryty v jeho slově. Čtyřicítka je číslo plnosti, proto takhle.

A tak co nám říká slovo, které jsme teď slyšeli, co jsme četli? Svatý Lukáš, který si dal na začátku svého evangelia takový úkol, že všechno popořádku nebo uspořádaně vylíčí, tak je tomu věrný i v té zprávě o narození Ježíše Krista. Nejde mu totiž jenom o to, aby popsal historicky ty události, ale aby podal jejich výklad. Nezůstává jenom u konstatování, že se něco stalo, ale také říká, proč se to stalo a co to znamená. A tak svatý Lukáš tu zprávu o Ježíšově narození líčí hned třikrát. Poprvé jako fakt, jako historickou událost. Potom jako znamení. „Anděl říká pastýřům: „Naleznete dítě, to vám bude znamením.““ A třetí jako svědectví. Pastýři jdou, setkají se s dítětem, a potom to všem vypravují. My jsme teď četli ty dvě části. Tu třetí o tom, jak pastýři svědčí, tu budeme číst na Nový rok.

Vyprávění začíná větou: „V těch dnech vyšlo nařízení od císaře Augusta.“ Je to nařízení, které mnohé nazlobilo, když to řeknu mírně. Doslova vzbudilo bouři nevole a hněvu. Proč? Protože nešlo jenom o to, že se něco sepíše, ale toto nařízení, aby byl proveden soupis v celé Římské říši, což byl tehdejší svět, bylo projevem velké arogance. Bylo to potvrzením toho, že Řím vládne. Císař a ti, kteří to nařídili, sledovali tím několik věcí. Jednak aby věděli, kolik daní mají očekávat, ale aby také věděli, kolik mužů do vojska jsou schopní povolat. A třetí věc, aby věděli, když by třeba v nějaké provincii, což se týkalo přímo zrovna Judeje, když by tam hrozilo povstání, kolik vojáků budou potřebovat na potlačení toho povstání. A jak jsem říkal už na začátku, bylo to projevem, znamením nadřazenosti.

Tím sčítáním dává člověk člověku najevo svoji nadřazenost. To, jak to bylo provedeno, bylo skutečně arogantní a zlé. A v tuto chvíli tady oproti té lidské moci přichází Ježíš, přichází Boží bezmoc. Ježíš přichází nenápadně. Kdyby přišel tak, aby to všichni věděli, to znamená s nějakou mocí, slávou, tak by nebyl Bohem, ale byl by idolem. Idol je někdo, kdo je slavný, koho všichni obdivují, komu tleskají, kdo se hřeje, jak říkáme, na výsluní, kdo je na mnoha plakátech, na mnoha fotografiích, ale něco tomu chybí. Chybí tomu upřímnost. Ježíš nechce být idolem, Ježíš je Boží Syn, a proto přichází nenápadně. Přichází tak, aby každý, kdo se s ním chce setkat, aby to bylo dobrovolné, aby to nebylo nějak vynucené, ale aby přišel každý, ale jenom ten, kdo chce.

Bůh tedy přichází jako bezmocný. Je to opak, protiklad té lidské moci. Máme si uvědomit, že to sčítání vyvolalo pokoření. Z toho sčítání vzešel nějaký spis, něco sepsali, a židé tento spis, ten sčítací spis brali jako protiklad vůči knize Zákona. Kniha Zákona to je něco, co dostali Izraelité od Boha, a tady ten sčítací spis, to je dílo člověka a chápali to jako něco zlého.

Máme si uvědomit, že když si připomínáme Ježíšovo narození v Betlémě, tak Ježíš v tu chvíli vstoupil do konkrétního času, do konkrétního prostoru. Ten čas a ten prostor nebyl nijak ideální, ale bylo tam mnoho zlého. Ježíš se svou bezmocí vstupuje do zla, které je ve světě. Nechá se jím obklopit.

Tato myšlenka je, bratři a sestry, velmi důležitá, protože my se často ptáme a říkáme si: „Kam ten svět spěje?“ Ptáme se: „Bože, máš to ve svých rukou skutečně pevně, anebo se ti to vymyká?“ A ta odpověď je v tom narození Ježíše Krista. Protože Bůh si pro příchod svého Syna vybral čas, který je podle lidského měřítka naprosto nevhodný, neočekávaný, nepravděpodobný.

Celé to sčítání, to byla obrovská mašinérie, která se dala do pohybu víc než rok před samotným sčítáním. Rok před tím sčítáním bylo těm lidem oznámeno, že budou muset jít tam, kde mají nějaké pozemky. To je další taková arogance. Jak všichni víme, Josef se živil jako tesař, ale v Betlémě měl nějakou půdu, a tak se tam musel vrátit, i když se tím už neživil. A chtěli po něm, aby tam zůstal. Nejenom, že se tam dá zapsat a vrátit se ke své živnosti. On se tam musel přestěhovat a začínat od začátku.

A tady vidíme, jak plán Boží záchrany počítá s tou lidskou arogancí, s tou lidskou pýchou a s tím vším okolo. Sčítání je maličký kámenek do mozaiky toho plánu Boží záchrany. Aniž si to ti, kteří to vymysleli, ti, kteří to nařídili, aniž si to uvědomili, tak spolupracují.

Svatý Lukáš potom, řekli bychom, téměř holou větou konstatuje, jak to bylo: „Porodila svého prvorozeného syna, zavinula ho do plének a položila do jeslí, protože v zájezdním útulku nebylo místo.“ Svatý Lukáš má svoje dílo velmi dobře promyšlené a svatý Lukáš, jakkoliv se nám to nelíbí a jakkoliv je nám to proti srsti, když mluví o Ježíšově narození, už dopředu se spojuje s Ježíšovou smrtí na kříži. Když Lukáš mluví o Vánocích, myslí na Velikonoce. Chce připomenout a chce říct, že Ježíš začal svůj život v jeskyni a skončil svůj v jeskyni. „Byl položen do nového hrobu, který byl vytesán ve skále, kde ještě před ním nikdo neležel.“

„Vzala ho Maria a položila do jeslí.“ Lukáš myslí na kříž, na který Ježíše jednou položí. Ale Lukáš chce zdůraznit ještě jinou věc, velmi podstatnou. To je jádro celé té zvěsti, celého toho popisu. „Maria ho vzala, zavinula do plének.“ Dotkla se ho, dotýkala se ho. A Lukáš chce říct tuto důležitou věc: „Je potřebí o Vánocích se dotknout Ježíše, být s Ním v tomto kontaktu, který je nejužší, když se člověk dotýká člověka, a v tuto chvíli člověk má možnost dotknout se Boha.“

Církev si tohoto byla vždycky vědoma, a proto v každé svátosti je dotek. V každé svátosti je to, čemu se říká vzkládání rukou. A dokonce v té svátosti, které si ceníme nejvíc, v eucharistii, se vracíme ke staré tradici, ke starému způsobu, že věřící mohou přijímat Tělo Páně na ruku, tedy dotknout se. Je to tak, že ten Bůh, Boží Syn přichází k nám.

V tuto chvíli bych chtěl zdůraznit, že je jedno, jestli přijímám na ruku nebo do úst, ale každopádně se dotýkám Krista tak, jako se ho dotýkala Maria v Betlémě. Je to ten stejný Ježíš. My bychom na to neměli zapomínat. Mělo by nás to provázet a měli bychom za toto děkovat.

A nakonec? Nakonec bych chtěl zmínit pastýře a tu větu, kterou jsem říkal na začátku mše svaté: „Anděl stojí u pastýřů a říká: „Nebojte se. Zvěstuji vám velikou radost, radost pro všechny lid.“

Těch pastýřů je několik, málo. Počet neznáme, ale nebyla to žádná velká skupina. A tato malá skupinka dostává veliké poselství, veliký úkol. Prvně, nebojte se. Překonejte svůj strach. Lidé vždycky měli strach. I my máme strach. Oni se třeba báli zlých duchů, třeba byli pověřiví, my se bojíme třeba konce světa, bojíme se toho, abychom neonemocněli, nebo co o nás řeknou sousedé, jestli nepřijedeme o práci a podobně. Ale faktem je to, že ten strach, každý strach nás spoutává a nejsme schopni se z něho často vymanit. Ježíš přichází jako ten, který nám nabízí tu pomocnou ruku. Ale co je zvláštní, mají to zvěstovat ti, kteří vůbec nejsou vzorem ve víře.

Ti pastýři byli lidé chudí, nevzdělaní a nábožensky na tom nejnižším stupínku. Oni nechodili v sobotu do synagogy, oni nechodili do chrámu v předepsané dny, ale byli vybráni, tato malá skupinka, aby zvěstovala radost pro všechny lid. Oni dostávají úkol, u kterého vůbec nechápou jeho dosah, ale oni ho splní. Prvně jdou do Betléma, a potom to zvěstují dál.

Proč tam jdou? Protože jsou to lidé na jednu stranu drsní, na jednu stranu, řekli bychom, právě na tom nejnižším stupni té společnosti, toho společenského žebříčku, ale jsou to lidé otevření. Jsou to lidé, kteří se nenechávají vláčet davem. Oni mají svůj názor, svůj postoj a v tom jsou svobodní. A v té svobodě jsou otevření všemu pěknému, všemu radostnému.

„Dnes se vám narodil Spasitel,“ to je to, co mají zvěstovat. Ježíš je Boží Syn, to znamená, On existoval od věčnosti. Lukáš tady v tuto chvíli nechce mluvit o nějakém datumu, ale chce mluvit o okamžiku: „Dnes tobě se narodil, pro tebe se narodil. Dnes, teď přišel, aby se s tebou setkal.“ To je to, co Lukáš chce říci. Lukáš ve svém evangeliu použije sedmkrát slovo „dnes“, a má tím právě na mysli ten moment setkání.

Bratři a sestry, mnoho lidí na světě slaví Vánoce. Téměř celý svět slaví Vánoce, téměř celé lidstvo, ale pouze menšina slaví Vánoce jako svátky narození Zachránce. Abychom je oslavili dnes dobře, tak je potřeba přijít duchovně k Betlému a říct: „Pane, děkuji, že ses narodil pro mě, a děkuji ti za to, že se tě mohu dotknout.“

Bože, mám tě rád

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

25.12.2012 - úterý, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Boží hod vánoční

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Iz 52,7-10](#); 2. čtení [Žid 1,1-6](#); evangelium [Jan 1,1-18](#);

Bratři a sestry, svatý Jan nás vede, řekli bychom, dozadu, do hloubky, na začátek stvoření. Svatý Jan psal svoje evangelium jako poslední, znal tedy na díla svých předchůdců, a reaguje na situaci, na otázky, které v té době byly běžné. Když se začalo křesťanství šířit, tak ti, kteří měli zájem o tuto víru, tak už se ptali těch věřících: „A kdo to je, ten Ježíš Kristus? Co o něm říkáte?“ A první věta, kterou křesťané odpovídali na tuto otázku, byla: „On byl ukřižován, umřel a vstal z mrtvých.“

Ale ti lidé se ptali dál: „No, ale co bylo před tím?“ A na toto reagoval svatý Marek, který začíná svoje evangelium křtem Ježíše Krista u Jana Křtitele a začíná líčit Ježíšovo veřejné působení.

Ale ti lidé se ptali dál: „Dobře, ale to mu bylo přes třicet let. Co dělal před tím?“

A na toto zase reagují Lukáš a Matouš, kteří líčí události kolem Ježíšova narození, a svatý Lukáš i dodává tu epizodu, kdy Ježíšovi bylo 12 let a ztratil se v Jeruzalémském chrámu.

Ale ti tazatelé ještě pořád nebyli spokojeni a ptali se: „A odkud přišel, a co je zač?“ A na toto odpovídá svatý Jan. Aby ta odpověď byla co nevyčerpávající, tak nás Jan bere, řekli bychom, mimo čas a mimo prostor. Bere nás před existenci tohoto světa a říká: „Na počátku bylo Slovo, a to Slovo bylo u Boha, a to Slovo byl Bůh.“

Evangelista Jan tady schválně kopíruje první knihu Starého zákona, knihu Genesis, to znamená počátek, vznik. A v první knize, Genesis, můžeme číst: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země byla pustá a Boží duch se vznášel nad vodami.“ A potom to pokračuje, to stvoření, popis stvoření: „Bůh stvořil světlo, oddělil světlo od tmy. Světlo nazval dnem a tmou nazval nocí.“

Od začátku první knihy Mojžíšovy se Boží slovo stává. My naše slovo říkáme. Často mluvíme takzvaně naprázdno, do větru a domníváme se, že naše slovo nebude mít nějaký účinek. „To jsem řekl jen tak.“ Bůh nikdy nemluví „jen tak“. Za každým jeho slovem je hned čin, něco se stane. A toto prochází celým Písmem svatým, celým Starým zákonem. Slovo Boží se stalo k proroku Izaiášovi, Jeremiášovi. A končí to, nebo spíš vrcholí v momentě, kdy Jan napíše: „Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi.“

Té části, kterou jsme teď četli, se říká prolog, předmluva, předehra. Každé hudební dílo má svoji předehru, a v té předehře skladatel oznámí, naznačí hudební motivy, které se budou opakovat potom v celém tom díle. A tak to naznačuje i Jan ve svém prologu, ke svému dílu. Jednak používá výrazy, které bude používat v celém evangeliu, jako právě začátek, slovo, světlo, život, být a další. Ale vede nás na ten počátek existence celého toho vesmíru, všeho toho, co my tady teď vidíme kolem nás, chce nám to objasnit. Nechce nám objasnit, jak to vzniklo, ale chce říct, proč to vzniklo. A chce vysvětlit a říct, že pohnutky, důvody, které Boha vedly k tomu, že povolal svět z neexistence k existenci, byly jenom a jenom dobré, a byly to pohnutky nakloněné nám lidem, příznivé nám lidem. A tím chce říct: „Dobře to začalo,“ potom když mluví právě o tom, že to Slovo se stalo tělem, že přišlo mezi nás, tak říká: „Dobře to pokračuje a věřte, že to dobře skončí.“ To je to hlavní, co svatý Jan chce říct, co chce sdělit.

Slovo odlišuje člověka od zvířete. Slovo je něco, čemu se učíme. Židovští rabíni rádi se zabírají touto tematikou a mluví, říkají, že když se člověk narodí, tak křičí, jdou z něho zvuky. To malé dítě má nějaké přání, něco ho trápí, a tak začne plakat. Ten pláč je primárně zaměřený dovnitř. To dítě volá o pomoc, chce na sebe upoutat pozornost. U dítěte to není nic špatného. Je to pochopitelné, to dítě si musí přivolat pomoc. Ale o několik stupňů výš je hlas, řeč. To je něco, co se musíme učit. Trvá to nějakou dobu a je to výrazem naší svobodné vůle. Chceme mluvit, chceme mlčet. Můžeme se rozhodnout. A tento hlas je ve svém základu primárně zaměřený na toho druhého, na toho, koho oslovuji, s kým mluvím. Všichni chápeme, že když by tady byl jeden jediný člověk, tak by nepotřeboval hlas. Mluvit sám se sebou, to nějak není ono.

Řeč je tedy něco, co je výrazem, podle rabínů, naší lásky. Náš hlas, to kdy se obracím na druhého, kdy mu děkuji, kdy ho žádám o pomoc, kdy mu sděluji, co jsem zažil, je výrazem mé lásky k němu. Naopak ty zvuky, ten křik je podle rabínů výrazem sebelásky.

Svatý Jan Křtítel, když začíná svoje působení, tak říká: „Jsem hlas. Svoje schopnosti jsem dal do služby Ježíši Kristu.“

Dalším pojmem, o kterém tady svatý Jan mluví, je život, a potom je to světlo. Když mluví o životě, nemá na mysli ani tak fyzický život, ale to, čemu říkáme vnitřní, duchovní život. Ve svém evangeliu použije slovíčko život celkem 37 krát, to je velmi často. Život, to je nejvyšší přání člověka, to si přejeme. Zachovat si život, žít co nejdéle, to jsou přání, která provázejí lidstvo, co je lidstvo lidstvem, tisíce let. Mnozí lidé se namáhají, ptají se a říkají: „A jak to mám udělat?“ A tak staví, já nevím, pyramidy, různé kryty a věří, že to jim pomůže k tomu, aby jejich život byl delší nebo aby si nějakým způsobem zajistili nesmrtelnost. Ale přichází Ježíš, který to nabízí, který to přímo nabízí a říká: „Chceš to?“

Svatý Jan, když tady mluví o životě, tak s tím úzce spojuje světlo, protože bez světla není život, není tady fyzický život, ten není možný. Když Jan mluví o světle, tak tím míní smysl, smysl našeho bytí. To je další důležitá otázka, kterou si klademe: „Jaký je smysl toho všeho, co tady kolem nás je?“

Četl jsem nedávno jeden takový příběh, je o smyslu Vánoc. K čemu jsou Vánoce? Představte si, že by Vánoce nebyly, že by je lidé vyškrtli z kalendáře. V tom příběhu jeden chlapec na půdě jejich domku v nějaké krabici najde betlémskou hvězdu. Donese ji dolů, ukáže mamince a řekne: „Mami, co to je?“ A ona říká: „Ale, to byl takový svátek. To se dalo na strom a všichni stáli kolem toho stromu a zpívali. Byla to taková nuda.“

Chlapec se zamyslí a říká: „Ale mami, strom přece neroste v pokoji!“ A ona říká: „No jistě, ten si koupili, ten nazdobili, dali na něj světýlka, všechno se to třpytilo. Bylo s tím spousty práce, všichni byli nervózní a těšili se, až už to skončí. No, bylo to hrozný.“

„Ale mami, když byli všichni pohromadě, když si povídali, když zpívali a stáli kolem toho zářícího stromu, to muselo být pěkné.“ „Ne, byla to nuda. Říkám tito. Věř mi.“

Maminka vezme synka, doveče ho k popelnici, otevře ji a povídá mu: „Podívej se, je to celé už ušpiněné, pomačkané, zbytečné. Hoď to do té popelnice.“ Tak chlapec, i když nechce, tak to do té popelnice hodí a vrátí se s maminkou domů. Maminka si jde po své práci a až za nějakou dobu si všimne, že chlapec stojí u okna, dívá se na tu popelnici a říká: „Já tu hvězdu pořád vidím. Ona je pořád tady a pořád svítí.“

Bratři a sestry, a to je smysl Vánoc, aby nám svítily. Aby nám svítily vánoční myšlenky do našeho každodenního života, protože jsou to myšlenky o setkání, o setkání člověka s Bohem, člověka s člověkem, jsou to myšlenky o životě.

Jak jsem říkal, vrcholem a jádrem celé té zvěsti je 14. verš první kapitoly: Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Dnes, když mluvíme s dětmi o tom, co budou dělat, až budou dospělé, tak říkáme: „Čím budeš?“ Ale dříve se říkalo: „Čím se chceš stát?“ A v tomto smyslu se Boží Syn stal člověkem. Co to pro něho znamenalo? On přijal omezenost, přijal zranitelnost, přijal schopnost trpět a přijal schopnost zemřít. On tím skutečně nezískal, ale získali jsme tím my a uviděli jsme Boha, který je solidární s námi lidmi. Tak moc se chce s námi ztotožnit, že je ochoten s námi trpět.

„A přebývalo mezi námi.“ Tady spíš by se mohlo říct: „Přebývá mezi námi,“ přítomný čas, protože pořád mezi námi přebývá. Český překlad toho originálu, to „prebývá“, není příliš šťastný. V originále je tam řecké slovo, které se řekne eskenosen, a znamená to „udělat si stan“. Bůh si udělal stan mezi námi. Když šli Izraelité z Egypta, uprostřed tábora stál stan schůzky, stan, kam přicházeli, aby se modlili, aby se setkávali s Bohem. Bůh si udělal stan mezi námi. Už to není jenom nějaký příbytek, ale je to osoba. Je to někdo, ke komu můžeme přijít.

Jak jsme si říkali v noci, Ježíš, Boží Syn se narodil v jeskyni, ale už velmi dávno lidé začali tu událost klást do nějaké chýše, do nějakého dřevěného domečku, do něčeho takového, co připomíná právě ten stan. Vycházeli tady z tohoto textu, z této myšlenky, že Bůh je mezi námi tam, kde jsme my. Stan se dá sbalit, stan je možné přenést. Bůh je tam, kam jdeme my.

Jak to zakončit? Protože je to téma těžké na přemýšlení, na rozjímání, tak si dovolím přidat ještě jeden příběh, který nám snad pomůže, jak se k tomu celému postavit. Když Bůh dokončil stvoření, tak určil, že osmý den bude svátek, a řekl: „Bude to můj svátek.“ A tak celé stvoření, všechna stvořená díla přemýšlela, co darovat Bohu k jeho svátku. Andělé začali nacvičovat krásné zpěvy, celá příroda se začala chystat. Ovečky donesly vlnu, kravičky donesly mléko a smetanu, včelky přinesly med, květiny si přichystaly krásnou vůni a člověk pořád nevěděl, co by Bohu dal k jeho svátku. A jak stála před Bohem ta fronta a předávali mu ty dary a přáli mu k jeho svátku, tak člověk pořád čekal, čekal, až byl naráz na konci. Fronta se pomalu posouvala vpřed a člověk naráz zjistil, že před ním už jsou jenom dvě zvířata, velmi pomalá, hlemýžď a želva, a člověka pořád nic nenapadalo, co Bohu dát. A když na člověka přišla řada, tak člověk udělal něco, co všechny velmi překvapilo. Člověk vyskočil, sedl si Bohu na klín, svýma rukama ho objal a řekl mu: „Mám tě rád.“ A Boží tvář, která do té doby vlídně hleděla na všechny své tvory, tak se rozzářila širokým úsměvem.

Bratři a sestry, to je to, co nám svatý Jan chce říct. Chce nás vyzvat k té odpovědi na celou tu vznešenost a krásu, abychom prostě a jednoduše řekli: „Bože, mám tě rád.“

Příběh o pasáčkovi

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

26.12.2012 - středa, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek sv. Štěpána, prvomučedníka

příslušné slovo Boží: 1. čtení [Sk 6,8-10; 7,54-60](#); evangelium [Mt 10,17-22](#);

Bratři a sestry, to co si připomínáme o Vánocích, to co slavíme o Vánocích, je ta věta, kterou říkal svatý Štěpán vlastně na konci svého života: „Vidím nebesa otevřená.“

Zlem, hříchem se zavírá přístup člověka k Bohu, naopak dobrem se otvírá, a ten, kdo zprostředkoval právě tady to otevření, je Boží Syn Ježíš Kristus. My o tom rozjímáme tyto dny, ale protože si myslím, že toho vážného už jsme slyšeli hodně, že jsme ty texty rozebrali důkladně ze všech stran, tak dnes bych chtěl promluvit o těchto věcech, ale trochu jinak.

Našel jsem si příběh, který se skutečně stal. Stal se v jižní Itálii na začátku 20. století v městečku, které se jmenuje Banzano. Je to takové malé město a rádi tam slavili nebo dodneska slaví Vánoce s velkou, řekli bychom, okázalostí, rádi to všechno mají připravené. A tak vždycky té přípravě věnují už celý advent, schází se pan farář s panem starostou, aby se poradili, co kde ještě vylepšit, co udělat, aby ta atmosféra byla ještě krásnější.

Vždycky začali tím, že nachystali strom na náměstí, jsme na začátku 20. století, tak ho ozdobili skutečnými svícemi, které každý večer zapalovali. Vyzdobili také průčelí jednotlivých domů na náměstí zeleným chvojnám, prostě aby to bylo krásné. A pak začali chystat v kostele. V kostele měli velkou chloubu, betlém. Byl velký, voskový a ty figury byly téměř v životní velikosti, takže to bylo uloženo v mnoha krabicích, v mnoha bednách. Sneli to všechno z půdy a v kostele na tom daném místě začali stavět. Nejdřív postavili tu chýši, krajinu kolem ní a potom začali umísťovat jednotlivé figury – Marii, Josefa, pastýře, ovečky, selku, která nese vodu od studny, a další figury. A naráz zjistili, že mají vybalené všechny figury, ale chyběl Ježíšek, chybělo Jezulátko.

Tak to otočili, obrátili naruby, všechno znovu prohledali, znovu šli na půdu, Jezulátko nikde. Ježíšek se ztratil. Ale jak už to tak bývá, tak hned začali vymýšlet černější a černější scénáře, až nakonec někdo řekl: „Někdo nám ho ukradl! Ukradli nám Ježíška!“ A s těmito slovy všichni ti lidé, kteří ty jesličky stavěli, vyběhli na náměstí, řítili se jak dělová koule a křičeli: „Ježíška nám ukradli! Ukradli nám Ježíška!“

Celá ta předvánoční atmosféra byla rázem tatam a město se rozdělilo. V podstatě každý byl sám, protože začali podezřívát jeden druhého. Domácí říkali: „To ukradli přespolní,“ a zase jiní říkali: „To ukradli támhle nějakí místní, kteří to prodali.“ Jeden domácí říkal: „To ukradli nájemníci z mého domu,“ a ti nájemníci říkali: „To určitě někde schoval tady ten starý nabručený domácí.“

Místní policie začala prohledávat všechna temná zákoutí, jestli by se tam soška Ježíška nenašla. Nenašla, a začalo se o tom povídat všude okolo. A dozvěděl se taky o tom jeden pasáček, který byl u živých obcí za městem, a řekl si, že se tam půjde podívat a že se pokusí, bude-li to v jeho silách, obyvatele Banzana nějak trošku uklidnit. Přišel do města a zjistil, že je to opravdu zlé, že lidé jsou rozdělení, rozhádání, podezřívaví a než stačil cokoliv říct, tak ho uviděl jeden místní a říká: „To je on! On se tady už včera ometal kolem kostela. Určitě to vzal on.“

Den předtím tam ten pasáček vůbec nebyl. A než pasáček stačil cokoliv říct, tak se městečkem začal rozléhat křik: „Chyťte zloděje! Chyťte zloděje!“ Pasáčkovi nezbylo, než aby utíkal. Utekl za město a tam se svým pronásledovatelům ztratil. Byl ve velké výhodě, krajinu kolem města znal dobře, a tak ještě chvíli šel a potom se schoval v takovém starém polorozpadlém domečku. Tam přečkal noc, a když se druhý den ráno vzbudil, tak si všiml, že na zdi proti němu je prasklina asi půl centimetru široká. Ale co upoutalo jeho oči bylo to, že prasklina pokračovala i na zemi a táhla se od domku dál. On okamžitě věděl, co to znamená, co se stalo. To byla památka po zemětřesení. A taky věděl, že někde na té spáře, na té škvíře budou lidé, které to zemětřesení zasáhlo, a že ti lidé budou potřebovat jeho pomoc. A tak vyrazil. Šel pořád podél té praskliny. Někdy se mu ztrácela mezi kameny, ale zase se objevovala a byla čím dál širší. Šel několik dnů, až přišel do vesnice – do vesnice, která byla rozbořená, protože ležela na té čáře zlomu. Byli tam lidé zasypaní, lidé zranění, ale taky lidé mrtví. Pasáček okamžitě začal pomáhat, jak uměl. Vyhrabával lidi ze sutin, pomáhal zraněným, ale také pomáhal pohřbívat mrtvé. Bylo to v předvánočním čase, a tak mu to připadalo, že ti mrtví spí, jako by tiše odpočívali. Takhle tam pracoval celý další den. A večer, když se zapálily ohně, když se rožnula světla, tak si všiml, že o kus dál je taková kůlna a u té kůlny, která jakoby zázrakem zůstala stát, se motá několik lidí. Byl zvědavý, tak se tam šel podívat a zjistil, že v té kůlně je maminka, které se právě narodilo dítě.

Všichni, kteří tam byli, z toho měli velikou radost a chápali to jako znamení naděje, znamení toho, že některé životy zhasly, skončily, ale nový život že zase přišel. Pasáček tam usnul, a když se ráno vzbudil, tak si uvědomil, že ho vzbudil pláč toho novorozeného děťátka a vzpomněl si na obyvatele Banzana, kteří hledají voskovou sošku Ježíška, a řekl si: „No, oni mě obvinili z toho, že jsem jim ukradl to voskové dítě, tak já jim přivedu jiné dítě.“

Celou tu historii povyprávěl rodičům toho novorozence a požádal je, jestli by s ním nešli do Banzana. Oni souhlasili, ale museli jít velmi pomalu, takže cesta trvala zase několik dalších dní a do Banzana přišli na Štědrý den k večeru a šli hned do kostela. V kostele už se začali shromažďovat k půlnoční mši. Když uviděli pasáčka, tak ho hned poznali a začal šepot: „To je on, to je ten zloděj,“ ale protože byli v kostele, tak si nikdo nedovol ho zastavit.

Maminka dala pasáčkovi dítě a pasáček s ním šel k betlému. Na místě, kde stál betlém, byly taky jesličky, ta kolíbka, ale byla prázdná. Nebylo tam voskové děťátko. Pasáček došel až k těm jesličkám a položil tam živé dítě. Trošku ho rozbalil, aby všichni viděli, že to dítě je živé, skutečné. Lidé se na něho dívali a on říká: „Přinesl jsem vám tady děťátko. Obvinili jste mě, že jsem vám vzal to voskové.“

A někdo tam zakřičel: „To je nějaký podvod! Co to zase má znamenat?“ A v tu chvíli se stalo něco zvláštního. Zem pod kostelem se zachvěla, byl to další záchvěv zemětřesení, a dlaždice, na které stála ta kolíbka, ty jesličky, popraskala. Ale popraskala do tvaru hvězdy, té hvězdy, kterou umísťujeme nad betlém, nebo dneska nad stromek.

Homilie 2012

Obyvatelé všichni úplně zmlkli, poklekli a čekali, co bude. A pasáček jim vyprávěl o tom, jak uviděl prasklinu, kam se dostal, kam ho to zavedlo, jak tam pomáhal pohřbívat ty mrtvé, jak tam ošetřoval zraněné a jak se setkal s tím novorozencem a jak tam všichni na tom místě té zkázy měli radost, jak jim to přineslo jakousi útěchu, že viděli ten nový život, že jim to připomnělo třeba květinu, která vyroste na nějakých troskách nebo něco podobného.

A ti obyvatelé Banzana pochopili, že nemá cenu uctívat voskové figurky, že nemá cenu hádat se kvůli nějaké voskové sošce, ale že je potřeba oslavovat skutečný lidský život. A tak od té doby v Banzanu staví každý rok betlém, ale ty jesličky jsou prázdné, ta kolíbka je prázdná. Už nehledají sošku, kam se poděla. Říkají s úsměvem, že možné, že ji odnesl anděl, a že ji odnesl proto, aby oni se naučili mít rádi jeden druhého a vidět Ježíše Krista nebo Ježíška, to narozené dítě, ve svém sousedovi a v těch nejbližších.

Tak kéž se to podaří i nám, kéž oslavujeme toho skutečně narozeného Spasitele, který nám přináší radost, pokoj, klid.

Anna je nám vzorem úpěnlivé modlitby

P. ThLic. Marek Hlávka, farář ve Veverské Bítýšce

30.12.2012 - neděle, kostel sv. Jakuba ve Veverské Bítýšce

Svátek sv. Rodiny

příslušné slovo Boží: 1. čtení [1 Sam 1,20-22.24-28](#); 2. čtení [1 Jan 3,1-3](#); evangelium [Lk 2,41-52](#);

Bratři a sestry, připomínáme si dnes to, čemu se říká ideál, vzor, nějakou myšlenku, lidi, Božího Syna, které chceme ve svém životě následovat, napodobit. Ale co je zajímavé, tak církev nám nepředkládá při dnešním svátku Svaté rodiny texty, které by mluvily o nějakém ideálu. V evangeliu jsme slyšeli i dokonce o tom, že Josef s Marií nerozuměli Ježíšovi, ale na tom textu je důležité právě to, že hledali tu cestu jeden k druhému. Hledali jeden druhého po té vnější stránce, ale hledali jeden druhého, řekli bychom, po té stránce duchovní.

Ve starozákonním čtení z první knihy Samuelovy se dostáváme nějakých tisíc let před narození Pána Ježíše, ještě o trošku více, a ten příběh, my jsme dnes slyšeli moment, kdy Anna, hebrejsky Chana, děkuje za narození svého syna. Ten příběh je velmi krásný. Začíná o několik generací dozadu. Bylo tam zmíněno jméno manžela té Anny, Elkána. Dědeček tohoto muže nebyl Izraelita, pocházel z jiného kmene, ale žil mezi Izraelity na takzvaném Efrajimském pohorí a postupně ta rodina se přidala k Izraelitům. Jak v tom smyslu, že žili mezi nimi, začali zachovávat jejich zvyky, tak taky že přijali víru v Hospodina, v Boha Jahve. A to Elkána znamená „Bůh si získal“, „Bůh si vytvořil“. To jméno právě chce říct, že si našel, vytvořil, získal pro sebe celou další rodinu.

Elkána, jak bylo v té době zvykem, putoval do svatyně, která se jmenuje Sílo nebo Šílo, každý rok tam chodil, aby děkoval. Slyšeli jsme, jak v evangeliu šli Josef, Maria a Ježíš oslavit Velikonoce, tedy na jaře šli do chrámu do Jeruzaléma, kdežto Elkána s celou svou rodinou šel naopak na podzim, kdy děkovali za to, že sklídili z polí a že jejich život je na nějakou dobu zase zabezpečen.

Bydleli v městě, které se jmenuje Ráma a z toho je ten název Arimatie. Známe z evangelia „Josef z Arimatie“. To je to stejné místo, akorát nevíme, kde to místo leželo. Těch hypotéz je více, ale to je vedlejší.

Elkána s celou svojí rodinou přichází do svatyně v Sílo, aby u Boží archy děkoval. Jeho rodinu tvořily dvě manželky – Chana, Anna, o které už jsme mluvili, to jméno je takové zase velmi symbolické, znamená „Bůh se smiloval“, a Elkána má ještě druhou ženu, která se jmenuje Penina, a to znamená Perla. Penina má děti, Chana děti nemá. V době Starého zákona nemít děti bylo považováno vlastně za trest, za to, že ten člověk se musel nějakým způsobem znelíbit Bohu, že nebude mít potomstvo. A tak vlastně pro tu Annu to byl velmi těžký moment. Navíc po té modlitbě, po té slavnosti v chrámu celá ta rodina se sešla a měli takovou slavnostní večeři. A při této slavnostní večeři Elkána vlastně obdarovával všechny svoje blízké věcmi, penězi, a dostávaly také děti Peniny. Ale Anna tam neměla nikoho, a proto se zvedla a šla zpátky do chrámu k Boží arše a tam se modlila, ale modlila se způsobem, který v té době byl naprosto vyjimečný – modlila se v duchu, jenom rty se hýbaly, ale nemluvila. V té době bylo samozřejmé, že se všichni lidé modlili nahlas, čím hlasitěji, tím lépe. Ale Anna nemluvila a uviděl ji tam kněz Eli a domníval se, že je opilá, že při té slavnostní večeři vypila víc, než měla, a začal ji napomínat.

Anna mu vysvětlila celou svoji situaci a vysvětlila také, proč tam je, proč se tam modlí. A Eli jí říká: „Odejdi v pokoji. Budeš mít syna.“ Je to vlastně proroctví, které je pronesené jakoby mimoděk. A dostáváme se teď do toho místa, odkud už jsme to četli. Za devět měsíců normální obvyklou cestou přichází na svět Samuel. To jméno Samuel znamená „Bůh vyslyšel“ anebo „Ten, který je od Boha“. Je to jméno vyznavačské, symbolické a ten jeho nositel si má vlastně pořád připomínat, že život, který on žije, byl vyprošen jako dar.

Bratři a sestry, to je první myšlenka té slavnosti, kterou dnes prožíváme – uvědomit si, že život, který jsme dostali, je veliký dar, ten největší dar, který jsme mohli dostat. Naši rodiče nás z neexistence zavolali do existence a za to jim máme být vděční.

Anna zdůrazňuje a říká: „Když se mi narodí syn, odevzdám ho Hospodinu. Navždycky.“ Proč? Proč je to takhle radikálně? Protože každý z nás už jsme byli povoláni k tomu životu navždycky. To není jenom chvíle, to není jenom to, co se dá měřit časem, ale Bůh říká: „Navždycky jsem tě zavolal do existence. Vždycky už budeš existovat.“ A na tento dar a velikost tohoto daru je potřeba zase odpovědět něčím velkým.

V době Starého zákona, ale i třeba ve středověku, to bylo tak, že rodiče určili a řekli tomuhle dítěti třeba v tom středověku: „Ty půjdeš do kláštera, ty budeš knězem, ty se vdáš, ty se oženíš, ty zdědíš majetek“ a takhle. My dnes toto, když by se to takhle stalo, tak to chápeme jako omezení lidské svobody, jako omezení práva jedince rozhodnout se, ale pořád tady zůstává to, že na velikost toho daru – daru života – má člověk odpovědět. Jak a čím má odpovědět? Kvalitou života, tím, že ten dar nepromrhá, tím, že život budeme žít.

Každý den zažíváme různé těžkosti, různé trampoty, různé obtíže. Dnes je ten den, kdy máme děkovat. Kdy nemáme vzpomínat na to obtížné, na to zlé, na to těžké, ale máme uvažovat o tom krásném, o tom dobrém. Máme si dát tu práci, abychom to dobré a hezké hledali, to co jsme zažili s druhými lidmi, protože dnes je svátek rodiny. A k tomu nás vybízí ty texty, které jsme slyšeli, ať už ten starozákonní nebo ten novozákonní. Anna je nám vzorem úpěnlivé modlitby – modlitby, kdy prosí celou svou bytostí. Prosí, ale když dostane, tak taky jde a děkuje. Jenom ta prosba by nestačila, ale u ní je právě vidět ta krásná jednota.

Knihy Samuelova pokračuje líčením jakési písně, jakéhosi chvalo zpěvu, který ta Anna potom před Hospodinovou archou prosloviла na poděkování za svého syna Samuela. Tato píseň té Anny je předobrazem chvalo zpěvu, který prosloviла Panna Maria při setkání se svojí příbuznou Alžbětou.

To jméno Anna, nebo jak jsem říkal hebrejsky Chana, se stalo v Izraeli velmi rozšířené právě pro ten příklad úpěnlivé prosebné modlitby, ale také vřelé děkovné modlitby. Na jedné straně prosím, ale na druhé straně také děkuji. A proto, že to jméno bylo taky tak rozšířené, tak podle tradice rodiče Panny Marie se jmenovali Anna a Jáchym.

Homilie 2012

Anna je velkou osobou Starého zákona – osobou, která se dokáže radovat, osobou, která je upřímná k Bohu, osobou, která ví, kde hledat pomoc, když přijde těžkost. Ale také ví, jak se odvděčit za to, když její modlitby jsou vyslyšeny. Ať je nám tato žena přímluvkyní, ať je nám vzorem.

A dnes, bratři a sestry, najděme si ten čas, abychom svým partnerům, svým partnerkám poděkovali za to krásné, za to dobré, co jsme v našich rodinách mohli prožít.